

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Seraphici profundissimiq[ue] doctoris ordinis fratru[m]
mino[rum] diui Bonaue[n]ture cardinalis [et] sancto[rum]
cathalogo ascripti op[us] no[n] minus subtilissimu[m]
q[uam] speculatiuu[m] sup[er] ...**

Johannes Bonaventura <Kardinal, Heiliger>

[Nuremberga], 1515

[Distinctiones XXI-XXX]

[urn:nbn:de:bsz:31-332932](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-332932)

illa cā q̄ operat subito. aliquādo nō p̄cedit tpe. sed natura. Si ergo de? p̄ducit filius fm omnē nobilitatē & virtutē sue potentie. & virt? sue potētie infinite maior est q̄ finite non ergo tñi simul duratiōe. sed etiā si mul natura p̄ducit. ergo non est tibi ordo nature. ¶ Itē videmus i cognoscibilibus q̄ quedam habent sui cognitioē inues

Di. xxi. quoz de actuali. nō de bas bitualitē aīa bñana & q̄dā simul duratiōe. vt angel? ergo si dei cognitio. et p̄ditio siue locutio nō est accidens. sed multo nobilior & virtuosius q̄ oīs creatura. habet verbus intelligē

23 tē. non tñi simu l duratiōne. s; etiā natura ergo &c. ¶ Respon. dicendū. q̄ ordo dē esse alicuius dupl. Aut sicut ordinari. aut sicut rōnis ordinandi. Ordo in diuinis sicut ordinati dē p̄sone patris & filij et spūsancti. Sicut rōnis ordinandi. dē nature. Natura cū dicitur p̄ductiuas fm q̄ dicit p̄bs. q̄ est vis inſita rebz ex sibiſus si milia. p̄creās. In diuinis aut est ordo fm p̄ductōez id est dē ibi ordo natur. i. naturalis originis. Unde genitiuus ille nō construitur subiectiue sicut cū dē albedo. p. sed ex vi dēclaratiōis essentie. vt cum dē albedo claritatis Et ideo resoluitur in duos. vt sit sensus ordo nature. 4. naturalis originis. Ex hoc p̄z primus quod obijctur q̄ obijct. ac si diceretur. ordo esse nature vt rei ordinari. pater etiam secū

Dubita tio. 1. Augu.

14 dum q̄ essentia dē in absolutione omnimoda non vt alterius principij. natura vero dicit vt alterius principij. ideo dicit comparationem ad productionem siue emanationem naturalem. Unde vltimus attendendū. q̄ ordo fm naturalem originem i bis inferioribus duo dicit. scilicet emanationem & antecessio nem et ratio huius est. q̄ emanatio in bis inferioribus ponit diuersitatē substantiatem. Unde omne qd emanat in bis inferioribus est effectus & quod p̄odus est causa. ideo dicitur causa ad cuius esse sequitur aliud. & q̄ aliud i natura iō posteriorius In natura. In diuinis aut est emanatio ad quā nō confectur essentie diuersitas vel nature. iō nec p̄us nec posteriori natura s; si mul natura. & iō in diuinis nō accipit rō cause vel effectus fm latinos. s; nomē p̄ncipij. quīs greci extenso nomine vtantur noīe cause pro noīe. p̄ncipij & iō in diuinis est ordo nature. nō quo alter sit posterior. altero s; q̄ alter ex altero. Et h est qd dicit aug. i lra. & ex h p̄z qd tertio obijct. Quāuis cū tu creaturis ordo posterioritate ponet. nō tamē i deo. & quīs nō sit i bi posterioritas. nō sequit quā bene sit. i bi ordo. Ex bis pa

Rūsto.

25 emanatio in bis inferioribus ponit diuersitatē substantiatem. Unde omne qd emanat in bis inferioribus est effectus & quod p̄odus est causa. ideo dicitur causa ad cuius esse sequitur aliud. & q̄ aliud i natura iō posteriorius In natura. In diuinis aut est emanatio ad quā nō confectur essentie diuersitas vel nature. iō nec p̄us nec posteriori natura s; si mul natura. & iō in diuinis nō accipit rō cause vel effectus fm latinos. s; nomē p̄ncipij. quīs greci extenso nomine vtantur noīe cause pro noīe. p̄ncipij & iō in diuinis est ordo nature. nō quo alter sit posterior. altero s; q̄ alter ex altero. Et h est qd dicit aug. i lra. & ex h p̄z qd tertio obijct. Quāuis cū tu creaturis ordo posterioritate ponet. nō tamē i deo. & quīs nō sit i bi posterioritas. nō sequit quā bene sit. i bi ordo. Ex bis pa

Querit quōd possit dici tāt? est sol? p̄ q̄? p̄ & fili? & c cum sint inseparabiles. a

Ic oritur q̄stio tras hēs origi nē ex p̄dictis. Distū est em sup: a q̄ tant? est solus p̄. vel sol? fili? vel sol? spūsanctus: q̄ tuz sil illi tres & q̄ due vel tres p̄sone si mul nō sint mai? aliqd q̄ vna p̄sona sola. Iō q̄rit aug. i. vij. li. d tri. quōd hec sane dici possunt cū nec pater sit sol? nec filius: nec sp̄rit? sanct? sed sp̄ et inseparabiliter. & fili? cū p̄re & pater cū filio: & spūsanctus cū vtroq̄. Inseparabiles enim sunt he tres persone.

Ad qd ita r̄idet aug. i eodē. Solū deū patrē dicimus nō. q̄ separat a filio vel a spūsanctō: sed hoc dicentes significamus: q̄ illi simul cū eo nō sunt p̄. Solus em pater p̄ ē quod non dicit q̄ ipse sit sol? id est sine filio vel spūsanctō s; per hoc fili? vel spūsanctus a paternitatis consortio excludunt. Ita & cū dē solus filius est. vel solus spūsanctus est. non dicitur filius a patre vel spūsanctus ab vtroq̄: sed a cōsortio filialis p̄rietatē excluduntur pater & spūsanct? & a cōsortio processibilis p̄rietatis. pater & filius. Cum ergo dē. tantus est solus pater. quātus si mul illi tres. per hoc quod dicitur solus non separatur pater ab alijs. sed hīc est sensus Sol? pater. id est pater q̄ ita

tent obiecta ad vtrāq̄ p̄tem. Loccedendū ergo q̄ aliquo modo reperitur in diuinis ordo nature. sicut ostēdit p̄me iōnes Tertia tamē rō deficit: q̄ nomē cause nō reperit i diuinis fm latinos p̄prie. Quod obijctur ad oppositū pater. q̄ ordo non est nature vt rei ordinate. Patet etiā qd obijct dē diuina essentia. q̄ est nomen absolutū nec importat rationē originis. Vltimum p̄z q̄ nō est ibi ordo nature. quo alter prior altero. sed quo alter ex altero.

Distinct. xxi.

Qualiter dictiones excludue accipiantur in diuinis

Ic oritur q̄stio tras dens oīs ginē ex p̄dictis. Su p̄a probauit magister cōgratez per sonaz. hīc q̄ in probatiōne dubias rationes dixerat propter dictiones excludiuas mouet illas dubiatiōes & soluit. Et hīc beatus tres partes. fm tria dubia que proponit. p̄mo em querit de hac rōne rātus est solus pater. quātus pater & filius. Secundo proponit hanc hīc querit de hac. solus pater est deus. & hoc facit ibi post hoc queritur. vtrū sicut dē solus pater &c. Tertio queritur de hac. Trinitas est solus deus. & hoc facit ibi Sed iterum queritur quōd ipam trinitatem. Et in q̄ libet istarum partium p̄mo mouetur dubitatio hīc cundo soluitur

pater est q̄ nec filius nec spūsanctus tantus est &c. Sill i tellige cū dicitur solus est fili? vel sol? est spūsanctus. Solus ergo pater dicitur vt ait augustinus. in eodem. q̄ non nisi ipse ibi pater est et solus fili? quia non nisi ipse ibi filius ē & solus spūsanctus. quia non nisi ipse ibi spūsanctus est.

Utrū possit dici. solus pater est deus. solus filius ē deus vel solus spūsanctus est deus. vel pater est solus deus vel filius est solus deus. vel spūsanctus est solus deus. b

Post hoc q̄rit vtrū sicut dicitur solus pater est pater. vel solus filius est filius. ita possit dici. solus pater est de? vel solus filius est deus ita & de spūsanctō. Aut pater est solus de?. fili? est solus deus. Ad qd dicitur q̄ pater & fili? & spūsanctus dicitur etiam vn? a deus. & hec trinitas simul p̄prie dicitur esse sol? de? sicut solus sapiens. solus potens Sed nō videtur debere dici a nobis verbis nostris vtentibus nisi vbi sermo autoritati b? occurrit. sol? pater est de? vel pater est solus deus. ita dē filio & spūsanctō dicim?. Unde augustinus in li. vij. de tri. ait. Quoniā ostendim? quomodo possit dici sol? p̄ vel solus filius. cōsiderāda est illa snia qua dicit. Non esse solus patrē deū verū solum. sed patres & filium & spūsanctū. Ecce habes. q̄ nō sol? pater dicitur esse ver? deus. Item i eodē. Si quis interrogat. p̄ solus vtrū sit deus. Quomodo respondebim? non eē. nisi

per se additur ad predicatū. ita q̄ non intelligitur a parte subiecti. improprie est sermo. siue dicat de trinitate tota. siue de patre. Nec vult dicere Augustinus. q̄ solus deus p̄dicitur de tota trinitate. ita q̄ nō de patre Sed in illis locutionibus. solū deo honor & gloria & cōfirmatibus. Solus deus nō accipit pro vnica persona excludendo alias personas. sed p̄ tota trinitate. excludēdo alias naturas. & magister ita accipit. ac si Augustinus velle dicit. nō q̄ hoc scilicet solus deus. predicatur de trinitate. & non de patre: Sed ipse vult. q̄ supponat pro ipa trinitate. Pro patre vero si supponat. non tamē p̄scie supponit p̄

Dist. 1.

Rūsto.

Augu. dē solus p̄ de?

ponit p solo patre. r id aug. cōcedit q sola trinitas est solus vnus de' nō trī solus pater. Unde r magi nō dicit q pater nō sit solus de'. sed q non pprie dicitur. r illud manifestū est si in spiciatur qualiter solus debet addi ad predicatum.

Quod ipam trinitatem dicim' solū deū, cū sit cū spiritib' r aīab' sanctis. Querit cū inseparabilis sit a reb' alijs et intimus omnibus. ppter qd magis dī esse cum sanctis q cum alijs.

Responde. dicendum q quis deus sit cum omnib' r in omnibus trī specialiter dicit esse cū sanctis ppter effectum gratie inhabitat' per quam ipsi cōformantur r carī et similib' ei fuerunt. Unde p'oucr. viij. Delitit mee esse cum filijs hoīnum dicit sapiētia dei. An dñs vobiscum dicitur hominib' hīs non bestijs.

Nemo nouit patrem nisi filius. Contra. Lūz ne mō cōponatur et non r bō ergo nemo idem est quod nullus homo. sed dictio ex ceptiua non excipit nisi eō tentus sub termino. Unde nihil est dictum. Null' bō currit nisi aīnus. cum ergo pater non contineatur in suppositione hui' noīs homo p' r. Si tu dicas q ampliat ex vsu distribu tio importata per istas ter minum nemo vltra q ad homines. Tunc ego quero p quo stat aut pro creato aut p increato. Si p creato nulla est exceptio. qz sim pliciter vera. r pterea pa ter non est ibi contentum. Si pro increato. simplr r totaliter est falsa. ergo per exceptiones nō pōt verifica ri. Si tu dicas q pro vtro qz. quō pōt hoc esse. cū ni bil habeant cōmune. Et si habent cōmune aut hoc q est nemo distribuit p essentis aut p psonis. Si pro essentis. ergo nō debet excipi pater. Si pro psonis ergo debet excipi filius r pater. alioquin locutio est falsa.

Quomodo dicit trinitas sol' de' cū ipsa sit cū spi ritib' r aīabus sanctis. **S** i te querit qūo ipam trinitatē dicim' solū deū. cū forte dicam' ita eē quidē pa trē deum. sed non euz esse so lum deū. Esse aut solum deū dicamus patrē et filiū r spm sanctuz. Ecce r hic habes. qz pater nō debet dici solus de' atqz hoc solū in parte subie cti tm accipere quidā volūt i pte vero pdicati sic cōcedūt q pater est solus de'. Sz ex v'bis aug. v'f ondi q p'prie so lus deus dici debeat tota tri nitas. Et hec trinitas vt ait aug. cōtra mari. intelligit cū apls dicit bea' r sol' potens et ibi. Soli sapiēti deo r ibi. Inuisibili soli deo. Ad enim de solo patre hec accipiēda sunt. vt contendebat maximi nus r alij heretici. sed de tri nitate. Sic ut illud. Sol' hz immortalitatē. qz fm rectā si dem ipa trinitas est vn' sol' deus beatus potens. sapiēs. inuisibilis. Unde aug. in eo dem. Lū vn' deus sit trinitas hec sit nobis solutio questio nis. vt intelligam' soluz deū sapientem solū potentem pa trem r filiuz r spm sanctū qui est vnus r solus deus.

Quomodo dicit trinitas sol' de' cū ipsa sit cū spi ritib' r aīabus sanctis. **S** i te querit qūo ipam trinitatē dicim' solū deū. cū forte dicam' ita eē quidē pa trē deum. sed non euz esse so lum deū. Esse aut solum deū dicamus patrē et filiū r spm sanctuz. Ecce r hic habes. qz pater nō debet dici solus de' atqz hoc solū in parte subie cti tm accipere quidā volūt i pte vero pdicati sic cōcedūt q pater est solus de'. Sz ex v'bis aug. v'f ondi q p'prie so lus deus dici debeat tota tri nitas. Et hec trinitas vt ait aug. cōtra mari. intelligit cū apls dicit bea' r sol' potens et ibi. Soli sapiēti deo r ibi. Inuisibili soli deo. Ad enim de solo patre hec accipiēda sunt. vt contendebat maximi nus r alij heretici. sed de tri nitate. Sic ut illud. Sol' hz immortalitatē. qz fm rectā si dem ipa trinitas est vn' sol' deus beatus potens. sapiēs. inuisibilis. Unde aug. in eo dem. Lū vn' deus sit trinitas hec sit nobis solutio questio nis. vt intelligam' soluz deū sapientem solū potentem pa trem r filiuz r spm sanctū qui est vnus r solus deus.

Questio. J. Syere addat buic termino deus a pre + subiecti. ondit b' mō. De hz aliqd p'prie m' h' p'prie ē qd inest soli. g' r. Et qz cōstat q exclusio vere addit termino substantiāli respectu pdicati essentialis. Unde be

ne dicitur Solus deus nō creat. querit. vt syere addat et re spectu pdicati proprii sicut termini relatiui. vt rā scyere dica cas. Solus deus ē pater. Et q sic. videt per suaz expōitionē q est solus deus est pater. i. non alijs q deus est pater q sol' deus ē pater. Et q sic ista eius expōitio. h' habetur a cōi vsu. r

fit cū spiritib' r aīab' sanctis. **A**d qd rīdet aug. in. vj. li. de tri. ita dicens. Trinitatē dici mus deū soluz. quis semp sit cū spiritib' r aīab' sanctis. sz solū dicim' qz nō aliud q ipa trinitas de' est. nō em illi cū illa deus sunt vel aliqua alia. sz ipa trinitas tm inon illi vel alia deus est. Veritamen vt ait aug. r si de solo patre pdi cta dicerent nō tamē excluderetur filius vel spūsanct' qz bī tres vnū sunt. sicut in Apo cal. de filio legitur. q hz no men scriptuz qd nemo scit ni si ipse. Ad em inde separatur pater vel spūsanctus. Et cūz dicit. Nemo nouit patrē nisi filius. nō inde sepatur pater r spūsanctus. qz inseparabi les sunt. Aliquādo etiā nomi nāt pater r filius. r tacet spi ritusanctus vt veritas ad pa trem loquens ait. Et cogno scante r quem misisti iesum xpm. esse vnū veruz deū. Cur ergo inquit Augu. tacuit de spūsancto qz psequens est vt vbicūqz noīat vnus. sicut pa ter r filius tanta pace vni ad herens intelligatur etiā ipsa par quis non cōmōretur. vno ergo istoz noīato. etiā re liqui intelligunt. qd in pluri bus scripturē locis occurrit.

munis. vt cum dicatur. Solus deus creat. hoc enim nomen deus de se habet suppositionē qsi indefinitam respectu psona rum. ergo reddit locutionem veram pro aliquo sed pro quolibet est falsa. Hec est enim falsa. Solus pater creat. ergo cum omne predicatum essentialē cōueniat tribus. r non solum vni nullo modo potest addi dictio exclusiua respectu talis predi cati subiecto communi.

Item q non respectu p'prie. videtur. Quia si hec est vera. Solus deus est pater. ergo a simplici cōuersa. r bec. Sol' pa ter est deus. sed ista est falsa. ergo r. Si dicas q non cōuertit tur simpliciter. Contra. Habet intellectum vniuersalis negati ue. et particularis affirmatiue. et vtraqz cōuertitur simplici te r. **R**espon. Dicendū q bec dictio solus potest esse cathe goremā vel sincatbegoremā. Secundum q est catbegoreuz ma sic est nomen adiectiuum absolutum ponens rem suam cō ca suū substantiuum. et res sua est solitudo. Unde tantū valet b' solus. quantum solitarius: et qz solitudo nullo modo recipitur in diuinis quantum ad substantiā qz est in multis personis. Hoc nomen solus non recipitur in diuinis substantiālibus. si cut ostendit prima ratio. Si autem accipiatur in quantum est sincatbegoreuz. sic priuat associationem. et importat aliquā negationem. Et sic cum aliquod predicatum et substantiāle et personale precise dicatur de nomine substanti

a philosopho qui dicit. q solus idem est quod nō cū alio.

Item hoc videtur a con uertibili. quoniam iste due conuertuntur. Nihil pter petrum currit. ergo solus petrus currit. ergo et iste due nihil pter deū est p' ergo solus deus est pater. Sed prima ē vera. qz bec ē falsa. Nihil est p' r non hz instantiā nisi in deo. g' r

Item a quocūqz remo uet hoc quod est i plus res mouetur quod est in min'. sed esse deum est in plus q esse patrē. ergo a quocūqz remouetur deus r pater. Sed quocūqz sic se habēt. q a quocūqz remouetur vnū r alterum. vnū p' cise predicatur de altero. nec habet instantiā. ergo p' precise pdicatur de deo sed si precise ergo cū exclu sione. ergo r.

Contra. Terminus accidentalē implicat rem suam circa suū subiectum. vt pater cū dicitur. Homo albus currit. circa hūc ter minū homo implicatur albedo. ergo similiter cum dicitur solus deus est pater circa deum implicatur solitudo. Sed hylarius di cit. q deus non est solitari us confitendus ergo r.

Et ratio ista concludit. q non possit vere addi. nec cum predicato proprio nec communi. **I**tem ostenditur q non possit vere ad di respectu pdicati com

Rssi o.

Et si de solo pre dita dicerent. non tm excluderent filii r spirit' sanct'.

hali. sic vere dicitur diuinitas et respectu predicati substantialis. ut cum dicitur solus deus creat. et respectu personalis. ut cum dicitur solus deus est pater. Ad illud ergo quod obijciunt. quod ponit rem suam circa substantium. Dicendum quod non est simile secundum quod hoc nomen solus tenetur sine categorizumate. quod aliter est dispositio subiecti absolute versus absolute ponit rem suam circa terminum. sed solus ratione negationis non absolute. et ideo non ponit solitudinem sed precisionem. Ad illud quod obijciunt secundo quod terminus substantialis debet reddere locutionem veram pro aliqua persona. Dicendum quod terminus cui additur exclusio. respectum habet ad predicatum et respectum habet ad exclusionem. et licet respectu predicati possit habere suppositionem personalem. ut cum dicatur. Solus homo currit. tamen regula est apud philosophos. quod per comparationem ad dictionem exclusiuam talis terminus habet suppositionem simplicem unde nullo modo licet descendere. et hoc est quod dicitur in libro de regulis fidei. quod dicitio exclusiua facit exclusionem quantum ad genus rei. non quantum ad rem generis: quod ratio forme eorum quod est genus rei non ratione suppositi que est res generis. Ad illud quod obijciunt ultimo. quod conuersa est falsa. Dicendum quod illa non est sua conuersa. quod ista. Solus deus est pater habet intellectum affirmatiue scilicet deus est pater. et hoc conuertitur simpliciter habet intellectum negatiue huius nullus alius a deo est pater. et hoc simpliciter conuertitur simpliciter. sed hoc non est sua conuersa. nullus alius a parte est deus. Sed hoc. Nihil quod est pater. est aliud a deo. idem est quod subijciunt in prima. debet predicari in secunda. et sic patet illud.

Questio. ij. An dicitio exclusiua vere possit ad diuinitatem substantia a parte predicati. Et sic ostendit hoc modo Augustinus. vij. de trinitate. Patre dicimus esse deum sed non esse solum deum. esse autem solum deum dicimus patrem et filium et spiritum sanctum. Si tu dicas. quod ly solus. intelligitur a pre subiecti obijciatur expressius per hoc quod dicit Augustinus. contra maxime. Ipse trinitas est vnus solus verus deus. constat quod in hac solus deus non potest esse dispositio ex parte subiecti quod sic esset sermo incoherens ergo etc. Item hoc videtur per expositionem. Trinitas est deus et non aliud quam deus. ergo trinitas est solus deus. premisse sunt vere. et conclusio. Item ratione videtur per se. quod predicatum non inest alii quam subiecto vere. hoc dicitio solus accipitur ex parte subiecti. quod quod subiectum non subest. alii quam predicato. vere accipitur a parte predicati. sed istud subiectum trinitas non inest alii quam deo etc. Contra hoc dicitio solus est dispositio subiecti. sicut si quis dicit. si quis ois. si quis ois addit ad predicatum locutio est falsa et improba si quis hoc dicitio solus. Item hoc dicitio solus addita alicui termino. excludit alium. Unde sensus est. solus homo. homo non alius. sed alius respicit suppositum et terminus subijciunt ratione suppositi. et predicatur ratione forme. hoc dicitio solus. de sui ratione respicit subiectum si fallor improbe addit predicato. Item hoc dicitio solus. aut tenet categorizumate. aut sine categorizumate. Si categorizumate. tunc est nomen adiectiuum et non recipitur in diuinitate. Si sine categorizumate. sic importat negationem implicitam. si negatio antecedit quod negat necesse est quod antecedit coponem quam negat si cum dicitur. Pater est solus deus. non sequitur. oppositionem. sed videtur quod non possit ipse negare. Item ego ergo quod excludat quod addit ad predicatum. Item aliud a predicato ut sit sensus. est solus deus. id est deus et non aliud. tunc est ibi superfluitas. quod forma predicati excludit aliam formam disparatam quantum est de se. tamen sequitur. Iste est homo. ergo non est aliud ab homine ergo videtur quod dicitio exclusiua facit superfluitatem et negationem. non ergo tenet exclusiue. et ita videtur quod teneat adiectiuum soli. et quod importet solitudinem circa hunc terminum deus. et sic iste sunt false. Item ad hoc voluerunt alii dicere. quod si dicitio solus proprie non debet addi ad predicatum. sed tamen ad subiectum et cum additur predicato. impropre sunt locutiones. et tunc idem est dicere solus. tamen. et tamen si aliquis inspicit non tamen cum hac dictione solus. sed cum hac dictione tamen videbit impropre et superfluitatem. Quid enim aliud est dicere. Trinitas est tamen deus nisi est deus et non aliud quam deus. hoc impropre satis dictum est. quod si ipse quod deus est excluditur quod non sit aliud a deo. Si enim deus est. si non est aliud a deo. et nullus hereticus unquam dixit trinitatem esse deum quod diceret aliud ipsam esse a deo et ideo non videtur magnam quod Augustinus. dicere si hoc voluit dicere. propterea aliter dicitur est. quod si dicitio solus. dupliciter potest addi termino substantiali. aut per se. aut cum termino numerali siue primitiuo. per se impropre addit et si addat secundum vocem. tamen secundum intellectum stat a parte subiecti. Ideo

est dicere. Homo albus est. et est albus homo. tamen sensus est non dicimus patrem esse solum deum. non dicimus solus patrem esse deum. Si autem aliter ponatur. videtur se habere superfluitatem et impropre. quod hoc excludit quod excluderet et natura ipsius predicati. Alii addit hoc dicitio solus termino substantiali cum termino numerali. sicut cum termino vnus. tunc excludit pluralitatem. et hoc modo bene addit predicato. et si accipit Augustinus. contra maxime. cum dicitur. Trinitas est vnus solus vnus deus ita quod non plures. et tunc est verus sermo et proprius et contra hereticos. qui dicebant trinitatem esse plures deos. et importatur per istum terminum solus. priuatio multitudinis. et ita distinctio. et magis proprie dicitur de trinitate. quod trinitas sit vnus deus. quod de patre. cum tamen posset dici de vtroque. quod pater est vnus deus. et nullus vnquam dixit patrem esse plures. sed de trinitate. siue de tribus aliis dixerunt. et ideo congruentius dicitur trinitas esse vnus solus deus. Decedendum est ergo. quod solus potest addi ad predicatum termino substantiali vere in diuinitate. sed non proprie. nisi cum determinatione et aduisione termini primitiuo. Ad illud ergo quod obijciunt. quod solus est dispositio subiecti. sicut hoc signum omnis. dicendum quod non est ita propria dispositio subiecti sicut hoc signum omnis quod omnis distribuitur pro suppositis. pro quibus terminus subijciunt non pro quibus predicatur. saltim simul sumptis. Solus autem non solum est dispositio subiecti. verum etiam in omni forma denotatur alium. et etiam potest excludere aliud. et per hoc patet sequens. quod non semper excludit alium masculinum. sed etiam potest excludere aliud naturaliter. vel etiam pluralitatem quam additur termino numerali. vt visum est. Ad illud quod queritur. vtrum teneatur sine categorizumate. Quod obijciunt. quod sequitur compositionem. Dicendum quod solus importat duo in se. scilicet intellectum huius nominis alius et intellectum negationis. Quatum ad intellectum huius nominis alius respicit terminum circa quem ponitur et requiritur actum. Quatum ad intellectum negationis preedit. et hoc non est inconueniens quantum ad diuersa preceperet sequi hoc patet exponenti. Si enim dicam. video solum contra adum. Sensus est video contra adum et non video alium a conrado. Si intelligendum est in proposito. Ad illud quod queritur quod excludit cum additur predicato. Dicendum quod quod additur sine determinatione. excludit aliam formam. tamen reuera est ibi superfluitas et impropre. tamen nihilominus veritas. sed quod additur cum termino primitiuo. tunc excludit pluralitatem. et tunc potest locutio habere veritatem pater enim et filius sunt vnus deus et non plures. et ita vnus solus deus etc.

Consequenter secundo loco est questio de secundo articulo questionis. scilicet vtrum dicitio exclusiua possit addi termino relatiuo. Circa hoc queritur duo primo queritur. vtrum dicitio exclusiua vere addatur termino personalis respectu predicati proprii. Secundo vtrum. e addatur termino personalis respectu predicati communis vt vere dicatur. Solus pater est deus.

Questio. i. An respectu predicati proprie addatur. Videtur per Augustinum. vij. de trinitate. In illa trinitate solus pater. deus pater. nullus nisi ipse est ibi pater. Item hoc videtur per expositionem. quod persona patris est pater. et nulla alia est pater. ergo hoc est vera. Solus pater est pater. Item nihil est magis proprium alicui. quam quod est ides sibi re et ratione. ergo propriissime dicitur de se. sed quod proprie conuenit alicui. conuenit soli. ergo pater dicitur de solo patre. Contra Solus vt vult philosophus. idem est quod non cum alio. sed impossibile est patrem non esse cum alio. ergo semper quod additur huic termino pater. vel alii termino personalis. est locutio falsa. Item solus excludit alium. sed alio est. deus. alio est pater ergo addita huic termino. pater excludit deum. ergo si hoc est vera. Solus pater est pater. et hoc similiter. deus non est pater si hoc est falsa. ergo et prima. Item solus includit hoc relatiuum alii. sed alius ita est relatiuum diuersitatis. quod nihilominus implicat alii quam identitatem. Unde sequitur. Iste vadit cum alio homo ergo iste est homo si ergo excludit alium. ab hoc quod est pater. aut alium patrem. aut alium deum sed quocumque modo dicatur. est. locutio falsa et implicatio falsa ergo etc. Item dicitur quod secundum hoc dicitio Solus. tenet sine categorizumate. importat priuationem associationis. et locutio sicut est vera

vera. exclusio illo sensu quo importat solitudinem. qz sic no acci-
 pitur i diuinis. sicut supra dictus e. Secūndum em q importat
 priuatione associationis vera est. Qz cu triplr possit cam im-
 portare. in quolibet sensu locutio est vera. Pot em bec dictio
 solus importare priuationem associationis respectu forme termi-
 ni subiecti vt dicat sol' pater. i. ille qui e sol' pater. r sic absqz
 dubio veritate bz. sol' pater est pater. Vel pot importare pri-
 uatione associationis respectu pdicati. r hoc duplr. vel i partici-
 pado. vt qz alij no conueniat. r ad huc vera e. qz hoc predicatur
 qd est pf soli psona patris puenit. illa em ppetas patri conue-
 nit. r ita q nulli alij. Vel pot importare priuatione associationis i
 coparticipado. vt cum dicitur petrus comedit solus. v' vadit
 roma sol'. no qz alius no vadit roma. vel non comedit. sed qz
 null' coparticipat cu eo. Quis picipet. r sic locutio ad huc e
 vera qz psona patris no picipat vel coparticipat cum alia in
 ppetate paternitatis. r iō fm q sol' exclusiue tenet. iudica-
 tur locutio vera. Ad illd qd obijctur. q solus ides est qd
 no euz alio. Dicendum q negatio illa non simpliciter excludit
 aliū in excludēdo. s; excludit aliū respectu forme subiecti vel
 pdicati. vt vltus est. r quis pf cum alijs existat. r no possit sine
 alio esse qz tamē ppetate punitatis cu alio no coicat. iō bz sim-
 pliciter locutio veritate. Ad illd qd obijct. q alio e de'. alio
 est pf. Dicēdū q sicut dictū e supra. aliud dicit diuersitatē fm
 rōes dicēdū vel intelligēdū i vbo pposito. s; i expositione huius
 dicēdis sol'. dicit diuersitatē sine distinctōe i supposito. r quia
 de' i supposito no differt a pfe. imo supdit p pfe. iō si scqz q
 dictio exclusiua addita pfi. excludat deū. Ad illd qd obij-
 ct. q al' iplicat formā aliquā s; quā pueniat. Dicēdū q istd
 no opz q ista sit forma p terminū ipoztata. vere em dī. bō est
 aliud ab asino. nisi qn aduēt illi termino imediate. vt cū dicit
 al' asin'. icludif cōueniētia in natura cōmuni. sed cū dicit so-
 lus pater no e dicere q pater r no al' pater. s; pater r no al'
 a patre. r ideo no importatur cōueniētia in forma ppetatis
 punitatis cū alietate. s; sufficit q sit alia psona. pf em e alia pso-
 na vel etiā alia eētia. r ista excludit h' qd e sol' r sic pte illd.

Questio. ii. Utrū dictio exclusiua vere addat termi-
 no psonali respectu pdicati cōmuni
 vt vere dicat. sol' pf est de'. Et q sic. v' autoritate r rōne. au-
 toritate sic. ecclesia cātar. Tu sol' altissimus iesu xpe. Et illud
 Deo pfi sit gloria. cuiusqz soli filio rē. r p similes mltē iueniunt
 Itē Matb. xj. Nemo nouit filium nisi pater. sed nemo nisi pater
 r solus pater. cōuertunt. ergo solus pater nouit. r hoc pdicas-
 tum est essentiale. ergo rē. Itē rōne videtur qz dictio ex-
 clusiua addita alicui. no excludit nisi aliū. s; tres psona no bas
 bent alietatē respectu pdicati substāntialis. q addita vni non
 excludit aliam respectu talis pdicati. sed si no excludit. locu-
 tio e vera qz rē. Itē dictio exclusiua addita alicui. no excludit
 qd e in eo vt pars. vt si dictio exclusiua addit petro no ex-
 cludit pedē petri. qz cū maior i identitate sit filius i pfe. q pes
 in petro. dictio exclusiua addita patri. non excludit filium.
 Cōtra. nec pf solus. nec filius solus. nec spūs sanctus solus
 deus est. q non vere additur. respectu termini cōmuni.
 Itē ois ppositio in q pdicatur. cōmuni est subiecto. addi-
 ta exclusionē ad subiectū est falsa. qz nullus tale ppe cōuenit
 subiecto. sed talis est h' r cōsimiles. solus pater est deus qz rē.
 Itē dictio exclusiua addita alicui. excludit omne illud qd
 ponit associationē euz termino. r h' p qz priuat associationem.
 sed filius ponit associationem euz patre vnde pater cum filio
 est pater cum alio. Itē dictio exclusiua excludit omne as-
 lū r maxime oppositū. sed relatiua sunt vna differētia oppo-
 sitionis. q addita vni relatiuo excludit aliud. q addita patri
 excludit filium. r si hoc omnes tales sunt false. Respond. q
 dic est duplex positio. Quidā em simpl' r sine distinctione cō-
 cedūt vbas cōsiles. solus pater est deus. r positio eoz est qz de-
 ctio exclusiua addita vni relatiuo r no excludit reliquos. Et
 rō huius positionis e qz no excludit qd cōsequit ad terminū
 r intelligit i termino vt addita homi no excludat asal. s; vnum
 relatiuo r intelligit in altero r cōsequit alterū. q addita vni no
 excludit alterū. Et si opponatur q solus excludit oppositum
 Dicēt q relatiua r sunt differētie oppositionis r entis. Oppo-
 sitionis s; q ad idē. r sic addita vni excludunt aliū. Unde seq-
 tur. Iste est m' pater. ergo no est filius. Secūndū q ad diuer-
 sos coparantur sunt differētie entis. r sic positio vno ponitur

et reliquum. r vnum no excluditur ab alio. quia dictio exclusi-
 ua illud solum aliud excludit. quod non necessario concomita-
 tur. Sed bec positio non videtur cōueniēs. Dictio em exclusi-
 ua pnat associationem. ergo excludit omne illud qd ponit cir-
 ca ipam associationē. r iō addita patri. excludit filium. Et ppe
 hoc alia e opinio q dictio
 exclusiua addita patri. ex-
 cludit filium. r bec positio
 mag' est pbabilis. Scdm
 banc positionē pcedendo
 distinguende sunt bndi lo-
 cutiones. fm q distinguit
 August. r magister tagit. Dist. xxiij
 qz solus pot facere exclusi-
 uonē respectu compositio-
 nis intellecte circa subiectū
 vel respectu compositionis
 pncipalis. Si primo mō
 tunc est sensus. Solus pa-
 ter est deus. i. ille qui solus
 est pater. est deus et tunc
 remouet formam terminū
 subiecti ab alijs. non for-
 mam pdicati. r sub hoc
 sensu vere sunt omnes. Et
 sub hoc sensu accipit Aug.
 Solus spiritus sanctus est
 tantus quantus est pater
 et filius. Si autem faciat
 exclusionem respectu prin-
 cipalis compositionis. locu-
 tio est falsa. r omnes false
 sunt proprie loquendo nisi
 addatur determinatio vt
 artec exclusio. vt patet euz

**De nominū dīa qbus
 vtimur loquentes de deo fm
 Augu. r Ambrosiū.**

Dist pre-
 dicta no-
 bis disse-
 rendū vi-
 detur de
 noim di-
 uersitate.
 qbus lo-
 quentes de vnitare ac trinita-
 te ineffabili vtimur. Deinde
 demonstrādū est qbus modis
 de ea aliqd dicat. Illd q pci-
 pue teneam. qdas eē noia di-
 sticte ad singlas psonas pri-
 nētia vt ait aug. l. ix. li. d. tri. q
 de singulis tm dicunt psonis
 Quedā vero vnitare eēntie si-
 gnificātia sūt q r d singul' sin-
 gulari r de oib' cōiter dicunt
 Alia no sunt q trāslatiue ac

dicat. Tu solus altissimus Iesu chrisse euz sancto spū. r sic pte
 pmi. Ad illud qd obijctur scdo q solus pater eqpoler buie
 Nemo nisi pater. Dicēdū q falsus est qz nemo distribuit p
 tura. no pro psona. solus autē additur termino personali. iō ex-
 cludit personā. ideo ppe loquendo. bec est falsa. Solus pater
 nouit filium. quis bec sit vera. Nemo nouit filium nisi pater.
 qz sensus est. Nemo. i. nulla creatura. nisi ille qui est eiusdē na-
 ture. vt pat. Ad aliud qd obijct. q dictio exclusiua exclu-
 dit alium. Dicendum q excludit oē aliud vel alium. qd non p
 dicatur. nec subijctur. sed associatur. siue sit aliud i forma siue
 i supposito. r qm pater cū filio respectu pdicati substāntialis
 associantur ideo respectu illius excluduntur inuicē. r qz pars
 no associat. iō non excluditur. vnde idēntitas maior vel minor
 nihil facit ad exclusionē. sed ratio associandū vel non associandū
 Et si obijctur q addita diffinitio no excludit diffinitionem.
 et antecedens non excludit consequēs. Breuiter dicēdū q
 si consequens ita sequitur. q non ponat associationem. r diffi-
 nitio non claudat in se diuersus. tūc non excludit. Si vero alr
 est tūc excludit r contradictorie opposita implicantur in ante-
 cedente. Unde hic implicat cōtradictio. tm pater ē. Huic autē
 positioi cōcordat aug. q negat hāc. Sol' pf est de'. r cōsiles.
 De trinitate r vnitare fm q
 + credita r intellecta ratiōna-
 biliter r catholicē exprimitur.

Distinctio. xxiij

Dist predicta nobis differendū videtur de no-
 minum diuersitate. Supra egit mag' de sacra-
 trinitate. fm q catholice creditur r intelligit.
 In hac parte agit de ea fm q credita r intelle-
 cta per catholicos sermōes exprimitur. Unde
 sicut ipse magister dicit in littera. intendit hic
 agere de noim diuinorū diuersitate. Et bec pars habet duas
 partes. In prima parte determinat de nominibus diuinis i ge-
 nerali. In secunda in speciali. r hoc dist. xxiij. pdictis ad hēc
 dū est. q cū oia noia rē. prima pars diuidit in duo. In prima
 pte ponit mag' multiplices nominū diuinorū differētiās. In
 secūda oēs reducit ad duas. fm illud Boetij in libro diuino-
 nū. Quod omnis diuisio est bimbembis. vel ad bimbembem re-
 ducibilis. r hoc ibi. Sciendū est igitur. q illa q ppe pertis

Ambr. duos. in prima ponit magister differētiā noīm diuino. tres differētiā c.

ment. Itē pma diuidit in duos. in prima ponit magister differētiā noīm diuino. tres differētiā c.

In scda ad maiorē explanationē superaddit alias tres differētiās. ibi. His adijciendū est quedā noia esse etc. **S**ilr scda po in qua reducitur bec mēbra ad duo. hz duas pres. In pma ostēdit. q noia in diuino. qdam dicuntur relatiue et bec pntinent ad personas. Quedā ad se. et bec dicuntur de oibus simul. In scda ostēdit hoc esse verū ibi. Deus enim non est magnus ea magnitudine.

1 **A** Vis adijciendū est. quedam etiā noia etc. **O**bjicit qz aut diuisiones Augu. et Ambrōsij sunt sufficientes aut non. Si sic. ergo magis superflue addit. Si dicantur insufficientes. pro incōuenienti est hūidum.

Respō. Dicendū q nec diuisio augu. nec ambrōsij est diminuta. nec additio magistri superflua. Nā mēbra diuisionis magistri includuntur in mēbris diuisionis Ambrōsij ita enī est per immediata. cūz enī fit trimembriū. reducitur ad bas diuisiōēs. quia omne nomen dei. aut est propriū. aut translatiuum. Si propriū. aut spectat ad substantiam. aut ad personas. Magister autem ista mēbra magis specificat quia nomē aliquod potest spectare ad unitatē substantiē vel ab eterno. vel ex tpe. Silr ad personas vel ab eterno vel ex tpe. Et ad personas dupliciter. vel diuisim vel hoc nomen pater. vel simul et coniunctim ut hoc nomen trinitas et ista sunt sex mēbra.

2 **Q**uasi collectiuū. **A** detur male dicere q trinitas est quasi collectiuū. qz unitas collectiua ut dicit Bernar. ē minima unitas. sed unitas trinitatis arcem tenet inter omnes unitates. ergo etc.

Rū. qz hoc nomē trinitas differt in duobz a noie pprie collectiue. Primo qz illa que nomen collectiuū colligit habent simplr diuersitatē. et secundo. quia habent unitatem fm quid et ecōtra ē in noie trinitatē tū in h est similitudo. qz sicut nomē collectiuū ples siml dicitur de nullo p se pdicatur ita nec hoc nomē trinitas

Prima differētia.

Secda ofia

Tertia

per similitudinē de deo dicuntur. **U**nde Ambrō. in. ij. li. de trini. ait. **Q**uo purius niteat fides tripartita videtur deriuāda distinctio. Sunt enī nomia qdaz q euidenter pprieta tē psonāz deitatis ostendūt **E**t sunt quedā q pspicuz diuine maiestatis exprimūt unitatē. **A**lia vero sunt q trāslatiue et p similitudinē de deo dicunt. **P**roprietatis itaqz indicia sunt. generatio. fili? verbi. et hōi. **U**nitatē vero eterne sapientia. virt. veritas et huiusmodi. **S**imilitudis vero splendor. character. speculum et huiusmodi.

Premissis addit tres nominum differētiās que tēporaliter deo cōueniunt et relatiue dicunt ad creaturā. **H**is adijciendū est quedā etiā noia esse ut aug. ait in. v. li. de tri. q ex tpe deo cōueniunt et relatiue ad creaturā dicuntur. **Q**uoz quedā de oibz dicuntur psonis ut dñs creator. refugiu. **Q**uedā aut non de oibz ut donat. dat. miss.

Preterea est vnū nomen qd de nulla psona sigillatim dicitur de oibus sil. i. trinitas. qd non dicitur de oibus sil. i. trinitas. qd non dicitur de oibus sil. i. trinitas. qd non dicitur de oibus sil. i. trinitas.

Sūt et qdā noia q ex tpe deo cōueniunt. nec relatiue dicuntur. ut humanat. incarnat. et hōi. **E**cce sex noiz differētiās assignauim quibus vti mur loquētes de deo de qb? singulis agendum est.

Reducit oēs noim diuinoz dñtias ad duas. qz qdā dicuntur relatiue et bec pntinent ad psouas. **Q**uedaz ad se et bec dicuntur de oibz sil. c

Sciendū est q illa q pprie ad singulas psonas pntinet relatiue ad inuicē dicuntur sicut pater et fili. et vtriusqz dōnū spūssanc. **E**a vero q unitatē eētīe significāt. ad se dicuntur. et ea q ad se dicuntur. substantialiter vtriqz dicuntur. et de oibus omni nif. et de singulis singulariter dicuntur personis et singulariter nō pluraliter accipiūt in summa. ut de? bonus. potēs. magnus. et huiusmodi. **Q**ue autē relatiue di-

cuntur substantialiter nō dicuntur. **C**ū aug. in. v. li. de tri. ait **Q**uicqd ad se dicitur pstatissimā illa et diuina sublimitas substantialiter dicitur. **Q**uod aut ad aliquid dicitur. nō substantialiter dicitur. s. relatiue. **T**ātaqz ē vis eiusdē substantie i pte et filio et spūssco ut qdqd de singulis ad seipos dicitur nō pnt in summa. sed singulariter accipiat. **D**icim? enīz pater est deus. et fili? est de? et spūssctūs ē de? qd fm subam dicit nemo dubitat. **N**ō tamē dicim? hanc trinitatē esse tres deos: s. vnuz deū. **I**ta dicitur pater magn? fili? magn?. et spūssct? magn? non tres magni s. vnus magn?. **I**ta etiam oipotes pater. oipotes fili?. oipotes spūssctūs. **N**ō tñ tres oipotes s. vn? ois. **Q**uicqd g ad seipm dicitur de? et de singulis psonis silr dicitur: et silr de ipa trinitate nō pluraliter s. singla rit dicitur. **E**t qm nō est aliud deo eē. et aliud magnū eē. s. hoc idē est illi eē. qd est magnū esse. p pterea sicut non dicim? tres essentias: sic nō dicim? tres magnitudines. sed vnā essentia et vnā magnitudinem.

Probat reductōez pcedētes q. s. sicut de? magn? est ea magnitudine q de? est. sic dicendū est de bonitate et de oibz q fm subam dicuntur. **D**eus enī nō est magn? ea magnitudine q nō est qd ipse ut quasi particeps et? sit. alioquin maior eēt illa magnitudo q deus. deo aut nō est aliqd mai?. ea ergo magnitudinē magn? est q ipse ē. **I**deoqz nec tres magnitudines dicim? sed vnā magnitudinē. nec tres magnos sed vnū magnū qz nō pnticipatiōe magnitudinis de? magnus est: sed seipso magno magno ē. qz ipse est sua magnitudo. **I**ta et dicitur bonitate et eternitate oipotētia dei dicendū ē de oibz oino q de deo pnt pnticipari s. balit. qb? ad se ipm dicitur. nō trāslatiue ac p similitudinē. sed pprie: si tamen de illo pprie aliqd ore hominis dici pot. **E**cce aperte docuit q noia unitatem diuine maiestatis significantia. et ad se dicuntur de deo. i. sine relatiō-

pdicatur de aliqua psonarū et tñ oēs silr importat idē magister non dicit q sit collectiuū simplr. sed quasi. **S**ciendū est ergo. qz illa q pprie etc. **L**irca h notā dicitur. qz ex vobis augu. q bic ponuntur et in lib. de trinitate. **E**liciantur qdaz regule de noibus diuinis. **P**ria est hōe nomē qd dicitur de deo. dicitur vel fm sbam. vel fm relatiōne. excepto hoc noie homo. **S**ecda est bec. oē nomē qd dicitur de tribus psonis. ita q de quibet singularit. dicitur fm subam. exceptis noibus pnticipatiuis. **T**ertia ē bec. omne nomē dicitur fm sbam. pnticipatur de tribus psonis silr sumptis singulariter. excepto hoc noie psona. **Q**uarta est bec. oē nomē dicitur de deo respectu creature. indicat essentiam exceptis bis que pntinent ad yniōnē. **Q**uinta est bec. oē nomen quod dicitur de deo ex tēpore. et non dicitur de personis singularis predicat notionem vel quasi. et hoc dicitur propter hoc nomē nif. sus. qd dicitur esse ab alio. **N**on tamē tres o. nipo tēs etc. **L**ōtra qz cum dicitur camus tres potēs. videtur q pari rōne. possumus dicere tres oipotentes. **R**espon. Dicendum q verbum semper adiectiue et in adiectiua significat et ideo semper trahit numerus a supposito. **S**ilr pnticipium manēs pnticipium qz habet naturam verbi s. non men. qz in quiete significat aliquando substantiuatur et qm numerat. tūc numeratur sicut nomē substantiuus a parte sue forme. **V**ideo qz potens potest esse participiū. oipotēs est nomē tantum. iō non sic recipit tres oipotentes. sicut tres potentes. nisi oipotēs sit adiectiuus et adiectiue tentum. **R**atio autem qz re oipotens non potest esse participiū. est propter compositionem quam non admittit verbum. **P**articipiū enim ut dicitur gramatic? trāsit i nomē qz tuoz modis cōpositione. ut idocet. cōparatiōe. ut doctior. cōstructione. ut amās illius. tēporis amissione. ut amā dus. **F**m qz idem significat vel idem sonat q amari dignus. **D**e? enī nō ē magn? ea magnitudie etc. **Q**uerit de ista rōne Augusti. **S**i de? est parti

Augu.

4

6

est participatione magnus. ergo magnitudo est maior q̄ de⁹. Et vñ ista rō non valet. Non em̄ valet. H̄c est albedine alb⁹ per participationem. ergo albedo est albus: vel maior q̄ ipse. Rñ. dicēdum q̄ rō Aug. bona est. ⁊ fundat supra ipsam nois expositionē. q̄ participare est partē capere ⁊ si partē capit. er go minus est q̄ totū.

ergo obijct̄ de albedine dicēdū q̄ est maius du pliciter. vel quātū ad eē vel quātū ad posse. dicen dus ergo est q̄ participa tio subiecti attrēdit̄ respe ctu forme vniuersalis et quīs ipsa sit tota in sub iecto quātū ad esse. non tñ quātū ad posse. q̄ pōt in alijs esse: deo tñ nihil potest esse maius nec q̄ tum ad esse nec quātum ad posse. ⁊ id. argu. Aug. bñ tenet q̄ deus nihil pos sit participare. Aliter po test dici q̄ argu. Aug. bñ tenet in his formis q̄ nate sunt aliquid denotare per essentiā. ⁊ talibus qd̄ est p̄ participationē. reducit̄ ad illud qd̄ est per essentiā. ⁊ quicūq̄ sic est q̄ illud quod est ens per essentiā. ex cellit̄ illud qd̄ est ens per participationem. Si ergo magnitudo est magna per essentiā. ⁊ deus per participationem. nec cessario sequitur q̄ magnitudo est maior q̄ deus nō sic est de albedine. q̄ non est nata se denotare. nec de aliquo per essentiam p̄ dicari denominādo illud.

D intelligentiā cor̄ que in hac parte dicuntur de nobis diuinis quattuor querunt. Primo querit̄ vtrum deus sit noialis. Secō vtrū solo nomine vel pluribus debeat noitari. Tertio supposit̄ to q̄ plura sint noia diuina. querit̄ vtrum oia dicantur translatiue. aut etiam quedam dicantur pprie. Quar to vtrum nomina dicta de deo dicantur fm̄ substantiam. an etiam aliquo alio modo.

Questio. i. An deus sit innominabilis ostenditur auctoritatibus ⁊ rōnibus. Auctoritatib⁹ sic. Dionysius de diuinis nobus. deū neq̄ dicere neq̄ intel ligere possibile est. Et iterū. Deī neq̄ nomē est neq̄ verbum. neq̄ rō. neq̄ opinio. neq̄ fantasia. ergo deus est oīno innoia bilis. Itē p̄s in li. de causis. Prima cā superior est oī nar ratione. sed qd̄ est superius oī narratione est inenarrabile et oē tale innominabile. ergo ⁊c. Itē rōne ostēdit̄ sic. Nomen p̄portione ⁊ similitudine aliq̄a h̄ ad notatū. vt vor ad signi ficatum. sed deus est infinitus oīno. vor aut̄ oīs finita. ergo cū nulla sit p̄portio finiti ad infinitū. nulla p̄ voce erit̄ expref sio. ergo nec noiatio. Itē omne nomē imponit̄ a forma ali q̄. sed in deo non est ponere certā formā. Unde Aug. Deus qui oēm formā subterfugit. intellectui p̄uis esse non pōt. ergo ⁊c. Itē oē nomē significat substantiā cum qualitate sed in deo est substantia mera sine quātitate ⁊ qualitate. ergo non comēnt̄ deum significari per nomen. Itē q̄ nec deus sit noialis per pronomē. Pronomē em̄ non h̄ significationem determinatā nisi per demonstrationē vel relationē. Demon stratio aut̄ sit mediantibus accidentibus que possunt oculis conspici. sed hec non sunt in deo. ergo vñ q̄ deī neq̄ sit nomen neq̄ pronomē. Et̄tra in p̄s. Dñs nomē est illi. Et iterum. Quāā mirabile est nomē tuum in vniuersa terra. ergo deus h̄ nomē. Itē Diony. fecit̄ libru de diu. nomi. Aut ergo de⁹ est noialis. aut scia ibi tradita cassa est ⁊ inutilis. Itē rō ne videf. q̄ oē qd̄ se exprimit̄ verbo. pōt se exp̄mere signo ver bi. sed signū verbi est vor. ergo cū deus suo verbo exprimat̄ pōt exprimi voce. sed qd̄ pōt voce exprimi pōt noitari. ergo ⁊c. Itē qd̄ conuenit̄ intelliḡi p̄uenit̄ significari siue enuncia ri. sed contingit̄ deum a nobis cognosci. hoc certus est ⁊ supra probatum est. ergo ⁊c. Itē qd̄ p̄uenit̄ laudare p̄uenit̄ ⁊ nos minare. sed deū p̄uenit̄ laudare. immo ip̄e summe laudabilis ergo ⁊ noialis. Rñ. dicēdū q̄ sicut̄ intelliḡere d̄ dupl̄ sic effabile ⁊ nominabile. Uno em̄ mō intelliḡere d̄ p̄fectā

comprehensione. Alio mō p̄ semiplenā cognitionē. Sic effabi le dupl̄ d̄. Uno mō p̄fectā exp̄sionē. Alio mō per semiple nas narrationē sic etiā noialis. si dicat̄ effabile siue noiale fm̄ p̄fectionē exp̄sionis. sic dicēdū q̄ sicut̄ deus sibi soli est intelligibilis. sic sibi soli est effabilis ⁊ noialis. non alio nos mine q̄ ipse sit. nec alio verbo q̄ ipse sit. ⁊ sicut̄ nobis est inco p̄prehensibilis. ita ⁊ ineffabilis. ita etiā ⁊ innominabilis. ⁊ per hunc modū loquitur. Diony. ⁊ philo. Si vñ dicatur effabile ⁊ nominabile fm̄ qualcūq̄ noiationē. sic quemadmodum de⁹ est nobis cognoscibilis. ita ⁊ effabilis ⁊ noialis. ⁊ qui meli⁹ cognoscit̄ melius effatur ⁊ melius noiat̄ exp̄sio. Unde ex p̄sio noiat̄ fidelis. ⁊ scriptura que fidei suffragat̄. vt sacra scriptura q̄ rō vel philosophia. ⁊ hoc mō p̄cedunt rōnes ⁊ au toritates ad sedam partes. Ad illud ergo qd̄ scō obijctur de Diony. ⁊ p̄bo iam p̄ respōsio per hoc qd̄ loquitur de noia tione in qua est perfecta exp̄sio. Ad illud qd̄ obijctur q̄ vor in boie est proportionabilis verbo interiori siue significa to. dicendum q̄ hoc intelligitur de noiatione que totā rei si gnificationem includit. aliter non habet veritatē. nisi intelli gatur esse proportio ad rem sub rōne cognoscibilis. ⁊ sic pōt esse nominabilis quīs enim deus sit infinit⁹. tñ finite cogno scit̄ a nobis. Ad illud qd̄ obijct̄ q̄ deus nō h̄ formā. dicē dū q̄ nō h̄ formā p̄iā nō intellectui. cuiusmodi ē forma cut⁹ ē imago in sensu. h̄ tñ formā. q̄ ipse ē forma que est ratio cog noscendi. qm̄ ⁊ si nos non cognoscimus in se ipse cognoscit̄ se in se ⁊ nos cum in forma creata. Unde a forma creata nos nos mina imponimus quam intelligimus ⁊ videmus. Ad illud qd̄ obijctur q̄ nomen significat substantiā ⁊ qualitātē. dicen dum q̄ substantia ⁊ qualitas non accipiuntur proprie sed cōs muniter. prout substantia d̄ qd̄ cognoscatur. qualitas d̄ quo cognoscitur. ⁊ hoc per modum quietis. ⁊ hoc dico propter ver bum ⁊ participium. ⁊ aduerbium qd̄ est dispositio verbi. ⁊ qm̄ in creaturis vt plurimū differt̄ qd̄ cognoscit̄ quo. ideo nomē in creaturis vt plurimū hoc importat̄ per diuersitatē. In deo vñ idē est cognitū ⁊ rō cognoscēdi quātū est de se. id̄ signifi cat nomē diuinū illa duo p̄ differētā rei ⁊ ita salua ibi ratio substantiē ⁊ qualitatis vt congruit nomini.

Questio. ij. Utrum deus habeat vnum solum no men an plura. Et q̄ plura videtur au toritate scripture que ipsum diuersis nobus appellat. Exod. iij. Nomen meum magnum adonay non indicauit̄ eis. Exod. xv. Omnipotens nomen eius. Et p̄s. Dñs nomē illi. Si ergo ista sunt diuersa noia p̄ auctoritate scripture q̄ deus h̄ plura noia. Item Diony. in li. de diu. nomi. plura assignat noia dei. ⁊ Amb. similiter in li. de tri. ⁊ magister similiter in littera. Item hoc ipsum ratione videtur. q̄ nullum nomen sufficē ter exprimit̄ esse diuinum. nec in se nec in comparatione ad in tellectus. Ad p̄s q̄ oīs perfectio ⁊ est. ⁊ intelligitur esse i deo ⁊ nullum nomen exp̄mit̄ oīs conditionis perfectionem. ergo cum non possit fieri per vnum. indigemus pluribus. Item illud in quo res conueniunt ⁊ in quo differunt aut necesse est pluribus modis dicere. aut necesse est vnum equiuocari. Sz equiuocatio generat ambiguitatem ⁊ tollenda est. ergo con gruum est diuersis exprimer̄ noibus. cum ergo in diuinis sit cōe ⁊ proprium. ⁊ hoc in pluribus. necesse est plura noia esse. Itē quis sit veritas vna. tñ articuli fidei sunt multi. si ergo fides de deo multos articulos credit ⁊ qd̄ corde creditur ad iusticiam. opz ore p̄fiteri ad salutē. multos pōt ⁊ debet ar ticulos ore confiteri. sed multi articuli vno noie non exp̄sset̄ exp̄sitate exprimentur. ergo opz habere plura noia. Et̄tra byla. non sermoni res sed rei sermo est subiectus. ergo cum in deo sit omnimoda realis vnitas. ergo ⁊ vocis ⁊ nois. Itē omne qd̄ est in deo est deus. ergo qd̄ significat aliquid qd̄ est in deo est deus. sed deus vnus est. ergo oia diuina noia habēt vnum significatum sed oia talia sunt synonymina. noibus autē synonyminis non plus d̄ pluribus q̄ vno. ergo videtur q̄ omnia alia ab vno non sint necessaria. Item multiplicatio diuino rum noim̄ aut venit a parte rei aut a parte intellectuum aut a parte effectuum. Si a parte rei tūc bonitas ⁊ veritas nō sunt nomina diuersa. q̄ res omnino vna. Si a parte effectuum tūc ergo vnitas ⁊ eternitas non sunt diuersa. cum non connotent effectum. Si a parte intellectuum solum. ergo videtur q̄ bus iusmodi noia cassa sint ⁊ vana cūz non habent aliquid core

pondens in re. Item in scriptura nomē dei singulariter p
ponitur siue additur vni. vt cū dicitur dñs nomē illi. Siue pluris
bus. vt cū dicitur In noie patris et filij et spūsscti. ergo cū eadē sit
rō rei et vnus rei et nois et vnus nois. ergo de tñ vnū habet no
men. **Rñ.** dicendū q in noie tria sunt. scilicet vox. et significatio
et rō innotescendi. Tñ et nomē multiplē accipit. Aliqñ p voce
significatē. vt cū dicitur petrus est nomē apostoli. et sic constat q in
deco sunt plura noia. Aliquādo nomē accipit p re significatā.
vt cū dicitur bonū et honestū sunt idē noie. et sic in diuinis quodam
modo est dicere nomē vnū. quodāmodo plura. Si enī res si
gnificatā dicat essentialiter. sic omnia vnū. Si personaliter. sic
plures. et plura nomia correspōdētia. Aliquādo nomē accipit
pro ipso notamine siue ratione innotescēdi. et sic dicēdū quodā
modo nomē vnū quodāmodo plura. Si enī accipit rō innotescē
di ex parte dei. sic innotescit p virtutē que vna ē magna ē. et sic
vnum nomen dei est. et magnum siue maximum. Tñ dicitur. x.
Magnus es tu et magnū nomē tuū. id est q̄tum ad rationem
innotescēdi siue virtutē p quā innotescit. fm q dicitur in ps. No
tus in iudca deus in israel magnū nomē eius. Si autē accipia
tur rō innotescēdi rōne effectū siue creaturaz. sic diuersa sunt
noia. Nā de innotescit nobis tripliciter. scilicet p causalitatē. p abla
tionē. et p excellentiā et h̄s hoc ē multitudo noim. Si enī nomi
netur p causalitatē. multa sunt noia. q̄ multos h̄s effectū. Si
per ablationē. multa sunt noia q̄ multa remouent. scilicet oia creata
Si p excellentiā multa. q̄ in multis. in oibus. scilicet cōditionibus
nobilitatis excedit creaturas. **Ex p̄dictis patet obiecta.**
**Qd enī obijct q scriptura nomē dei exprimit singulariter. di
cēdū q scriptura vt plurimū nomē dei p̄dicat magnū. admira
bile. sanctū. et laudabile. et sic nō loquitur de nomine fm q vox.
sed fm q ratio innotescēdi a parte dei. et sic vnū tñ nō sequit.
loquitur singulariter. ergo vnū solū. q̄ frequēter qd dicitur sin
gulariter dicitur et vniuersaliter. vt patet in multis exēplis i les
ge cum dicebatur. hō de israel. vel hō qui fecerit hoc vel illud
intelligebat de quolibet boie. **Ad illud quod obijctur q
pluralitas a pte rei est dicendū q pluralitas a pte rei est vt
accipiat res pro psona. Si autē pro natura. et sic si non sit plu
ralitas in se tñ in q̄tū innotescit. Et ideo plura nomina.**
**Ad illud quod obijct. q nomina talia sunt symonima. dicē
dum q tñc sunt symonima cū dicuntur a parte vocis solū. Dic
autē est differētia fm rationē innotescēdi. et ideo nō symonima.
Alia ratio dicta fuit supra di. viij. in primo problemate.**
**Ad illud qd obijct. q si venit a pte itelligēdi solū. ergo talia
noia sunt vana. dicēdū q nō venit ab hoc solū. qm̄ illi rōm̄ in
notescēdi. respōdet pluralitas in creaturis. et i deo respōdet
vera vnitatis cōplectēs illā totā pluralitatē. vnde q̄ intelligim̄
dei potentia et sapientia p diuersa. diuersimode nominatus. et
quia in deo vera est sapientia et potētia. ideo nō est ibi vnitatis.**
Questio. iij. **Utrum oia nomia diuina dicantur trāslati
ue. an etiā quedā dicantur proprie.**
Et q omnia dicantur trāslatiue. videtur. In regulis fidei dicitur
oē simplex proprie ē et improprie dicitur. sed qd improprie dicitur.
improprie nominatur cū ergo deus sit simplex. nominatur improp
rie. sed improprietates reducitur ad proprietatē. ergo nomia diu
na de deo dicantur improprie. de alijs proprie. h̄s qd dicitur de aliquo
improprie. dicitur trāslatiue. si de alio proprie. ergo etc. **Itē vnū
quodq̄ sicut contingit intelligere. contingit et significare. h̄s nō
contingit deū intelligi nisi per proprietates et cōditiones crea
turarū. ergo nec nominare. sed qd nominatur fm alienas ppriet
tates semper trāslatiue nominatur. ergo etc. **Itē nō ē nisi du
plex theologia scilicet mística et symbolica fm q vult d̄yostis. h̄s
vtraq̄ deū nominat trāslatiue. Nam mística per creaturas spi
rituales et inuisibiles. sed symbolica p corpales. ergo ois nomi
natio dei trāslatiue est. **Itē oē nomē diuinū est impositū p
pter nostram instructionē. sed omnis nostra doctrina incipit a
sensu. ergo omne nomē dei accipit fm aliquod sensibile. sed in
deco nulla est proprietates sensibilis fm veritatem sed solū trāsla
tiue ergo etc. **Contra hoc dicit apostolus. Ep̄b. iij. loquens
de deo quo omnis paternitas in celo et in terra nominatur. sed
si paternitas in terris nominatur a paternitate dei. ergo de
proprie et principaliter dicitur pater q̄ alia. non ergo trāsl
latiue. hoc ipsum dicit d̄yonis. et dam. immitentes huic autocitas
ti apostoli. Inquit enim dam. Sciendū q non est a nobis trāsl
latum ad beatam deitatem paternitatis et filiatiōis et process**********

honis nomen. sicut ait diuinus apostolus. ex quo omnis et
ternitas. ergo etc. **Item beatus Ambrosius dicit et habes
tur in littera. q̄ triplex est nominū diuinoꝝ differentia. vna
ex illis sunt nomina trāslatiua. nō ergo omnia dicuntur trāsl
latiue. **Item quedā dicuntur de deo que habēt oppositum
in omni creatura. vt eternitas et immensitas. sed nomē trāsl
atiuū atēditur fm aliquā similitudinē. ergo talia noia nō sunt
trāslatiua. **Item quedā dicuntur de deo. quoz significatus
est pprie in solo deo. vt hoc nomē bonum. et qui est d̄yostis. etc.
Nemo bonus nisi solus deus. Et aug. dicit q solū de vere est
cuius cōparatione cetera nō sunt. **Rñ. ad hoc voluerunt
quidā dicere q quedā sunt noia que de deo. quoz significatus
est sibi impositus. cū ipse se proprie intelligat. huiusmodi nomina
sunt proprie. et talia dicuntur esse bonū. et q̄ est. Unde d̄yonis.
videtur velle q illud nomen bonum solum sit propriū et prin
cipale. Dam. q̄ illud nomē. qui est. solū est propriū et prin
cipale. et vnus atēdit in nomine pfectionē. alter ab solutionē. vter
q̄ tamē proprietatē. Si autē loquamur de nominibus q nos
ei impositimus. sic cū nos non cognoscamus deū nisi per crea
turas. nos cum nominamus nisi per nomina creaturaz. ideo
solum trāslatiue. siue quia proprius et prius conueniunt crea
ture. siue quia prius imposita sunt creature. quoniam proprie
conueniunt creature. et hec est trāslatio quedā. quā proprie lo
quendo fit trāslatio. qm̄ prius cōueniunt bis a quib⁹ trāsserunt
tur. vt ridere hominibus proprie q̄ p̄tatis. Sed hec positio
non videtur stare. Et enī nos cognoscimus deū tripliciter.
scilicet per effectū. per excellentiā. et p ablationē. constat q om
nibus bis modis cōtingit deū nominare. Si p effectū. nulla
est ibi trāslatio. pariformiter si p excellentiā. Si p ablatione
nem. qm̄ trāslatio atēditur fm aliquā similitudinē. omnes
enī transferentes. fm aliquam similitudinē transferent. **Et
proprietate alter dicendū. q quedam sunt nomina q̄ signifi
ficant rem. cuius veritas est in deo et oppositum in creatura.
vt immensus et eternus et talia nullo mō trāsserunt. nec fm rē
nec fm impositionē. Quedā significat rem cuius veritas est
in deo et similitudo eius in creatura. vt potētia sapientia et vos
luntas. et talia nomina trāsseruntur a creaturis ad deū. non
fm rem. sed fm impositionē. q̄ prius imposita sunt creaturis
q̄ deo. h̄s prius sunt in deo. Quedam sunt nomina que signifi
cant rem cuius veritas est in creatura et cōsimilis proprie
tas in deo vt lapis et leo. res enim significata est in creatura. sed
similitudo proprie vt stabilitas et fortitudo est i deo. et ista
sunt proprie trāslatiua. **dicēdū ergo q in diuinis sunt ali
qua noia trāslatiua nō oia. **Ad illud ergo qd obijctur q
simplex improprie dicitur. dicendū q dicere ibi non est noiare sed
enunciare. q̄ in simplici nō est cōpositio in essendo. sed cōpos
itio est in enunciando. et iō improprie nō sic in nominando vel
dic q nō oē dictum improprie est dictum trāslatiue. **Ad il
lud qd obijctur. qd solum p creaturas intelligit. dicēdum q
quīs intelligat solū p creaturas. nō tñ solū similitudinē. im
mo p negationē et dissimilitudinē est cognoscibilis. **Ad illud
qd obijct q symbolica et mística theologia noiant deum trāsl
latiue: dicēdum q quīs mística nominet deum trāslatiue
quantum ad pprietates. excellentiē. non tñ solum sic noiat. sed
etiā p abnegationē. et iō non solū trāslatiue. **Ad illud quod
obijct q ois nostra doctrina incipit a sensu. dicēdū q verum
est q omne nomē h̄s aliquid sensibile fm vocē vt audiatur. h̄s
non oportet q habeat sensibile significatiōē. quia verbum in
telligentie quod est insensibile induit vocem sensibilem.********************

Questio. iij. **ultima. Utrum oia nomina dicta
de deo dicantur fm substantias. Et q
nō. immo aliter. ostenditur autoritate Aug. v. de tri. Illud p
cipue teneamus quicquid ad se dicitur. p̄fātissima illa et diuina
sublimitas substantialiter dicitur. qd autē dicitur ad aliud non substan
tialiter. sed relatiue dicitur. sed pater et filius dicitur ad aliud. ergo etc.
**Itē Boetius in li. de tri. Deus est sine quāritate magnus.
sine qualitate bonus. sed nō est sine relatione relatus. ergo re
latio vere et proprie manet in deo. ergo et modus dicēdi relati
ue. **Itē hoc ipsum vt rōne. q̄ in diuinitate sunt aliqua noia
incoicabilia. vt p̄ in oibus psonalibus. sed substantia est cōi
cabilis. sicut sit vna. in tribus. ergo talia nomina non indicant
substantiā. ergo in diuinis est alius modus dicēdi q̄ fm substantiam.******

tiā. **C** Itē in diuinis est alio et alio modo se habere. quod aliter se habet ad patrem filius quam spiritus sanctus. sed non est aliud et aliud esse siue subsistere. ergo cum hoc contingat intelligere. et intellectum dicere. necesse est quod sit ibi alius modus dicendi et intelligendi quam secundum substantiam. ergo etc. **C** Contra. ostendit quod dicitur. aut dicitur secundum substantiam aut secundum accidens. quod substantia et accidens sufficienter diuidunt ens. sed in diuinis nihil dicitur secundum accidens. ergo secundum substantiam. **C** Itē ostendit quod dicitur aut dicitur per se. aut non per se. si per se. tunc secundum substantiam. si non per se. tunc ergo per aliud. et in alio modo ostendit quod dicitur de deo dicitur per se. ergo omnia dicuntur secundum substantiam. **C** Itē dicitur secundum substantiam aut secundum relationem. aut dicitur diuersitate a parte rei aut a parte modi intelligendi siue modi dicendi. Si a parte rei. ergo in deo est diuersitas et compositio. Si a parte modi dicendi. tunc cum diuersus sit modus dicendi. in hoc quod est bonus. et in hoc quod est magnus et in hoc quod est deus. quia si queratur quantus est deus. respondetur magnus. non respondetur bonus. Si si queratur. quibus est deus respondetur bonus. non magnus. ergo non tamen essent duo modi. sed etiam multo plures quam duo. **C** Itē quod respondetur ad questionem factam per quod dicitur secundum substantiam. et quod ad rem. et quod ad modum. sed nota relatiua respondens ad questionem factam per quid de deo. ergo dicitur secundum substantiam. Probatio minoris. Aug. in lib. de doctrina christiana. Si queratur quod est deus. conuenienter tamen dicitur pater et filius. **C** Itē cum quedam sint in diuinis quod non dicuntur secundum substantiam. sed nec secundum relationem ut huiusmodi nomen incarnatus hoc nomen ingenuus. videtur quod ista diuisio non comprehendit omnia nomina diuina. **C** Rñ. ad predictorum intelligentiam est notandum quod dicitur diuersimode per triplicem differentiam. Uno modo dicitur diuersimode attendit secundum diuersum modum essendi quod est per se et per accidens. et hoc quidem modo non est dicitur diuersimode in diuinis. quia ista diuersitas modi. ponit diuersitatem essentiali in re dicta. et quod ad hoc vnus solus modus dicendi est in deo. Nam omnia quod dicuntur de deo. sunt ipse deus et eius substantia. Alio modo dicitur diuersimode est secundum diuersum modum intelligendi. quod quidem attendit secundum aliam et aliam rationem siue modum cognoscendi. et sic non tamen est dicitur diuersimode in nominibus diuinis. immo omnimode. quia deus non tamen cognoscitur per diuersa immo per omnia rerum genera. et sic nota dicta de deo quedam dicuntur per modum substantie ut deus quedam per modum qualitatis ut bonus. et sic de alijs omnibus. Tertio modo dicitur diuersimode est secundum diuersum modum se habendi. quod quidem attenditur quod ad absolutum. et ad comparatum siue relatum. et hic quidem modus diuersitatis minor est quam primus. et maior quam secundus. Minor quam primus. quia secundum primum attenditur diuersitas essentialis et compositio. Maior quam secundus. quia secundum illud non omnino attenditur in re distinctio. Sed cum autem istum modum attenditur in eo vnitas et pluralitas. vnitas secundum absolutum. pluralitas secundum receptum et quod ad hunc modum solui sunt duo modi dicendi. scilicet secundum substantiam ad se. et secundum relationem ut illa que dicuntur ad aliquid. **C** Vero non dicunt alium modum essendi ideo bec predicantur de illis. et sunt vnus. Et quia dicunt alium modum se habendi. ideo secundum vnitas. secundum illa pluralitas. **C** Et bis patet obiecta. **C** Vbi enim obicitur quod omne quod dicitur secundum substantiam. vel secundum accidens. vbi quod in diuinis habet substantiam. vbi relatio non est accidens. nec tamen dicitur secundum substantiam. **C** Ad illud quod obicitur secundo quod omne quod dicitur in diuinis est ens per se. dicendum quod verum est. sed tamen non sequitur. dicitur ut ens per se. ergo secundum substantiam. quia non dicitur nomen dicitur secundum substantiam ut substantia dicitur per se. sed ut dicitur ad se. Ad illud quod obicitur qualis sit bec diuersitas. aut secundum rem. aut secundum modum intelligendi. dicendum quod secundum modum habendi. qui non tamen est in nostro intellectu. sed etiam in re. **C** Ad illud quod obicitur quarto. quod nota relatiua respondens ad interrogacionem factam de substantia. dicendum quod substantia dicitur dupliciter. aut ens per se aut ad se. Si ut ens per se. tunc omnia et relatiua et absoluta dicuntur in deo substantia. et quod hoc modo substantia respondetur ad questionem factam per quid. ideo omnia possunt respondere. Si autem dicatur substantia. ut ens absolutum non comparatum. sic dicitur secundum substantiam quod dicitur ad se. et sic non accipitur. Aug. et sic pater et filius et relatiua secundum substantiam non dicuntur. **C** Ad illud quod vltimo obicitur quod multa dicuntur de deo que non dicuntur secundum substantiam. nec secundum relationem. dicendum quod dicitur relatiue in diuinis potest esse dupliciter. **C** Quedam enim nomina dicuntur relatiue ex principali nois itel-

lectu. quedam ex consequenti. Prima differentia diuiditur in tres. Quia quedam significant relationem et dicuntur relatiue ut pater. quedam significant relationem. Ut paternitas que non dicitur ad alterum. sed est ipsum quo alterum refertur. quedam dicuntur relatiue quod priuat relationem. ut ingenuus ipso processibilis. tamen ista non est priuatio pura. ut si

Excipit huius nomen persona a generali regula que est quod substantia dicitur de tribus singulariter. Quia cum illud secundum substantiam dicitur tamen pluraliter non singulariter in summa accipitur.

Redictis ad hoc attendendum est. quod cum omnia nomina que secundum substantiam de deo dicuntur singulariter et non pluraliter de omnibus in summa dicantur personis ut supra ostensum est. tamen vnus nomen. scilicet persona quod secundum substantiam dicitur de singulis personis et pluraliter et non singulariter in summa accipitur. Dicimus enim pater est persona. filius est persona. scilicet est persona. et hoc secundum substantiam dicitur. nec tamen dicitur pater et filius et spiritus sanctus sunt vna persona. sed tres persone. **C** Hoc ergo nomen excipit a predicta regula nomen que secundum substantiam de deo dicuntur. quia cum hoc ad se dicitur. et secundum substantiam. pluraliter tamen non singulariter in summa accipitur.

Autoritas que persona ad se dicitur et secundum substantiam. **C** Autem persona secundum substantiam dicitur augustinus ostendit in vii. lib. de trinitate. dicens Non est aliud deo esse aliud personam esse. sed omnino idem. Item in hac trinitate cum dicimus personam patris. non aliud dicimus quam substantiam patris. Quocirca ut substantia patris ipse pater est. non quo pater est. sed quo est. Ita et persona patris non aliud quam ipse pater est. Ad se quippe di-

nam inter nomina substantialia hoc nomen persona excipit a generali regula. que est quod substantiale dicitur de tribus singulariter. id nomen istud primo a generali regula excipit ostendens quod debemus dicere tres personas. et hoc in presenti distinctione. Secundo vero determinat quod significatur hoc nomen tres. et per hoc nomen personas cum dicimus tres personas infra distinctione prima ibi. Hic diligenter inquiri oportet. **C** Prima pars habet quatuor. In prima magister illud nomen excipit a generali regula. In secunda ratione huius. exceptiois inuestigat ibi. Ideo ostendit que questione difficultis. ostendens quod fuit inopia humani eloquii. **C** In tertia magister contra assignationem opponit et determinat. ibi. Sed queritur cum dicamus patrem et filium et spiritum sanctum. In quarta epilogat determinata ut addat ibi. Jam sufficienter. ut puto ostensum est. Harum partium subdiuisiones per se patet.

fravidebit. Que autem imponent relationem ex consequenti. intellectu similiter sunt per triplicem differentiam. Quedam enim dicuntur dici relatiue. quod ponuntur pro relatiuis. ut cum dicitur deus generat deum id est pater filium. Quedam dicuntur relatiue. quod claudunt in suo significato in terius relationem ut cum dicitur incarnatus. sensus enim est. id est carni vnus. vno enim dicitur relationem que singulariter personam recipit siue assume re carnem et huiusmodi. Quedam dicuntur relatiue. quia claudunt relationem in suppositis. ut si militis equalis non enim sunt similes nisi qui referuntur et distinguuntur.

Distinctio xxiii

De substantialibus nominibus diuinis in speciali.

Redictis ad hoc attendendum est quod cum omnia nomina que secundum substantiam dicuntur.

Supra egit magister de diuersitate diuinorum nominum in generali. Hic incipit secunda pars in qua agit de eadem in speciali. Et quoniam quedam sunt nomina substantialia. que dam relatiua et bec contingit considerare absolute et ad se. ideo bec pars habet tres partes. In prima agit de nominibus substantialibus. In secunda de relatiuis infra. dist. xvi. Nunc de proprietatibus personarum quas frequenter co quo est pater. sed quo est.

Distinctio xxiiij.

Augu.

Quod pater non est eo quo est pater. sed quo est.

tur persona. nō ad filiū vel spiritū sanctum sicut ad se deus dicitur. et magnus et bonus. et iustus et hōi. Et quemadmodū hoc illi est esse. qd̄ deum esse: quod magnum esse. quod bonū esse. ita hoc est illi esse quod personam esse. Ecce expresse hēs q̄ persona s̄m substantiam dicitur. vt cū dicitur. pater ē persona. hic sit sensus. pater est diuina essentia. Sicut cū dicitur. fili⁹ est persona. spiritus sanctus est persona. id ē essentia diuina.

Exceptionis rationē inquirat. ostēdens cur pater et filius et spiritus sanctus non dicantur vna persona. sicut vna substantia et vnus deus.

Ad id dicitur exceptio nis est inopia humani eloqui.

Ideo oritur hic questio difficilis quidē. s̄z nō inutilis. qua querit̄. Cur nō dicant̄ hi tres vna persona sicut vna essentia. et vnus de⁹. Quā questione aug. diligenter tractat atq; cōgrue explicat. in. vij. li. de tri. ita dicēs. Cur nō hec tria simul vnā personā dicim⁹. sicut vnā essentia et vnū deū: sed dicimus tres personas. cū tñ tres deos aut tres essentias non dicamus. Quia volumus vel vnum aliquod vocabulum seruare huic significationi qua intelligit̄ trinitas. ne oīno tacerem⁹ interrogat̄. qd̄ tres essent. cū tres esse fateamur. Luz ergo querit̄ quid tres. vt ait aug. in. v. li. d̄ trini.

Augu.

Qua pro: sus inopia humanū laborat eloquiū. dictus est tamē tres persone nō vt illud diceret̄. sed ne taceret omnino. Non enim rei ineffabilis eminentia hoc vocabulo explicari valet. Ecce ostendit qua necessitate dicatur pluraliter persone. videlicet vt hoc vno nomīne querentibus de tribus respondeamus.

Qua necessitate dictū sit tres persone a latinis. et a grecis tres ypostases vel substantie.

Augu.

Qua necessitate non solū latinus sermo sed etiā grecus eadē pene sup hac re laborās. nominū penuria coartat. Unde augusti. quid a grecis vel latinis necessitate d̄ ineffabili trinitate dictū sit: aperies in. vij. li. de tri. ait loquēdi cā de ineffabili bus vt fari aliquo modo possemus dictum est a grecis vna essentia: tres substantie. id est vna vsia. tres ypostases. Alii enim greci accipiunt substantiam q̄ latini. A latinis autez dictum est vna essentia vel substantia. tres persone. quia nō aliter in sermone nostro. id est latino. essentia q̄ substantia solet intelligi. Et vt intelligatur saltem in enigmate. placuit ita dici. vt cum queres retur. que tria esse fides vera pronunciat. Luz et patrē non dicit esse filiū et sp̄s sanctum se⁹ donum dei nec patrē dicit esse nec filiū. Cum ergo queritur quid tria vel quid tres conferimus nos ad inueniendum aliquod nomē quo complectamur hec tria. Neq; occurrit animo. quia. supereminentia diuinitatis vltari elo

Qua vna vsia. tres ypostases videt̄ hoc esse cōtra id qd̄ dicit hierony. Tacemus tres ypostases. non bone suppositio nis nomē est. igitur non debz dici. p̄terea videtur q̄ nomē ypostasis nullo mō debeat recipi. vel nomē vsia. quia Boetius dicit super libro predicamentozū. q̄ ypostasis est materia vltis forma vsia compositum. sed i diuinis non recipitur materia nec compositū. igitur et. Respō. dicendum. q̄ hierony. nō dicit nō tres esse ypostases quia falsū esset vel erroneū sed quia nomen erat insuetum et videbatur sonare idem quod substantia. et substantia s̄m communem accceptionem. non dicitur pluraliter de personis. et id volebat tūc tacere ne heretici acciperent occasionem malignandi. Nunc autem illud nomen specificatum est et expressum ideo modo conceditur.

Qui facultatē excedit verius enim cogitatur deus q̄ dicit̄. et verius ē q̄ cogitatur.

Quid hoc nomine tres significetur.

Pater ergo et fili⁹ et sp̄s sc̄tis. s̄ qm̄ tres sūt. quid tres sunt queram⁹. et quid cōe habeant. Non em̄ possunt dici tres pres q; tñ pater ibi pater est. nec tres filij. cum nec pater ibi sit filius nec sp̄s sanctus. nec tres spiritus sc̄ti. q; spiritus sanctus ppria significatione qua et domum dei dicitur. nec pater est nec filius. Quid ergo tres. Si tres persone esse dicuntur commune ē eis id quod persona est. Lete enim q; p̄ est persona. et filij est persona. et. sc̄tis est persona. id est tres persone dicuntur p̄terea ergo dicimus tres personas quia commune ē eis id quod persona est. Et predictis aperte intelligi potest. qua necessitate dictus sit a latinis tres persone. cum persona s̄m substantiam dicatur. Unde et tribus cōe est id quod persona est. id est hoc nomen persona.

Opponit̄ determinat quare non dicimus tres deos esse patrem et filium et spiritū sanctum. vt dicimus tres personas.

Sed querit̄ hic. cum dicamus patrem et filium et spiritū sanctum esse tres personas. quia commune est eis qd̄ persona est. id est quia pater est persona. et filius est persona. et spiritus sanctus est persona. cur non dicamus similiter tres deos. cum et pater sit deus et filius sit deus. et spiritus sanctus sit deus. Quia scilicet illud scriptura contradicit. Hoc autem et si non dicit. non tamen contradicit. Unde Augustinus hanc mouens questionem atq; diffiniens in lib. vij. de trinitate ita ait. Si ideo dicim⁹ patrē et filiū et sp̄s sc̄ti ēē tres personas. quia commune est eis id quod personale ē cur non etiā tres deos dicimus. Certe vt predictū est quia pater est persona. et filius est persona. et sp̄s sc̄tis est persona. ideo tres persone dicuntur. Quia ergo pater ē deus et filius ē deus. et spiritus sanctus deus. cur non dicantur tres dij. Ecce p̄posuit hāc questionē. at tēde qd̄ rūdeat subdēs. an ideo nō dicantur tres dij. q; scriptura nō dicit tres deos. s̄z nec tres personas ali

Id illud quod obijciatur secundo dicendū q̄ bus iusmodi nomia aliter accipiuntur in philosophia aliter in rhetorica. et hoc patet per Boetium qui aliter accipit loquens vt philosoph⁹ aliter loquēs vt rhetor⁹ in libro de duabus naturis et vna persona christi.

Verius em̄ cogitatur deus q̄ dicit̄. videt̄ falsū. q; oīs fidelis cogitat deum esse triniū et vnum. et nihil est verius q̄ cogitatur.

Itē videtur falsum q̄ dicit q̄ verius cogitatur q̄ dicitur. multa em̄ dicimus que nō intelligim⁹. igitur plus se erredit veritas sermonis q̄ iterius cogitationis. Itē ego dico deū esse summe verus. sed nihil potest verius cogitari. nec esse magis summe verū. igit. et.

Respon. dicendum q̄ sermo Aug. est duplex. potest em̄ esse comparatio entis ad ipsum cogitatum. et cogitati ad dictum et sic non habet veritatē. q; vnus et idem est de⁹ qui est et qui cogitatur. equi dicitur. et equaliter ver⁹. potest iterum fieri comparatio ad actus essendi cogitandi. et loquēdi. et sic habet sermo augustini veritatē qm̄ deus in suo esse habet summā veritatem. Cogitatio vero nostra cū sit creata et creata a summa veritate. non potest esse summe vera. similiter nec locutio. et ideo minus de veritate habet. Et rursus cuz magis assimietur summo vero actus cogitandi interior. q̄ actus loquēdi exterior. magis habet de veritate cogitatio q̄ locutio. quia deo est similis or. Rationes vero ad oppositum procedunt s̄m primam viam.

In idco

C An id licite loquedi disputandiu necessitate tres psonas dicere etc. qz scriptura non tradidit. qz scriptura no dicit igit licet dicere patre filiu r spiscu no esse tres psonas. sed no licet dice re nisi veru. igit bndi op positu falsum. Rñ. q ista non fuit tota rōdici. sed Aug. subtrahit partē cau se. Rñ em fuit sicut ipse aperit in sequentibus. qz rō psonabat. r scriptura no dīcebat. Nam si scri ptura contradiceret quā tumcunq ratio dīcāret non esset dicendum. et p pter hoc non licuit dice re tres essentias. quia ra tio non cōsonabat. Qua re autem ratio magis cō sonat in hoc nomine per sōna q in hoc nomine es sentia. patet si attenda tur significatum vtriusqz et verbis Augusti. que magister dicit. Quare di ctum est ab ecclesia tres persone. patet quia tri plex fuit ratio. Prima fuit. quia necessitas im minebat. Secunda quia ratio consonabat. Tercia. quia scriptura in nul lo contradicebat. immo etiam consonabat. Unde minus dicit r plus intel ligit quando dicit q scri ptura non contradicit.

secretario mentis d deo tenet. siue per piā fidē siue per qualēcunq intelligentiā: timuit dicere tres essentias: ne intelligeret in illa summa equalitate vlla diuersitas. Rursus no poterat dicere no esse tria qdā. Qd qz di cit fabelli? in heresim laps? ē. Quasiuis qd tria dice ret: r dixit tres psonas siue tres substātiās fm grecos. **S**icut nos dicim? tres psonas ita greci tres sub stātiās qz dnt ypostases. alr accipiētes sbaz q nos. **C** Qm de psonis fz nraz. h de substātijs fz osuetu dinem grecorū oportet itelligi. Sic enim illi dicūt tres substātiās vnā essentiā. i. tres ypostases vnā vsā quē ad modū nos dicimus tres psonas vnā essentiā vel substā tiam. Quamq r illi si vellēt sicut dicūt tres substātiās tres ypostases. possēt dicere tres personas tria pro sōpa. Illud autem maluerunt dicere. quia fortasse fm lingue sue consuetudinē aptius dicitur.

Determinata epilogat vt addat. q in trinitate non est diuersitas vel singularitas vel solitudo. sed vni tas et trinitas r distinctio et identitas.

Ita sufficiēter vt puo ostēsum est qua necessitate di cam? tres psonas r qre no similt tres deos vl essentias quia. f. in altero obuiat scriptura. in altero diuersitatis d intelligentiā. qz ibi nulla penitus est diuersitas. sicut nec singularitas vel solitudo sed vnitās r trinitas. Cñ Aug. in lib. vij. de tri. ait. humana inopia querens quid

cui scripture textus cōmemo rat. An id licuit loqndi dispu tandiu necessitate tres perso nas dicere. no qz scriptura dī cit. fz qz scriptura no tradidit Si aut dicerem? tres deos. cō tradiceret scriptura dicens. **A**udi isrl. de? tu? de? vnus est **E**cce absolutio qōnis. quare potius dicamus tres psonas q tres deos: qz. s. illud no con tradicit scriptura. **C**ur no dicim? tres esse tias vt tres psonas cū scripu ra non contradicit. **C**lex r hic alia emergit qd quā aug. psequēter annectit di cens. **C**ur inqt r tres essentias no licz dicere. qd similt scri ptura sicut no dicit: ita no tra dicit. **A**t si dicit q ppter vni tate trinitatis no dicitur tres essentia. fz vna essentia: quero cur no ppter eandē vnitatem trinitatis dicatur vna persona et no tres psonae: vt enim est il lis cōe nomē essentia. ita vt sin gulus qsqz dicat essentia. sic il lis cōe est psonae vocabulum. **Q**uid igit restat vt fateamur loquedi necessitate a grecis et latinis parta hec vocabula ad uersus insidias vel errores he reticorum. **C**umqz conaretur humana inopia loquendo pro ferre ad hominum sensus qd i

diceret tria. dixit tres personas vl substātiās. **Q**ui bus nominibus non diuersitatem voluit intelligi. sed singularitatem noluit. vt non solum ibi vnitās intelli gatur. ex eo quod dicitur vna essentia. sed trinitas ex eo q dicunt tres persone. **H**ylariusqz in li. vij. de tri. ait. **D**ominus dicit qui me videt. videt et patres. **C**ñ hoc dī. excluditur singularitas. atqz vniū id est solitas rj intelligentiā. **N**ā et solitarium sermo significat. r in differentē tñ naturā professio docet. visus est enim in filio pater? per nature vnitā similitudinē. vnū sunt enī natus r generās. vnū sunt neqz vnū? **N**ō itaqz solitari? filius est. nec singularis nec dispar. **I**tē in eodē. **S**icut in patre r filio credere duos deos impium est. ita pa trem r filiū singularē deum predicare sacrilegium est. **N**ihil in his nouū: nihil diuersum: nihil alienūz nihil sepabile est. **D**e hoc etiā Aug. in lib. questionū vete ris ac noue legis. **U**nus est deus no singularis. **I**tes **A**mb. in lib. de tri. ait. **Q**d vnus est substātie separa ri no pōt. r si no sit singularitatis fz vnitatis de? vnus cū dicitur nequa q deitatis trinitatē excludit. **E**t ideo no qd singularitatis: sed qd vnitatis est pdicatur. **E**c ce ex pdictis ostēditur. qz nec singularis nec diuersus nec vnicus nec solitari? confitendus est deus qz singu laritas vel solitudo personarū pluralitatem excludit: et diuersitas vnitatē essentie tollit. **D**iuersitas indu cit separationē diuinitatis. **S**ingularitas adimit disti ctionē trinitatis. **I**deo **A**mb. in primo lib. de trinita. ait. **N**on est diuersa nec singu laris equalitas. **N**ec iuxta sabellianos patrem filiumqz cōfundēs. nec iuxta arrianos patrem filiumqz secernēs. pa ter enim et filius distinctionē habent. separationēz vero no habent. **I**tem in eodem. **P**a ter et filius diuinitate vnum sunt. nec est ibi substantie dif ferentia. nec vlla diuersitas. **A**lioquin quomodo vnū deū dicimus. diuersitas enim plu res facit. **C**onstat ergo ex pre dictis. quia in trinitate nulla est diuersitas. si tamen aliqua do in scriptura inuenitur di ctum tres diuerse persone. et huiusmodi. diuersas dicit di stinctas. **Q** non debet dici de? multiplex. **E**t sicut in trinitate non ē diuersitas. ita nec multiplici tas. et ideo non est dicendus deus multiplex. sed trinus et simplex. **U**nde **A**mbrosius in primo libro de trinitate ait. est in patre et filio non discre pans sed vna diuinitas. nec confusum quod vnum est. nec multiplex esse potest quod in differens est. **M**ultiplex itaqz deus non est.

Qui bus nominibus non diuersitatem voluit intelligi. sed singularitatem noluit. vt non solum ibi vnitās intelli gatur. ex eo quod dicitur vna essentia. sed trinitas ex eo q dicunt tres persone. **H**ylariusqz in li. vij. de tri. ait. **D**ominus dicit qui me videt. videt et patres. **C**ñ hoc dī. excluditur singularitas. atqz vniū id est solitas rj intelligentiā. **N**ā et solitarium sermo significat. r in differentē tñ naturā professio docet. visus est enim in filio pater? per nature vnitā similitudinē. vnū sunt enī natus r generās. vnū sunt neqz vnū? **N**ō itaqz solitari? filius est. nec singularis nec dispar. **I**tē in eodē. **S**icut in patre r filio credere duos deos impium est. ita pa trem r filiū singularē deum predicare sacrilegium est. **N**ihil in his nouū: nihil diuersum: nihil alienūz nihil sepabile est. **D**e hoc etiā Aug. in lib. questionū vete ris ac noue legis. **U**nus est deus no singularis. **I**tes **A**mb. in lib. de tri. ait. **Q**d vnus est substātie separa ri no pōt. r si no sit singularitatis fz vnitatis de? vnus cū dicitur nequa q deitatis trinitatē excludit. **E**t ideo no qd singularitatis: sed qd vnitatis est pdicatur. **E**c ce ex pdictis ostēditur. qz nec singularis nec diuersus nec vnicus nec solitari? confitendus est deus qz singu laritas vel solitudo personarū pluralitatem excludit: et diuersitas vnitatē essentie tollit. **D**iuersitas indu cit separationē diuinitatis. **S**ingularitas adimit disti ctionē trinitatis. **I**deo **A**mb. in primo lib. de trinita. ait. **N**on est diuersa nec singu laris equalitas. **N**ec iuxta sabellianos patrem filiumqz cōfundēs. nec iuxta arrianos patrem filiumqz secernēs. pa ter enim et filius distinctionē habent. separationēz vero no habent. **I**tem in eodem. **P**a ter et filius diuinitate vnum sunt. nec est ibi substantie dif ferentia. nec vlla diuersitas. **A**lioquin quomodo vnū deū dicimus. diuersitas enim plu res facit. **C**onstat ergo ex pre dictis. quia in trinitate nulla est diuersitas. si tamen aliqua do in scriptura inuenitur di ctum tres diuerse persone. et huiusmodi. diuersas dicit di stinctas. **Q** non debet dici de? multiplex. **E**t sicut in trinitate non ē diuersitas. ita nec multiplici tas. et ideo non est dicendus deus multiplex. sed trinus et simplex. **U**nde **A**mbrosius in primo libro de trinitate ait. est in patre et filio non discre pans sed vna diuinitas. nec confusum quod vnum est. nec multiplex esse potest quod in differens est. **M**ultiplex itaqz deus non est.

Ibi nulla penitus ē diuersitas. sicut nec sin gularitas. **C**ontra. quia si hoc est verū. igitur ibi est omnis identitas. igit tur nature et persone. **R**espon. dicendum. q fa cienda est vis in verbo. **D**iuersitas enim attendi se dnt tur qm ad pncipia et aliqñ p sentialia siue substantia: sone id lia quia igitur in diuinis est disti ctum ad substantialia etc. nulla cadit differentia id dicit q nulla diuersitas **I**deo non sequitur q pe nitus omnino est identit ras. nisi addatur deter minatio. scilicet quo ad essētiā. et sic patet illd **I**ntelligen tiam eorum que dicuntur in presenti dis. de his nominibus persona. sub stantia. et essentia. duo principaliter queruntur. **P**rimo queritur de trans latione istorum nominū ad diuina. **S**ecundo de numeratione eorundem in diuinis. **L**itca primū queruntur tria. **P**rimo vtrum ad diuina debuit transferri nomen perso ne. **S**ecundo vero vtrum nomen substantie. **T**er tio vtrum nomē essentie. **i** ij

cuter

igu.

+

bilart? Jo. rñij

Augu. Amb.

Augu.

Questio. i. **A**trū debuerit trāfferri nomē psonē ad diuina. Et q̄ nomē psonē nō debeat dici in diuinis ostēdit sic. Aug. vii. de tri. et habet in littera. Dicitur est, tres psonē. nō vt illud diceret. sed ne ta. ref. ergo vt q̄ solū ad fugā hereticorū et non fm veritatē et p̄prietatē dicat psona in diuinis. **¶** Itē boetius vt rōne. qz psona noiat partī culare. et nō qdēcūq; sed rōnalis nature. sed a quocūq; remouetur superius et inferius. ergo cū in diuinis nō sit dicere partī culare sibi. nec erit dicere psonā. **¶** Item particulare rōnalis creature est cōpositissimū inter oīa creata. Nā cōpositū est ex substātia corporali et spūali. et rursus corporalis inter oēs vt b̄e maiorē cōpositiōnē. ergo cū psona sit nomē particularis. et hoc summe cōpositū. et in diuinis est summa simplicitas. p̄t̄z q̄ in diuinis nō op̄t dici nomē psonē. **¶** Itē vocabula n̄ra de b̄t rōdere grecis vt vnitas fidei ostendat. sed greci nō vtuntur vocabulo p̄sopon in diuinis. qd̄ est idē q̄ psona. ergo euz ipsi p̄p̄t̄ habent vocabula q̄ nos et nō vtunt. nec nos debe mus vti. **¶** Contra psona d̄r quasi p se sonās siue p se vna. sed p se vnū p̄p̄t̄ recipit in deo. ergo et psona sui sui nomē. **¶** Itē psona d̄r b̄ns suā naturā intellectuālē ab alijs distinctā sed in deo est ponere habētē naturā intellectuālē ab alijs d̄r distinctā sicut supra ostēdit de pluralitate psonarū. ergo etc. **¶** Itē psona noiat mibi vltimū in ḡnē rōnalis nature. sed rō nalis siue intellectuālis natura est nobilior iter creata. et rursus vltimū i illa est cōpletissimū. qz ei nulla pōt fieri additio. ergo si qd̄ cōpletionis est ponēdū est in deo p̄p̄t̄. ergo p̄t̄. **¶** Itē psona dicit dignitatē. Nā in eccl̄ijs psona d̄r cum b̄ntes dignitatē aliquā notabilē. q̄ cū dignitas p̄p̄t̄ me sit in deo. nomē psonē p̄p̄t̄ in deo ponēdū ē. **¶** Itē. dicēdū q̄ psona de sui rōne dicit suppositū distinctū p̄p̄t̄ te ad dignitatē p̄t̄nēs. et hoc p̄t̄ in sua etymologia et in cōpol lēti suo. In etymologia. qz psona d̄r quasi p se vna. p se autē vnū. p̄p̄t̄ d̄r vnū qd̄ est oīno distinctū ab alijs. et in se indistī ctum. Rursus psona d̄r a p̄sonādo quasi p se resonando. reso nare aut̄ d̄r qd̄ in sono p̄minet alijs. et iō psona d̄r suppositus distinctū habēs dignitatē et rōne huius dignitatis cum debe ret p naturā vocabuli dici psona penultima correpta. d̄r p̄so na penultima p̄ducta. Sicut rō huius significationis accipit ab cōpollēti in lingua greca qd̄ est p̄sopō. Apud grecos p̄sopō dicebat sicut narrat Boetius bō laruatus q̄ qd̄z solebat fieri in tragedijs. et hoc fiebat p̄pter duo. Vna rō erat ad d̄r stincte representādū cū de quo fiebat sermo. Alia rō erat ad me lius p̄sonādū vel resonādū. et ista duo p̄ueniūt p̄dictis duab̄ p̄p̄t̄atibus. et iō ab hoc noīe p̄sopō apud grecos tractū est hoc nomē psona apud latinos. et qz in eccl̄ijs maxime attēdit distinctio dignitatū. tractū est primo ad significādū bonoz in eccl̄ijs. deinde qz indiuidū rōnalis nature distinctū est ab alijs. et hoc p̄p̄t̄ate dignitatis inter creaturas. hinc est q̄ extēsum est ad significādū suppositū rōnalis nature. Deinde qz in deo est reperire suppositū distinctū p̄p̄t̄ate nobilit̄ sima sp̄s̄erō dicit̄e trāslatū est ad diuina. qz ibi res noīs p̄ p̄t̄ime inuenit̄. q̄uis ip̄m nomē prius alijs sit impositū. Et cō cēdēdū est ergo q̄ i diuinis p̄p̄t̄ et p̄ueniēt̄ nomē psonē accipit̄. **¶** Ad illud ergo qd̄ obijcit q̄ dicitū est nō vt diceret. di cēdū q̄ Aug. loquit̄ de t̄pe illo in quo nomen psonē fm vsū equalebat substātie. et iō dicitū est nō vt diceret q̄ psona p̄sues uerat significare. sed dicitū est quasi trāslatū ne taceret. i. ne p̄fessio fidei diminuta esse p̄bare. **¶** Ad illud qd̄ obijcit q̄ psona noiat particulare. dicēdū q̄ particulare de rōne sui noīs ip̄ortat partē et imp̄fectionē. sed psona de rōne sui noīs ip̄ortat cōpletionē. iō ponit̄ in diuinis q̄uis nō particulare. et b̄n qz in diuinis nomē sp̄ci p̄p̄t̄ d̄r et nomē generis improprie. **¶** Ad illud qd̄ obijcit q̄ psona noiat cōpositissimū dicēdū q̄ hoc accidit. qz indiuidū rōnalis nature create est i ḡnē. et iō multis differēt̄ijs distat. cū distinguat̄ qualitate. sed in diuinis est distinctio sola originē. et p̄terea nō est in ḡnē. et iō nō op̄t q̄ sit ibi aggregatio differēt̄iarū. **¶** Ad illud qd̄ obijcit q̄ apud grecos nō vtunt̄ equipollēt̄i. s. p̄sopō. dicēdū q̄ rō vtē d̄t apud latinos nō tam fuit p̄p̄t̄as q̄ penuria. qz nō habes b̄t qd̄ respōderent. et rō huius fuit. qz substātia fm cōmunez vsū idē sonat q̄ essentia. greci aut̄ habebant propriū vocabulum scilicet p̄p̄t̄as quo vtuntur. et ideo nō sunt vt nos coacti trāsserre.

Questio. ij. **A**trū nomē substātie dici debeat in diuinis vel etiā substātie. Et q̄ sic vt. Aug. li. v. de tri. Deus absq; vlla dubitatione d̄r substātia. vel si melius appellat̄ essentia. **¶** Itē tā Boetius q̄ Aug. de tri. dicit q̄ alioz nom̄ ḡna. vt magnitudo bonitas etc. trāscant in substātia. si ergo substātia nō trāscat in aliud. p̄stat substātie nomē p̄p̄t̄ dici. nā si nō p̄p̄t̄. eq̄ b̄n diceret q̄ suba trāscat i alia sicut cōdēnt̄. **¶** Itē rō substātie fm p̄bilo. est q̄ est ens p se. sed solus deus p̄p̄t̄ime est p se. **¶** Itē rō substātie fm Aug. est dicit ad se et absolute. sed ibi est p̄p̄t̄e dicit ad se. vbi nulla est depēdēt̄ia. ergo si hoc est in deo. ergo etc. **¶** Contra. Aug. vii. de tri. inconueniēs est dicere d̄ deo q̄ substat̄ bonita ti sue. sed si de bonitate. eadē rōne et de qualibet p̄p̄t̄ate. et q̄ simpliciter loquendo inconueniēs est dicere ip̄m esse substātia. **¶** Itē Boetius in li. de tri. Deus nō est substātia sed supra oēm substātia. ergo hoc nomē substātia p̄p̄t̄e est in creaturis et nō in deo. **¶** Itē boetius videt̄ rōne. oē qd̄ subst̄ stat b̄z aliqd̄ inherens. sed in deo nō est inherēs. **¶** Itē oē qd̄ subst̄ stat aliquid illi cōponit̄. ergo vbi non est cōpositio nec nomē compositionis. ibi nec nomen substātie. ergo cū in diuinis non sit compositio. p̄t̄ etc. **¶** Itē. dicendum q̄ nomen substātie a duplici p̄p̄t̄ate potest dici. videlz a per se stando. nō per aliud. si sic p̄p̄t̄e est in diuinis et magis p̄p̄t̄e q̄ in creaturis. Vel a substādo aliq̄ vel alijs. Et hoc est tripliciter. Vel aliq̄ inherēt̄i. et sic falsē et improprie d̄r in diuinis. qz p̄p̄t̄ates in diuinis nō sunt accidēt̄es nec inherēt̄es. Vel aliq̄ distingūcti. et sic d̄r in diuinis non oīno improprie nec oīno proprie. qz p̄p̄t̄as illa non inheret. et ideo non facit substātie siue substā re quasi sub alio stare. sed existere. qz ab alio esse. et hinc est qd̄ Richardus dicit in li. de tri. q̄ melius dicitur existētia q̄ substātia. Vel q̄ subst̄at vt p̄ficiēt̄i. et sic dicitur res nature substāre respectu essētie. iste modus magis est circa nostrū intelligere q̄ circa diuinū esse. et sicut patet in sequēt̄i p̄ b̄neumate ex nostro intellectu euenit talis modus dicēdi. nō ex p̄p̄t̄ate diuini esse.

Questio. iij. **A**trū nomen essētie dici debeat in diuinis. Et q̄ sic videtur Aug. in. vi. de tri. Essentia vere ac proprie d̄r in diuinis. ita vt forte solus deum dici oporteat per essentiam. **¶** Item hoc nomen qui est est nomen qd̄ ipse deus sibi imposituit. ergo si ipse proprie d̄r qui est. sed de quocūq; proprie d̄r q̄ est proprie potest dici de ipso essentia. ergo et in diuinis d̄r essentia. **¶** Item inter oīa noīa nomen essētie est absolutissimū. Unde essentia fm Autēnā d̄r rei quidditas noīe absolute. cū ergo in diuinis sit omnimoda absolutio. ergo nomen essētie. **¶** Contra. Non intelligimus deū nisi in creaturis et p̄ creaturas. sed notatio dei est p̄ nostrū intelligere. ergo nullū absolū tum nomē omnino debet poni in deo. **¶** Item quero in quo differāt nomē substātie et nomē essētie. Nam substātia aut dicit̄ cōe aut suppositū. Si suppositum. ergo superfluit nomē persone. Si cōe. ergo superfluit nomen essētie. ergo cum deus beamus labia nostra circūcidere in loquēdo de deo. nequa q̄ debet poni hoc nomen in deo. **¶** Item quero gratia huius de necessitate et sufficientia et differentia istorū. quattuor; no minum essentia substātie substātia et persona. **¶** Itē. Ad intelligentiam p̄dictorum est notandum q̄ ista quattuor; no mina siue vocabula respondent quattuor; vocabulis in greco que sunt vsia. vsiosis. p̄p̄t̄alis et p̄sopon. vt vsia respondeat essētie vsiosis substātie. p̄p̄t̄alis substātie. p̄sopon p̄sone. Rō aut̄ et sufficientia istorū quattuor; nom̄ aliq̄ accipit̄ sic. In diuinis est accipere sibi incoēabile et incoēabile. et hoc ex veritate et necessitate fidei. que dicit̄ deū trinū et vnū. et cum deus beamus intelligere in deo q̄ vere est p̄ illud qd̄ videmus i bis inferioribus. maxime fm notabiles et primas et p̄cipuas d̄t̄ tiones. cū in cōi in inferioribus inueniat̄ qd̄ est quo. rōne cuius significatur in p̄t̄ione et in abstractione. vt dicat̄ b̄e et humanitas. sic in diuinis intelligimus. q̄uis nō intelligam̄ in differentia illa duo. ideo et in abstractione significatur per hoc nomen deitas. et in concretione per hoc nomen deus. et iō imposuimus ei nomē quo significamus ipsum quo est. et hoc est essentia. et ipsum qd̄ est. et hoc est substātia. et ita hec duo noīa accipiuntur ex parte cōis. Et est in diuinis accipere qd̄ est incoēabile. et hoc est quid distinctus siue quis distinctus. Et hoc

Et hoc quidem dupliciter contingit intelligi siue significari. Vel in quantum distinguibile et hoc per nomen substantie siue ypostasis. Vel in quantum distinctum. et hoc per nomen persone. Et licet in deo nihil differant distinguibile et distinctum quod potentia in eo semper actui est coniuncta. tamen contingit duplici nomine significari. Unde differunt ista quattuor nomina secundum modum intelligendi sicut quo est et quod est. et qui est et quis est. et quasi in deo idem est quo est et quod est ex vna parte. et distinguibile et distinctum ex alia secundum rem. sancti accipiunt et substantiam et essentiam pro eodem. similiter et ypostasis nomine vtuntur greci pro supposito actu distincto. Unde distinctio pro quo et quod est. et per distinguibile et distinctum in omnibus diuinis non facit diuersitatem nisi secundum rationem intelligendi. Fuerunt etiam alij volentes dicere quod substantia et essentia accipiuntur ex parte eorum. sed differunt. quod illud eorum continetur intelligi sub duplici ratione. Una est quod omnia indigent eo vt sint. Alia est quod ipsum non eget alijs. Primo modo dicitur essentia a qua et per quam omnia sunt. Secundo modo substantia. quasi per se stat alijs circumscribitis. Subsistentia vero siue ypostasis et persona accipiuntur ex parte incoercibilis. et differunt. Quis enim vtriusque nomen dicat quid distinctus. tamen ypostasis dicitur suppositum substantie distinctum. sed persona dicitur distinctum pro pietate nobili. Fuerunt etiam alij qui voluerunt dicere quod ista quattuor nomina distinguuntur per cohabitabile et incohabitabile. secundum quod potest vnuquodque dupliciter significari. scilicet vel in abstractione vel in concretionem. Nam communicabile potest significare in abstractione. et sic dicitur essentia. vel in concretionem ad suppositum et sic dicitur substantia. Similiter incommunicabile potest significari in abstractione. et sic dicitur subsistentia siue ypostasis. vel in concretionem et sic dicitur persona. Sed tamen omnes isti modi habent calumniam. Primo quidem qui sumitur per distinguibile et distinctum. quod greci vtuntur vocabulo ypostasis vbi nos vtuntur persona. et ita pro supposito distincto. et Damascus dicit quod ypostasis est substantia cum proprietatibus. et ita significat actu distinctum. Secundo modus similiter habet calumniam. quod essentia non videtur aliquo modo significari vt in ratione cause respectu aliorum cum sit nomen absolutissimum. Tertius modus habet calumniam. quod substantia significatur in abstractione sicut essentia. et preterea est dubium vtrum sit intelligere ypostases in abstractis proprietatibus. et ideo si non est intelligere. quomodo contingit significare. Et propterea quartus modus dicendi est quod cum fides dicat deum esse trinum et vnum. in quantum dicit vnum non possumus intelligere vnum quin intelligamus quod est et quo est vnum. et quo est vnum est id quo est. et quod est vnum est illud quod est. primum est essentia. secundum substantia. Si intelligamus trinum. necesse est quod intelligamus eum qui distinguitur. et quo distinguitur. Quod distinguitur est proprietates. ille autem qui distinguitur semper significatur vt distinctus. Et hoc potest esse dupliciter vel vt distinctus proprietate quacumque. vel vt distinctus proprietate nobili siue notabili. primum significatur nomine substantie. que dicitur prima substantia et non tamen conuenit in diuino hominis. sed etiam asini. Secundo quod significatur per hoc nomen persona. quod importat nobilem proprietatem non conuenit nisi supposito rationalis creature. quod greci vtuntur ypostasis nomine sicut nos nomine persona. vt dicit Boetius quod greci vtuntur nomine ypostasis pro supposito rationalis creature. His ysis patet obiecta. Quod autem obicitur quod non debemus deum notare absolute dicendum quod quis nomine deum per creaturas. tamen etiam per creaturas cognoscimus eum habere esse absolutum. alia patet.

Quoniam est questio secunda de enumeratione nominum predictorum. et supposito quod numerus hoc nomen persona. queritur vtrum in diuinis numerus hoc nomen substantia. Secundo queritur si numerus essentia. Tertio si hoc nomen deus vtrum. scilicet catholice possumus dicere plures deos.

Questio. i. Numerus hoc nomen substantia ostendit sic. hylia. de synodis. sunt quidem per substantiam tria. sed vnum per consonantiam. Item Ansel. in fine mono. Aptius tres dicuntur substantie. Item Boetius in li. de duabus naturis et vna persona christi dicimus vnam essentiam et tres substantias. Item hoc ipsum videtur ratione. quod substantia est medium inter essentiam et personam. sed medium

capit naturam extremorum. ergo pari ratione qua dicitur vna substantia ab ynitatem essentie poterit dici plures a pluralitate personarum. Item omnis numerus ad substantiam reducitur originaliter. nisi enim omnis numerus ad substantiam numerantur nisi per substantiam. sed actus numeratur et pluraliter dicuntur in diuinis. ergo necesse est ponere numerum secundum substantiam. quod autem pluraliter dicuntur per. dicitur enim pater et filius et spiritus. creant. Item idem est relatiuum substantie sicut talis et qualis qualitatis. sed hoc est falsa pater est idem cum filio. quod dicit bilarius quod non possumus dicere deum eundem. necesse est quod cadat distinctio in substantia. si ergo propter distinctionem personarum dicamus plures personas. ergo et plures substantias. Contra nihil magis dicitur secundum substantias hoc nomen substantia. si ergo nomina substantia dicuntur de omnibus singulariter. sicut per et regula Aug. s. posita ergo etc. Item inter quecumque cadit distinctio secundum substantias cadit vera diuersitas sed inter patrem et filium non est confitenda diuersitas. ergo nec numerus secundum substantiam. ergo non est dicere plures substantias. Item Aug. dicit quod idem est deo subsistere et esse. ergo cum vnum sit esse vnum subsistere est. ergo sicut ab vno esse dicitur vna essentia vel e conuerso. ita et ab vno subsistere debet dici vna substantia siue subsistentia. Item Hieronymus ad damasum papam. Quis vnus nisi ore sacrilego tres substantias predicauerit. Item. dicendum quod tam nomen substantie quam subsistentie dupliciter accipitur in diuinis quod quodlibet istorum habet in se intellectum actus et proprietatis. potest ergo dici substantia quasi per se stans siue sub alio. siue sub proprietate. primo modo vna tamen siue non numeratur. quod vnum est ibi quod est. Alio modo prout dicit respectum ad proprietatem. tunc numeratur siue plurificatur. primo modo tantum valet quantum vniuersis. secundo modo tantum valet quantum ypostasis. omnino eodem modo distinguitur subsistentia. et secundum alterum intellectum equipollet vniuersis. et secundum alterum ypostasi. Et secundum alterum plurificatur secundum alterum vno minime. Et quod substantia dicitur dupliciter et subsistentia. ideo venit diuersitas modi loquendi inter doctores. Nam Tullius et Boetius dicunt quod subsistentia et substantia equipollet ypostasi. et ideo dicit ipse Boetius eam non plurificari. et secundum hunc modum loquitur Hylarius Aug. et Boetius etc. Vero. et Aug. volunt quod substantia equipollet vniuersis. et ideo dicunt eam non plurificari. et subsistentia ypostasi. et ideo dicunt eam plurificari. Et his patet responsio ad vtraque partes. Patet etiam quare greci non transferunt nomen propositum sicut latini. quod oportuit nos transferre nomen persone propter ambiguitatem. et ideo maluit ecclesia etiam respondere tres personas quam tres subsistentias siue substantias. Tamen ad argumentum quod facit quod substantia tenet medium dicendum quod substantia prout equipollet ypostasi plus se tenet cum persona. et ideo numeratur sicut persona siue plurificatur. prout tamen equipollet vniuersis plus se tenet cum essentia. et ideo non numeratur nec plurificatur sicut nec essentia. Quod autem ille rationes precedentes et sequentes loquuntur de substantia. prout equipollet ypostasi siue supposito. et hoc modo plurificatur. Rationes autem ad oppositam partem currunt secundum aliam accentionem butus nominis substantia. Similiter iudicandum est de hoc nomine subsistentia. Sed quasi Aug. auctoritas et mos vtentium nomine illo substantia. scilicet accipit magis in illa acceptioe in qua dicit ipsum quod est siue vniuersis siue ipsum eorum. idem dicitur non rescipitur vt dicantur tres substantie in diuinis.

Questio. ii. De enumeratione illius nominis essentia. Et quod non numeretur ostendit sic. quod in diuinis est ynitatem absolutissima que non multiplicatur. ergo cum nullum nomen sit adeo absolutum sicut nomen essentie. ergo per illud significatur ynitatem non multiplicata. ergo nomen essentie non numeratur. et hoc est quod dicit Augustinus. quod ratio repugnat. Item hoc ipsum videtur a minori. hoc enim nomen deus est nomen essentie in comparatione ad personam. sed secundum scripturam in lege. s. Deut. vj. Deus dicitur vnus et non plures. et secundum simbulum. non tres dii sed vnus est deus. ergo hoc nomen essentia minus plurificatur. cum dicatur absolutius. Item natura diuina non multiplicatur in tribus. sed hoc nomen essentia est nomen nature diuine vt hoc nomen substantia. ergo nec essentia nec substantia multiplicatur sub proprijs nominibus vt videtur. Contra. Aug. vj. de tri. Et hoc tria non dicantur vna perso

na, et loquitur de tribus personis, sed tria in neutro genere respicit essentiam proprie, ergo cum dicantur tria, ergo tres essentie. **¶** Item ratione videtur Augu. in eodem libro dicit qd pater et filius et spiritus sanctus dicantur tres persone, qz cōe est eis hoc qd ē persona, sed hoc nomen essentie est commune ergo potest dici tres essentie. **¶** Item ibidem dicitur habetur in littera qd ideo dicuntur tres persone, qz pater est vna persona, et filius vna persona, et spiritus sanctus vna persona. Similiter tres essentie sunt, qz pater est essentia etc. **¶** Item pater et filius sunt entes plures, ergo plures habentes entitatem. Sequitur enim sunt plures dij, ergo plures deitates. Similiter pater et filius sunt, ergo plura esse, ergo plures essentie. **¶** Rñ. dicendum qd in omni substantia cuius est esse et operari necessario intelligimus naturam et habentes naturam. **¶** Lñ ergo hoc sit in deo intelligimus in deo naturā et habentem naturam. Et naturam dicimus essentiam vel substantiam, habentem naturam dicimus personam, quomodo ergo in creatura rationali cōtingit vnam personam habere plures naturas, s. corporealem et spiritualem, sic et a cōtrario sensu cōtingit i deo propter summam simplicitatem vnam naturam habere a pluribus, qz cōtingit eam haberi alio et alio modo, et hoc nō potest esse ab eodem. Quia ergo eadem est natura tñ habita et non numerata, ideo tñ dicitur vna substantia et essentia, qz vō plures habentes, ideo plures persone nulla omnino repugnantia existere. **¶** Ad illud ergo qd obijetur de essentia per hoc qd Aug. dicit hoc tria, dicendum qd missus expresse loquitur et improprie, et ideo verbum eius est exponendum. **¶** Ad illud qd obijetur qd ideo tres, qz persona est commune, et quislibet est persona etc. dicendum qd non dicit totam rationem sed partes quantum ad verbum exterius, ideo oportet intelligere quod ibi additur, qz est commune qd distinguitur. Unde pater est persona, et filius est persona, non eadem sed alia et alia. **¶** Ad vltimum qd obijetur dicendum qd ens aliquando dicitur substantiue, et sic non trahit numerum aliunde. Aliquando tenet adiectiue et sic trahit numerum a supposito, et sic non numerat forma, et hoc modo non sequitur qd sint plures entitates, nec de hoc verbo qd plura esse.

¶ Questio. iij. Utrius catholice possim dicere plures deos, et qd sic ostenditur hoc mō hoc nomen deos recipit distinctum terminum ratione suppositionis, vt cum dicitur, deus generat deum, ergo cum eadem distinctio importetur per hoc qd est generat, et per hoc qd est tres, qz personalis, ergo hec pari ratione ē catholica, tres dij sunt. **¶** Item idem est deus qd habens deitatem, sed plures sunt habentes deitatem hoc dicitur catholice, ergo similiter plures dij sunt. **¶** Item hoc nomen deus quis sit substantiale tamen impositum est ad operatione, sed contingit operatio nem pluraliter dici de personis, vt pater gen. j. Faciamus hominem etc. ergo hoc nomen dij. **¶** Item ad numerationes alius cuius veram non plura requiruntur qd vna multiplicatio suppositorum et forme, sed hec est in deo, qz tres sunt persone diuine, persona dicit suppositum, diuine dicit formam, ergo etc. **¶** Item cum omne generale contingat specificari, et persona sit nomen generale videtur qd possit specificari cum dicit tres persone, vt dicatur ad huc specialius, qui tres, sed hoc nō potest esse nisi addatur nomen commune tribus, nec ē aliud datur qd hoc nomen deus, ergo etc. **¶** Cōtra, qd nō dicatur catholice pater ex mandatis, Deut. vj. Audi israel deus tuus deus vnus est, vnde in simbolo, Non tres dij sed vnus est deus. **¶** Item hoc ipsum videtur ratione, qz hoc nomen deus dicit diuinam naturam, sed diuina natura non numeratur siue specificatur, ergo nec hoc nomen deus. **¶** Rñ. dicendum qd non est dicere plures deos catholice, qz numerus pluralis significat plurificationem termini fm suppositum et formam in nomine substantiue cum plurale geminet suum singulare, et ideo cū forma importata per hoc nomen deus nō sit multiplicata, nō debet dici plures dij. **¶** Ad illud qd obijetur qd catholice dicitur deus generat, dicendum qd non est simile, qz generat simpliciter importat distinctione cū pueniētia, sed plures deos simpliciter importat distinctione quantum ad suppositum et formā. **¶** Ad illud qd obijetur qd idem est deus et habens deitatem Respon. qd ista locutio est duplex, qz habens deitatem vno modo potest dici neutraliter, et sic est vnum solum, et equipollet ei

qd est deus, qd quides dicit qd est. Alio mō masculine, et sic nō habet equipolles, et sic multiplicat, potest tñ aliter dici qd deus nō significat habentem, sed significat deitatem in comparatione ad habentem et ideo non multiplicat. **¶** Ad illud qd de de operatione, dicendum qd nomen vel potest significare operatio nem per modum adiectiuis, et sic trahit numerum aliunde, vel per modum substantiue, et sic nō multiplicatur, et talter significat hoc nomen deus. **¶** Ad illud quod obijetur qd ibi est multiplicatio suppositiois et forme, dicendum qd hoc nomen diuini ē quasi possessiuū vnde imponitur a duplici formā scilicet possessiois et possessiois. Et forma diuinitatis est in ratione possessiois, et forma possessiois existente indiuisa, numeratur forma possessiois vt oues socratis, et sic in proposito. Cū nō numerat forma bica, **¶** Ad illud quod obijetur qd generale contingit specificari, dicendum qd persona cū nominat indiuiduū intellectuales nature, dupliciter potest specificari, s. per propria personarum, vt casus de tres persone, id est pater et filius et spiritus sanctus potest etiam specificari per nature determinacionem, vt sic dicatur persone diuine vel angelice,

¶ Querit et soluit generaliter quid significetur his nominibus vnus vel vna duo vel due tres vel tria, trinus vel trinitas plures vel pluralitas, distinctio vel distincte, cum his vtimur de deo loquētes.

¶ Ad illud quod obijetur in trinitate non sit diuersitas vel singularitas, nec multiplicitas vel solitudo, qd significetur his nominibus, s. vnus vel vna, duo vel due, tres vel tria, trin⁹ vel trinitas, plures vel pluralitas, distincte vel distinctio, casus de vnus deus, due persone vel tres persone, plures persone disticte sunt persone, vel cū de distinctio personarū pluralitas personarum, trinitas personarum et huiusmodi, videtur enim hoc dicitur

vel humane. Et si tu queris quare non specificatur per vnum nomen, sicut est in creaturis vbi tres persone angelice dicuntur tres angeli. Responderi potest, qd hoc est propter inopiā humani eloqui, qua laborat tam lingua greca qd latina, s. magis latina, et potest dici qd hoc non permittit natura ipsorum nominum, quoniam nomen speciale a speciali forma imponitur, aut igitur impositū est a natura cōmuni, aut a propria persone. Si est impositum a natura cōmuni, cum illa non multiplicetur, non potuit per vnum nomen specificari. Si autem est impositum a proprietate persone, tunc cum illa non conueniat tribus, non potest per illud specificari, et ideo ecclesia cōpulsā necessitate rñdet nomen generale, sine qd importat cōtra tē nois qd est cōe et multiplicabile, et iō nō est querēda specificatio per aliud nomē nisi per nomē adiectiuū, et per nota personarum.

Distin. xxiij. Quid significetur per nomen numeralē cum loquitur de diuinis.

¶ Ad illud quod obijetur in trinitate, supra excipit magister hoc nomē persona a generali regula nomē substantiui ostēdēs qd dicendū est res persone, nō tres essentie, vel tres dij, vel tres substantie. Hic incipit secūda pars, in qua determinat qd significet cū de tres persone, et hec pars habet duas partes. In prima ostēdit qd significet per nomē numeralē siue per dictione numeralē. In secūda qd significet per hoc nomē persona, infra distinctione, xxx. cōsiderādum est cū hoc nomē persona vt dicitur est, prima pars iterū habet duas partes. In prima querit soluit generaliter, In secūda solutione sua adaptat nobis distinctis in speciali ibi. Cū em dicitur vnus deus, et hec pars habet quattuor partes. In prima determinat qd significetur per vnus et plures, In secūda quid significetur per duo et tres ibi. Ita etiam cum dicimus tres personas nomen ternarij, Tertia qd significet discretus et distinctus ibi. Cum autem dicimus distincte sunt persone, In quarta quid significet trinitas et trinus, ibi. Cum vero dicitur deus trin⁹ cum dicimus

a Cum dicim' plures esse personas singularitatem atq; solitudinem excludimus. Notandum q; in diuinis recipimus unitatem no singularitatem nec solitudinem. quia singularitas excludit coicabitatem solitudo excludit pluralitatem. et nos ponimus vna essentia i pluribus. ideo hoc no recipimus. Similr notandū e parte pluralitatis q; recipim' ista quattuor: alicetatem pluralitatem discretionem. atq; distinctionem: h; bec quattuor econtrario non recipimus scz diuersitatem multipliciter. diuisione et separationem. Ratio autz huius est q; separatio supponit diuisionem diuisio multipliciter. multiplicitas diuersitates. diuersitas autz ponit forme vel nature distinctionem. Et quia in diuinis est nature oimoda unitas. ideo cum no recipiatur diuersitas nec aliquid quod istorum quattuor. Ecotra discretio p;supponit distinctionem. distinctio pluralitatem. pluralitas alicetatem. Alietas autz no tm attenditur quatuor ad forma sed etia quatuor ad suppositum. quia sunt plures ipostases. ideo p; dica quattuor i diuinis recipiuntur. Distinctio autem nominu predictorum bec est. Na de p;mis quattuor alicetas et pluralitas important distinctionem a parte rei. sed distinctio et discretio per coparationem ad nostras cognitio nem. h; alicetas per modū substantie pluralitas per modum quantitatatis quia non sit ibi vere quantitas. Distinctio autem discretio differūt. q; discretio d; in coparatione ad visus sed distinctio in coparatione ad tactum. Alia autz quattuor differunt sic. quia diuersitas attenditur h; substantiam. multiplicitas q; tum ad veram quantitatē. diuisio quatuor ad positionem siue ad discontinuationem: sed separatio q; tuor ad vbi. vel aliter diuersitas quatuor ad principiu intrinsecuz multiplicitas quatuor ad numerum diuisio ad terminum. separatio vo attenditur q; tuor ad medium interiectum.

centes numeroz quantitates rerum multitudines vel multiplicitates i deo ponere. Quid ergo ista ibi significet ipso de quo loquimur aperiente insinuare curemus. Si diligēter premisis autoritatuz verbis intendimus vt dicto: n̄ intelligiam capiamus. magis videtur hōi verbo: um vsus in troductus ratione remouendi atq; excludendi a simplicitate deitatis que ibi non sunt q; ponendi aliqua.

Solutio nē suā adaptat noibus distinctis in speciali. determinans quid per vnuz et plures significetur.

b Cum em dicim' vn' de' multitudo deoz excluditur nec numeri quantitas in diuinitate ponit tāq; diceret. de' est. nec multi sunt vel plures dii. Vñ Ambro. in li. de tri. ait. Cum vnuz dicim' deū unitas excludit numerū deoz. nec quantitate in deo ponit; q; nec numerus nec quantitas ibi est. Silt cū d; vnus est pater vel vnus est filius. et hōi. ratio dicti bec est. q; no sunt multi patres. vl multi filij. ita et de similibus.

c Item cū dicimus plures esse personas singularitatem atq; solitudinem excludimus. nec diuersitatem nec multipliciter ibi ponim' quasi diceret. Si ne solitudine ac singularitate personas ofitemur. Unde Hylas. in. iij. li. de tri. sic ait. Dixit deus. Faciamus hominē ad imaginē et similitudinē nostrā. Quero nunc. an solū deū sibi locutū existimes; an hunc sermonē eius intelligas ad alterum extitisse. Si solum fuisse dicis ipsius voce argueris dicētis. faciam' et nostrā. Sustulit em singularitatis ac solitudinis itelligētā p;fessio ofortij. q; aliqd' cōso: tū esse nō p;t ipsi solitario. neq; solitudo solitarij recipit faciam' nec alie no a se diceret nostrā. Attēde lecto: his vbiis et vide q; nomine ofortij pluralitatem significauit. P;fessio g' ofortij ē p;fessio pluralitatis. quā p;fessus est dicēs. Faciam' et nram pluralit' em vtrūq; dicif. Sed hac p;fessione pluralitatis nō

diuersitatem vel multitudinē posuit. sed solitudinē et singularitatem negauit. Sic ergo cū dicim' plures personas. vel pluralitatem personaz singularitatis et solitudinis itelligentiam excludimus.

Quid p ternariū significet cū d; tres p;one. c

Ita et cū dicim' tres p;onas. noie ternarij nō quantitatē nūeri in deo ponim': vel aliquā diuersitatem: h; itelligentiā nō ad aliu nisi ad patrē et filiū. et. ff. dirigen dam significam'. vt sit hui' dicti itelligentiā. Tres p;one sunt vel tres sunt. p; et fili' et. ff. i. nec tm p;. nec tm fili'. nec tm p; et fili'. in deitate sunt: h; etiā. ff. et nō ali' ab his. Silt nō tm est ibi bec p;sona vel illa. vel bec et illa. h; bec et illa et nō alia. Et hoc fore ita itelligenduz. Aug. satis ofidit vbi dicit: q; illo noie nō diuersitates itelligi voluit: sed singularitatem noluit.

Quid significetur per duo cū dicitur due p;one vel pater et filius duo sunt.

Similr cū d; duo sunt. p; et fili'. nō dualitatis q; tate ibi ponim'. h; significam'. q; nō est tm p; nec tm fili'. h; p; et fili'. et hic nō est ille. itaz de alijs hōi. Ita etiā cū dicim': p; et fili' sunt due p;one. hoc significam' q; non tm p; est p;ona. nec tm fili' est p;ona. sed p; est p;ona. et fili' est p;ona. et bec non est illa.

Ex quo sensu dicif in p;onis distinctio vel p;one distincte.

Cum aut dicim' distincte sunt p;one vel distinctio est i p;onis: cōfusione atq; p;mixtionez excludimus et hāc nō esse illā significam'. Quz adim' distincte sunt p;one p;rietatib'. siue differētes p;rietatib' aliaz esse hanc p;onam: et aliam illam suis p;rietatibus significam'. Et cū dicim' aliam et aliam. non diuersitatem vel alienationem ibi ponimus: sed cōfusionez sabbellianam. excludimus.

Quomodo ibi accipiatur discretio. f

Ita etiā ofir discrete p;one: vel d; discretio in p;onis esse: eadē itelligētā facim'. Eodē em mō ibi accipitur distinctio q; discretio. Et agrue d; ibi eē discretio vel distinctio: nō diuersitas vl diuisio siue sepatio. vñ Amb. in. j. li. de tri. Non est ipse p; qui filius: h; inter patrē et filiū expressa distinctio est.

Quomodo trinus trinitas ibi accipiatur. g

Cū nō d; de' trin': vel cū d; trinitas. id significari videtur qd significatur cū d; tres p;one. vt sicut nō potest dici pater est tres p;one. vel filius est tres p;one ita non debet dici pater est trinitas vel filius est trinitas. Hic non est p;termittendum q; cum supra dictum sit deum nec singularem: nec multiplicem esse cōfitendum: idq; sanctorū autoritatibus sit cōfirmatū. In contrarium videtur sentire Jhido. dicens. distincti guendum est inter trinitatem et unitatem. Est em unitas simplex et singularis trinitas vero multiplex et numerabilis. quia trinitas est triū unitas. Ecce unitates dicit esse singularem. et trinitatem multiplicem et numerabilem. Sed ad hoc dicimus q; singularē accepit sicut et alij accipiunt vñ multiplicem nō et numerabilem sicut alij dicunt trinum.

Aug. 4
Distin
ctio. i.
discre
tio idē.
Ambro.

Intelligē Contr
tiam eorum ritatez
que dicuntz appa
tur in p;tem p; d
senti distin
ctozum
est questio de terminis obijaz
numeralibus qualiter ac solutū.
cipiantur in diuinis. Et
ctra hoc p;ncipaliter tria
queruntur. Primo queri
tur de termino numerali
et partitio. sicut ē hoc nō

men vnus. Secdo de termino simplr nūcrali. sicut ē hoc nomē tres. Tertio de noie cōplectente vtrūq. sicut hoc nomē trin⁹. Et quātum ad primā duo querunt. Primo queritur vtrū hoc nomen vnus dicatur positiuē vel priuatiuē in diuinis. Secdo vtrum dicatur fm substantiam vel fm relationem.

Questio. i. **Q**uā priuatiuē dicat in oibus vtrū p ei⁹ rō uiditur: s; ista rō data est p priuationē. igit vni⁹ dicit priuatiuē. **I**tem cōmētator dicit sup metaphisicā. q vni⁹ r multa oppo nūtur sicut pūatio r habitus. q; vni⁹ dicit pūationē. multitu do dicit habitū. q si verū est. vni⁹ nō tñ in deo: s; in oib⁹ dicit priuationē. **I**tem hoc ipm vtrū rōne: q; vni⁹ opponit ei quod ē multa: aut ergo p traditōic: aut relatiuē. aut p trarie. aut pri uatiuē. Non p traditōic. hoc p r. Item nec relatiuē: q; rela tiua sunt simul r vni⁹ depēdet ab alio mutuo: s; vni⁹ nō depen det a multo. Nec p trarie: q; vni⁹ p trarioz nō est alteri⁹ prin cipium. Sed vni⁹ est principii multoz. igitur p locū a diuisio ne. opponit priuatiuē. S; cōstat q; multa dicit positioē. igit vnum nō dicit nisi priuationē. **I**tem q; in deo specialr dicit pri uatiuē. videt q; vni⁹ qd dicit positiuē est principii multitudinis r quāritatis: sed in deo nulla est oino quāritas. igitur nec vni⁹ positiuē dicit. **I**tem hoc ipm videtur: q; si de⁹ est positiuē vni⁹ r lapis est vnus. videt igitur q; lapis r de⁹ sunt duo. igit de⁹ r creatura constituūt numerus. r si hoc. de⁹ est pars numeri. qd supra improbatū est. Si dicit q; nō sequit: q; vni⁹ nō dicit vnioco. Illud em̄ nihil ē vt videt q; si aliqd ponit. cū illud ēt possit cōuenire creature. ad minus analogice. r fm analogiaz attendatur numeratio: vt cū dicit humanitas r albedo sunt due essētie. ergo hoc nō soluit. **L**ōtra. ab eodē bz aliqd esse. et vni⁹ qm̄ forma que dat esse: dat esse distinctū. si igit ens nō dicit priuatiuē s; positiuē. pari rōne nec vni⁹ de aliquo dicit priuatiuē. **I**tem qd sonat in pplementū: sonat in habitū nō priuationē. sed vni⁹ sonat in pplementū: q; quāto aliqd pfectius. tāto magis accedit ad vnitatē. igitur vni⁹ nō priuatiuē dicit. **I**tem si vni⁹ est priuatiuē. cōstat q; nō nisi respectu multitudinis. S; ptra. nulla priuatio antecedit habitū naturalr: sed vni⁹ natu raliter antecedit multa. igit vni⁹ nō est priuatio. **I**tem nulla priuatio cōstituit suū habitū nec saluaf in illo: s; vni⁹ saluaf in multis: r illa pstituit. igit nō opponit vt priuatio. igit nō ac cipitur priuatiuē. **R**ñ. q; quozidā opimo fuit magis pncipa liter. q; qd quid sit in creaturis de hoc noie vni⁹. i deo nō dicit positiuē sed priuatiuē vt dicit in lfa. r assumit autoritatē ab by la. q; vni⁹ bylari⁹ nō dicat ex pte. nisi q; hoz nominū vsus i deo inuētus ē magis cā priuatiū q; aliqd ponēdi. Et ratio sua fuit. q; vnum positiuē dicitū est principii quāritatis r numeri. de⁹ aut in se nō bz quāritatem nec i se est numerabilis. nec alij cō numerabilis. Sed q; vni⁹ bec positio pbabilis. habeat tñ cōis ter nō tenetur. Et ratio huius est. q; cum vni⁹ multo cōplecti⁹ sit in deo q; in creaturis. multo formalit⁹ ibi dicit positiuē. Et rursus. cū ois vnitatis ad primā vnitatē reducat. r nō est res ductio habitus ad priuationē. necesse est q; vnus in deo aliqd ponat. Et ppterca dicēdum q; est loqui de hoc noie vnus in creaturis vel quātum ad rem intellectā. vel q; tū ad rōnem in telligēdi. Si em̄ loquamur q; tū ad rōnem intelligēdi. sic dico q; dicit priuatiuē vni⁹. r rō ei⁹ p assignat p priuationē di uisionis siue multitudinis. r hoc est q; vni⁹ est pūmū. r prima nō habent intelligi a nobis r notificari nisi p posteriora r ide est. q; priuatiuē dicit vnum. vnitatis in substantia. quāritate r qua litate. r q; bz aliquid prius per qd possit intelligi dicit positiuē. vt idēitas. equalitas. similitudo. r eoz opposita priuatiuē. Si aut loquamur quātum ad rem intellectā. sic vnus bz respe ctum ad materiā. r bz respectū ad formā. Rōne respectus ad materiā est in se diuisum. tñ potētia diuisibile r q; potētia ma terialis se bz p modū priuationis. sicut r vni⁹. Rōne respectus ad formā que dat esse distinctū r limitatū. sic dicit positioē. Qm̄ igit in deo est vni⁹ oino fm formā. in creaturis attendit: r fm formā. r fm materiā. hinc est q; solū in deo positiuē i crea turis vo aliqd accipit positiuē. aliquādo priuatiuē r fm rem. **A**d illud quod obijctur primo q; diffinitur siue notificatur priuatiuē p rōnē. quia fm rationes sui nominis eo q; pū mū. sic dicit notificari. **A**d illd quod obijctur secūdo quod opponitur vt priuatio dicēdum q; vni⁹ per respectū ad nume rum accipitur priuatiuē. r sic accipit cōmētator. Per respec

ctum ad formā. p trarie accipitur scdm q; multitudo formalit⁹ ter accipitur. Per respectū ad actū consequentem qui est mēsu rare accipitur relatiuē. r scdm genus relatiuoz in quo vnum nō depēdet ab altero: sicut p; in scientia r scibili. r sic diuerse super hoc opinioes sunt vere. **A**d illud quod obijctur q; in deo nō est principii numerādi r. dicēdum q; vni⁹ dicit priua tionē multitudinis fm generalem noie rōnem sed illa pūas tio. r si nomine tenus est priuatio. tñ realiter est positio. quia quātomagis est priuatio diuisionis in aliquo. tāto illud est cō pletius r pfectius. cū igitur in deo sit pfectissima vnitatis. ibi accipitur fm oimodā priuationē multitudinis. hoc autē mō dicit vni⁹ qd nō bz actu multitudinē. nec est in potētia ad multitu dinem nec per diffinitionē. nec per aggregationē. Hoc autē vni⁹ est pfectissimū r summū r infinitū. r illud nō est in potens tia ad numerū. r hoc nō est alij cōnumerabile. hoc mō est in solo deo. Et sic p r q; dicit deo vnus positiuē. r quō differat vni tas ei⁹ a creatura. **A**d igit obijct q; vni⁹ est principii mul titudinis. Dicēdum q; verum est in vnitatis creatura: sed non est verū in vnitatis pfecta r increata. Dico principii intra se sicut pars. **A**n nō est verū si dicat de⁹ r creatura sunt duo aut b; im proprie dictū est. r duo cadit a rōne numeri. fm rem. Aut si di cat numerū. hoc est solū a parte intelligētis q; cū intelligit di uersa r distincta. accipit sub rōne numeri. sicut cū intelligit in intellectus noster concernit tempus.

Questio. ij. **U**trū vnus dicatur fm substantia; an fm relationē. **Q**uō fm substantia; vtrū ens r vni⁹ pvertunt sicut vult pbs r Boetius. sed ens dicitur fm substantia; igitur r vni⁹. **I**tem bec cōcedit pater r filius spūss. sunt vnus de⁹. sed si sunt vnus de⁹ cū deus nō diminat de ratione vni⁹. ergo sunt vnus. Sed nihil dicit in summa de tri bus singulariter quod nō dicat substantia; igit r. Si dica tur q; qñ adiectiuē tenet tunc non dicit substantia; liter. **L**ōtra eadē est significatio termini qñ tenet substantia; r qñ tenetur adiectiuē. **I**tem cū substantia; in neutro gñe dicit substantia; liter. cū igitur eadē sit significatio termini in masculino et in neutro. cū eadē sit impositio igit dicit substantia; liter in masculis no. **P**reterea alia noia in masculino dicitur substantia; liter. vt hoc nomen eternus. **A**n dicit in simbolo. Non tres eterni. sed vn⁹ etern⁹. similr ergo vnus. **I**tem cum dicit pater est vni⁹. aut tene tur substantia; liter: aut notionalr. Si substantia; liter. habeo pro positum. Si notionalr. sed pater bz duas notiones. igit non bz vnus dicit sed duo. **I**tem notio r proprietates sunt idem igit cum proprietates dicat q; pūnit vni solū. nulla notio pōt dici de tribus. sed hoc nomē vni⁹ p dicit de qualibet psona. igitur nō dicit notioē. **L**ōtra. regula est super⁹ habita. dist. xij. **O**m̄e quod p dicit substantia; vel essētia. dicit de tribus singu lariter in summa: sed hoc nō cōuenit huic nomini vni⁹. igit r. **I**tem nō bz pūnes ad essētia siue substantia;. multiplicat siue plurificat. sed hoc qd est vni⁹ plurificatur: q; pater est vni⁹. r si lius est vni⁹. r sunt duo. q; vni⁹ r vnus. ergo r. **I**tem idē esse vni⁹ r esse distinctū: sed cū dicit pater est distinctus. hoc qd est distinctus non dicit substantia; liter. igitur nec hoc q; est vnus. **I**tem respectu cuiuscūq; termini est dicere aliū in diuis. ille termin⁹ dicit relationē. vnde nō dicit ali⁹ deus: sed respectu ei⁹ q; est vni⁹ est dicere aliū. Nam pater est vnus. r filius est alius. ergo r. **R**ñ. oim̄ q; cū ratio vnitatis sit ratio distinctiois cū induisione. in diuinis aut ponamus essētia; indistinctam ab alijs essētijs p seipsam. r psonā distingui ab alijs per pro prietatē. necesse est etiā in diuinis ponere r vnitatē essētia; r personalē. Qm̄ igit psona nō est aliud ab essētia vnitatis es sentie r persone. nō sunt due vnitates fm rem: sed vna ratione differens. **I**deo vnitatis de hac r illa non dicit equiuoc. qm̄ nec illi nec isti imponitur specialr. Quia ergo cōcretū nō accipit specialē significatiōē ab abstracto. hoc nomē vni⁹ importat in diuinis vnitatē essētia; r personalē r cū a diectiuē tenet. in differēter importat vtrāq;. determinat aut p adiunctū. cū em̄ addit termino essētia; importat essētia; cū addit termino notionali importat psonalē. cū aut substantia; necesse est q; p seip so determinet. Et idē cū neutri⁹ gen⁹ importet q; dicit sub indi stinctionē i neutro pūnetēter attributū ē siue appropiatū vni tati cēntial. In masculino vo q; importat distinctionē r suppo sitū certū r q; dicit rōnē pducētis. appropiatū est vnitati pso nali. Et idē p r q; sic nō accipit vt ens negat pūctibile cū co: sed

sed solis in neutro. Pater etiam scdm q ibi est fallacia figure di...

Ad illud quod obijcitur q eternus dicitur essentialiter; sed vnitas perso...

Secundo principaliter queritur de nominibus pure numeralibus. vt sunt duor tres etc.

Questio. i. Dicatur priuatiue solus. videtur autem magis est inductus causa priuandi q ponendi...

sup hoc copositione aggregatois. et quis i diuis no sit aggre...

Questio. ij. An pdicta noia dicantur in diuisi...

latio non transit in substantiā. igitur nec termini numerales.
 19 **¶** Ad illud quod obijcitur qd dicunt ad se dicendum qd nomē
 dici ad aliud. potest esse dupl. Uno modo intra vel extra vel
 implicite vel explicite. Et illud nomen substantiā dicitur qd
 nō dicit ad aliud nec intra nec extra. nec implicite nec explici-
 te. Sed termin⁹ numeralis dicit relationē ad aliqd intra: qz
 importat distinctionem numerator. et implicat relationem.
 20 **¶** Ad illud quod obijcitur nulla notio dicitur de tribus. Dis-
 cendū qd verū est nulla notio determinata: sed cōmune ad no-
 tiones fm rationē dicitur de tribus. vt hoc nomē relat⁹. et hoc
 nomen distinctus. et alia noia cōsimilia. **¶** Ad illud qd obijcitur
 21 tur qd notiones sunt quinqz. Dicendū qd tres nō quascūqz no-
 tiones importat: sed solum personales. Illa em̄ notio que facit
 illā personā esse personā. et ab oibus distincta. illa dicitur
 vntas persone in q̄tum dat esse distinctus. et illa notio est vna
 vntas sicut vna est vntas vnius. et ille sunt t̄m tres. et ideo cū
 sint tres vntates in tribus personis. hinc est qd persone solū
 modo tres dicuntur.

¶ Tertio principaliter queritur de differentia nomi-
 num numeraliū. sicut est hoc nomen trinus vlt̄ri-
 nitas. Et circa hoc queruntur duo. Primo vtruz
 buiusmodi nomina important vntatem. Secun-
 do dato qd sic. queritur cuiusmodi sit illa vntas
 quam important.

¶ Questio. i. Quod importent vntatē. videtur pri-
 mo per etimologiā. trinitas em̄ dicitur
 quasi trium vntas. et similis trinus. **¶** Item hoc videt: qz in
 diuinis reperit hoc nomē trinitas: sed nō hoc nomen trinari⁹
 Sed bec duo eādē pluralitatem importat: ergo hoc nomē
 trinitas. si recipiatur in diuinis. hoc non est ratione pluralis
 tatis. ergo hoc nomē trinitas vltra pluralitatē aliquid impor-
 tat. et nō nisi vntatē. ergo etc. **¶** Item in diuinis recipitur hoc
 nomen trin⁹: sed nō recipitur hoc nomen triplex. non em̄ dicitur
 deus triplex sicut dicitur multipliciter in littera. sed fides cōmuni-
 ter dicit deum trinum: igitur aliquid dicit vltra hoc qd est tri-
 plex. sed nō pluralitatē. igitur vntatem. **¶** Item magister dicit
 supra dist. xxij. trinitas est nomē quasi collectiuū: s̄ nomē
 collectiuū nō t̄m importat pluralitatem: sed etiam vntatem.
 ergo etc. **¶** Contra. ex tribus personis nihil vnū sit. sed ex plurib⁹
 vntatibus creatis aliqd sit sine resultat: ergo numer⁹ in
 creaturis dicitur potius d̄ importare vntatem q̄ in diuinis.
 sed cū dicitur in creaturis binarius vel trinarius. ita importat nu-
 merum qd nec vntatē. ergo nec hoc nomen trinitas d̄ in diui-
 nis importare. **¶** Item si trinus et trinitas importat pluralitatem
 et vntatē cum nullū nomen sit distinctum et indistinctum:
 nec habeat pluralitatē distinctionis et vntatē indistinctionis
 de nullo nosc in diuinis poterit dici. **¶** Item si vntatem im-
 portat: ergo euz idē nō debeat sibi copulari male et nugatorie
 dicitur in hymno confessor in fine. qui supra celis residens cas-
 22 cumen. totius mundi machinā gubernat trin⁹ et vnus. **¶** R̄n.
 dicendum qd qz in diuis singulari modo est numerus s̄ ex dis-
 tinctione suppositoꝝ cū vntate forme. speciali debuit exprimi
 nomine quod simul dicit pluralitatem et vntatem. quia ergo
 23 hmoi nomina important pluralitatem et vntatem. ideo sunt si-
 milia nominibus collectiuis. S̄ quia vntas collectiuoꝝ est
 vntas aggregationis que cōsequitur pluralitatē. hic autē est
 vntas forme que nō est pluralitatē psequens. ideo nō est col-
 lectiuum tale nomē. Et ideo dicit mag⁹ qd est quasi collectiuū
 Et per hoc p̄ primū in p̄trariū. Et dēdendū ergo qd importat
 pluralitatē et vntatē. **¶** Ad illud quod obijcitur nullū nomē im-
 portat simul vntatē et pluralitatem. Dicendū qd hoc verū est
 rōne forme: sed cum sit vnū in forma. p̄t habere pluralitates
 24 suppositoꝝ. et hoc nō est incōueniens vel impossibile. **¶** Ad il-
 lud qd obijcitur de nugatione. ddm qd sicut hoc verbū cede' ha-
 bet intellectū huius perbi dādi et loci: sed cū dicitur cede locuz cas-
 dit ab intellectu. similiter in proposito. et similiter intelligens
 dum de relatiuis cum dicitur filij pater.

¶ Questio. ij. Cuiusmodi sit illa vntas quā impo-
 rtat hoc nomē trinitas vel trin⁹. vtrum
 yic suppositi vel eētie. Et qd eētie v̄. qz hoc qd est trinitas
 d̄ de oibus simul in singulari. Sed hoc cōuenit solū termino
 importat vntatē substantiāle. ergo etc. **¶** Item nulla vntas est
 triū nisi essentia vel essentialis vntas: s̄ trinitas est triū vntas

tas. ergo hoc nomen trinitas dicit essentialē vntatē. pari rō-
 ne et hoc nomē trin⁹. **¶** Item nec hoc nomē trinitas nec hoc no-
 men trin⁹ d̄ de psona s̄ nō importat vntatē psonalē. Nō em̄
 bec pceditur psona est trinavel psona est trinitas. **¶** Contra.
 hmoi noia simul importat vntatē et pluralitatē: s̄ solavntas
 psona est plurificabilis nō essentie: ergo importat vntatē pso-
 ne. **¶** Item vntas essentie predicat de patre: sed neqz hoc nos-
 men trin⁹: neqz hoc nomē trinitas predicat de patre. igitur etc.
¶ Item vntas essentie predicat de essentia: sed nequaquā dicitur
 essentia diuina est trina. igitur nō dicit vntatē essentialē.
 Queritur igitur quā vntatē importent. et vtrū dicant ista no-
 mina fm substantiā an fm relationē. Et euz dicatur de oibus
 simul in singulari. videtur dici fm substantiā. cum iterū non
 dicantur de aliquo sigillatim. nō videtur dici fm substantiā.
¶ R̄n ad predictoꝝ intelligentiā dicendū qd ad hoc cōsuet
 dici qd hoc nomen trinitas duplicē h̄ etimologiā. Uno mo-
 do trinitas d̄ vntas ter. et sic nomen numerale cadit in eo vt
 complementū. et sic d̄ fm relationē sicut termini numerales. et
 vntas quā importat est vntas personalis nō essentialis: quā
 la plurificatur. Alia etimologia est. trinitas est vntas triū.
 et tunc vntas nō numeratur sed significatur vt cōcabitis tri-
 bus: et qm̄ bec vntas est essentialis: ideo importat vntatem
 essentialē. et bec quidem etimologia absqz dubio habet veri-
 tatem. Sed prima nō videtur habere veritatē. Nam cū cāde
 significatiōe habeat trinus et trinitas. si illa est etimologia
 trinitas vntas ter: tūc trinus dicitur vnus ter. Hoc autē nō
 p̄t dici de deo. videt̄ ter vnus cū t̄m dicatur trinus. propter
 quod dicendum qd hmoi nomina important vntatem formas
 malem siue essentie cum pluralitate suppositoꝝ. et ideo habet
 quodāmodo naturam termini substantialis in hoc qd dicuntur
 de tribus singulariter: et termini numeralis in hoc qd dicitur
 de nullo per se. **¶** Ad illud qd obijcitur qd sola vntas psona est
 plurificabilis. ddm qd trinitas nō importat pluralitatem circa
 vntatē in recto. sed solum in obliquo. qd sit trium vel in trib⁹.
 et hoc est essentie. **¶** Ad illud quod obijcitur qd vntas essentie
 predicatur de patre. dicendum qd verum est: sed nō ratione hac
 quia plures in ea conueniūt. sicut animal predicat de homine
 non ea ratione qua diuersa specie in eo conueniūt: quia trin-
 tas importat illam vntatē vt in pluribus. ideo etc. **¶** Ad illud
 quod obijcitur qd nō d̄ essentia trina neqz trinitas trina. Dicen-
 dum qd hoc nomen trinus importat vntatē vt in concrecione
 et ita inherente pluribus. Et ideo de eo solo. d̄ qd importat vnta-
 tatem vt in p̄tione vt hoc nomen de⁹ qd quidē supponit p̄-
 sonas. et qz tale est hoc nomen de⁹. id cōcedit. deus est trinus
 nec deitas est trina: qz deitas nō supponit psonas. s̄ nec hoc
 nomen trinitas. et sic patent obiecta.

¶ Distinctio. xxv. Quid significat hoc nomē per-
 sona.

¶ Reterea considerandū qd cū hoc nomen perso-
 na. etc. Supra ostēdit mag⁹ qd significat per
 terminū numeralē cum d̄ tres personas.
 hic subdit quid significet per istū terminū
 psona. Et diuidit bec pars in duas. In pri-
 ma querit̄ opponit. In scda soluit ibi. q̄bus
 dam v̄ qd noie psona. **¶** Prima pars habet
 tres partes. In prima mouet dubitationē. In scda opponit p
 autoritatē Augu. ostendens qd dicitur fm substantiā. ibi. per
 sona em̄ vt supra ait Augu. Tertio opponit per rationē. ibi.
 Aliter etiam videtur posse ostēdi qd nomine persone. vbi mō-
 strat illud idem. Similiter secunda pars in qua soluit diuidi-
 tur in duas. In prima soluit fm opinionem alioꝝ qui dicunt
 qd persona accipitur fm essentiam. tamen relata ad supposi-
 tum. In secunda soluit fm opinionē suā per distinctionē. ibi.
¶ Sciendum est igitur qd hoc nomē persona multiplicē intel-
 ligentiam facit. Et bec pars diuidit in duas. In prima parte
 ostendit quomō accipitur hoc nomen persona in plurali. Sec-
 cundo quō accipit in singulari. cū dicit alius est pater. alius
 est fili⁹. Ibi nūc inspiciam vtrū fm eādē rōne prima pars
 h̄ tres partes. In prima ponit distinctionem per quā soluit.
 In secunda cōfirmat per autoritatē Augu. ibi. et hic sensus ad-
 iuuatur ex v̄bis. In tertia ad obiectiōne respōdet ibi. Ad hoc
 autē qd illi dicunt. Similiter sequens pars habet tres partes.
 In prima determinat quomodo accipit persona. cum dicitur
 alia est

alia est persona patris. Secundo quomodo accipitur cum dicitur. Alius est pater in persona. Tertio hoc confirmat autoritatibus. primus facit ibi. Nunc inspiciamus etc. Secundum ibi. deinde queritur utrum fm eandem rationem. Tertium ibi. qd autem fm substantiam dicatur.

Mouet dubitationem qd significatur cu dicitur pluraliter tres persone vel due persone.

Reterea ostendendum est qd cu hunc nomen psona (vt predictu est) fm substantiam dicatur que sit intelligentia dicti cum pluraliter profertur tres persone vel due persone. et cu

dicatur. Alia est persona patris: alia est persona filij: alia est persona spiritus sancti. Si enim in his locutionibus persone vocabulum essentie intelligentiam facit plures entias ostiteri videmur et ita plures deos. Si vero essentie significatione ibi non tenet. alia est buius nominis ratio cum dicitur pater est personavel filius est persona. et alia cum dicitur. pater et filius et spiritus sanctus sunt tres persone. et cum dicitur. Alia est persona patris. alia filij et huiusmodi.

Opponit autem Augustinus ostendens qd fm substantiam siue essentia dicitur. Alia est persona patris alia filij: siue tres persone: vt cum dicitur. pater est persona. filius est persona.

Persona enim vt supra ait Aug. ad se dicitur: et idem est deo esse persona qd esse. sicut idem est ei esse quod deus esse. Unde manifeste colligitur qd essentiam diuinam predicamus dicentes. pater est psona filius est psona spiritus sanctus est persona. i. essentia diuina. et omnino vnum et idem significatur nomine psona. i. diuina essentia cu dicitur. pater est psona. et filius est psona. quod significatur noie dei cu dicitur pater est deus. filius est deus. Ita etiam idem significatur cum dicitur. Deus est deus et deus est persona. Utroque enim noie essentia diuina intelligitur: qd vtriusque fm substantia dicitur. Quia dicitur. Pater et filius et spiritus sanctus sunt tres persone. quid noie persone significamus. an essentiam. Hoc enim videtur si supra posita verba augustini diligenter scrutemur. Supra enim dicitur qd ideo tres personas dicimus quia id quod persona est. commune est tribus. Et item quia pater est persona. et filius est persona. et spiritus sanctus est persona ideo tres persone dicitur. Videtur ergo eadem tenere significatione hoc nomen psona cum dicitur. tres persone qua habet cum dicitur. Pater est persona. filius est persona spiritus sanctus est persona. Quia vt ostendit Aug. hoc dicitur. i. tres persone propter illud: quia id quod persona est commune est eis. Id ergo quod commune est eis. i. patri et filio et spiritui sancto. videtur significari nomine psona. cum dicitur tres persone.

Opponit per rationem posse ostendi. qd fm substantiam siue essentia dicatur etiam cu pluraliter profertur.

Aliter et vt posse ostendi. qd ibi noie psona significet essentia cu dicitur tres persone. Ut enim supra dixit Aug. ea necessitate dicimur tres psonas. vt raderemur querebimus qd tres vel qd tria. Quia si querimus qd tres vel qd tria. conuenienter raderetur cu dicitur tres persone. At cu querimus. quid tres vel qd tria. p quid de essentia querimus. Non enim inuenimus qd illi tres sint nisi essentia. Si ergo quomodo recte raderemus. opz vt raderedo essentia significem alioquin non ostendimus qd tres sint. Si vero raderetes essentia significemus. ipaz

essentia psona noie intelligimur. cu dicitur tres persone. Solutio fm opinionem alioz qd putat essentia significari noie psona cu dicitur tres psonas.

Quibusdam vt qd noie psona significet essentia cu dicitur tres persone. propterea qd augustinus dicit. id dicit tres psonas qd eode est eis id quod est psona vt sit talis intelligentia. pater et filius et spiritus sanctus sunt tres persone. i. sunt tres id habentes eode quod est psona. i. tres sunt quoz quisque est psona. i. essentia. Sed quod iuxta hanc intelligentiam dicitur. alia est psona patris. alia filij. Et hoc etiam ita voluit intelligere. si alius est pater. et alius est filius. id tamen eode habentes quod est psona. Et hoc confirmat autoritate aug. qd in vij. li. de tri. ait. Tres psonas eiusdem essentie. vel tres psonas vna essentia dicimur. Tres autem psonas ex eadem essentia non dicimur nisi aliud ibi sit quod essentia est. aliud quod psona est. Hac autoritate et premissis conatur asserere i predictis locutionibus nomen psona essentia significare. Sed quod raderetur ad id quod ipse Aug. i li. de fid ad petz dicit. qd alius est pater i psona siue psona. alius est psona filij. alius est psona spiritus sancti. Quod ei alius est psona pater. alius est psona filius. alius est psona spiritus sancti. si in eadem psona oio inueniuntur. i. si psona essentie tamen intelligentiam facit. Id nobis vt aliter hoc posse dici congruetius iuxta catholicorum doctorum autoritates.

Solutio fm opinionem suam distinguens qd hoc nomen psona tripliciter in trinitate accipitur. et quomodo accipitur in plurali dictum.

Sciendum est igitur qd hunc nomen psona multipliciter intelligitur facit non vna tamen. vt in hylar. ait in li. iij. de tri. Intellectus dicitur ex causis est assumenda dicendi. qd non fm nomen res: sed rei fm subiectum est discernetes qd dicendi casus huiusmodi nois. i. psona significatione distinguimur dicentes. qd hunc nomen psona proprie fm substantiam dicitur. et essentia signat sicut supra ostendit aug. cu dicitur deus est psona. pater est psona. Quadam tamen necessitate vt supra dixit au. translata est hoc nomen. vt pluraliter diceret tres persone cu quereret. qd tres vel qd tria. vbi non significat essentia. i. natura diuinam que eode est tribus psonis. sed substantias vel ipostasies fm grecos. Breuius quippe (vt supra dixit aug.) aliter accipiunt substantiam. i. ipostasim. aliter nos. Nos enim substantia dicimus essentia siue natura. psonas autem dicimus sicut illi dicunt substantias. i. ipostasies. Si ergo nos ita accipimus psonas: vt illi accipiunt substantias vel ipostasies. et illi aliter accipiunt ipostasies qd nos substantias. aliter ergo nos accipimus psonas qd substantias. Quia ergo dicimus tres psonas: non ibi psona noie essentia significamus. Quid ergo dicimus. Dicimus: qd tres persone sunt. i. tres subsistentie. i. tres entes pro quo greci dicunt tres ipostasies.

Confirmat autoritate aug. solutionem suam.

Et hic sensus adiunat ex verbis Aug. premissis si interius intelligantur. Quia enim pater est psona. i. essentia. et filius est psona. et spiritus sanctus est psona. Id dicitur tres persone. i. tres subsistentie tres entes. Non ei potest dici tres subsistentie vel entes. nisi singulorum eorum esset psona. i. essentia. Quia ergo eis eode est id quod est psona. i. essentia. id recte dicitur tres persone. i. subsistentie. vel subsistentes. vt sicut essentia que eis est eode vere accipitur. et ita illi tres vere accipitur subsistentie vel entes intelligantur. Idque Aug.

Augu.

c

f

Tres persone. i. subsistentie. Contrarium dicit boetius in li. de duab' naturis et vna persona xpi assignans differentias inter subsistere et subsistere. Quod subsistere illud quod indiget alio qd sit. Subsistere vero quod subiectum alijs vt esse valcat subministrat. vt qd subsistere sit idem quod essentia. qd nullo modo potest dici qd sint plures subsistentie.

stetic. **C**irca dōm q̄ hoc
tius accipit ibi hoc nomē
subsistentia fm̄ marci tu
lium. prout accipit signi
ficationem fm̄ actū subfi
stendi siue p̄ se stādī et sic
trivna est subsistētia. Sz
nunc doctores scripture
accipiūt prout magis im
portat respectū ad pp̄rie
tatem cui subest. r̄ sic plu
rificatur. Ratio aut̄ hui⁹
est cōmunis vsus. Q̄ ac
cipiunt subsistētia pro na
tura rei. ideo pro supposi
to magis voluerunt acci
pere subsistentiam.

Tres personas esse
vnam essentia. vel eiusdē
essentie. nō ex eadē essen
tia. Videtur hoc falsus q̄
pater generat filiiū d̄ sua
subsistētia. r̄ spirat sp̄m̄ an
ctum. ergo videt̄ q̄ omēs
personę sint de eadē sub
stantia. **I**tem queritur
quare nō concedit̄ ista q̄
personę sunt ex eadē cen
tia. sicut cōceditur ista p̄
sonę sunt eiusdē essentie.
Et videtur q̄ debeat con
cedi. Quia ex dicit̄ in dī
uinis habitudinē origis:
r̄ similit̄ genitus origines
importat. Si tu dicas q̄
ppter transitiones: quia
sicut p̄positiones sunt trā
sitiue. ita r̄ obliqui casus
sunt transitivi. p̄cterea
hec recipiūt p̄sonę sunt in
eodē essentia. r̄ tñ hoc q̄
dico in est prepositio.

Job. x.

i. Jo. v.

Circa dōm q̄ aliquādo
aliqd̄ paratur ad aliud
vt informās siue denomi
nans r̄ tamen nō ponitur
ppter hoc diuersitas siue
distinctio vnus ad alte
rum. sic em̄ cōparat̄ deū
tas ad deū. Alio modo cō
paratur aliqd̄ ad aliud si
cut p̄ncipiū ad p̄ncipia
tum. et tñ de necessitate
importat distinctio. Qm̄
ergo hec p̄positio ex ipor
tat habitudinē cause vel
saltem p̄ncipij ideo de ne
cessitate dicit̄ distinctio
nem inter extrema iō hec
nō potest esse vera q̄ per
sonę sunt ex eadē essentia
Sed quia genitiuus non
tantum construitur in ra
tione p̄ncipij: immo ex vi
deklarationis essentie cū
dicit̄ mulier egregie for
me. vt dicit̄ priscianus. iō
cum genitiuo hec est ves
ra tres personę sunt eius
dem essentie.

Augu.

Tres res. Accipit h̄
ab Augustino in. i. libro
de doctrina xp̄iana. Et
causas dictōz discernēs dicit
b̄ tres p̄sonas esse vnā essentia
vel eiusdē essentie: s̄ ex eadē
essentia: ne aliud intelligatur
ibi esse persona: aliud eētia.
Tres em̄ p̄sonę. i. subsistētie:
vna sunt essentia r̄ vni⁹ eētie
Non aut̄ sunt vna persona vel
vni⁹ p̄sonę lz̄ p̄sona fm̄ substā
tiam dicatur aliquādo. Nam
si hoc diceretur: confusio fie
ret in personis.

Obiectiōni illoz hic r̄
det qua nitunt̄ pbare p̄sonas
fm̄ essentiam accipi. **A**d hoc aut̄ qd̄ illi dicunt.
cū querit̄ qd̄ tres vel qd̄ tria:
de eētia querit̄: q̄ nō inueni
tur qd̄ illi tres sint nisi eētia
p̄ hoc volētēs nos inducere vt
noie personę eētia intelliga
mus. cū r̄ndemus tres perso
nas. ita dicimus. Indubitabi
liter verum est: quia nō inueni
tur vnum aliquid qd̄ illi tres
sint nisi eētia. vni⁹ em̄ sunt il
li tres. i. essentia diuina. Un
de veritas ait. Ego r̄ p̄ vnū
sumus. Ver̄ s̄m̄ cū querit̄ qd̄
tres vel quid̄ tria: nō de essen
tia queritur. nec ibi qd̄ ad eē
tiam referitur. Sed cum fides
catholica tres esse p̄fiteretur
sicut Johānes in epistola sua
canonica ait. Tres sunt q̄ te
stimoniū perhibēt in celo que
rebat̄ qd̄ illi tres eēnt. i. an
essent tres res r̄ que tres res
r̄ quo noie ille tres res signi
ficarentur: r̄ ideo loquēdi ne
cessitate inuentum est hoc no
men persona ad respondendū
r̄ dictum est tres personę.

Quid tres res? q̄d̄ vna
res hic dicitur. **N**on aut̄ te moueat q̄ dixi
mus. tres res. Nō em̄ hoc di
centes diuersaz rerū numerū
ponim⁹ in trinitate: s̄ ita tres
res dicim⁹: vt eadē esse vnam
quādā summā rē cōsiteamur.
Un̄ Aug. in. i. li. de do. xp̄ia
na sic ait. Res q̄bus fruendū
est nos btōs faciūt. Res q̄ q̄
bus fruendū est: sunt p̄ r̄ fili⁹
r̄ sp̄s̄. Eadēq̄ trinitas vna
qdā summa res ē. cōs̄q̄ fruē
tibus ea: si tñ res r̄ nō rez oīz
cā sit. Nō em̄ facile pōt̄ inueni
rī nomē qd̄ tāte excellētie que
niat nisi qd̄ melius d̄: trinitas

hec vnus deus. Sicut q̄ tres
res d̄nr: r̄ he sunt vna res: ita
tres substātie d̄nr r̄ he sūt vna
eētia. Ecce oīsum est q̄ sit in
telligētia hui⁹ nois p̄sona cūz
dicimus tres personas.

Quidit̄ quōd h̄ nomē p̄
sona accipit̄ i singulari cū d̄: a
lia ē p̄sona p̄ris: alia filij: alia
sp̄s̄ sancti.

Nūc inspiciam⁹ vtrū h̄z eā
dem rōnē r̄ cām dicat̄: alia ē p̄
sona p̄ris: alia filij: alia sp̄s̄.
Vt utiq̄ sane itelligi pōt̄ vt
sit sensus talis. Alia est substā
stentia vel ipostasis p̄ris: alia
subsistētia filij: alia subsistētia
sp̄s̄. Et alia subsistētia p̄ris: a
lia filij: alia sp̄s̄ sancti.

Quomodo hec intelli
gantur. Alius est pater i p̄so
na: alius filius: alius sp̄s̄ sanctus.

Deinde querit̄ vtrū fm̄ eā
dem rōnē accipiat̄ cū d̄: Ali⁹
est pater in persona: ali⁹ in p̄
sona filius: alius in persona
sp̄s̄ sanctus. Siue alius perso
naliter p̄ris: alius personalr̄ fi
lius: alius personalr̄ sp̄s̄ sanctus.
Ad quod dicim⁹: q̄ et si pos
sit eodē modo accipi. cōgruen
tius tñ ex rōnē dicti alia varia
tur intelligentia. vt hic p̄sonę
noie. pp̄rietates p̄sonę intelligen
tur vt sit sensus talis. Alius ē
in p̄sona vel p̄sonaliter pater.
i. pp̄rietate sua pater alius ē
q̄ fili⁹ r̄ filius pp̄rietate sua
alius q̄ pater. Maternali em̄
pp̄rietate distinguit̄ iposta
sis p̄ris ab ipostasi filij. r̄ ipo
stasis filij filiali pp̄rietate dis
cernit̄ a p̄re r̄. s̄. ab vtroq̄ p̄
cessibili pp̄rietate distinguit̄.

Hoc etiā mō sane pōt̄ acci
pi p̄sona in p̄missis locutioni
bus dum d̄: Alia est persona
p̄ris: alia filij. i. alia est pp̄rie
tas qua p̄ est p̄ris: alia qua fi
lius est filij: alia qua sp̄s̄. est
sp̄s̄ sanctus. Ita etiā noie perso
ne quidā pp̄rietates itellige
re volūt̄ cū dicuntur tres p̄sonę
sed meli⁹ est vt subsistētiās vel
ipostases intelligam⁹. cū dicit̄
mus tres p̄sonas. Ex p̄dictis
colligit̄ q̄ nomē p̄sonę i trini
tate triplicē r̄ rōnem. Est em̄
vbi facit̄ itelligētia eētie. r̄ ē
vbi facit̄ itelligētia p̄postasis

videtur male dicere. dicē
do tres res quia res ē no
men absolutum r̄ genera
le: ergo videtur q̄ si alis
quid dicat in diuis q̄ dis
cat essentiam siue substā
tiam. ergo sicut nullomo
do accipitur tres essentie
ita nullo modo debz̄ reci
pi tres res. Et si tu dicas
tres entes. Dic non est si
mle. quia ens est partici
pium. r̄ ita trahit̄ numez
aliunde et nō numeratur
fm̄ formā pp̄rie entitas
tis. res autem est nomen
substāntiuū. Si tu dicas
mibi q̄ res nominat̄ for
mā a parte anime. vt̄ istō
nomē impositū est a par
te anime. hoc nihil est. q̄
illa sunt nomina intentio
num. r̄ res diuiditur con
tra intentionem. **C**irca
dicēdum q̄ res potest cō
siderari triplr̄. Aut fm̄ p̄
p̄rietates quas habet in
propria natura. Aut fm̄
modum per quē sit apud
animā. Aut fm̄ pp̄rieta
tem cōmunes que inest ei
ab actib⁹ anime quē sunt
subijcere r̄ predicare. cō
ponere r̄ diuidere h̄z h̄c
ergo triplicē acceptioez
cōtingit̄ rem triplr̄ nomi
nari. Uno mō per nomen
quod indicat̄ existētiāz
a parte sue nature. sicut
dicitur album r̄ nigrus r̄
brūm. Alio modo fm̄ pa
nima accipit̄ per modum
entis. hoc modo nominat̄
res. Unde om̄e illud res
dicitur q̄ anima cogitat̄.
vt existēs in natura. Alio
modo contingit̄ nomina
re per intentiones secun
das. sicut dicitur genus
species. subiectū predica
tum quoniam ergo hoc nos
men res dicit̄ mediū ins
ter nomen quod dicit̄ pu
re formā nature r̄ nomen
quod dicit̄ formā intēti
nis. ideo non tñ essentie
conuenit sed etiam perso
nis. r̄ ideo tres res dicit̄
mus tres personas nō sic
sona. cū tres eētiās. r̄ huic signi
ficationi alludit̄ ip̄m no
men. Res enim dicitur a p̄ris
reor veris. quod dicit̄ a
ctū a parte anime. et alio
modo res venit ab hoc
quod est ratus. quod di
cit̄ stabilitates a parte na
ture. r̄ sic res dicit̄ stabili
tatem siue raritudinē ex
parte entitatis. et sic pa
tent obiecta. q̄ vno mo
do est nomen nature. alio
mō est nomen rationis.
Non est

7 d Non est pro:us aliq: in trinitate gradus. Uidel: hic Die ro. dicere illud qd dicit Aug. ix. cofessi. p: r filius no: piffe: runt substantia. sed causa r gradu. Item in diuis est substā cia. igitur ibi est sub. sed sub dicitur relatiue ad superius. igit: tur ibi est sub r super. ergo inferi? r superius. igitur gradus.

Item vbi dicitur est au: toritas et subauro:tas. ibi est gradus: sed bec est in patre r filio. ergo r. Rñ. ddm sicut dicit glo: sa. Exo. xx. Non ascēdas per gradus ad altare r. Per gradus ascendit ad altare qui dicit patrē ma iorem filio. r filium spiri tus sancto. sicut art? dicit Unde cū gradus de ratio ne sui no:is tollat persona rum equalitatē. Ideo be

ne dicit Hiero. qd no: est pro:us in diuinitate gra dus. Nihilominus ponit: tur ordo. Differunt enim gradus r ordo sicut pun: ctus r vnitas. Nam pun: ctus est substantia posita ideo solū est in corporalib: bus. Vnitas vō est substā tia non habens positionē ideo est in spiritualibus. Sic gradus dicit super: positionem vel loci vel di gnitatis. Vdo vō dicit ha bitudinē ad principū sine positioe. Ad illud igitur quod dicit Augu. Dicēdum qd improprie lo quitur in vtroq: verbo. r causa sumitur ibi p: p:is capio. gradus vō sumitur p: ordine. Ad illud qd obijctur de sub. Dicēdus qd sub in diuinitis no: dicit subauro:ratē: sed solum habitudinem fm rationē intelligēdi. Ad illud quod obijctur de auto: ritate. dicendum qd verum est fm qd auto:itas. sonat in ratione dominij quod ponit gradum. sed sic no: est in diuinitis: sed solū put sonat in rationem p:ncip: pñ r hoc ponit ordinē in cognoscendo.

Intelligentiaz bui? partis duo pncipaliter ques runtur. Primo queritur de quidditate buius no: minis persona. Secūdo queritur de cōmunitate eiusdem. Quantū ad p: mū duo querūtur. P: mō de persona fm rez qd fit. Secūdo quid sit fm diffinitionem.

Questio. i. qd sona dicatur fm substan tiam. videtur ee vobis Au gustini in. vij. de trinita: te. Idē est deo esse r per:

et est vbi facit intelligentiam proprietatis.

Auto:ritatib? sanctorū ostendit quod dicit.

Quod aut fm substā tiam dicat: r essentia aliqñ signifi cet supra ex dictis argu. aper te ostēdimus. Vdo vō pro ipo stasi atq: p:rietate accipiat. ex auto:ritatibus scōrū ostēdi opz ne cōiecturis nostris ali qd ausi dicere videamur. De hoc Hiero. in expositione fi dei catholice ad alippū r au gu. epōs ita ait. Nō est pro: us aliq: in trinitate gradus nihilq: qd inferi? superiusue dici possit. s: tota diuinitas sui p:fectione equalis est. vt exco: ptis vocabulis q p:rietatem indicat psonaz. quicqd d vna psona d: de tribus possit di gnissime intelligi. Atq: vt cō futantes arrium vna eademq: trinitatis dicim? esse essentia vel substantia r deū vñ in tri bus psonis fatemur. ita etiaz impietate sabellij declinatēs: tres psonas exp:ffas sub pro: p:rietate distinguimus: no: ipz sibi patrē: no: ipz sibi filiū: n: ip sum sibi sp:scitū eē dicētes s: alia p:is: alia filij alia sp:sciti esse psonā. Nō em noia tñmō s: etiā noim p:rietates. i. pso nas vt greci exp:imūt iposta ses. i. substantias consistemur. Nec p: filij vel sp:sciti perso nam aliqñ excludit. Nec fili? vel sp:scitū patris nomē p: sonāq: recipit: s: p: semp p: r filius semp fili? r sp:scitū semp sp:scitū. Itaq: substā tia vñ sunt: sed psonis ac noi bus distinguūtur. Ecce hic a: perte dicit hiero. p:rietates esse psonas. r psonas esse sub stitētiās. Vñ manifestū sit qd diximus. s. psonē noie signifi cari r ipostasim r p:rietatem Johānes etiā Damascen? p: sonas dicit eē ipostases r eas dicit entes ita iquēs. In dei: tate vñ natura consistemur r tres ipostases fm veritatē en tes. i. personas.

fonam esse. Et iterū. cum dicimus personam patris. nō aliud dicimus q substantia patris. ergo persona d: fm substantia. Item Ansel. in fine mono. quot sunt persone tot sunt substā tie. igitur nomen persone dicitur fm substantia. Item bugo de sancto victore in li. de sacramētis. in prima parte libri ter: tij. Vnum solū nomen est substantiale quod de singulis dicit singulariter. In summa tamen nō d: singulariter. sed plurali ter pronūciatur. vt persona igitur hoc nomē persona est nomē substantiale. Item Boetius in libro de duabus naturis r vna psona xpi personā diffiniēs dicit. qd est rationalis nature substātia indiuidua s: si substātia predicatur in recto r nō per accidens: sed fm se: tunc ergo persona dicit substantia fm om nes doctores. Item boetius videtur ratione r hoc p diffi nitionē. Boetius em venādo diffinitionē persone dicit q aut est substantia. aut accidēs. r dicit q nō est accidēs. ergo sub: stantia. Si ergo psona in bis inferioribus dicit substantiam et quid per se existēs. ergo r in deo. Item boetius videtur per eius absolutionē. qm omne nomen qd d: ad se dicit substan tiam in diuinitis quia tale nō fm relationē d: sed hoc nomen persona est buiusmodi vt patet. Et August. dicit. vij. de trinit. Ad se quippe dicitur persona. vt bonus magnus r. Item hoc etiam videtur per ecclesie responsonem. quia omne nomē quod conuenienter respondetur ad interrogacionem factam per quid indicat substantiam: quia quid querit substantiam: sed hoc nomen persona ab ecclesia hereticis respōsum est que rentibus quid tres sicut dicit Augusti. r magister. ergo indy cat substantiam. Item boetius videt relationis abstractio ne. Intelligam? q nulla relatio sit in diuinitis. r q in vna sola ypostasi sit natura diuina. sicut intelligunt gentiles. tūc prin git q ad huc est intelligere natura intellectuale r habentē illā ergo r personā r naturā. igit si circūscripta omi relatione subs uus est intellectus psonē. persona nō dicit fm relationē. r dicitur fm relationē vel fm substantiam. ergo d: fm substantiam. Contra. Boeti? in lib. de trini. in fi. Si persone diuine sunt necesse est vocabulum qd ex partibus trahit or: gine ad substā tiam non pertinere. Si ergo que trahit originem a partibus non pertinet ad substantiam. multo fort? nec nomen persone. Unde Ricb. de sancto victore dicit q persona idez est quod p se existens. iuxta quēdam singularis existētie modū nature rōnalis: s: singularis modus existētie est relatio in diuis r. Item rōne videtur: quia omne nomen quod recipit multi tudinem vel plurificationē pertinet ad relationem: qd fm om nes substantia remanet indiuisa. Et Boetius dicit q substā tia continet vnitatem: relatio multiplicat trinitatē. si ergo no men psonē est multiplicabile. patz quod dicitur fm relationē. Item omne nomen de se importans distinctionē dicit fm relationem: sed nomen persone importat distinctionē qd pers ona est ypostasis p:rietate distincta. r Boeti? dicit q est in diuidua. r indiuiduatio non est aliud q: distinctio. ergo r. Respon. dicendum q aliqui voluerūt soluere distinguēdo significationē persone fm diuersitatem numeri. vt in singula: r diceretur fm substantia. in plurali fm relationes. Sed bec solutio nō valet. quia d: in singulari. alia persona patris. alia filij. quod dicit nō posset si esset terminus substantialis cū non sit alia persona substantia patris. alia filij. Alij voluerūt per di stinctionē significationis soluere fm diuersa tempora. videlz q ante responsonē ecclesie diceretur substantialiter r fm sub stantiam. post responsonē diceretur fm relationem. Sed bec solutio non valet. nec in se: nec ad p:positū. In se non valet: qd ecclesia aliqua rōne respondet magis illud nomen q aliud substāiale. r tunc non imposuit significationē. ergo responso ecclesie nihil facit ad mutationē significationis. Ad p:positū non valet. qd fm significationem quam habet post responso nem ecclesie loquūtur doctores. r currunt rationes ad vtrāq: partem. Et propterea est intelligēdum q persona dicitur ras tionalis nature suppositū p:rietate distinctū. fm omis qui in telligunt eius significationē specialem: sed suppositū rōnalis nature constat esse substantiam. p:rietatem distinguētem cō stat esse relationē ergo cum persona vtrūq: importet. s: sup: positum r p:rietatē. necesse est dici fm substantiam r fm re lationem. Et cū dicat fm substantia r fm relationē: p:ncipal: ius dicitur fm substantia quātum est de generali et p:mo no: minis intellectu. Persona em dicit suppositus certū substātie.

siue in deo siue in creaturis. Et huius consonat modus dicendi a parte nois. Sed quod est de speciali et ultimo nois intelletu: quod dicit suppositum distinctum proprietate que est relatio. dicitur in deo secundum relationem. Et hinc est quod sancti et doctores dicunt nomen persone secundum substantiam dici licet etiam secundum relationem dicatur. Sed obijciat aliquis: cum isti modi dici secundum substantiam et dici secundum relationem. diuidant nomen diuinum ut videtur ex opposito. aut non potuerunt inueniri in eodem. aut illud nomen implicat in se opposita. Et propterea intelligendum licet dicit Ricardus. de sancto viro creoz. dici secundum substantiam est dupliciter. Aut indicando substantiam secundum naturam eodem. et sic dicitur: homo secundum substantiam. Aut indicando substantiam ut suppositum certum. ut quidam homo. Primo modo dicitur de substantie dicitur secundum substantiam: quod indicat naturam eodem: sed persona dicitur secundum substantiam: quod indicat suppositum certum et distinctum. Natura autem eodem non multiplicat nec refertur: et ideo quod dicitur substantiam secundum naturam eodem. ita dicitur ad se. quod nullo modo potest dici secundum relationem. et hoc quidem modo diuiditur ex opposito. Suppositum autem siue ipostasis natus est plurificari. et ad aliud comparari et ita refertur. Et quod sic dicitur secundum substantiam. nihil impedit ratione relationis superaddite dici secundum relationem. et hoc vult dicere Ricardus. de sancto victore. Patet ergo responsio ad obiecta secundum utramque partem. Concedendum est enim nomen persone secundum substantiam dici ut explicatum est. sicut dicitur sancti. et rationes probant. Ita enim intelligunt dici secundum substantiam. Concedendum est nihilominus dici secundum relationem. licet non ita principaliter sicut probant rationes sequentes. quoniam multitudo relationum plurificat ipsam personam. Ad illud tamen quod obijciatur quod ridentur ad interrogationem factam per quid. et ex hoc potest concludi quod non tamen dicitur substantiam ut suppositum sed etiam naturam eodem. Dicendum quod quid aliquis querit essentiam supposito quid est quod per nomen dicitur. ut quid est homo et quod ridentur ad hanc questionem indicat substantiam pure et essentiam. et quoniam est questio de substantia. Aliquando supposita voce indeterminate querit quid per nomen dicitur: sicut si dicatur brunellus currit. et querat quid brunellus. utrum sit homo vel asinus. Aliquando supposita quidditate et si gnificatione querit de eo respectu cuius dicitur nomen dependens. ut si dicatur albi currit. et si querat quid albi potest ridentur boies vel asini. et hoc modo quererunt heretici quod tres. quod beatus Job. dicit in canonica. v. Tres sunt qui testimonium dant etc. quererunt quid tres cum sit adiectiuum sine substantiuo. et tunc magis querit suppositum quod essentiam. et ideo suppositum est rissum. et sic per hoc nomen persona. Unde spiritus sancto suggerente populo et nobili et catholice sicut dicit Ricardus. rident ecclesia et valde bene. et instinctu spiritus sancti sicut dicit Ricardus. magis rident hoc nomen quod aliud. Sed tunc posset queri quare hereticus non quiescit per hoc interrogatiuum qui et videtur debuisse. Si enim querat de supposito et qui querit de supposito debuit querere qui tres. Et ad hoc est rissum. quod querit de supposito certo siue reali. et de illo non querebant. quod in eadem autoritate subditur. pater. verbum. et spiritus sanctus. sed querebant de supposito respectu cuius hoc quod est tres significat in adiacentia. et ideo magis quererunt quod tres quod qui tres. Si enim opus unico nomine respondere. et ipsi hoc querebant. Ad ultimum argumentum quod non recte procedat patebit melius infra rissum. Tamen potest dici quod intellectus persone possit abstrahi ab hac proprietate determinate. tamen de suo generali intellectu. claudit intellectum proprietatis: et quod in diuinis proprietas est relatio. ideo de generali intellectu claudit relationem. Unde sicut hoc persona in diuinis que est persona. non potest abstrahi a paternitate que est relatio personalis salua personalitate sic nec persona a relationis intellectu in speciali. et sic patet quod non sequitur quod dicatur secundum substantiam.

Questio. ij. De hoc nomine persona quid sit secundum distinctionem. et diffinitioem. Boetius sic. persona est rationalis nature indiuidua substantia. Sed quod ista diffinitio sit conueniens diuine persone ostenditur per intentionem autoris: quod Boetius intendit agere de persona christi. constat autem personam christi esse increatam: ergo intendit assignare rationem persone diuine siue increate. Item quod hoc sit ratio in diuinis videtur. Nam in deo constat ponendum esse suppositum incoicabile. et hoc suppositum est substantia diuina. et hoc etiam est rationalis nature. et non conuenit ei nisi de quo dicitur persona. igitur est eius ratio ut videtur. Contra. Quis diffinitio dicitur aggrega-

tionem cum constet ex pluribus. alioquin esset ibi nugatio. In simplici autem nulla est aggregatio. igitur nullum simplex est diffinibile. sed persona in diuis est oino simplex. ergo etc. Si dicas secundum quod aliqui quod quibus sit simplex secundum rem tamen non est simplex secundum rationem. Contra. Aut illi rationi respondet aliquid in re. aut nihil. Si aliquid: ergo aliqua compositio est in re. Si nihil ergo ratio oino vana est: sed propter rationem vanam non est aliquid diffinendum. ergo etc. Item ratione suar partium non videtur conuenire diuine persone. Nam rationale est differentia animalis. ergo cui non conuenit esse animal. non conuenit natura rationalis. Sed animal non conuenit deo cum sit species corporis. ergo nec hoc quod est rationale. Item videtur quod substantia non dicatur in recto de persona: quod multiplicato diffinitio necesse est multiplicare diffinitionem et partes diffinitionis. ergo si persona est substantia: cum sint plures persone. igitur plures substantie. Si tu dicas quod substantia stat ibi pro ipostasi. Contra ipostasis dicitur substantia indiuidua sicut dicit Boetius. ergo sicut est nugatio si diceret homo rationalis. sic et in predicta notificatione. Queritur ergo utrum hoc nomen substantia stat pro comuni vel pro ipostasi. Item videtur esse non conuertibilis. Nam anima bois est nature rationalis substantia indiuidua. ergo etc. Ultimo queritur cum diuerse sint diffinitiones siue assignentur de persona quomodo differant. Respon. dicendum quod sicut patet ex intentione autoris. hoc diffinitio conuenit et assignatur diuine persone. Ad illud vero quod obijciatur quod simplex non est diffinibile. dicunt aliqui quod dupliciter est aliquid diffinibile. Uno modo in recto et per differentiam dicentem positionem. ut cum dicitur homo est animal rationale mortale. et hoc modo verum est quod diffinitio dicit aggregationem et compositionem. et hoc modo solum aggregatus est diffinibile. Alio modo contingit aliquid diffinire in obliquo et per differentiam dicentem priuationem. ut cum dicitur simicitas est curuitas nasi. et tunc non significat substantia rei aggregari ex diuersis quoniam quod ponitur in obliquo non intrat essentiam de necessitate. Alterius differentia priuans non ponit aliquam compositionem siue appositionem. et talis est dicta ratio. Nam hoc quod est rationalis cadit in obliquo. et hoc differentia indiuidua non ponit: sed priuat. Sed hoc responsio non potest stare. Primum quidem quod quod diffinitur per obliquo: aut diffinitur sicut accidens per substantiam: aut sicut per rem eiusdem generis. siue sic siue sic. est ibi additio. Nam diffinitiones accidentium sicut dicit philosophus sunt ex additamento. Sicut si per rem eiusdem generis: tunc ergo intrat essentiam et non dicitur totam. cum sit pars diffinitionis. ergo necesse est illud quod apponitur aliquid addere secundum rem et ita siue in recto siue in obliquo necesse est dicere aggregationem. Et propterea dicendum aliter quod hoc ratio intellecta de persona creata. est notificatio dicens aggregationem. In deo autem non dicitur aggregationem secundum rem. sed secundum intelligentiam rationem. que tamen non est vana. eo quod omnia que dicuntur in ratione persone inueniuntur in deo. licet non per diuersitatem. et hoc quidem potest intelligi sic. In creaturis specificatio per additionem complementem: est in indiuiduo per additionem siue appositionem contrabentem. Et ideo cum dicitur substantia indiuidua. indiuiduum realiter addit supra substantiam. vnde et substantia indiuidua supra naturam. ideo necesse est esse compositam personam in creatura. Sed in indiuiduo vel distinctio est in deo per solam originem. Et quia persona oritur seipsa. ideo nulla est ibi additio sed plurificatio. et per plurificationem distinctio et indiuiduatio. et ideo nec indiuidua addit supra substantiam nec substantia supra naturam. ideo vere dicitur et vera est ratio intelligendi et notificatio ista conuenit persone diuine. nec significatur in ea aliqua compositio. vnde tenet rationem cuiusdam notificationis et cadit a ratione diffinitionis. quod nec deus nec diuina persona est diffinibilis. et tamen cognoscibilis et notificabilis. Ad illud quod obijciat de differentijs positis siue de modis dicendum quod rationale dicitur vno modo quod habet potentiam discernendi bonum a malo. verum a falso. et sic deo et creature puenit. Alio modo quod habet potentiam discernendi per inquisitionem et collationem discursum. et hoc est proprium anime coniuncte carni. et sic differentia talis. primo modo ponitur in diffinitione. sed secundo modo obijciat. Ad illud quod obijciatur substantia indiuidua dicitur in recto. Dicendum quod numeratur sicut persona: quod sicut dicit Anselmus. plures substantie sunt indiuidue. sicut

19 due. sicut plures psonae. Ad illud quod queritur. utrum hoc nomen substantia stet per se. aut pro ipostasi. consuevit dupliciter responderi. Primo modo quod substantia stet per se. Et si tu obijcis quod illa non idem videtur. Dicitur quod dicitur adueniens respicit substantiam ratione superpositi. et non ratione forme. ut patet cum dicitur. Individuum animal. Nec autem respectus non videtur conveniens: quod hoc nomen substantia secundum quod stat pro se non supponit personam. Unde hec est falsa. essentia generat. sicut hec substantia generat. Secundo modo dicitur. quod ibi substantia tamen valet quantum ad ipostasim. nec est nugatio. Nam individuatione attenditur in persona quantum ad triplicem incoercitatem: scilicet per predicationem. et hec convenit ipostasi. Et per compositionem: quod non est alteri componibilis. Et per unionem prout aliquid videtur digniori. Et ita differentia individua dicitur istas duas incoercitates. Unde patet quod non est ibi nugatio. patet etiam quod distinctio est coherens. Per istam duplicem incoercitatem excluditur a se ipsis. que est alteri componibilis. et humana natura in christo que est unita digniori. Sed tamen illud licet rationabiliter sit dictum. adhuc restat questio de ipostasi. quod ipostasis est substantia individua. queritur scilicet quod ibi accipitur substantia et non potest accipi nec per se: nec per ipostasim. et propter hoc dicitur tertio. quod hoc nomen substantia stat ibi secundum quod hoc nomen substantia dividitur in primam et secundam. et ita in quadam coitate ad substantiam universalem et particularem. et illud colligitur ex verbis Boetii. quoniam venat distinctione persone per predictam divisionem substantie. ut ibi patet. Unde hoc nomen individua coartat illam indifferentiam illius nominis substantia ut stet per substantiam primam. et sic non est ibi nugatio nec substantie cois in individuatione. Ad illud quod ultimo queritur de assignatione distinctionum. Dicendum quod persona diffinitur a Boetio. Persona est rationalis creature individua substantia. Ricardus sic. Persona est intellectualis nature incoercibilis existentia. Diffinitur etiam alio modo sic. Persona est existens per se in natura singulari quedam rationalis existentie modum. A magistro diffinitur sic. Persona est ipostasis distincta proprietate ad notabilitatem pertinere. Et notanda est dicitur hanc distinctionem. quod Boetius et magister diffiniunt personam secundum quod dicitur de in deo et in creaturis: sic Boetius magister considerat rationem rei magister vero addit rationem translationis. Diffinitiones vero Ricardus sunt persone prout est in divinis precipue. sed una est propria assignatio. alia vero distinctiois Boetii etpositio siue correctio. Posset tamen dici. quod omnia ista dicuntur differunt tamen secundum modum dicendi. quod distinctio Boetii fuit data. et videbatur impropriate sonare. ideo posuit Ricardus istam magis per propria verba. et sic versus ad quartam.

Secundo queritur de secundo articulo. scilicet de coitate but' nois psona. Et circa hoc querunt duo. Primum queritur. utrum hoc nomen psona sit vere cois psonis increatis. Secundo. utrum sit cois uniuocus personis creatis et increatis.

Questio 1. Ad hoc nomen psona sit vere cois psonis increatis. ostendit per Augustinum. vii. d. tri. Inquit dicitur tres persone: quod cois est eis quod est psona: sed stat quod ad plurificationem non sufficit coitas nois: solum ergo vere est cois secundum rem. Item hoc patet videtur ratione. quod omne nomen quod recipit supra se. nomen distributum est vere cois ad illa in que distribuitur: sed tale est hoc nomen psona. ergo est cois ad tres. Item omne quod est secundum idem nomen et secundum eandem rationem dicitur de pluribus. est vere cois ad illa. scilicet psona est huiusmodi. ergo etc. Item cum dico. pater est psona. hoc nomen psona predicat. aut ergo tanquam ens de ratione patris. aut tanquam accidentale. Quod tanquam ens de ratione patris. aut ergo dicitur totus quod est pater. aut non. Si totum. sicut ergo pater predicatur de solo patre. ita et persona quod falsum est. ergo non dicitur totum. ergo in plus est hoc quod est psona quam pater. et in plus quod est de ratione patris. et sicut de ratione filii. ergo est vere cois. Contra. Sed cois ad aliqua. quod numerat in illis est vere uniuersale ad illa. maxime si non dicitur accidentale de illis. hoc patet. quod Augustinus dicebat supra dist. viiij. quod non ob aliud eentia non est uniuersale. nisi quod non numerat in singularibus. si ergo psona est cois ad tres. et alteri numerat siue plurificat in illis ergo est uniuersale. ergo in divinis est ponere uniuersale. quod est contra predictam determinatam. et contra Augustinum. Qui vult quod in divinis non sit uniuersale nec particula re. Item nihil est cois quod de sua ratione et nomine priuat coitatem: sed psona dicitur individuum siue incoercibile de ratione sui nominis. ergo etc. Item omne quod dicitur secundum substantiam est cois

dicitur secundum substantiam eodem. sed nihil quod dicitur secundum substantiam eodem plurificat: ergo psona non plurificat. Constat autem quod plurificatur: et tamen dicitur secundum substantiam ergo non dicitur quid cois. Item si dicitur quid commune. aut nominis tamen. aut nois et rationis tamen. aut nominis et rationis et rei. Si tamen nominis. ergo est equiuocatio. ergo non est commune. Si tamen nominis et rationis. ita quod nihil est commune in re. ergo est unitas solum. Si vero nominis et rationis. et rei. sed communitas realis ut vult Damascenus. non est nisi si communitas substantie et nature. et hec nullo modo plurificatur. ergo hoc nomen persona nullo modo potest esse commune. Respon. ad predictorum intelligentiam est notandum quod persona absque dubio est communis tribus et essentia communis. sed tamen alius modus communitatis est in essentia et persona et huius signum est. quod plurificatur persona. non essentia. differentia autem coitatum differenter accipitur a diversis. Quidam enim dicitur. quod dupliciter contingit aliquid esse commune. scilicet secundum positionem. et secundum priuationem. Secundum positionem dicunt animal esse commune ad hominem et asinum. Secundum priuationem vero. ut non animal est commune ad lapidem et ad lignum. et dicitur quod communitas secundum positionem est in natura et essentia. et in nomine hoc significatur. Quod dicitur secundum priuationem est in persona. quod dicitur persona quod si incoercibilis. scilicet secundum priuationem coitatis. Alii dicunt quod duplex est coitas. Quedam secundum unitatem nature absolute. Quedam secundum similitudinem habitudinis comparate. Quod dicitur secundum unitatem nature absolute est humanitas respectu petri et pauli. quod una natura universalis reperitur in utroque. Quod dicitur secundum similitudinem habitudinis relate est illa que attendit in coisimili operatione. sicut modus regendi cois est naute ad regendum nauem. et doctoris ad regendas scholas. quia uterque non debet esse forte sed arte peritus. Et primus quidem modus attenditur in essentia. Secundus vero attenditur in persona. Nam persona dicitur quasi proprietate distincta. et ita dicitur habitudinem ad proprietatem que consimilis est in qualibet personarum. Non enim dicitur quantum est de se unam formam naturalem. nisi in obliquo. sed substantia siue essentia dicitur formam et naturam absolutam in qua coicant. Alii dicunt tertio modo. quod duplex est coitas. rei scilicet et rationis. Rei sicut uniuersale ad singularia. Ratio vero sicut aliqua intentio accepta ab alia secundum consimile modum accipiendi. et sic hoc nomen individuum est cois secundum rationem ad petrum et ad paulum. Primum modo dicitur essentia esse eodem. Secundo modo dicitur esse eodem personam. Quod dicitur persona in diuinis quod individuum in creaturis. Omnes autem isti modi dicendi si diligenter attendamus conuenientes sunt et sumpti sunt ex significatione huius nominis quod est persona. siue ex distinctione. Persona enim dicitur incoercibile secundum rationem et hoc dicitur priuationem coitatis. Persona videtur tamen quod incoercibilitate habet rationem et quod subest proprietati distincti guenti dicitur habitudinem ad proprietatem. sicut per nomen ipostasis. Rursus ex his habet. quod persona ponit circa suppositum. de quo dicitur intentione subijcendi et non predicandi de pluribus et ita patet quod ratio sui nois importat habitudinis priuationem et intentionem rationis. Et quod coitas est accipitur secundum rationem nois. id importat coitatem secundum priuationem et proportionem. siue analogiam et rationem. Tamen inter oes hos modos medius magis accedit ad naturam rei: quod reuera priuatio illa in persona magis est positio quam priuatio. et rursus nois intentio fundamentus et radice habet in re. Concedere ergo sunt rationes. quod persona dicitur commune in diuinis. Ad illud quod obijcitur quod plurificatur. iam patet respon. quod uniuersale dicitur coitatem secundum positionem et secundum unitatem nature. et secundum rem. non solum secundum rationem. et quoniam persona hoc modo non importat coitatem. ideo non est uniuersale. Nihilominus tamen ratio non valet. quia uniuersale plurificatur et vere numeratur propter veram additionem. propter quam contrahitur ad individuum. et hic persona non addit supra personam. quoniam ut predictum est. non est distinctio in diuinis per additionem. sed per originem: ideo persona nec vere numeratur. nec trahitur in parte illo modo quo uniuersale. Ad illud quod obijcitur. quod priuat communitatem. Dicendum quod illud quod priuat communitatem non est commune secundum illam coitatem. quam priuat. sed persona priuat communitatem rei. sed non coitatem rationis et secundum illam non est commune. sed secundum communitatem rationis. Ad illud quod obijcitur. quod est commune et dicitur secundum substantiam commune. Dicendum quod hic est accidens. sicut dicitur. iste est albus et iste est monachus. ergo est albus monachus. ergo alia ras

tionem denominadi importat iste terminus albus in premissa
et in conclusionem. Sic recte dicendum de hoc termino coe. qz pri
mo fm habitudine. scdo fm nature vnitatē accipitur. Qd que
ritur. aut est coitas rei: aut nois aut rationis. Dicendum qz ois
bus bis modis: sed coitas realis duplex est sicut vsum est. s.
fm nature vnitatē. et fm similem habitudinem. et primo modo
loquitur Damascenus. et ideo patent cetera.

Questio. ij. Utrū hoc nomen persona sit comune
vniuocū creatis et increatis personis.
Quod sic videtur qz eadē est ratio et idem nomen persone fm
quod dicitur de bis et de illis. Et hoc videtur qz coitas psonē est cō
munitas p similitudine: sed cōsimilis habitudo que re
peritur in deo reperit et in creatura. Qz sicut pater est suppo
sitiū diuine nature. ita petrus hūane. ergo et. Et cōplemē
tum rōnis psonē pōnit in cōicabitatē s; incōicabitatē cōis
est psonis diuini et creaturis. Et cōtra. De et creature
summe distāt: ergo nihil hūc cōe. ergo nihil vniuocū. Et itē
psona est suba ergo q vniuocant in psona. vniuocant in suba.
Sed creator et creatura nō vniuocant in substātia. qz tūc de
esset in gñe: s; nec in psona. Et itē q vniuocant in aliq. equalr
sunt in illo: s; nihil participat equalr creatura cum deo. s; hoc
ipm qd est psona nō dicit vniuocē de deo et creatura. Et itē que
ritur q de quo p prius dicat psona. Et vñ q per prius psona
dicat de creatura: qz inde translātū est ad diuina. Contra.
Natura intellectualis. et substātia distinctio est in deo p pri
q in creaturis. et non sunt plura de ratione persone. ergo et.
Respon. Ddm q hoc nomen persona sicut prius vsum est.
nō dicit nisi cōitatē habitudinis sup quā fundatur cōitas rō
nis. qm q cōsimilis habitudo reperit in psonis creatis et increa
tis. hinc ē q hoc nomē psona nō dicitur equoē. s; analogice. s;
attēdendū q cōitas habitudinis pōt esse per respectū ad res
eiusdē gñis. et tunc est vniuocatio et analogia fm equalitates.
vt petrus est indiuidū et paulus. et equalr cōuenit eis ratio
indiuidui. pōt etiā esse per comparationē diuersorū generum
vt petrus et albedo petri. in hoc q est esse indiuidū vniuocū.
et per prius cōuenit ratio indiuidui petro q et albedini. Sic
dicendum q hoc nomen persona dicitur de personis diuinis de
citur fm cōparationem rerum eiusdē nature ideo analogice
et equaliter. et ideo quodāmodo vniuocē. s; cum dicitur de psonis
creatis. Cum autē dicitur de personis creatis et increatis. dicitur per cō
parationē rerū diuersarū naturarū. et ideo per prius et per poste
rius. Et sic psona prius dicitur de personis creatis fm nomen: sed
fm rem nois per prius dicitur de personis increatis. Et q querit
vtrum persona sit cōis personis creatis et increatis. Dicendum
q si dicatur cōe vniuocum: nō: et rationes ad hoc concedende
sunt. Qz ergo obijctur q eadē est ratio et. Dicendum q
non est eadē ratio. nisi fm analogiā quia longe nobilitus et
aliter est natura intellectualis et ipostasis et distinctio et pro
prietates in deo. q in creaturis. Ad illud quod obijctur. q ē
habitudo cōsimilis. Dicendum q nō est similitudo equalitatis. et
p̄terea talis similitudo nō facit vniuocationē. sed analogiā solū
Ad illud quod obijctur de incōicabitatē. Dicendum. q nō
est pura priuatio. immo importat distinctionē. et cū aliā ratio
distinguentiū distans multū ab illa sit in deo. et hoc nō tm fm
rem. immo etiā fm rōnem rectarū. intellectus nō attribuit deo
modū distinguendi. qui competit compositis. ideo nec ratio de
vniuocum est: sed solum analogum.

Distinctio. xxvj. De bis que pprie et eternalr
dicitur de deo fm relationē siue
pprietatē psonalem. fm qz iphis personis assignantur.

Manc de pprietatibus personarū quas frequen
ter et. Supra magi multipl̄ egit de bis q dicitur
de deo fm substātia. hic scdo agit de bis que
dicuntur de eodē fm relationē. Diuidit autē hec
pars in duas. In p̄ma agit de bis q dicuntur de
deo pprie et eternalr. In scda agit de bis q di
cuntur de deo pprie et temporaliter. infra di. xxx. Sunt em̄
quedā que et tempore. p̄ma pars iterū diuiditur in duas.
Qz quedam sunt pprietates siue relationes personales. et
de bis agit p̄mo. Quedam nō personales. et de bis agit scdū
do. infra disti. xxvij. p̄terea considerari oportet q non tm̄
tres et. p̄ma pars iterū diuidit in duas. In p̄ma assignat
pprietates personarū fm qz in iphis personis assignantur.

In secūda vō agit de iphis fm qz eas contingit diuersis nomi
nibus exprimi. infra. dist. xxvij. hic queri potest vtrū pprietas
tes et. p̄ma pars habet duas. In p̄ma magister assignat p
prietates personarū. In secūda vō circa assignationem mouet
dubitationē. ibi. hic queritur quomōdō proprium dicatur esse
nato et. p̄ma pars ha
bet tres partes. In p̄ma
determinat quibus assi
gnentur pprietates. qz
ipostasis. In secūda
assignat que sint ille pro
prietates. ibi. Jam de p
prietatibus personarū vi
deamus. Tertio ostendit
quid sint ille pprietates
quoniam sunt relationes
siue dicte fm relationem
non tamen fm accidens.
ibi. Quo circa sciendum
est non omne et. Simi
liter secūda pars in qua
mouet dubitationes ius
ta predictas assignatio
nes habet duas. In p̄ma
mouet dubitationes
contra assignationes pro
prietatis filij. In secūda
cōtra assignationem pro
prietatis spiritus sancti.
ibi. hic queri potest vtrū
pater. p̄ma pars habet
duas. In p̄ma propos
uit questiones. et soluit au
toritate. Augu. et hylā.
In secūda illam solu
tionem applicat etiam cir
ca pprietatem spiritus
sancti que est domum. ibi
Ita etiam de sp̄s sancto
dicendum est. Similr se
cūda pars h; duas par
tes. In p̄ma querite sol
uit. In secūda quorūdas
positiones improbat. p̄
mum facit ibi. hic queri
potest vtrū: pater et. De
cūdm facit ibi. quidā tm̄
putant sp̄m sanctum.
a. Et h; arrianorum pro
sule ipostation nouellum
nomen a me domine ros
mano exigit. Obijctur
Si est nouellū nomen. cū
apls dicat. i. T̄p̄m. vtrū.
Uocū nouitates esse vñ
das. nullo mō debuit con
cedere. p̄terea Dama
dicat q ipostasis ē substā
tia cū accidentib; s; in di
uinis nō cadit accidens.
igif nec nomen ipostasis.
igif et. Et h; Ddm q no
uitas vno modo sonat in
vtrū. alio modo non.
et ē ē ē ē talis aduictio

Determinat quibus assi
gnant pprietates psonales.
qz ipostasis.

Manc de pprieta
tibus psonarū
quas frequēter
in hoc tractatu
cōmemorauim?
aliqd loq nos opz. s; p̄mū
audiam? qd de hoc nomē ipo
stasis Hieron. dicat. At em̄
sub hoc nomine venenū late
re. sed hoc dicit fm qz heretici
eo vrebātur vt simplices sedu
cerēt se; p psona et pro eētia
vt siue diceretur vna tm̄ ipo
stasis. siue tres min? peritos
ad incommens deducerent
cum nō erat hoc nomen ita a
pud catholicos vulgatur. nec
ita eius significatio determi
nata vt mō. Et ideo Hiero
nymus dicit hoc nomine non
vtrū fore sine distinctione
vel expositione. tunc. s. qm cū
hereticis contēdebat ita scri
bens de fide catholica ad da
masum papā. Ab arrianorū
presule ipostation nouellam
nomen a me homine romano
exigit. Interrogamus quā
tres ipostases arbitrentur in
telligi. Tres personas substā
tentes aiunt respondemus
nos ita credere. Non sufficit
eis sensus. Ipsum nomen es
flagitant. quia nescio quid ve
nent in sillabis latet clamant?
Si quis tres ipostases. id est
tres subsistentes personas.
non confitetur anathema sit.
Si quis autē ipostasim vsiam
intelligens nō tribus perso
nis vnam ipostasim inducit.
aliemus a christo est. qui scilicet
tres ipostases dicens sub
noie pietatis tres naturas co
natur asserere. Sufficiat no

q sententiā etiā facit que non habet ortū et veritate antiqua.
tunc est vere nouellum. et sic dicit apostolus esse fugiendum.
vnde addit prop̄banas: ergo quantum ad intellectum sanum
non erat nouum. sed q̄rum ad intellectū quem heretici suppo
nebant. Quod obijctur de auctoritate Dam. Dicendum q nō
men ipostasis de se non importat respectum ad accidens. sed
solū ad pprietates distinguētem. que in qz in creaturis est acci
dens. s; dicit subiectū cū accidentibus. nō sic. aut est in deo.
Tenendum

2 b Tenent sub melle la...
ter re. Obijct. qz cu boc...
no dicat nisi p errore con...

3 c Aliud est genuisse q...
natu esse. Uides male di...
cere. qz cu aliud dicat di...

4 d Et e ppru soli p...
no qz no est natus ipe. Uf...
dicere ptra illud qd d. j...

Propria no spiffancti. non qz nec natus est ipse nec...
genuit. sed qz solus de patre filioqz pcedit. Ecce bre...

5 c Nihil in deo fm acci...
dens d. qz nihil est i deo...
mutabile aut amissibile.

bis dicere vnam substantia z...
tres psonas pfectas equales...
taceam? tres ipostases si plz.

Assignat que sint ille p...
prietates personaz de nomi...
nibus eaz relatiuis.

3 Jam de pprietatib psona...
rum videam? q etia notiones...
siue relatiodes in scriptura ple...

4 d Et e ppru soli p...
no qz no est natus ipe. Uf...
dicere ptra illud qd d. j...

5 c Nihil in deo fm acci...
dens d. qz nihil est i deo...
mutabile aut amissibile.

6 Quo circa sciendu est no...
de qd d. de deo d. d. d. fm sub...
stantia: qz qda dnr fm relatio...

accis d. qz nihil ei accidit nec...
tn omie qd d. fm substantia de...
deo d. In rebus creatis atqz...

7 d d. qz nihil in eo mutabi...
le est aut amissibile. Rectu oe...
qd d. fm substantia d. Df em...

8 d d. qz nihil in eo mutabi...
le est aut amissibile. Rectu oe...
qd d. fm substantia d. Df em...

9 d d. qz nihil in eo mutabi...
le est aut amissibile. Rectu oe...
qd d. fm substantia d. Df em...

intedivl remitti. Et ipse...
no dicit q sit accis tni qz...
pr amitti: s qz potuit ad...

10 d d. qz nihil in eo mutabi...
le est aut amissibile. Rectu oe...
qd d. fm substantia d. Df em...

11 d d. qz nihil in eo mutabi...
le est aut amissibile. Rectu oe...
qd d. fm substantia d. Df em...

12 d d. qz nihil in eo mutabi...
le est aut amissibile. Rectu oe...
qd d. fm substantia d. Df em...

13 d d. qz nihil in eo mutabi...
le est aut amissibile. Rectu oe...
qd d. fm substantia d. Df em...

Tertio modo neutro modo dicitur filius nisi valde improprie et cum additione distrabente. quod dominus Job. viij. dicit peccatores breves patrem diabolum. propterea quod a deo rescedunt et imitant eum.

10
Hylari
autoz
tate con
firmat
solutio
nem.
Apta di
stinctio
iter de
filium
boim si
ille nat
lius: qu
filius bi
facti fi
lij.

De autem filius originis. ponit tres proprietates nominibus de filio. scilicet filius dei est. scilicet originis. vita tem. et natiuitates. quare et de distinctione illorum nominum. Dominus quod tria dicit ad excludendum tres. habes. Contra forinam dicit origine non adoptione. quod forinam dicebat ipsum esse filium dei adoptiuum. Contra sabellitum dicit veritate non nuncupatione quod ipse dicebat. quod idem ipse primo per nuncupationem postea filius. Contra arrianum. dicit natiuitate non creatione. quod arrius dicebat esse dei filium creaturam.

deus sibi. et per hoc dicitur nos genuisse. Genuisse enim deum filios. nunquam cum proprietatis significatiue cognoscimus dicitur. Ex adoptione enim habet factus est filius dei non ex generatione neque eius proprietate est. sed nuncupatio ac per id non vere filius est: quod nec proprie natus dicitur: nec spiritus fuit filius. Unigenitus autem deus nec fuit aliquis non filius. nec fuit aliquid ante quam filius. nec quicquam ipse nisi filius. Atque ita quod semper est filius natiuitatis proprietate ac veritate filius eius est solus qui genuit. et ille tamen qui genuit pater ipsi est. quod sicut ille filius origine: ita ille pater generatione.

Solutio dubitatione autoritate Aug. et Hylari. quod dicitur filius trinitatis. et trinitas potest dici per hominem.

Ad hoc quod filius dei est factura. non tamen patris sed filij et spiritus sancti filius est. i. totius trinitatis et trinitas ipsa per eum dicitur per Augustinum. v. li. de tri. dicit. Non potest dici trinitas per nisi forte translative ad creaturam per adoptionem filio rui. Ad eum scriptum est. Audi israel dominus deus tuus deus vnus est. Non vtiq; excepto filio aut spiritus sancto oportet intelligi. quem vnus dominum deum nostrum recte dicimus et patrem nostrum per gratiam suam nos regenerantem. De hoc et Hylari. in. vi. li. de tri. ait. Verbum per fide deus per est: quibus est per. per eam fide iesus christum dei filium ostendemus. Ecce ostendit quare proprium dicitur esse dei nati quod filius est. quod. scilicet ipse solus natus proprie dicitur. v. Hylari. i. li. ij. d. tri. ait. Dominus dicens clarificatum tuum. non solo nomine prestatum est se esse filium. sed et proprie tate. nos filij dei sumus: sed non talis hic filius. Hic enim verus et proprius est filius origine non adoptione veritate non nuncupatione. natiuitate non creatione.

Applicat solutionem precedentem ad proprietatem spiritus sancti. que est donum: quia proprietate est donum. ut filius natiuitate. et vtroque modo dicitur relative et secundum eandem relationem.

Ita et de spiritus sancto dominum est quod proprie dicitur donum dei. cum tamen et alia plura sint dona dei. Sed spiritus sanctus ita proprietate imutabili et eterna donum est. sicut filius proprietate est filius. Et eum dicitur donum quo spiritus. et vtroque vtiq; nomine relative dicitur. Eadem relatione dicitur spiritus. et donum. sed ipsa relatio non appareat in hoc nomine spiritus. sicut in hoc nomine do-

sunt factura. non natiuitatis proprietate. Deus autem filius originis proprietate filius est et veritate natiuitatis: non factura vel adoptione. et illi quidem autem sunt qui filij dei sunt. Fiunt enim filij non nascuntur filij dei. Vnde Hylari. solus deus natus originis proprietate dei filium ostendens inter ipsum et homines filios dei euidentissime distinguit in. xij. li. d. tri. ita dicens. Vero deo patri soli quod ex deo nascit vere filius est et nos quidem filij dei sumus: sed pater per facturam. Fuimus enim aliqui filij ire: sed filij dei per adoptionem effecti sumus potius quam nascimur. Et quod omne quod fit ante quam fiat non fuit: nos cum filij non fuissetis efficiamur. Ante enim filij non eramus. sed per gratiam facti sumus. non nati neque generatione sed acq; sita. Acq; sita enim nos

num. vnde Aug. in. v. de tri. ait. Spiritus sanctus qui non est trinitas sed in trinitate intelligitur. i. eo quod proprie dicitur spiritus. relative dicitur. cum et ad patrem et ad filium refertur: quod. scilicet. et patris et filij spiritus est. Sed ipsa relatio non apparet in hoc nomine. Apparet autem cum dicitur donum dei. Donum enim est patris et filij quod et a parte procedit et a filio. ergo. scilicet. ineffabilis quedam patris filijque conio est. Et ideo fortasse sic appellatur ut iam dixerim. nec iterare piget. quod patri et filio potest eadem appellatio conuenire. Nam hoc ipse proprie dicitur quod ille coniter. Quia etiam per spiritus. et filij spiritus. et pater sanctus. et filius sanctus. Et ergo ex nomine quod vtrique conuenit vtriusque conio significet. vocatur donum amboque spiritus. Ecce habes quare spiritus sanctus proprie dicitur donum. et quod relative dicitur siue donum siue spiritus sanctus. Et quod nomen sibi proprium tenet. quod communiter patri et filio conuenit: sed diuinitatem. Et est sciendum. quia cum pater vel filius dicitur spiritus siue sanctus. neutrum relative dicitur. sed secundum substantiam.

num. vnde Aug. in. v. de tri. ait. Spiritus sanctus qui non est trinitas sed in trinitate intelligitur. i. eo quod proprie dicitur spiritus. relative dicitur. cum et ad patrem et ad filium refertur: quod. scilicet. et patris et filij spiritus est. Sed ipsa relatio non apparet in hoc nomine. Apparet autem cum dicitur donum dei. Donum enim est patris et filij quod et a parte procedit et a filio. ergo. scilicet. ineffabilis quedam patris filijque conio est. Et ideo fortasse sic appellatur ut iam dixerim. nec iterare piget. quod patri et filio potest eadem appellatio conuenire. Nam hoc ipse proprie dicitur quod ille coniter. Quia etiam per spiritus. et filij spiritus. et pater sanctus. et filius sanctus. Et ergo ex nomine quod vtrique conuenit vtriusque conio significet. vocatur donum amboque spiritus. Ecce habes quare spiritus sanctus proprie dicitur donum. et quod relative dicitur siue donum siue spiritus sanctus. Et quod nomen sibi proprium tenet. quod communiter patri et filio conuenit: sed diuinitatem. Et est sciendum. quia cum pater vel filius dicitur spiritus siue sanctus. neutrum relative dicitur. sed secundum substantiam.

Quod dubitatione contra assignationem proprietatis spiritus sancti. Vtrum pater vel filius. vel trinitas ipsa possit dici spiritus sanctus.

Hic queri potest vtrum per vel filius vel etiam ipsa trinitas possit dici spiritus sanctus. sicut disunctim dicitur et spiritus et sanctus. de hoc Aug. i. v. li. de tri. sic ait. Trinitas nullo modo potest dici filius. spiritus vero sanctus potest quidem vltro dici secundum id quod scriptum est. quoniam deus spiritus est. Itaque pater et filius et spiritus. quoniam vnus deus est. et vtiq; deus sanctus est potest appellari trinitas et spiritus sanctus. sed tamen tunc spiritus sanctus relative non dicitur. sed secundum essentiam. quia proprie spiritus sanctus qui non est trinitas sed in trinitate dicitur relative.

Reprobat quorundam positionem qui putant spiritum sanctum non dici relative ad patrem et filium. quia non vicissim respondent sibi vocabula sed falso.

Quidam tamen putant spiritum sanctum vel donum dici relative ad patrem vel ad filium. Si enim inquit hec relative ad se dicitur suis inuicem sibi respondent vocabulis. ut sicut dicitur pater filij pater et filius patris filius. ita dicatur per spiritus sancti. vel doni pater. et spiritus sanctus vel donum patris spiritus vel donum. Sed non ita est in omnibus relatiuis. Non enim omnia que relative dicuntur. suis ad se inuicem respondent vocabulis. vnde Aug. horum elidens opinionem in. v. li. de tri. non te moueat inquit quoniam diximus spiritum sanctum non ipsam trinitatem: sed eum qui est in trinitate relative dici. licet non ei respondeat vicissim vocabulum eius ad quem refertur. Dicimus enim spiritum sanctum patris: sed non vicissim dicimus patrem spiritus sancti. ne filius eius intelligatur spiritus sanctus. Ited dicimus spiritum sanctum filij. sed non dicitur filium spiritus sancti. ne per eum intelligatur spiritus sanctus. In multis enim relatiuis hoc contingit ut non inueniant vocabula quo sibi vicissim respondeant. Cum ergo dicimus donum patris et filij. non quidem possumus

Sed cum quod est in trinitate relative dici licet non ei respondeat vicissim vocabulum. videtur hoc falsum. quia proprium est relatiuorum dici ad conuertentiam: ergo si non dicitur ad conuertentiam: non dicitur relative. Rursum. Dicendum quod illud verum est. si nomen impositum est vtrique extremo. alioquin si dicitur ex vna parte non dicitur. ut si dicatur remus natus. Similiter vult dicere Aug. sub istis nominibus pater et filius non referuntur ad spiritum sanctum. Sed tamen ibi deficiunt nomina deest fingere sed in diuinis melius est tacere quam fingere. propter vitandum errorem.

Quia

i Q: hic potuit uentri vscatū vocabulū. illic nō potuit. Ad detur b falsus qz ita bñ spiratoz d: ad spm̄ sicut donatoz ad do num. Rñ. vnus modus dicēdi est q aug. nō loquit simplr de hoc noie spūs. s; de hoc toto spūs. Tel aliter hoc dicit qz spira toz tunc nō erat nomen vscatum vt donatoz.

l: Donatoz tñ non fuit de nisi ex tpe. Obi qz s; nec donū d: nisi ex tpe. cū relatiua sint sil natura Ad hoc ddm. qz p̄ dici ab actu donādi vel ab habitu. primo mō d: solū ex tē porē. r sic donum. secūdo dicitur ab eterno.

D intelligē tiam eoz qz i ista distinctio ne dñr. quat tuoz querūf

Primo vtrū in diuinis sit ponere p̄prietates personaz. Secūdo dato q sic. Querif qd sint illic p̄prietates. Tertio querif quis sit actus ipsaz. Quar to r vltimo queritur de numero ipsarum.

Questio. 1

Q: in diuis sit ponere p̄prietates p̄so naz. nō solū vocalr. s; ē realr. ostendit sic. Dico. dicit. r bñ in sine p̄cedētis dñ. nō tñ noia s; ēr noim p̄prietates p̄stemur. ergo r. Itē Aug. dicit in li. de fi. ad petrū. p̄p̄tū est patris q vnū filiū genuit. q a plūgatō: gñas tio est p̄prietates p̄ris. s; q̄stat q gñatio realr est in deo: r q̄stat q conuenit solū patri: q̄m rem est p̄prietates p̄ris. Itē p̄prietates est distinguerē. q̄ vbi est vera distinctio. ibi est vera p̄prietates: sed in diuis est va distinctio. vñ Dam. Differentiaz ipostafcon. l. personaz in tribus p̄prietatibus. paternali filia li. r p̄cessibili cognoscimus. Itē boetipsum videt rōne: qz si cur est alius modus querēdi de eētia r p̄sona. ita est ali' mo dus querēdi de essentia r p̄prietate. De essentia em̄ querif. p qd de p̄prietate p quō se bz. ergo sicut ponit essentia in diuis r p̄sona fm̄ veritate ita d; poni p̄prietates. Itē supra p̄batū est q differē gñatio r p̄cessio realr. alioquin nō differēt p̄so ne. ergo gñatio r spiratio differunt realiter. sed tam gñatio q̄ spiratio est in vna p̄sona nō multiplicata. vt est in persona pa tris. ergo cum p̄sona sit realiter vna. r p̄prietates realr plu res. ergo est ponere p̄prietates realiter in diuinis differētes sed nō dñā essentiali. sed nec p̄sonali. cū sint in eadē p̄sona. er go notionali. q si nō differūt gñatio r spiratio. sicut bec ē ve ra. p̄ spirat. s; r bec p̄ generat sp̄m̄ sanctū. r tunc sequitur q. s; effect fil'. Itē p̄ r fil' sunt vnū principū sp̄m̄ sancti. hoc su pra p̄batum est. r est rō in p̄optu. qz vnus oīno est q̄ spirat. et hoc qd est vnū dicit vnitates. non essentia nec p̄sona. ergo opz q p̄prietatis. r si hoc. necesse est poni p̄prietates in diuinis realiter non nominaliter nec tñ in voce. Itē in patre est paternitas r innascibilitas. aut ergo eadē p̄prietates. aut alia. Si eadē p̄prietates. ergo r relatio eadem. sed fm̄ p̄nitatem re fertur ad filiū. ergo r fm̄ innascibilitatē. sed hoc est falsum igitur alia. r p̄sona est vna. ergo necesse est ponere p̄prietates in diuinis p̄sonis. etiā realr differētes. Contra. hyla. de tri. pater r fil' r. s; solis differūt noibus igit si differunt so lis noibus. nō sunt ibi reales p̄prietates. s; vocales. Itē dam. dicit in. j. li. qz scire q̄ aliud est differre re. aliud rōne r dicit q in creaturis est differētiare r queniētia rōne. sed in diuinis econtrario. cū ergo sit distinctio fm̄ p̄prietates. vñ detur igit. q̄ sint ibi solū fm̄ modū loquēdi vel intelligēdi nō a parte rei. Itē boetipsum videtur rōne: qz in summo sim pli nō cadit differētia aliqua: sed diuina persona est summe simplex. Aut igitur ibi nō est p̄prietates. aut solo modo loquen di. ergo r. Itē ita simplex est. p̄sona sicut essentia. sed p̄ p̄prietates essentia nō differunt nisi solo modo loquēdi. non fm̄ rem. ergo similr p̄prietates personē. Itē diuina essentia propter summā simplicitatem seipsa refertur ad creaturam. r ideo relatio essentialis solo modo loquēdi differt ab essentia vt cum dicitur dñs. omnino em̄ in substantiam transit. ergo pa ri rōne persona seipsa refertur ad personam. Itē creatu ra propter essentialē comparationē ad suū principium. seipsa

refertur ad suum creatorem. Alioquin in creaturam r creato rem caderet medium quod nō esset nec creatura neq; creator ergo si multo essentialior est cōparatio persone ad personam. ergo seipsa refertur. r si hoc igitur videtur q ipsa p̄prietates vñ relatio nō differat nisi solo modo loquēdi a persona. Respō. Dicendum q omnes catholici tractatores posuerunt p̄prietates personaz in diuinis. Cum em̄ sint plures persone r distin cte. necesse est q sit ibi distinguens. hoc autē p̄prietatē ap pellamus. sed diuersificati sunt in modo positionis. Quomā ergo viderunt aliqui summā simplicitates in persona. sicut in essentia posuerunt q sicut in essentia omnino est idem quo est r quod est. ita in persona oīno idem qui distinguitur r quo et ita suppositū r p̄prietates omnino est idem. differens autē so lo modo loquēdi. sicut si dicatur. Rōgo te benignum vel ben gnitatem tuā. Sed ista positio non potest stare. qm̄ sicut in op ponendo probatur est. in eadē persona sunt p̄prietates dis ferentes. non solum modo loquēdi. sed r realiter. Videmus em̄ q vno modo vna persona comparatur ad vnā vt pater ad filiū. r videmus vnā personam vno modo siue vna habitudē ne cōparari ad plures. vt spiritus sanctus ad patrem r filiū. r iterum vnā personā pluribus modis comparari ad plures: vt filiū ad patrem r spiritū sanctum. Similiter videmus plus res p̄sonas eodem modo comparari ad vnā. vt pater r filius ad spiritū sanctum. ergo vnitas habitudinis nō potest accipi a parte essentia. certū est. nec a parte persone que refertur nec ex parte persone ad quā refertur. Restat ergo. q sit alius mo dus dicēdi a parte rei sumptus. Et ideo nūc cōmunis opinio tenet in diuinis esse p̄prietates personaz realiter differentes a seinuicē. r per hoc etiā differentes a personis aliquo mo do. Sicut em̄ quia in vna essentia non plurificata. plures pos numus p̄sonas modi dicēdi essentialr r personalr differunt: nō solum differentia sumpta a parte nostra. sed etiā a parte rei. Sic r dicēdum de modo dicēdi personaliter r notionalr ter. Et ideo distinguūt magistri tres modos dicēdi in diuis nis qui sunt a parte rei. scz essentialē. p̄sonalē r notionalē Et dicitur cōiter. q tres sint modi predicandi. scz in quid. in quis. r in que. siue in quo modo se habet. Et incidit in peccas tum. scz figuram dictionis ex cōmitione horum modoz sicut in creaturis ex cōmutatione predicamentoz. Sicut igitur in diuinis vera est essentia. r vere sunt persone. ita sunt persona rum p̄prietates. Ad illud quod obijcitur in cōtrarium. p̄i mo de hyla. Dicēdum q ipse non accipit nomina pro ipsis vo cibus. sed pro intellectibus siue significatis importatis per il la tria nomina. Important em̄ p̄prietates. Nam solū ibi nō excludit p̄prietatis veritatem. s; excludit diuersitatem for me vel substantie vñ nature. Ad illud qd obijcitur de dama sceno. q differunt solū ratione. Dicendum q differre ratione est tripliciter. Uno modo a parte nostre apprehensionis. sicut differunt in deo bonitas r magnitudo. Alio modo differre rō ne est fm̄ differentia attributionis. qz aliquis modus ponitur circa vnū vel attribuitur vni qui non attribuitur alteri. et sic differunt rōne: essentia: persona r notio. Tertio modo differ re rōne. est differre fm̄ pluralitatem distinctionis. que nō in ducit diuersitatē in essentia vel in natura. tamē tantā inducit differentia. quod vnū non dicitur de altero. r sic differt ratio ne persona a persona. r p̄prietates a p̄prietate. Et prima quidē differentia fm̄ rationem est minima. quia nihil ei responder a parte rei: sed vltime responder. Non vult Damascenus igitur diuidere rem contra rationē. nisi fm̄ q res accipitur pro natu ra. nec etiā sic oīno diuidit. s; quasi a principali denominat. Nam in creaturis nō solum est cōmunitas rationis. imo etiā naturalis. Nam petrus r paulus nō tñ in ratione cōueniunt sed etiā in natura cōmuni. Ad illud quod obijcitur q bec tollit summā simplicitatem. Dicendum q differētia rationis quedam fundatur super quid absolutum. siue substantiale. si ue accidentale. Quedam autem super respectum siue modus se habēdi. Et prima differentia oīno repugnat simplicitati. et nō potest esse in deo. secūda vō non repugnat. Nam videmus respectū aliquē de nouo esse circa aliquid illo nullo modo mu tato. Videmus etiā aliquid habere plures respectus ipso sine cōpositione existente. Dicendum igitur q p̄prietates p̄sonas sunt respectiue non absolute. r ideo possunt differre ratio nes respectuū. quia persona suppositū siue ipostafim dicit. sed

proprietates dicitur habitudinē ad alterū. Et hoc pater sequens. Quia enim proprietates essentialis sunt absolute, nō possunt differre realē differentiam, nisi essentialē habeant, ideo solo modo loquendi differunt. Non sic proprietates personales. Unde proprietates essentialis omnino transcūt in essentialē, s; personales nō. Ad illud quod obijctur, qd essentialis seipsa referatur. Dicendum qd essentialis diuina non potest referri nisi ad aliā essentialē, ad aliā autem non referatur: quoniam relatio dicitur ordinem & habitudinē. Sicut autem vult philosophus, deus non ordinatur ad res: sed res ad ipsum: ideo ibi nō est relatio nisi solo modo loquendi: sed cum persona ad personam referatur: ibi vere est ordo originis, & ideo habitudo, & ideo vera relatio, & sic patet illud. Ad illud quod obijctur qd creatura seipsa referatur. Dicendum qd referri seipso potest intelligi tripliciter. Aut qd inter rei respectū & essentialē nō cadit medium: qd ipsa essentialis essentialiter dependet, & sic quidem reperitur in creaturis, sic enim referatur materia ad formā, & forma ad materiam. Unde dicit philosophus, qd materia hoc ipsum quod est, ad alterum est, tamen nec materia est suus respectus, nec forma est suus respectus: quia non habet omnimodā simplicitatē. Alio modo est referre seipso: quia inter id quod referatur & suū correlatum nō cadit aliquod medium quod non sit alterum illorum, & sic pater referatur seipso ad filiū, & conuerso. Nā pater est sua paternitas, & hoc propter summā simplicitatē. Tertio modo referri seipso est, quia ipsum quod referatur nō est nisi relatio & respectus purus, & hoc est impossibile esse neq; in deo neq; in creatura. Quia sicut dicit Augustinus, Omne quod referatur est aliquid, excepto eo quod relatiue dicitur. Alioquin relationis esset relatio, & sic pater qd est proprietatis relatiua, siue sit in deo, siue in creaturis, necessario differt ab aliquo modo ab eo cuius est proprietatis, & magis in creatura qd in creatore, & intelligatur oia hec sicut prius assignatum est, qm omne respectuum fundatur super aliquod absolutum.

Questio. ij. De proprietatibus quid sint. Et qd sint relationes videf. qd dicitur byla. rj. de tri. Propriū est deo nato esse filiū: s; filiatio est relatio, igitur &c. Item Dama. Dicamus diuinā verbi ipostasis naturā modo & habitudinē a paternali ipostasi differentē sed modus habitudinē est relatio, igitur &c. Item Richar. de sancto victo. in li. de tri. dicit qd persone distinguitur proprietate originis, sed origo in diuinis nō est motus, s; habitudo, ergo relatio. Item hoc ipsum videtur ratione, qd propriū est quod conuenit soli: sed nihil absolutum est incoicabile in diuinis & conueniens soli, igitur ois proprietatis personalis est relatio. Contra Sicut paternitas est relatio, sic magnitudo quātitas, & bonitas qualitas: s; magnitudo dei non est quātitas, nec bonitas qualitas, igitur nec paternitas est relatio: sed paternitas est proprietatis, igitur &c. Si dicas qd nō est simile, qd alia transcūt in substantiā, relatio nō. Sicut ostendit primo sic. Sicut quātitas est vniū genus distinctū a substantiā, ita & relatio, s; in deo nō cadit diuersitas, id necessario genū quātitatis trāsit in substantiā, cū ibi nō sit accidēs nec diuersitas generis, igitur pari rōne relatio. Item sicut deus est sua magnitudo, ita deus est sua paternitas: s; qd deus est sua magnitudo, id quātitas non differt a substantiā: s; in eā trāsit, ergo paternitas sicut. Item vbi qd relatio magis trāsit, qd inter oia genera accidentiū, relatio importat maiorē dependentiā: qd ad obiectum & subiectum, s; de oino est indepēdens, igitur & relatio minime manet in deo. Item inter oia gēntia entium, relatio minus habet de entitate, sicut patet qd aduenit & recedit sine mutatiōe illi ad qd referat: s; in summo ente nō d; poni nisi qd multū habet de entitate, igitur &c. Item Dōm qd proprietates personales necesse est esse relationes, & hoc duplici rōne, tū qd sunt incoicabiles & soli conueniūt, tū etiā qd realiter differūt, vt ostensum est prius. Sola autē relatio manet in diuis. Ad cuius intelligentiā notandū, qd relatio in aliqbus conuenit cū alijs predicamentis, in aliqbus differt. Conuenit enim in hoc qd est predicamentū & genū entis, & in hoc qd est accidēs, & disconuenit in hoc qd pter alia gēntia respectū nō solum ad subiectū: s; etiā ad obiectū s; habitudinē & dependentiam. Quātum ad primas conditiones impossibile est relationem manere in diuis sicut alia gēntia, & hoc propter summā simplicitatē. In deo enim relatio nō est predicamentū nec accidēs, sed substantia est. Quātum s; ad conditiones quas habet

respectu obiecti, necesse est quodāmodo manere, & hoc propter verā distinctionē que est in diuinis, & verā originē & habitudinē. Et necesse est quodāmodo nō manere: s; quātum ad dependentiam, & hoc propter oimodam absolutiōem que est in diuinis. Alia igitur genera simpliciter transcūt s; relatio quodāmodo manet, & quodāmodo transiit. Quia alia genera respectu solū ad subiectum dicunt, & s; illud transcūt. S; relatio vltra dicit respectū ad obiectum. Et s; illud respectū dicit pluralitatē que vere est in diuinis, & illa relatio manet. Patet etiā quomodo transiit, videlz quātum ad omne qd dicit compositionē. Unde non est genus: neq; in genere: nec est accidēs: nec aliud: & sic patet prima tria obiecta circa hoc, quia vniū sumitur a natura generis, aliud a natura accidētis: tertium a predicatiōe identitatis. Patet etiā quomodo manet: s; quātum ad illud qd dicit distinctionem, non quātum ad illud quod dicit dependentiam & inclinationem: quia sicut priuar absolutiōis omnē perfectionem & per hoc patet quartum argumentū qd obijct de dependentiā relationis. Ad illud qd obijctur, qd minus habet de ente, Dōm qd hoc est verū cū differt essentiali a substantiā. In deo nō sic est, posset tū pter rōnem predictam hec ratio reddi, qd nō transiit, qd enim minimū habet de ente, id minimā vel nullam facit compositionē & tamen manet s; suam proprietatem. Alia s; que habent aliquid de ente absolute faciunt compositionē, & hinc est qd relatio melius valet in summo simplici qd aliquod aliorum.

Questio. iij. De proprietatibus quā ad actū. Et qd dicitur vniū actus vniū proprietatis sit ipostases distinguere aut distinctas ostēdere. Et qd sit distinctio, vbi p. Boec. in de tri. Substantia pter unitatem, relatio multiplicat trinitatē: s; si multiplicat, igitur distinguit. Item Rich. de sancto victo. de tri. dicit, qd psona distinguitur proprietate originis, s; proprietatis dicitur originē & relationem, igitur &c. Item hoc ipsum vbi rōne: qd cū psona distinguitur, aut distinguitur p aliqū absolutum: aut respectiū per absolutum nō, quia sicut vult Augustinus qd ad se dicitur, de singulis dicitur igitur necesse est qd differant per aliqū respectiū. Item proprietatis patris, aut accidit ipsi ipostasi, aut est cōsubstantialis ei, qd si accidit, igitur sunt ibi accidētia igitur est ibi aliqū compositio. Si autē cōsubstantialis & cōnaturalis, igitur cū nō consequatur esse ipostasis, nō tū est ratio innotescēdi, s; etiam distinguitur. Item in summo simplici idem est oino ratio cōnoscēdi & cognoscēdi: s; psona patris est summe simplex, igitur eodem modo distinguitur, quo distinguitur cognoscitur, hoc autē est p proprietatem, igitur &c. Contra omne respectiū reducitur ad absolutū: s; qd reducitur ad aliqū finem rationem intelligens distinguitur illud, igitur cum proprietates sint respectiue, ipostases absolute, proprietates reducuntur ad ipostases, igitur ipostases sunt priores. S; quod prius est non distinguitur ab eo qd est posterius, quia ab eodem est esse & esse distinctum ergo &c. Item omne qd distinguitur aliquid dat ei tale esse quale ipsum est vel habet: s; proprietates habent de se solum esse respectiū, igitur si ipostases per proprietates distinguitur, habent solum esse respectiū: s; hoc est falsum: quia cum sint supposita essentialē, habent esse substantie absolutū. Item in diuinis personis est plurificatio p originē, igitur & distinctio. S; origo dicit emanationē vel exitum, relatio autē per se nō emanat, nisi prius alio emanate, quia in ad aliqū nō est motus igitur prius oritur ipostasis ab ipostasi s; rationes intelligēdi, qd sit intelligere relationē esse, & si hoc, relatio consequitur esse distinctum in ipostasi, ergo &c. Item omne qd relatiue dicitur, est aliquid excepto eo qd relatiue dicitur, sicut ratio dicitur, & Augustinus, v. de trinit. Sed pater & filiū dicuntur relatiue igitur vterq; conuenit aliquid, excepto eo quod relatiue dicitur, igitur abstracta relatione contingit aliquid intelligere, quero igitur quid sit illud, aut essentialis aut ipostasis. Si essentialis, igitur relatio est in essentiali, igitur multiplicat eam. Si ipostasis, aut igitur vna aut due. Non vna: qd impossibile est intelligere qd pater & filiū sint vna ipostasis, igitur due, & si hoc patet &c. Item si abstractio omnibus proprietatibus duorum indiuiduorum, s; Petri & Pauli, ipostasis remanentibus adhuc contingit intelligere remanere distinctionē, igitur pari rōne in ipostasis diuinis, qd si verū est, tūc igitur nō sunt solum ratio distinguitur quo ad nos, Respon. Dicen-

dum qd

dum. q̄ circa hoc duplex opinio fuit. Quidam enim dixerunt q̄ abstractis proprietatibus impossibile est intelligere ipostasos distinctas. q̄ b̄mōi proprietates in diuinis nō solum dant p̄sonas innotescere: immo dant etiā eē. vnde ipsi abstractis abstrahitur esse. et esse distinctum. Alio opinio fuit q̄ proprietatibus abstractis. ad huc ē intelligere distinctionē in ipostasib⁹: q̄m̄ proprietates s̄m̄ ipsos nō est rō distinguēdi s̄m̄ rem. Nō dicūt q̄ abstracta p̄mitate et filiatione. ad huc p̄tingit intelligere q̄ ab alio. et a quo alio. Et si q̄ras quō distinguunt. Dicūt q̄ seipsos. sicut p̄ncipia et ḡnālissima seipsos distinguunt et differunt. Nō bec ē immedata: s̄ba nō est quātitas. Et si respiciamus in terius vtrāq̄ opinio. p̄tinet aliqd̄ pbabilitatis. et hoc p̄t̄ sic. In diuinis enim ipostasib⁹ intelligim⁹ originē siue emanationem intelligim⁹ etiā habitudinē. Sed rōnē intelligēdi. origo p̄cedit ip̄m̄ qui orit̄. et s̄m̄ rōnē intelligēdi relatio p̄sequit̄ ip̄s q̄ refer̄t. p̄t̄ igit̄ proprietates relatiua ipostare solū habitudinē. et h̄mō p̄sequit̄ rōnē distinctiōis et est rō innotescēdi distinctiōnem nō distinguēdi. sicut scda opinio dicit. et pbant rōnes inducte ad scda partē de ipsa relatiōe. p̄t̄ enim intelligi t̄nc distinctiō. q̄ intelligit̄ q̄ ab alio. et quo alius. et tunc nō t̄m̄ est rō proprietates importare. s̄ habitudinē et originē. et tunc nō t̄m̄ est rō innotescēdi. s̄ ē distinguēdi. c̄r̄ c̄scripta enim origie siue emanatione. impossibile est in diuinis intelligere pluralitatē. imo sicut essentia est vna. sic et intelligit̄ ipostasos vna. Et sic procedit p̄ma opinio et rōnes ad primā partē. Et sic notandū. q̄ cū idē sit in diuinis oriri et eē. et ad alterū se b̄re. t̄m̄ s̄m̄ rōnē intelligēdi sunt ordinata. vt primū sit oriri. deinde eē intelligat̄ in bis q̄ b̄nt esse ab alio. et deinde se ad alterū b̄re. q̄ vō idē sunt in deo. idē eodē noie designant̄. Unde ḡnatio dicit originē et paternitas habitudinē. t̄m̄ p̄p̄t̄ loquēdo generatio dicit originē et paternitas habitudinē. q̄m̄ igit̄ proprietates diuina s̄m̄ cōm̄sum loquēdi. importat habitudinē et originē. ideo tenēdum q̄ proprietates nō solum sunt ratio innotescēdi distinctiōnem. sed etiā distinguēdi. Et ad illud quod obijci. q̄ respectiū re ducitur ad absolutū. Dicendum q̄ reduci ad aliqd̄ est dupl̄. Aut sicut ad principii. Aut sicut ad terminū. Proprietates originis bis duob⁹ modis reducitur ad absolutū. Ad ipostasim p̄tis reducitur innascibilitas sicut ad principii. ad ipostasim aut̄ geniti et spirati sicut ad terminū: q̄m̄ igit̄ quod reducitur ad aliqd̄ sicut ad principii ipsum consequit̄. ideo abstracta originē solum intelligitur deus innascibilitas. nō ens ab alio. et ita in vnitare ipostasos. quia vō quod reducitur ad aliqd̄ sicut ad terminū intelligitur p̄cedere. hinc est q̄ abstracta originē iam nō est intelligere ipostasim p̄cedentem. Vel illud intelligendū vbi respectiū dicit dependētiam rōnē cuius deficiat a summa simplicitate. qd̄ nō est in deo. Ad illud qd̄ obijci. q̄ esse respectiū. solum dat esse respectiū. Dicendum q̄ hoc verū est de respectiū qd̄ dicit solum habitudinē: sed nō est verū de respectiū qd̄ dicit originē. Ad illud qd̄ obijci. tur q̄ relatio nō oritur per se. Dicēdum q̄ relatio est proprietates s̄m̄ q̄ ipsa est. origo vō p̄out est id qd̄ oritur. et q̄ origo p̄p̄t̄ nō oritur: sed est illud quo oriens oritur. ita q̄ nō consequitur tempore vel natura: sed s̄m̄ rōnē intelligēdi. vel est s̄m̄ mul̄ necessario: vel p̄cedit: ideo p̄t̄ illud. Ad illud qd̄ obijci. tur q̄ omne qd̄ relatiue d̄: est aliquid. excepto eo qd̄ relatiue d̄: d̄m̄ q̄ illud non h̄z veritatē in summo simplici. q̄ sic differat esse et referri q̄ vñū possit ab altero separari siue abstrahi s̄m̄ rem: q̄ ibi vñū sunt: sed solū s̄m̄ intellectū nostrū: nec ad huc intellectus n̄ sic abstrahit vt intelligat ipostasos distinctas abstractis proprietatibus et relationibus. Si enim ab ipostasi patris abstraheret paternitas: vel ecōuerso. iam nō haberet aliqd̄ speciale qd̄ sit principii intelligēdi ipsam. et ita cōsideratur sub rōnē generali et incōpleta. Unde et benevident̄ mibi d̄cere qui dicunt q̄ remanet intellectus huius nois res s̄m̄ q̄ ē generalē vocabulū. et sic patet q̄ abstractis proprietatib⁹ nō res manet distinctio nec re. nec intellectu. et ideo vtrōq̄ modo s̄m̄ ratio distinguēdi. Ad illud quod vltimo obijci. q̄ petr⁹ et paulus distinguunt intelliguntur abstractis proprietatibus. Dicendum q̄ non est simile. Nam distinctio est ibi a parte p̄p̄t̄ materie. et a parte p̄p̄t̄ forme. que innotescit per proprietates accidētiales. sed in diuinis solum est distinctio per originē. Ideo patet illud.

Questio. iiii. De proprietatibus quātum ad numerum.

Et videt̄ q̄ sint infinite. quia proprietates sunt respectus per quos de⁹ innotescit. sed illi sunt infiniti. sicut p̄t̄ ex respectibus idealibus. ergo etc. Item pater et filius adinuicē assimulantur s̄m̄ omnes p̄ditiones essentielles. igit̄ s̄m̄ omnes cōs parantur. et s̄m̄ oēs innotescunt nobis. sed ille sunt in numero infinito. ergo etc. Item quāto aliquid est simplicius tanto plures h̄z respectus. vt p̄ctus q̄ linea. et linea q̄ superficies. s̄ diuinū esse est simplicissimū. igit̄ in eo sunt infiniti respectus sed omnes sunt ratio innotescēdi. igit̄ notiones sunt infiniti etc. Sed q̄ tres sint t̄m̄ videtur per dama. qui dicit q̄ in diuinis oia sunt vñū p̄ter ḡnationem inḡnationem et processio nem. sed iste nō sunt nisi tres proprietates. igit̄ etc. Item videtur rōne: q̄ p̄p̄t̄as cōuertitur cū eo cui⁹ est p̄p̄t̄as. s̄ p̄p̄t̄as est p̄sone. s̄ p̄sone sunt tres. igit̄ etc. Item fiat talis ratio ois persona est aliqua trium proprietatum. bec est vera. Ois notio est persona: sed ois p̄p̄t̄as siue notio est aliqua trium. igit̄ etc. Quod autē sint plures tribus sic ostenditur Notiones siue proprietates sunt relationes. In omni autem habitudine sunt due relationes s̄m̄ duo extrema. s̄ in diuinis sunt due origine igit̄ saltem quattuor relationes. Item p̄p̄t̄as est que cōuenit vni soli: sed innascibilitas p̄uenit soli patri. igit̄ est p̄p̄t̄as. et non est aliqua illaz quattuor relationū. igit̄ sunt quinque. Queritur ergo sufficiētia et numerus notionum in diuinis. et penes quid accipiantur. et vtrū sit idem numerus proprietatum et relationum. Respon. Notā dum q̄ vis conuenit fieri inter ista tria nomina. proprietates. relatio. et notio. Nam p̄p̄t̄as dicitur in quātum conuenit soli relatio in quātum dicit habitudinē ad alterum. Notio in quātum principii cognoscēdi. Et quia omnis proprietates est ratio cognoscēdi. similiter et omnis relatio. ideo nomen notionis est in plus q̄ ista duo. Quia quedam proprietates est relatio. vt paternitas. Quedam non vt innascibilitas que nō dicit respectus. sed p̄uat. Sicut quedā relatio est p̄p̄t̄as vt filiatio. Quedā non vt actiua spiratio. ideo quia pluribus non vni soli cōuenit. Et hinc est q̄ nomē p̄p̄t̄atis siue relatiōis habet se vt excedētia et excessa. Nomen vō notionis est in pl⁹. Nō plures sunt notiones q̄ proprietates. plures etiā q̄ relationes. Sed proprietates et relationes mutuo se excedunt et equaliter. id sunt numero equales. nō tamē oportet facerem. Nam ois relatio distinguit aliquo modo ab alio et ita est aliquo modo p̄p̄t̄as. Similr̄ omne quod distinguit. aliquo modo importat relationē. igit̄ omnis relatio p̄p̄t̄as. et omnis proprietates relatio. S̄ omnis notio est p̄p̄t̄as vel relatio. igit̄ omnis notio est p̄p̄t̄as. et similr̄ relatio. Et ita extenso nomine sunt equalia. ideo idem est numerus et eadem ratio assignādi numerum in omnibus istis noibus. Intelligendum igit̄ est q̄ circa numerus proprietatū tres fuerūt opiniones. Quidam dixerūt q̄ infinite. quidā q̄ tres. quidā q̄ quinque. Ratio autē diuersē opinionis fuit. q̄ diuersimode notiones considerauerunt. Qui cōsiderauerunt illas in comparatione ad eos quibus innotescunt. dixerunt eas infinitas esse. q̄ per infinitas cōparationes et similitudines et respectus de⁹ nobis innotescit. Qui vō considerauerunt in comparatione ad ipostasos que distinguuntur vel innotescūt. dixerunt t̄m̄ tres. q̄ t̄m̄ tres sunt persone. ideo t̄m̄ tria sunt p̄p̄t̄as per que sufficiēter innotescunt. Qui vō cōsiderauerunt quātum ad rationes quibus innotescunt. dixerūt esse quinque. Ea dē enim est ratio innotescēdi et distinguēdi. Sed ratio distinguēdi accipitur a parte originis. aut igit̄ positue aut p̄uatiue. Si p̄uatiue aut p̄uatiue aut originem per modū p̄ducentis. et hoc nō dicit nobilitatē sed nō producere. id non est notio. Aut p̄uatiue originem p̄ modū producti. et hoc vel sp̄aliter vel ḡnāliter. Si sp̄cialr̄. nō dicit nobilitatē. Si generalr̄: sic dicit nobilitatē. et ideo notio est vna sola. scz innascibilitas. Si autē accipiatur a parte originis positue. cū duplex sit origo. et cuiuslibet respōdeat de necessitate duplex habitudo de necessitate erūt quattuor. ḡnāstio. actiua et passiua et spiratio actiua et passiua. et i vniuerso q̄n q̄. Prima opinio sumpsit rōnē magis e longinquo. et id magis a veritate recessit. Scda magis de p̄p̄nquo. ideo magis veritati appropinquauit. Tertia sicut debuit. ideo veritatē dixit. posuit et inuenit. Et bec est positio quā tenet cōmunis opinio magis notiones esse quinque. et ratio huius prius visa est. Ad illud igit̄ quod obijci. tur de respectibus et cōparatio

nibus infinitis. Dicendum q nec pprietates nec relatōes sunt notiones: nisi que important respectū distinguētem personaz a persona. r hoc est respect' originis. qui tñ quinqz modis spectantibus ad dignitatem potest comparari. ideo pater illud.

30 Ad illud quod obijcitur q tñ tres per verbū Dama. Dicendum . q sub generatione comprehendit duas relationes. simili sub pcessione.

31 Ad illud quod obijcitur q pprietas debz cōuerri cum persona. Dicendum. q verum est de illa que est pprietas personaz faciens personam esse personam. tamen non sequitur si pueritur q tot sint r non plures. quoniam vnum r idem potest habere plura conuertibilia.

Distin. xxvii.

32 Ad illud quod obijcitur de fillogismo illo dicendum. q in processu illo est fallacia accidentis sicut hic. pater est innascibilitas. r pater est paternitas. igit paternitas est innascibilitas q: quod attribuit subiecto siue ipostasi attribuit habitudini. Posses tñ poni figura dictionis et modi pdicadi mutatoe: q: in diuinis essentia predicatur vt qd persona vt quis. notio vt que. r proceditur a persona ad notionem.

Ad nō videtur eē eedē pprietates qō pōit byla. r augusti.

Distin. xxvii

De pprietatibus psonaz fm q d ueris nominibus exprimunt per vocabula magis vtitata.

33 Ite queri potest. Anū pprietates supra assignauit magis pprietates psonales. Hic agit de ipis pprietatibus fm q per diuersa vocabula exprimuntur. Et qm cōtingit eas exprimi per vocabula magis vtitata et minus vtitata. Ideo hec pars bz duas partes. In prima agit de expressiōe pprietatū per vocabula magis vtitata. In scda per vocabula minus vtitata. infra. dist. eadē. Hic non est pretermittendum.

Quō sint itel ligenda pdicta sba bylarij.

34 Prima pars bz quatuor. Cū em byla. r aug. pprietates alioz alijs vocabulis assignent. vterqz tñ cōsuetis. q: vnu: scilz Augu. per gñare r gñari alter scz byla. per esse patrē r esse filiū. Et ideo magis primo qrit. vtrū sint eedē pprietates ab vtroqz assignate. Secdo soluit ostendens q sint eedē. ibi. Ad qd sine puidicio alioz. Tertio ne credat aliqō q omino sint eedē. ostendit q re eedē sunt: s; differunt q̄tum ad modū significandi. i. in concretionē et in abstractione. ibi. Nec tñ videtur nobis oino idēz. Quarto vō

Utrū sint eedē pprietates ab Augusti. et byla. assignate.

Ite queri potest vtrū pprietates q̄s byla. supra assignauit. scz q p̄ semp est pater: r filius semp est filius. sint ille eedē pprietates quas Aug. superi' distinxit. dicēs p̄riū esse p̄ris q genuit filiū. r p̄riū filij q genit' est a patre. r sp̄s sancti q ab vtroqz pcedit. ac deinde. vtruz r iste sint ille que dicuntur paternitas. filiatio. processio. Videtur q non sint eedem pprietates quas ponit bylarius. et ille quas ponit Augustinus. Si em eedem sunt. idem est ergo patri esse patrem. r genuisse filium. quod vtriqz quidam concedunt. Si autē hoc est. cui ergo conuenit vt sit pater ei cōuenit genuisse filium. Natura ergo diuina si pater est genuit filium. Si vero non genuit. pater non est. Sed quis audeat dicere: aut q ipsa genuit filium. aut q ipsa pater non sit. Si autem ipsa pater est. nec filium genuit: nō est ergo idem dicere aliquid eē patrem. r gignere filium. Et ita non videtur vna eademqz esse pprietas.

35 R̄sio vbi ondit easdes esse pprietates.

36 Ad qd sine puidicio alioz dicimus q easdem pprietates notauit vterqz. licet diuersis verbis. Qm bylarius ait ita intelligi debet. Proprium patris est q semper pater est. i. pprietas patris est qua semp pater est. Semper vero pater est quia semp genuit filium. Ita r p̄riū filij est q semper filius est. i. pro

q dixerat pprietates significari in pcretionē. queri posset respectu cui. r ondit q respectu ipostasi. ibi. Ille em pprietates singule singul.

37 Propriū p̄ris est. q semp est p̄r. Videtur dicere falsum. Dis em pprietas differt ab eo cui est pprietas. vel re. v. rōne: sed pater r pater pueniūt re r rōne r noie. ergo vnum non est pprietas alterius.

38 Filius vero semp est: quia semp genitus est. Ergo pprietas qua pater pater est: est quia semp genuit. Et hec eadem dicitur paternitas vel generatio. Et pprietas qua filius sp̄ est fili' est. q: semper genitus est a patre: et hec eadem dicitur filiatio vel genitura: vel natiuitas vel origo. vel nascibilitas. Sic r pprietas qua sp̄s sanctus est spiritus sanctus: vel donum est. quia pcedit ab vtroqz. r hec eadem dicitur processio. In premisis ergo locutionibus eedē significate sunt pprietates.

39 Distēdit q sunt eedē re sed differunt quantum ad modum significadi. s. in pcretionē et abstractione.

40 Nec tñ videtur nobis omino esse idē dicere aliquid esse patrem r genuisse filium v. aliquid esse filium et habere patrem vel esse spiritus sanctum et procedere ab vtroqz. alioquin pater non esset nomen ipostasis. i. persone: sed pprietatis tantum. similiter filius et spiritus sanctus. et ita non per tria nomina significarentur tres persone.

41 Ideoqz dicimus. quia patris nomen non tñ relationem notat: sed etiam ipostasi. i. subsistentiam significat. ita et filius r spiritus sanctus. Relationū vō vocabula. s. p̄ritas

42 filiatio. processio vel gignere vel gigni vel procedere ipsas tantū relationes. non ipostases significant siue habere filium r habere patrem. vt vbi gratia. Cum dicimus deus est pater nomine patris et relationem notamus. r diuinaz hypostasi significamus. vt sit intelligentia talis. Deus

43 R̄sio. Ddm q differenter importatur cōcretionē. Aliter em importatur per verbū. Aliter per nomē abstractiū. Qm em verbū importat actū. vt egredietem. ideo in quadā distātia. et ideo importat sub quadā inclinatione. Et propter hoc q: in distātia importat nō claudit intra se suppositū. immo opz q addat extra nisi locū exterioris additōis suppleat demonstratio q est in actū

in actu pprie prime r scde psonc. qm̄i semper sunt p̄sentes r de monstratiue. r ideo q̄uis imporet in cōcretionc. tñ nō impo- rat nisi relationē quātum est de se nō suppositus sed nomē ad- iectiuum idē significās significat vt pprietatē informātes. et ideo in quadam vntone r indistātia. r ideo formā simul impo- rat r suppositum. vt cum dicitur albū. nisi signifi- cec in abstractione. vt cū dē albedo. Hoc attēdens magister dicit q̄ paterni- tas r filiatio gignere et gigni dicunt tantum res- lationes.

¶ Cū vō noia relatio- num ponitur in p̄dica- tis. notiones ipsas tñ si- gnificam̄ nō ypostases. ¶ Cōtra. qz si hoc verus est qm̄ dē cēntia est pater cū pater ponatur in p̄dica- to. stat tñ pro noione ergo idē est dicere cēn- tia est pater. ac si diceret essentia generat. sed bec est falsa. ergo rē. ¶ Rñ. dicendum. q̄ quedam po- nuntur in predicato per naturā propriam r signifi- cationem. r talia sunt q̄ important compositionē sicut verba. r de talibus loquitur magister. Que- dam ita ponuntur in pre- dicato q̄ sunt nata subij- ei. vt hoc nomen pater. r hoc nomen filius. r talia qz nō solū nata sunt p̄ di- cari. verumetiam subijci possunt impoatere intel- lectum ypostasis. vñ ver- bum magistri intelligē- dum est cū p̄recisione. s. de illis que nata sunt pre- dicari q̄ non subijci. r ita non habet instantiam.

¶ Characteristica vō. i. determinatiua sunt ypostaseon r nō nature rē. videtur male dicere. qz pprietates q̄ nō determi- nant naturas. sunt non naturales. quia omnis pprietas na- turalis coipso q̄ naturalis est naturam determinat. ergo si p- prietas in diuinitis non determinat naturam. nō sunt natu- rales. ergo p̄ter naturam. ergo accidentales. ¶ Rñ. dicen- dus q̄ sicut ordo nature dē dupliciter. aut quo natura ordina- tur. aut in quo natura est ratio ordinandi. sic etiam de pprie- tatibus intelligēdum. r qm̄ dicimus pprietatē naturalē non oportet q̄ pprietas habeat naturā vt subiectū. sed q̄ sit cōso- nans nature ipsius subiecti. sicut filius naturalis nō dē. qz sit a natura vel essentia. sed a patre naturaliter producente. sic r in proposito est intelligēdum.

¶ Dintelligētiāz huius partis quattuor querunt. Pri- mo queritur vtrum esse patrem r generare sit vna no- tio. Secōdo querit que illarū sit alterius ratio. Tertio vtrum pprietates contingat abstrahi. Quarto vtrum circa eas liceat contrārie opinari.

¶ **Questio. i.** ¶ Sit eadē notio ostendit sic. Vna sola pprietas est ypostasis que dat esse dis- tinctū. Nā nō est in rōne accidētis sed forme. sed illa est vna sola vnus. sed gñare est vna pprietas p̄ quā ypostasis patris distinguit. sicut r esse patrē igit̄ ibi eadē est notio. ¶ Item pa- tris ad filium est vna sola relatio. qz vna tñ origo r vnus mo- dus emanādi. Sed generare dicit relationē patris ad filium similiter r esse patrē. igit̄ eadē relatio vel notio. vel si sint di- uerse pprietates. tūc igitur notiones erūt plures q̄ quinqz. s. mō infinite. Sicut em̄ ad gñare sequit̄ esse patrem ita sequit̄

vel diuina essentia ē p̄r. i. ille q̄ genuit. i. ypostasis que habet filium. Similiter deus r fili? i. ypostasis genitavel habens patrem. Ita etiam deus ē spi- ritussanctus. id est ypostasis procedens ab vtroqz siue ille qui pcedit. Cū vō noia rela- tionū ponimus in predicamē- tis. notiones ipsas tñ signifi- camus. nō ypostases. ¶ Et cum dicimus deus genuit. i. habet filiū. r deus genitus est. i. ha- bet patrem. Et tunc oportet i- telligi in subiectis ypostases tñ non essentiam que illis p- prietatibus determinatur.

¶ Ostendit q̄ pprieta- tates significēt in cōcretionc respectum ypostasius.

¶ Ille em̄ pprietates singu- le singulis pprie oueniūt per- sonis. r p̄ eas p̄sone determi- nant. r a se inuicē differūt sed a se nō secedūt. ¶ In Job. Da- ma. nō differūt ab inuicē ypo- stases fm̄ substantiam. sed fm̄ characteristica idiomata. i. determinatiuas pprietates.

¶ Characteristica vō. i. determi- natiuasunt ypostaseon. et nō

referri ad patrem. distingui a patre rē. q̄ si sint notiones alie. tūc igit̄ infinitus est numerus notionū. hoc aut̄ est incōueni- ens. r sequit̄. si ille pprietates sint diuerse. ergo rē. ¶ Cōtra. si eadē pprietas est esse patrem r gñare. igitur oino idē ipoz- tatur noie patris r noie genitoris. igit̄ sicut quis est baptiza- tus si baptizet in noie pa- tris. ita si in noie genito- ris. sed hoc cōiter negat̄

¶ Item pprietates r no- tiones sunt diuerse. r co- gnoscunt̄ esse diuerse. qz de diuersis p̄dicant. qz dē vno p̄dicat vna de quo nō p̄dicat alia. sed bec p̄ces- dit. essentia est p̄r. r bec negat̄ essentia generat. igit̄ rē. Si dicas q̄ bocē p̄pter diuersum modum significandi. ¶ Contra. hic dē hoc nihil est. qz tā eē pa- trē q̄ gñare vtrūqz in cō- tione dē. ¶ Itē diuer p̄dicta- se pbant̄ esse pprietates res ap- qz vna de alia nō p̄dicat rē. vt paternitas r unascibi- litas. sed gñare vt pater- bit infra. nō dē de pater- nitate. bec em̄ nō admittit. paternitas gñat. igit̄ sunt diuerse. ¶ Rñ. dicit̄ dū q̄ oino sunt eadē p̄os- p̄rietates fm̄ rē. r huius rō manifeste apparet. nā vna dē altera nō solū in- p̄cretionc vt pater gñat. sed r in abstractione. vt paternitas est generatio qd̄ nō eēt si differēt. Cū aut̄ eadē sit pprietas dif- ferētī tñ mō signifi. catur r hoc quātus ad tria. Pri- mum quidem. qz genera- tio pprietates persone generalius exprimit q̄ h̄ q̄ est pater. Nā sicut dē

cit Augusti. r habetur in lib. iij. dist. in. v. Ad esse patrem sequi- tur generare. sed p̄uertitur. Homo enim dicitur generare pe- dicatos. non tamē est pater eorum. Alia ratio est. qz hoc q̄ est pater impoatet intra se ypostasim circa quam notat pprieta- tem. Sed hoc verbum gñat nō impoatet ypostasim. imo eget sibi apponi ab extra. r hāc ponit magister in littera. Tertia ē qz cū pprietas duo impoatet. s. emanationē r habitudinē. que quōs idē sint rē. differūt tñ rōne intelligēdi. qz hoc q̄ est gñā- re ipoztat productionē. r gñatio emanationē. Sed hoc q̄ eēt patrē pprie impoatet habitudinē. Et hīs patērobiceta. Nā q̄ nō sit baptizatus in noie genito- ris hoc nō est p̄pter diuer- titatē rei. sed modi exprimēdi. r vtrūqz p̄siderat̄ ibi. sicut pater- bit in quarto. ¶ Ad illud qd̄ obijci q̄ nō p̄dicat. Dicēdum q̄ hoc est p̄pter diuersum modum significādi. Nā hoc q̄ est gñare. qz nō h̄ suppositum intra. ponit rē circa essentiam. r iō ipsam significat distingui. nō autē sic hoc q̄ est pater. cuz ha- beat suppositum intra. sensus enim est: essentia est pater id est ille qui generat. ¶ Ad illud qd̄ vltio obijci q̄ vna non p̄dis- catur de altera. dicendum q̄ est predicatio per modum deno- minationis. r bec est per concretionem. Et est predicatio per modum idētītatis. r bec est per abstractionem. quoniam ergo generare r esse patrem est vna r eadem pprietas. ideo non fm̄ modum denominandi tñ sed per abstractiones p̄dicat. vt paternitas est gñatio.

¶ **Questio. ij.** ¶ Que istarū sit rō intelligēdi alterā. i. vtrūqz ypostasis patris siue p̄r. iō gñet qz p̄r est. vel iō sit p̄r qz generat. Et q̄ iō sit pater. qz generat. Hoc videtur autorita- te magistri in littera. Semper est filius. qz semper est genitus

uid ligat dē de gēnt. et s est.

4

8

2

3

ideo generatio passiva est ratio essendi filium. igitur pari ratione generatio activa est ratio essendi patrem. **¶** Itē h̄ rationē intelligēdi prius ē generari q̄ esse. et prius est esse q̄ referri. igitur prius est generari q̄ esse filii. igitur pari rōne prius ē generari q̄ esse patris fm ordinē intelligēdi. Si igitur prius ē ratio posterioris et nō eōverso. igitur et. **¶** Itē ypostasis patris est pater. aut ergo q̄ deus. aut q̄ de⁹ generās. Nō quia de⁹. quia pari rōne et filius. ergo q̄ deus generās. igitur et. **¶** Cōtra Non generat nisi psona distincta. qm̄ generare nō cōuenit esse sentie sed persone. sed persona patris nō est distincta nisi per paternitatē. igitur nō cōuenit generare illi ypostasi nisi per paternitatē. igitur nō generat nisi q̄ pater. **¶** Itē in bis q̄ non acquiruntur p actū prius est habit⁹ q̄ actus fm rationē intelligēdi. q̄ em̄ nō sumus boni per opus sed magis econuerso. prius etiā sumus boni q̄ operemur bona. s̄ paternitas nō acquiruntur in deo p actū. ergo prius ordine intelligēdi intelligitur esse pater q̄ generet. **¶** Itē pater generat. iste est quidam actus diuinus qui per se inest soli patri. quero p quid. Aut enī quia deus. aut quia de⁹ pater. aut q̄ innascibilis. Nō q̄ de⁹ q̄ tūc etiā inest filio. Nō q̄ innascibilis. q̄ innascibilis dicitur natiuitatis p̄uatiōnē nō positionē. igitur a diuisione q̄ deus pater. **¶** Rñ. ad intelligētiā huius notādū q̄ hic est duplex opinio. Quidā dicūt q̄ cū proprietates relatiue eōtrario sint in deo q̄ in creaturis. q̄ in creaturis vt aduenientes. in deo vt insistentes. In creaturis em̄ actus est relatiōis ratio. An in inferioribus ideo est pater. q̄ generat. Sed in diuinis eōtrario relatiō ē ratio actus. An simpliciter cōcedūt q̄ p̄ generat q̄ pater et negāt cōuertim. Sed quis illud posset aliquo modo capere. ab intellectu ex parte patris. tamē si illud cōsiderem⁹ in filio omnino nō videt intelligibile q̄ ideo sit p̄. q̄ fil⁹ generetur. Nā cōmuniter dicitur rō cōcordat q̄ fil⁹. et q̄ sit. et q̄ fil⁹ sit. hoc habet p generationē. igitur generatio fm rationē intelligēdi p̄cedit filiatiōnē. et relatiua sunt simul natura i itelligēdo nō tm̄ in essendo. igitur generatio ē ratio dicēdi paternitatē in deo patre. Sicut em̄ se habet generatio passiva ad filiatiōnē. ita actiua ad paternitatē. Et p̄terea est alia opinio. q̄ id est p̄. q̄ generat. et q̄ illud sit bene dictū p̄ p̄ differētiā assignatā inter generatiōnē et esse patris. Nā fm̄ p̄p̄riā ratiōnem generatiō dicit notatiōnē siue originē. paternitas dicit habitudinem. Cōstat autē q̄ origo est rō habitudinis. nō habitu do ratio originis est. Et ideo generatio est ratio paternitatis nō econuerso. ideo cōcedunt rōnes ad hoc. **¶** Ad illud igitur q̄ obijciunt in cōtrariū q̄ nō generat nisi psona distincta. Dicēdū q̄ verū ē h̄ rationē itelligēdi. Necessē ē em̄ ante ḡnatiōnē esse ypostasim fm̄ rationē intelligēdi loquor. sed nō oportet p̄ntelligere eā actu distinctā. q̄ ip̄a distinguit p̄ proprietatē generatiōis distinctiōnē cōpleta. sicut melius patebit infra. tamē fm̄ rationē intelligēdi ratio distingūdi incohabet innascibilitate. ideo generat. nō vt prius distincta paternitate. s̄ vt distincta quodāmodo innascibilitate. **¶** Ad illud q̄ obijciunt q̄ nō acquirunt p actū. dicēdū q̄ in diuinis nulla p̄p̄rietas acquirunt quia quelibet est essentia. tamē fm̄ rationē intelligēdi. origo siue emanatio originis ē rō relatiōis. sicut in bis inferioribus est rō fm̄ esse. Unde sicut actus generatiōis ē etern⁹ ita et p̄p̄rietas paternitatis eterna. An quis nō acquirat p actū. inest tm̄ per actū. vñ illa p̄positio est falsa. et debet generaliter exponi in eis sic. que ibi nō insunt p actū et. et tūc minor est falsa. P̄test tm̄ dici q̄ illud est verū de actu q̄ elicitur ex habitu. sicut oportet meritorū ex gratia. sed actus generatiōis nō elicitur nec intelligitur elici ex paternitate. ideo nō oportet p̄ntelligere paternitatē ad hoc q̄ intelligat generare. **¶** Ad illud. aut generat quia deus. aut q̄ pater et. dicēdū q̄ generat. quia de⁹ innascibilis et inspirabilis. q̄ improcessibilis. Quod obijciunt q̄ innascibilitas dicitur fm̄ p̄uatiōnē. dicūt aliqui q̄ p̄uatiō nō est ratio habit⁹. s̄ pura. sed p̄uatiō aliqua cū habitu substrato est ratio. An sicut aliquis homo liberalis inuitat ad comedēdū. q̄ solus. sic p̄ generat ex liberalitate. et ne sit solus. et ideo cū semel generauit et spirauit. nō amplius generat. q̄ ita nō amplius est solus quous sit liberalis. Aliter tamē est dicēdum sicut dictū fuit q̄ innascibilitas est p̄uatiō q̄ fm̄ rem ē perfecta positio. Innascibilis enī dicitur pater q̄ non est ab alio. et nō esse ab alio est esse primū. et primitas est nobilitas positio. Primū enī ratiōe p̄mi a deo dicit nobilitate positionē et cōdi-

tionem vt videbitur. q̄ ad positionē primū sequit̄ positio secundū. Unde quia primū ideo principii. q̄ principium. ideo vel actu vel habitu est principiatū. Quomā igitur ratio primitatis in aliquo genere est ratio principiatū in illo. ideo quia pater est primum respectu emanationis. generationis et p̄cessiōis. generat et spirat. Et qm̄ primum in genere generationis. q̄ innascibilis. primū in genere spirationis. q̄ deus improcessibilis. ideo generat. q̄ deus innascibilis. et vltra non est ponere quare est innascibilis. Et nō enim innascibilitas dicitur primitas et. et status sit in primo. ideo et. Et hoc est qd̄ dicitur infra. distm̄. xxix. circa principii. P̄ ē principii totū diuinitatis q̄ a nullo. et hoc est qd̄ in pluribus locis supra suppositū ē. Quia autem mouet ad hoc dicēdū. primū est antiqua positio magnum doctorū. qui dixerūt q̄ innascibilitas in patre dicitur fontalis plenitudo. fontalis autē plenitudo consistit in p̄ducēdo. Sed constat q̄ non. ideo q̄ creaturā p̄ducit dicitur in eo fontalis plenitudo. quia hoc cōuenit tribus. nec ideo q̄ p̄ducit sp̄m̄ sc̄m̄. q̄ hoc cōuenit filio. igitur fontalis plenitudo in patre. ponit generationē in codē. Si ergo innascibilitas est fontalis plenitudo. p̄terea. Mouet etiā cōmuns opinio q̄ dicitur in nascibilitatē esse p̄p̄riū patris. sed nō potest esse p̄p̄riū. et maxime. quia p̄p̄riū importat notatiōnē fm̄ q̄ importat p̄uatiōnē. sic enim cōuenit essentia et sp̄m̄ sc̄m̄. igitur aliqd̄ ponit. Non absolutū cōstat. q̄ ratiōne illius nō potest esse p̄p̄rietas sed nō potest ponere respectiū positīuū respectu p̄ducēntis. igitur de ratiōne sua ponit respectu p̄ducit. sed fm̄ ratiōnem intelligēdi. Prima ratio respiciēdi aliqd̄ vt p̄ducit est generatiō. ergo ad innascibilitatis positionē sequit̄ positio generatiōis. igitur et. Mouet etiā verbū bylarū. xij. de trinit. vbi dicit q̄ p̄ est autor. Cōstat autē q̄ p̄ autorē intelligit non factorē sed genitorē. eo ergo cōuenit patri eē genitorē quo cōuenit ei esse autorē. Autorē autē cōuenit ei p̄ id q̄ dicit autoritatem esse in patre. Sed summa autoritas est in patre ratiōne innascibilitatis. ergo cōuenit ypostasi patris rōne innascibilitatis generare. et hoc videtur dicere verba bylarū. xij. de trinit. si quis attēdat. et similiter in q̄to. Mouet etiā verbū philosophi q̄ dicit. q̄ principia quāto sunt priora tāto potētiōra. et q̄ causa prima plus influat. et q̄ ē simpliciter prima summe habet influere p̄ oēm modū. Si ergo videm⁹ in ordine causarū inter quas est ordo essentialis q̄ primitas facit esse summā influētā in causa. et maiorē influētā fm̄ essentiā. pari ratiōne vbi est ordo p̄sonarū primitas in prima persona est rō p̄ducēdi alias. et quia innascibilis dicitur primitatem hinc est q̄ dicit fontalem plenitudinē respectu productionis personalis. Et huius signum videmus q̄ prima in generibus sunt principia aliorū. et que sunt simplicia vt in pluribus. ita q̄ in eis sit status. habet potētiā infinitā. sicut punct⁹ respectu linearū. et vnitatis respectu numerorū. sic etiā diuina essentia quia prima respectu creaturarū. vnde fortassis. q̄ diuina essentia est prima. ideo est omnipotētissima. Et q̄ oīs essentia sequitur essentiā trium p̄sonarū. impossibile est q̄ vna p̄sona producat aliquid sine altera. Quāuis autem potentia p̄ducēdi respectu personarū infinitarū non debuerit esse sicut supra demonstratum est. attamen si per impossibile poneret q̄ mille persone producerētur. necessē esset q̄ omnes immediate p̄cederēt a persona patris. Quia causa prima necessario in omni p̄ductione sequētī immediate operat̄ sic suo modo in p̄sonis. Ad hoc autē mouet ratio. Sicut enim possibile est intelligi ypostasim patris et filij non intellecta ypostasi spiritus sc̄i. Sic etiā possibile est intelligi ypostasim patris nulla alia p̄sona intellecta. et tunc quidē intelligeret non intellecta paternitate. et certum est q̄ possibile est hoc intelligi. possum⁹ enim non intellecta p̄sonarū pluralitate intelligere diuinā naturā. h̄ntem illam. et q̄ illam nō habeat ab alia. ita intelligit gentiles. igitur sic intelligēdo contingit derisio diceret intelligere q̄ possit ḡnare. Per q̄d̄ q̄ p̄t n̄bū inuento in illa ypostasi nō cōe p̄ter innascibilitatē. Si ergo ḡnatio nō p̄t ei inesse p̄ illud quod est cōmune. id est ei p̄ illud quod est p̄p̄riū. hoc autē est innascibilitas. ergo et. Rursus sicut videmus plures p̄sonas in vna natura. sic plures p̄p̄rietas in vna p̄sona. ergo si cut ad p̄fectionē cōpletissimā necesse ē oēs p̄sonas reduci ad vnā que sit principia aliarū. sic oēs p̄p̄rietas p̄sonae reduci ad vnā que sit ratio illarū. Sed in patre est paternitas. et innascibilitas

nascibilitas & spiratio. s; innascibilitas no est reducibilis ad alia. ergo necesse est qd alie reducuntur ad innascibilitate. qd est: sicut dixerunt: fontalis plentitudo. Amplius paternitatis & generatiois proprietates quantu est de generali sua significacione comunicabilis est. vt patet in creaturis. quia genit' generat. & filius vn' fit pater alterius. In diuinis aute paternitas est incommunicabilis. ergo cu hoc non sit de ratione paternitatis inquantu paternitas erit de ratione alicuius qd est incommunicabile. hoc autem erit innascibilitas siue punitas. qz primu no pot dare alij punitate. & innascibilis no pot generare innascibile. ergo videt q in diuinis ypostasis patris id generat. qz innascibilis. Postremo cu idem sit primu & principiu sicut pater & philosophus dicit. Aut ideo est primu qz principiu aut eoduerso. Costat q ei conuenit ratio principij qz est primu. id per se hoc bz. Et costat q status est in primo principiu no qz principiu. s; quia primu. Et costat q illa est conditio nobilitatis. ergo cu pater sit totius deitatis principiu. vt dicit Au. hoc e. qz primu. ac p hoc qz innascibilis. Hoc sine iudicio alior dicitu est. vtraqz em baru positionu magna est. & neutra est pteneda. hoc aut v' magis cadere in intellectu q prima. maxime si respiciat ipsius paternitatis ppria acceptio. que e vere relatio. & simul natura cum filiatione. nec pot abstrahi a natura & proprietate relationis. vñ ita importat habitudinē ad filium sicut & generare. id e ista positio intelligibilior videt. ergo melius patebit infra cu agez de innascibilitate.

Questio. iij. Utrum ptingat proprietates abstrahi. ponit pcretiones. sed in eis solum pprie est pcretio in quibus est denominatiua pdcatio. ergo si hoc est in accidētibus tm. v' q vbiqz est ponere proprietate abstrahibile. ibi est etiaz ponere proprietate accidētalē sed talis nullo modo ponitur in diuinis. ergo etc. Item vbiqz est abstractio. abstractu est simplicius pcreto. hoc no bz instātiā. sed in diuinis non est maior simplicitas. & minor. cu omne qd est ibi sit simplicissimum. & in fine totius simplicitatis est. ergo in diuinis non cadit abstractio. Item omnis abstractio aut est vniuersalis a particulari. aut forme a materia. Sed in diuinis nec est v' nec particulare nec forma nec materia. ergo in diuinis no est abstractio. Itē qñcuqz abstrahit aliquid ab aliquo. min' e q remanet q ante abstractionē erat. qz vtrūqz aliquid est. nihil em no abstrahit ab aliquo. nec nihil a nihilo. sed aliqd ab aliquo. ergo si paternitas a psona vel ypostasi est abstrahibilis. ergo minus haberet de entitate qz paternitate. Sed cōtra. Paternitate abstracta intelligit ypostasis esse deus. ergo si minus haberet de entitate qz paternitate. intelligeretur deus no habere summum esse. Cōtra. Magister dicit l' i' a paternitas filiatio pcessio. ipas tm relationes significat. aut ergo aliqd ad huc respōdet in re aut nihil. Si nihil. ergo falso & inaniter significat. Si aliqd ergo v' q abstrahibiles a parte rei. Itē no intellectu filio no minus pot intelligi ypostasis patris esse. sed no intellectu filio no pot intelligi paternitas. ergo abstracta pprietate ad huc pot intelligi ypostasis illa esse cuius erat pprietates. Sed qñcuqz aliqua duo sic se hnt q vñ pot intelligi sine alio. vñ pot abstrahi ab altero. ergo vere pot intelligi pprietates abstrahi ab ypostasi. Itē cu dico psonam. intelligo habētē naturā cum proprietate incōicabilis. sed stat hoc totū non simul intelligi. ergo prius vñ post ea alterū. ergo prius intelligo naturam. deinde habētē. & tertio proprietate incōicabilem. ergo vñ quodqz per se est intelligibile. ergo & pprietates sine subiecto. ergo ab ipso est abstrahibile. Si tu dicas mibi q a parte intellectus pot abstrahi no a parte rei. Cōtra. fm hoc si abstractio est a parte modi intelligēdi. ergo notio & persona non differunt nisi solo modo loquēdi. & hoc est supra improbatum. Item relatio in diuinis e vera relatio. qz vt dicit Boetius. Deus non est sine relatione relatus. Sed vbi est vere quātitas & quantum. ibi vera abstractio. no tm a parte intellectus. sed etiā a parte rei. ergo ēt pari rōne vbi est vera relatio & vere relatus. ibi est abstractio. Itē qñcuqz aliqua pprietates bz distingui ab alia fm rē a qua no distinguit fm suppositum. ibi est abstractio no soluz a parte intellectus sed etiā a parte rei. sed paternitas differt ab innascibilitate. ad aut differt ab innascibili patre. ergo vere & pprie est abstrahibilis ppetas. siue notio a psona. no solū

a parte nostra sed etiā a parte rei. Cōtra. dicendum q abstrahi aliquid ab aliquo est dupliciter. Uno modo abstractione q habet totum a natura rei. & sic abstrahitur vniuersale a particulari. & forma a materia. qm vtrūqz e compositio & diuersitas. Alio modo e abstractio que totuz habet ab intellectu nostro. Intellectus enim noster cum intelligit aliquid complexum. de necessitate dupliciter intelligit. siue sub duplici ratione. s. per modum ipsius quod est. & ipsius quo. Semper enim cu aliquid intelligit. p' siderat ipsum intelligibile per aliquaz rōnem per quā etiā ipsum capit. & ita intellectus noster est res solubilis i intellectu ipsius qd est. & ipsius quo. qz compositio erat circa ipm. Qm igit realis abstractio presupponit cōpositionem. que nullo modo est in deo. nec quantum ad essentia nec quantum ad personas. ideo nullo modo est ibi abstractio a parte rei. Rursus qm deum intelligimus fm possibilitatem intellectus nostri. intellectus noster intelligit deum per modum ipsius qd. & ipsius quo. & intellectus noster est res solubilis. & qz res solubilis etiā cōpositus. Quis res non sit composita quantum ad ipsum pot esse abstractio & separatio. vt intelligat ipsum quo est. qd est non intellectu. & qm modus significandi consequitur modū intelligēdi. ideo ptingit significare ipm quo in abstractione. & hoc ex parte cōicabilis. vt cum dicitur deus & deitas. & ex parte incommunicabilis vt cum dicitur paternitas. Concedo ergo sicut manifestat prime rationes q no est ibi realis abstractio. Ad illud qd obijcitur in contrariū de significacione. Dicendum q aliquid responderet a parte nostri intellectus. nec oportet q respondeat abstractio. Sicut em intellectus noster lz sit compositus vere intelligit simplex per modum compositi. qz ponit illam compositionem circa se non circa rem intellectam. ita est omnino intelligendus de abstractione. & ita patent duo sequentia que sunt sumpta a ratione intelligēdi. Ad illud qd obijcitur q tunc differunt solum modo loquēdi. Dicēdu q sicut tactu fuit in dist. pcedēti. relatio fm cōparationē ad subiectū transit fm cōparationē ad obiectū siue terminū manet. qz abstractio e forme a subiecto no a termino. qz pntas abstrahit a pfe no a filio. & quātū ad cōparationē ad subiectū est oīno idē. id nullo mō est abstrahibilis a parte rei. Nihilominus tm differre pot aliquo modo per cōparationē ad obiectū. que quidē differētia sumit a parte rei. sed sicut illa differētia nihil facit ad cōpositionē ita nihil facit ad abstractionem. & sic patēt duo sequētia. qz relatio manet & distinguitur ab alia. sed hoc est per cōparationē ad obiectum non ad rem. & hoc est subiectum etc.

Questio. iij. Utrum peccatum sit p' trarie de notionibus siue pprietatibus opinari. Et q no v' qm sc'i p' trarias opinioes habuerūt de scripturis. & tm no peccauerūt sed solū erat eis pena. Unde Aug. falsa p veris approbare no est natura hoīs instituti. sed pena dānati. Itē d' iero. Qd de scripturis veritate non bz. eadē facilitate contēnitur. qua probatur. sed notiones non habēt veritatem a scripturis. sed inuēte sunt a magistris. ergo lz multa ibi eadē ratione contēnere qua probare. Item hoc videtur ratione. qz numerus notionum & huiusmodi non sunt de illis que sunt necessaria ad salutem. sed contrarie opinari licet in his que non spectant ad viam salutis. & hoc sine peccato. Itē si est ibi peccatum. ergo aut fidei aut morum. No fidei qz no est 3 articulos. Non morum. qz credere falsuz non respicit mores. ergo nullum pctm. Contra. de duobus p' trarie opinantibus circa notiones necessarium est alterū dicere falsum circa diuina. sed mēdacium circa diuina est mēdacium in xpiana religione. & hoc est grauissimū pctm. ergo etc. Itē duobus p' trarie opinantibus circa notiones necesse ē alterū decipit errare. Sz error: circa diuina est periculosissimus. vñ Aug. j. de tri. Nec periculosius alibi erratur. nec fructuosius aliquid inuenitur. Si ergo error: circa humanitatem christi ē peccatum. ergo & circa notiones multo fortius. Itē cum pprietates sint ipse deus qui dicit vel credit pprietates. eē qd non sunt. vel no esse qd sunt. dicit de deo qd non est. Sed q dicit deū non esse qd est vel eoduerso. errat errore pcti. ergo cuz alter opinatiū sit hmoi. ergo etc. Itē sicut dicit Aug. no solū ille mētif q dicit falsum. sed et qui assērit dubium s; vterqz opinantium dicit quid dubium. quia nulla opinio duorum est certa. ergo vterqz mētitur. sed qui mētitur circa veruz peccat

mortaliter vel venialiter. sed plus mortaliter. ergo vterq; peccat. **C**irca. dicendum qd dicitur opinari vel potest esse circa ea que spectant ad doctrinam christiane religionis vel circa ea que spectant ad doctrinam humane inquisitionis. Circa ea que spectant ad doctrinam humane inquisitionis licet pertraria opinari et asserere. qz illa non faciunt ad salutem. **A**sserere autem pertraria in his que spectant ad doctrinam religionis distinguendum. Nam quidam sunt de necessitate fidei. quidam de necessitate scripture quidam sunt de his annexa. ut sunt que faciunt ad fidei explicationem. et scripture expositionem.

Circa ea que sunt de necessitate fidei opinari pertraria simpliciter est peccatum in alitero. scilicet que factum opinatur. Et si sit simplex opinio. est peccatum erroris. si autem assertio et defensio non tamen error: sed heresis dicenda est. **I**n his autem que sunt de certitudine scripture ignotas scripturas licet pertrarie opinari. nec est culpa. ut si vnus simplex homo credat quod iacob fuit pater isaac. alter non sed e converso. Et licet hic primus suspicet vel opinetur tamen non peccat. quia ignorat scripturas. Scit tamen autem scripturam non licet immo peccat si simpliciter opinetur. Si autem defendat hereticus est iudicandus. quoniam contradicit scripture sacre. **I**n his autem que sunt annexa fidei vel scripture. aut vna opinio sequitur ad fidem et scripturam. et ad alteram sequitur oppositum. et tunc dicendum quod ante percontationem licet pertrarie opinari. sed post percontationem non licet immo peccatum est. sicut in his que determinata sunt per fidem et scripturam. sicut fuit de opinione preteritanti circa proprietates. dicebat enim illas non esse deum. et ad hoc consequitur contrarium fidei. Licet enim ecclesia adoret proprietatem. tunc adoraret non deum. et non deus esset adorandus. Unde postquam ostensum est sibi in corde nesciens nisi retractasset errorem: fuisse ab ecclesia hereticus iudicatus sed hoc retractavit in concilio remensi ut dicit Ber.

Augu.

De nomine verbi et imago

Assignat nominum differentias per que conveniunt ipsas proprietates exprimi autoritatibus confirmans nomina illa esse propria. **H**ic non est pretermittendum quod sicut pater et filius et spiritus sanctus nomina personarum sunt et proprietates personales designant. ita etiam sunt et alia nomina personarum. i. que ipsas personarum significant. et earum proprietates denotant. et eadem quas et nomina predicta. unde et relative dicuntur. scilicet genitor. genitum verbum imago. Unde Aug. in. v. li. de trinitate. ait. Videndum est inquit hoc significari cum dicitur genitus quod significatur cum dicitur filius. Ideo enim filius. quia genitus et quia filius utique genitum. Sicut autem filius ad patrem. sic genitus ad genitorem refertur. et sicut pater ad filium. ita genitor ad genitum. Idem in. vi. li. de trinitate. Verbum quidem solus filius accipitur non simul pater et filius tanquam ambo sint unum verbum. Sic enim verbum dicitur quodammodo imago non autem pater et filius simul ambo imago. sed filius solus est imago patris quemadmodum et filius. Idem in. vij. lib. de trinitate. **V**erbum secundum quod sapientia est

si verum dicat. et si dubitet corde. et affirmet ore. medietas est. sicut quod modo asserit superius est. **D**e proprietatibus personarum secundum quod diversis nominibus exprimuntur per vocabula minus visitata. **H**ic non est pretermittendum quod sicut pater et filius etc. **S**upra egit magister de proprietatibus personarum secundum quod exprimuntur per nomina magis visitata. bicas gir secundo de eisdem prout exprimuntur per vocabula minus visitata. Et habet hunc partem quartam tuorum peccatorum. In prima magister assignat nominum differentias per que conveniunt ipsas proprietates exprimi. autoritatibus confirmans nomina illa esse propria. In secunda vero assignat quandam regulam in qua discernuntur propria a communibus ibi. Et dicit est aduertenda quedam generalis regula. In tertia opponit contra predictam regulam et determinat. ibi. Dicitur quod dicitur de deo. In quarta et illa solutio elicit aliam regulam. ibi. Et est sciendum quod secundum nomina substantie.

Secundum quod sapientia est et essentia hoc est quod pater. secundum quod verbum non hoc est quod pater. **C**ontra. quia aut hoc tenetur essentialiter. aut personaliter. Si essentialiter. non solum secundum quod sapientia est unum per essentiam cum patre. sed etiam in quantum verbum. Si personaliter tunc est falsum quod secundum quod sapientia sit hoc quod personaliter pater. **I**tem cum hoc sit neutri generis videtur quod sit pro essentia. et ita verbum semper est hoc quod pater scilicet unum per essentiam vel substantiam. **R**esponso dicendum quod hoc stat ibi pro significato termini. ut sit sensus. Verbum secundum quod sapientia hoc est quod pater. quia secundum quod sapientia aliquid ei attribuitur quod etiam patri. scilicet significatum huius nominis sapientia. Similiter altera est vera. filius secundum quod verbum non est hoc quod pater. quia aliquid attribuitur filio secundum quod verbum quod non convenit patri. Unde secundum dicitur ibi habitudinem sub ratione formali. et pronomen hoc importat et demonstrat proprium significatum termini. et ideo quod sapientia significat essentialiter. tenetur in prima essentialiter. quia significatum verbi est personale. tenetur in secunda personaliter. Vel aliter potest dici quod tenetur essentialiter. et secundum quod dicitur habitudines per modum formalis. unde sicut alio est deus. alio est pater. quia divinitate est deus. personate pater ita quod nec personate deus. nec deitate pater. ita accipit Aug. cum dicit secundum quod verbum non est hoc quod pater. ut non neget unitas in natura. sed ut neget habitudo eius quod est secundum quod verbum in quantum verbum non dicit unitatem essentialiter. sed distinctionem persone. contra sapientiam. **E**adem proprietate siue notione dicitur verbum et imago. quia et filius. **C**ontra. quia si hoc est verum. ergo ibi est synonymia vel incuatio verborum aut aliqua differentia. **R**esponso. dicendum quod differentia est et vna differentia potest accipi sic. ut verbum dicatur quod procedit ab interioribus. imago quod imitatur in exterioribus. et filius complectitur utrumque. et ideo magis

De non eo quod dicitur sapientia

Epilogus in lectura predicta

Questio. j. Utrum verbum dicatur essentialiter vel notionaliter.

Utrum verbum dicatur essentialiter vel notionaliter. Et q' dicat notionaliter ostenditur primo auctoritate canonis beati Job, elegantissime exprimentis incarnationem. verbum caro factus est. sed unio non est facta nisi in persona filij. ergo verbum no exprimit nisi

si persona filij. et proprie. ergo etc. Item Augu. xv. de trinit. In trinitate non dicitur verbum nisi filius neq' donum nisi spiritus sanctus. Item Ansel. in mono. Apertissimu est q' nec ille cuius est verbum potest esse verbum suum. nec verbum potest esse ille cuius est verbum. Item racione videt. q' verbum est qd emanat a mente per modum conceptionis. ergo verbum de se dicitur conceptus. sed ee conceptum et genitum sunt idem. sed genitum est notionale. ergo etc. Item verbum dicit q' emanat p modum perfecte expressiois. sed esse imaginem est proprium filij. ergo et verbum. Item o'c verbum dicit respectum ad dicentem. sed ee respectiuus in diuinis est notionalis ter dicitur si dicat respectu ad persona. sed dicent no pot esse nisi psona. etc. Contra q' dicat essentialiter ostenditur sic. sicut dicit Augu. it. de trinit. c. x. verbum est cum amore noticia. sed noticia est essentialiter dictum. ergo etc. Item verbum est quo res manifestatur et exprimitur. h' manifestari est cuiuslibet persone. et manifestatio est equalis. ergo et verbum. Si tu dicas q' non dicitur manifestatio simpliciter sed manifestatio alteri. obijcitur tunc. quia spiritus sanctus est manifestatiuus filij Job. xvj. Ille me clarificabit etc. Item hoc ipsum ostenditur per comparationem ad dicentes quia verbum dicitur respectu dicentis. sed dicentes sunt tres. sicut dicit Ansel. in mono. Unusquisq' in trinitate se dicit. ergo

quereus quod hmoi dicant in vij. li. de tri. ait. Quod deus de deo. lumen de lumine dicitur. Non enim simul ambo de deo. sed solus filius de deo. s. patre. Nec ambo simul lumen de lumine. sed solus filius de lumine et patre.

Ex responsione iam dicta elicitur aliam regulam. q' tñ fm nomen substantie dicitur illud de illo non fm nomina psonarum.

Et est sciendum q' fm nomina substantie tñ dicitur illud de illo lz ibi illa nomina substantiam non significet fm ho eade nomina personarum nuq' dicitur illud de illo. sicut verbum de verbo. vel filius de filio. q' hmoi noia diuersis personis conuenire non possunt.

Ad Aug. lz obscure in eode li. ita dicit. Hoc solum de eis dici no potest illud de illo qd simul ambo non sunt. i. illo solo nomine non possumus veri ad ostendendum unum de vno quod simul ambobus non conuenit. Sicut verbum de verbo dici non potest. quia no simul ambo verbum: nec imago de imagine. nec filius de filio. q' non simul ambo filius vel imago.

Et sicut nomina substantie aliquando intelligentiaz psonarum distince faciunt. ita et interdum totius trinitatis simul. Unde Aug. in eodem li. ait. In patris nomine ipse pater per se pronunciat. In dei no noie et ipse pater et filius et spūs scūs. vt cur dicit. Nemo bonus nisi solus deus. quia trinitas est vnus deus.

go verbum est trinum. sed nihil est trinu nisi essentialiter. ergo etc. Item sicut dicit Anselmus in mono. Dicere nihil aliud est q' cogitare do intueri. sed hoc est essentialiter. ergo et verbum. Si dicas q' dicere fm q' essentialiter dicitur non habet correspondens verbum. Contra. sicut dicit Anselmus. pater se dicit do generat verbum. sed omnis actus fm quem persona reflexcitur supra se est essentialis. ergo et dicere prout est essentialiter respondet verbum. ergo etc. Item hoc ostenditur per comparationem. Ad id quod per verbum dicitur nihil mediuz inter creaturam et creatorē est notio vel notionale. qm mediuz equalr distat ab extremis. sed verbum est mediuz. qm omnia per verbum facta sunt. ergo etc. Item ad hoc dixerunt alij q' dicere

et verbum. Si tu dicas q' non dicitur manifestatio simpliciter sed manifestatio alteri. obijcitur tunc. quia spiritus sanctus est manifestatiuus filij Job. xvj. Ille me clarificabit etc. Item hoc ipsum ostenditur per comparationem ad dicentes quia verbum dicitur respectu dicentis. sed dicentes sunt tres. sicut dicit Ansel. in mono. Unusquisq' in trinitate se dicit. ergo

et verbum. Si tu dicas q' non dicitur manifestatio simpliciter sed manifestatio alteri. obijcitur tunc. quia spiritus sanctus est manifestatiuus filij Job. xvj. Ille me clarificabit etc. Item hoc ipsum ostenditur per comparationem ad dicentes quia verbum dicitur respectu dicentis. sed dicentes sunt tres. sicut dicit Ansel. in mono. Unusquisq' in trinitate se dicit. ergo

et verbum. Si tu dicas q' non dicitur manifestatio simpliciter sed manifestatio alteri. obijcitur tunc. quia spiritus sanctus est manifestatiuus filij Job. xvj. Ille me clarificabit etc. Item hoc ipsum ostenditur per comparationem ad dicentes quia verbum dicitur respectu dicentis. sed dicentes sunt tres. sicut dicit Ansel. in mono. Unusquisq' in trinitate se dicit. ergo

et verbum. Si tu dicas q' non dicitur manifestatio simpliciter sed manifestatio alteri. obijcitur tunc. quia spiritus sanctus est manifestatiuus filij Job. xvj. Ille me clarificabit etc. Item hoc ipsum ostenditur per comparationem ad dicentes quia verbum dicitur respectu dicentis. sed dicentes sunt tres. sicut dicit Ansel. in mono. Unusquisq' in trinitate se dicit. ergo

et verbum. Si tu dicas q' non dicitur manifestatio simpliciter sed manifestatio alteri. obijcitur tunc. quia spiritus sanctus est manifestatiuus filij Job. xvj. Ille me clarificabit etc. Item hoc ipsum ostenditur per comparationem ad dicentes quia verbum dicitur respectu dicentis. sed dicentes sunt tres. sicut dicit Ansel. in mono. Unusquisq' in trinitate se dicit. ergo

et verbum. Si tu dicas q' non dicitur manifestatio simpliciter sed manifestatio alteri. obijcitur tunc. quia spiritus sanctus est manifestatiuus filij Job. xvj. Ille me clarificabit etc. Item hoc ipsum ostenditur per comparationem ad dicentes quia verbum dicitur respectu dicentis. sed dicentes sunt tres. sicut dicit Ansel. in mono. Unusquisq' in trinitate se dicit. ergo

ideo maior coius dicitur filius q' aliqd alioy. Vel aliter. oia bectria importat similitudine alterius. sed filius importat illam similitudine naturalr emanate. imago vt expse imitare. verbum vt alijs exprimeret quatu est de se siue natu exprimeret. id filij frequentis noia illa psona ppter hoc q' ipsam emanatione et habituine illa noie importat pprio. Vel aliter.

Imago importat illa similitudine vt pformem. verbum importat illam vt metaie siue spualē. sed filius conaturalē. et sic pty diuersa ro significadi ea de habituine. et illa eade pprietat est. nec tñ sy nonima. Et i prima accceptione pteit intētio verbi.

In scda intētio filij. In tertia intētio imaginis. Tñ intētiois modus medius est puenētio.

Ita et de solo filio etc. Ut falsum dicitur q' solus filius est deus de deo. q' spūscūs de' est de deo. non ergo solus filius.

Itē dicitur q' ista exclusio artat et mō loquēdi. qd p. q' no dicit simpliciter hoc. sed loquens de patre et filio. dicit no ambo deus de deo. s. solus filius. ita q' ex ipso mō loquēdi solus artat ad facienduz exclusionē pro patre.

Secōm noia substantie tñ dicitur illud de illo. Ut hoc falsum: q' h' dicitur de pte per noia q' no sunt noia substantie. Si tu dicas q' intelligit fm idem nomē. Obijcitur q' h' dicitur pcedēs de pcedēte. et pncipiū de pncipio siue spūscūs de spūscū. hoc tñ noia no dicit fm substantia.

Itē dicitur de hoc qd statim addit ibi lz illa nomina substantia no significēt. q' si hoc ergo significat relationem. ergo hoc nomē deus significat relationē. Et iterū si non significat substantia sed relationem. ergo pnt p eis ponī noia relatiua. ergo p' de pte.

Itē dicitur q' dicitur hoc de hoc est duplīciter. s. fm idē nomen. vel fm aliud. Secōm idē no pot esse nisi pueniat duobus. et q' noia duabus psonis conuenientia fere oia sunt essentialia. lz aliqua sint notionalia. id regula magistri vt in plurimū veritate h'.

Tñ qdaz libri hnt. maxime in qbus no est. pot ponī p glosa. et sic cessat obiectio. q' mag' no intēdit excludere nisi noia ppria q' dicit de vno solo. Obijcitur q' noia no significat substantia. dicitur q' significacionē accipit p suppositione. et tātū valet no significat quātum non supponunt.

Intelligentia eoz q' dicuntur de verbo in parte ista quartuo queruntur. Primo de verbi significacione. Secō de pnotacione. Tertio de ipsius comparacione. Quarto de translatione.

Intelligentia eoz q' dicuntur de verbo in parte ista quartuo queruntur. Primo de verbi significacione. Secō de pnotacione. Tertio de ipsius comparacione. Quarto de translatione.

Intelligentia eoz q' dicuntur de verbo in parte ista quartuo queruntur. Primo de verbi significacione. Secō de pnotacione. Tertio de ipsius comparacione. Quarto de translatione.

Intelligentia eoz q' dicuntur de verbo in parte ista quartuo queruntur. Primo de verbi significacione. Secō de pnotacione. Tertio de ipsius comparacione. Quarto de translatione.

Intelligentia eoz q' dicuntur de verbo in parte ista quartuo queruntur. Primo de verbi significacione. Secō de pnotacione. Tertio de ipsius comparacione. Quarto de translatione.

Intelligentia eoz q' dicuntur de verbo in parte ista quartuo queruntur. Primo de verbi significacione. Secō de pnotacione. Tertio de ipsius comparacione. Quarto de translatione.

Intelligentia eoz q' dicuntur de verbo in parte ista quartuo queruntur. Primo de verbi significacione. Secō de pnotacione. Tertio de ipsius comparacione. Quarto de translatione.

tripliciter accipit in diuinis. Uno modo dicere est idē qd̄ intel-
 ligere. Alio modo qd̄ gnare. Tū Aug. exponit illud Gen. j. dixit
 idest filiū genuit in quo oīa disposuit. Tertio modo dicere idē
 est qd̄ creare. et verbū nō rīdet ei. qd̄ est dicitur. Quātū increa-
 tum. nisi s̄m q̄ dicere idē est qd̄ gnare et ita cōuenit soli patri.
 Sed istud nō v̄ intelligibile q̄ sit loq̄ sine verbo. et q̄ aliquid
 sit dicere cui nō rīdeat verbū. sicut nec gnare sine genito. nec
 nosci sine noticia. et hoc etiā ipse modus loquēdi et intelligēdi
 abhorret. qd̄ dicit et loquat sine oī verbo. Hō voluerūt aliq̄ di-
 cere q̄ dicere accipit essentialiter et p̄sonaliter. qz tres sunt q̄
 dicūt sicut dicit Ansel. q̄ verbū d̄: essentialiter et p̄sonaliter. et
 s̄m istā viā solvere nitunt̄ obiecta ad vtrāq̄ partē. Sed hoc ē
 27 Aug. et 3 Ansel. exp̄sse. Nā Aug. dicit q̄ verbū eo ipso q̄ ver-
 bū d̄: ad alterū. Sicut Ansel. Apertissimū est q̄ verbū nō est il-
 le cuius est verbū. Et hoc p̄t̄ p̄ autoritates Aug. quas ma-
 gister adducit in l̄ra. et Ansel. in monol. hoc exp̄sse negat. Pro-
 pter hoc intelligēdi q̄ dicere est idē qd̄ loq̄. loqui autē est du-
 pliciter. vel ad se vel apud se. vel ad alterū. Loqui ad se nihil
 aliud est q̄ aliqd̄ mēte percipere. Quēs autē percipit intelligēdo.
 et intelligēdo aliud percipit sicut aliq̄. intelligēdo se percipit sicut sibi.
 qz intelligētia assimilata intellectu. Quēs igit̄ dicēdo se apd̄
 se percipit p̄ oīa sibi sibi. et hoc est verbū p̄ceptū. Alio modo dicere
 ad alterū est p̄ceptū mētis expr̄mere. et tūc dicere rīdet ver-
 bū pat̄. dicēdi ergo q̄ sicut in nobis dupl̄ accipit dicere.
 ita in deo. Nā dicere dei apud se vel ad se. hoc est intelligēdo
 28 percipere. et hoc est gnare plē similē. et tūc dicere rīdet verbū
 natū. i. verbū eternū. Alio modo dicere est exterius se expr̄mere
 et sic idē est dicere q̄ se p̄ creaturā declarare. et tūc dicere rī-
 det verbū creatū et verbū tpale. Concedēdi ergo q̄ verbū si-
 cut et dicere dupl̄ accipit. i. eternaliter et tpaliter. Et verbum
 tpaliter est creatū. nec est deus nec est in deo. sed creatura re-
 spectu dei. Verbū eternū est deus. et est illius solius cuius est
 29 percipi. sicut dicere est illius solius cuius est percipere. id̄ rōnes p̄-
 bantes verbū dici notionaliter sunt simpl̄ p̄cedēde. Ad il-
 lud qd̄ obijcīt q̄ verbū est noticia et verbū est manifestatiū.
 Dicēdi q̄ ista nō est tota rōnē. sicut nec nosse est tota rōnē di-
 cere et manifestare. sed necesse est qd̄ cadat ibi p̄ceptū. et qz no-
 30 ticia p̄cepta et manifestatiō p̄ceptū sit p̄ solū filiū nō sp̄m̄
 cōparatiōne ad dicēte. Dicēdi q̄ dicere nō d̄: essentialiter ni-
 si s̄m q̄ d̄: respectu verbi creati. et s̄m q̄ notat effectū tpalē. s̄
 31 v̄o q̄ dicit respectū eternū. sic solus vnus est dicēs. Ad q̄
 obijcīt q̄ dicere nō est aliud q̄ cogitādo intueri. Dicēdi q̄ve-
 rū est vbi intuitus nō est sine p̄cepto. vt in nobis et in p̄ce. sed
 in filio nō est. nec filii in sp̄s̄ctō. Quāuis em̄ se intelligant. tū
 nō percipiūt plē. qz nō est in eis fecūditas ad generādū. Si q̄
 ras rōnē huius Aug. te docet. xv. de tri. qz nos nō intelligim̄
 nisi p̄ intelligētia. et illa semp est genita. In illa autē trinitate
 beata. aliter est q̄ in imagine. qz qlibet p̄sona intelligit. Et id̄
 intelligere nō dicit ibi rōnē percipiēdi. ac p̄ hoc nō cōp̄ctitur
 32 totā rōnē dicēdi vel verbi in deo vt in nobis. Ad illud
 qd̄ obijcīt q̄ actus reflexus supra se. Dicēdi q̄ siue dicat apd̄
 se. siue exterius ad alterū. vtroq̄ modo implicat apud se actum
 absolutū et respectiū. Dicere em̄ apud se est cogitādo siue in-
 telligēdo se p̄ceptū gignere. et rōnē primū est reflexio. sed rō-
 33 ne scōi est relatio. Sicut dicere exterius est se vel p̄ceptū decla-
 rādo aliqd̄ extra formare. Tū dicere vtroq̄ modo reflectitur su-
 pra dicēte et dictū. Supra dicēte rōnē absoluti. supra dictū rō-
 ne cōparati. et sic manifesta est illa obiectio. qm̄ dicere nō tū
 est absolutū. et id̄ nō tū essentialē semp. Ad illud qd̄ obijcīt
 q̄ verbū est mediū. Dicēdi q̄ duplex est mediū. i. essentia et in-
 telligētia. et verbū nō est mediū in essendo sed extremū. qm̄ ip-
 sum verbū oīa fecit. sed solū intelligēdo. qz p̄ p̄ verbum oīa
 fecit. et hoc infra melius dicitur.

Questio. ij. De verbi eterni p̄notatione. et est que
 ex parte creature. Et q̄ sic v̄ primo autoritate ps. Dixit et fa-
 cta sunt. ergo cū dicere nō sit aliud q̄ verbū p̄ferre. et ad dice-
 re sequat̄ facere. et ad facere ip̄m factū. ergo ad verbū sequit̄
 factū. ergo v̄ q̄ verbum p̄notet aliquid creatū. Si tu dicas
 hoc esse dictū de dicere put accipit tpaliter et rīdet ei verbū
 creatum. Contra Aug. xj. p̄ef. Verbo tibi coeterno dicitis que
 cūq̄ dicitis. et sic quicquid dicitis nec aliter q̄ dicēdo facis. qv̄

q̄ illud sit intelligēdi de verbo eterno. C̄t̄e Aug. in libro
 lxxij. q. tractans illud euāgelij. In principio erat verbū. di-
 cit̄ melius in hoc loco verbum interpretamur. vt signet non tū
 ad pat̄e respectū. sed et ad ea que facta sunt operatiua pos-
 tētia. ergo verbum dicit respectū ad facta. sed p̄stat q̄ de ver-
 bo eterno loquit̄. i. qd̄ erat in principio. C̄t̄e sup̄ illud ps.
 Semel locutus est deus. dicit Aug. i. filiū genuit in quo oīa
 disposuit. Si ergo verbū nō tū impōtat̄ gnationē immo etiā
 dispositionē oīm. ergo ad oīa dicit respectū. C̄t̄e Ansel. in
 mono. Cum summus sp̄ritus seipsū dicit. dicit oīa q̄ facta
 sunt. ergo eodē verbo dicit se et creatur. sed verbum dicit re-
 spectum ad illud qd̄ p̄ verbum d̄: ergo nō tū ad pat̄e s̄ etiā
 ad ea que facta sunt dicit respectum. ergo et. Contra. Qd̄
 qd̄ connotat tēporale d̄: tēporaliter. sed verbum non dicit tē-
 poraliter in diuinis. qz in principio erat verbum. ergo verbū
 non connotat tēporale. qz oīs creatura vel creatum tēporalis
 ter incipit. accipiēdo large tēpus. ergo verbum nihil conno-
 tat in comparatione ad creaturas. Si tu dicas q̄ connotat in
 habitu non in actu sicut eterna dispositio et p̄destinatio. Cō-
 tra. si nunq̄ aliquid fieret vel fēdum esset. ad huc pater seipsū
 sum diceret. ergo et verbum mēte concipet. ergo verbum esset
 si nūq̄ vlla creatura esset futura vel p̄ns. ergo et. C̄t̄e dicit̄
 re verbum est necessarium. qm̄ sicut in p̄cedētibus p̄batū fuit
 dist. vj. productio p̄sonē est necessaria. sed productio creature
 est contingēs. vñ cum producit eaz possit non producere. si er-
 go simpl̄ necessarium non claudit in se contingēs. verbū nō
 dicit respectum aliqd̄ ad creaturā. C̄t̄e si creator et creature
 summe sunt distātia. ergo in nullo cōdicant. si ergo verbum pa-
 tris est vnū et summe vnū. ergo illo verbo cum dicat deus p̄-
 impossibile est creaturā dici. ergo si creatura nō d̄: illo verbo
 nō ergo dicit respectū ad creaturā. C̄t̄e si verbum dicit res-
 pectum ad creaturā. ergo poterit dici verbū creature. qd̄ est
 p̄esse negat Ansel. in mono. verbum quo creaturam dicit nes-
 qua q̄ est verbum creature. Si tu dicas mihi q̄ dicit respectū
 ad dicēte p̄ncipali. vñ non pōt dici nisi verbum patris. eadē
 rōnē cū sp̄s̄ dicit respectū ad creaturā cum oī nomē dicens
 respectum ad creaturā sit essentialē non p̄sonale. verbum nul-
 lo modo d̄: p̄sonaliter. qd̄ est contra p̄determinata. C̄t̄e R̄.
 dicēdi sicut dicit Aug. Tunc verbum d̄: vel gnatur. quādo
 mēte similitudo vel imago altius cognoscibilis concipitur
 et verbum illud respicit qd̄ respicit similitudo p̄cepta. quoniam
 igitur mēs nostra. nec simul. nec vno et eodē videt se et alia. id̄
 alio verbo dicit se. et alio alia. immo alijs. tot enim in eo sunt
 verba quot intellecta. summus autē sp̄ritus in pat̄e se et omnia
 vno aspectu et eodē cognoscit. et cum intelligit se et alia. cogno-
 scit se vt alioz p̄ncipiū. et ergo in ipso vis conceptiua percipit
 similitudinē omnia circūp̄ctētē sub intuitu vno siue aspectu
 et percipit siue gnatur vnū vbum qud̄ est similitudo patris imita-
 tiua. Et similitudo rerum exēplatiua. et similitudo operatiua. et
 ita t̄s quasi medium et dicitur p̄ opari p̄ vbum. et vterius ip̄s
 si vbo attribuitur q̄ sit dei virtus et dei sapiētia. Et ita p̄t̄ q̄
 verbum diuinum dicit respectum ad pat̄e dicēte ip̄s a quo
 gnatur p̄ omnia consimilēm. Dicit etiam respectum ad crea-
 turam p̄ modum exēplarietatis dispositiue et virtutis operati-
 ue. et quia ista non dicunt respectum in actu sed solum in habi-
 tu. dico q̄ sicut exēplar dicit respectum in habitu et potētia. s̄
 militer quia multa scit deus et pōt q̄ non facit. sic et vbum eter-
 num. Tū sicut supra dictum est de dono. ita etiam nunc intelli-
 gēdi de vbo. Concedēde igitur sunt rationes probātes q̄
 dicit respectum sed non connotat effectum actualiter. Tū pri-
 ma ratio q̄ probat de effectu actuali solūda est sicut in oppo-
 nēdo tactum est. quia ibi loquitur de dicere s̄m q̄ ei respōdet
 verbum creatum quod est quasi verbum prolaturū: s̄ tamē illud
 dicere est p̄ vbum increatum. sicut pater dicitur opari p̄
 filium. et hoc ē quod dicit Augusti. q̄ eterno vbo dicit q̄cumq̄
 dicitis. et sit quicquid dicitis. Potest tamē dici q̄ illud dicere ē
 eternum. et tantum valet quantum disponere. s̄ hoc non dicit
 effectum. s̄ respectum in habitu. et hoc concessum est q̄ vbum
 dicit. Et q̄ iste sit intellectus Augustini pater p̄ litteram ses-
 quētē. et simul et sempiternē dicitis. Nec tamē simul et sempiternē
 na sunt q̄cumq̄ facis. Et hac autoritate p̄t̄ vt itas responsio-
 nis q̄ vbum dicit habitualē respectum. Ad illud qd̄ obijcīt
 tur in p̄t̄arum q̄ nullum eternum p̄notat tēporale. dicēdi
 q̄ verbum

q̄ verū est in actu vnde verbū proprie loquēdo nō cōnotat eſſe factū sed dicit respectū. nō ad creaturam iam existētem vel ē futurā tñ. verū etiam possibile fieri. & sic p̄ respōsio ad instā-
36 tiam quam inducit in cōtrarium. Ad illud qd̄ obijci q̄ pro ductio verbi est necessaria & eterna. sed creature cōtingēs di cēdū q̄ q̄uis actualis productio creature sit voluntaria. tñ po tētia producēdi & sciētia est necessaria. Impossibile em̄ ē deū nō posse. & impossibile est deū nescire creaturas producere.

37 Ad illud qd̄ obijci q̄ nō cōcāt in aliquo. dicēdum q̄ ver- rum est de communitate essentiali & predicatiōe. & hoc modo nō communicat in verbo. q̄ verbū est deus nō creatura. nō lōminus tñ fm̄ aliquam rationem p̄nt habere respectū ad idē tñbū em̄ impedit q̄ vnus & eiusdem deus sit principium. et creatura sit effectus. & ita ē de verbo eterno qd̄ dicit respectū ad patrē vt ad principium. ad creaturam autē vt ad effectū.

38 Ad illud qd̄ obijci q̄ tūc pōt dici verbum creature. Dicen dum q̄ sicut patet ex ratione nominis. verbum dicit respectū vt ad producētem. q̄ dicit verū dicētis. similiter donū. & q̄ principalis respectus importat p̄ nomē. solū dicit respectu p̄ sone. ideo nec filius dicitur verbus creature. nec spūs sanctus donum creature. Et si tu obijcias de hoc nomine spiritus. dicēdum q̄ prout de spiritu belie dicitur. nō accipitur sub actu personali q̄ spiritus sanctus dicitur spiritus patris & filij tñ. sed accipitur ab actu spirandi. De quo Job. iij. Spiritus vbi vult spirat. et iste est actus essentialis. vnde sicut dicit deus belye. q̄ sicut belye. vel ab aliquo alto actu. ita dicitur spiritus belye. quia spirat belye. ita etiam posset dici spiritus sanctus belye. sicut dicit Dan. vlti. Suscitauit deus spiritus pueri iunioris. Nec hoc est contra magistrū. q̄ ipse loquitur de spiritu prout est uo-
39 mē impositū a proprietate personali. & magis determinatum & illud totale nomē q̄ sicut pro persona. q̄ hoc nomē spiritus p̄ se. ideo frequētius inuenim̄ spiritū dici alicuius boīs q̄ spm̄ sc̄m̄ alicuius boīs. attamē inuenim̄ alicubi. q̄ sicut dicit spūs belye. q̄ in eū spirat & inspirat. ita spūs sanctus belie. q̄ eī sancta inspirat. & ideo fortassis ibi dicitur est q̄ suscitauit spm̄. q̄ non fuit ad futura predicēdum sed ad iniquū iudiciū retractādū.

Ad illud qd̄ obijci q̄ nomē dicēs respectū ad creaturaz nō est notionale. Dicēdū q̄ verū est si illū pure dicat. sed ver- bū nō tñ ipsum dicit. nec principaliter dicit. sed principaliter dicit respectū ad patrē. sicut & de dono dicitur est. Magis autē filius & spūs sanctus nominantur nobis dicētibus respectum ad creaturam q̄ pater. qm̄ fm̄ rationem intelligēdi & appropian di quasi mediū sunt inter nos & deū. & fm̄ rationem appropiā di sunt reducētes ad deū. Unde fm̄ Aug. pater est principius ad qd̄ reducimur. filius forma quam sequimur. & spiritus sanctus gratia qua recōciliamur. vnde & ipsi magis proprie nobis da ri dicunt q̄ pater &c.

De comparatione verbi ad sapiētia. Questio. iij. & cum filius sit verbū & sapiētia que ritur qd̄ istozum sit prius fm̄ rationem intelligēdi. Et q̄ sapiē tia prius sit videt Aug. ix. de tri. c. x. Verū est cū amōre noti cia. ergo verbū fm̄ rationem intelligēdi addit supra noticiam sed qd̄ se habet per additionē ad aliud. presupponit illud. er go &c. Item noticia dicit essentialē. sed verbum personale. ergo cū essentialē sit communis. & esse communis fm̄ ratio nē intelligēdi sit prius. ergo &c. Item verbum dicit respectus ad creaturas. sapiētia autē dicit quid absolutus de ratione sui noīs. ergo cū absolutū fm̄ rationē intelligēdi sit prius respe ctivo. ergo & sapiētia q̄ verbum. Contra. Eccl. j. Fons sa piētie verbū dei in excelsis. fons dicit rationem principij. ergo verbū est principium sapiētie. sed qd̄ est principium est pri us fm̄ rationem intelligēdi necessario. ergo verbū prius q̄ sa piētia. Item verbū sicut dicit Aug. in li. lxxxiij. questionū. dicit operatiuam potētiam. sed potētia sicut dicit R. lēbar. fm̄ rationem intelligēdi prior est q̄ sapiētia. ergo &c. Itē verbū dicit similitudinem interius p̄ceptam. sapiētia dicit habitus vel habilitatem ad cognoscēdū. Sed cōceptio similitudinīs & specterū precedit ipsam habilitatem. ergo & verbū precedit sapiētiam in intelligēdo. Iuxta hoc querit cū filius dicat verbū & sapiētia. propter quid sapiētia solū est appropiatum nō proprium. verbū autē est propriū. Et iterū cū filius sit fili us & imago. & verbū proprie querit que sit differētia istozum no minum. Si enim non est differētia nisi in voce. tunc videntur

esse nomina synonima. Ad illud dicendum q̄ in intellectu verbi cadunt iste conditiones. scilicet intelligētis cognitio similitudinīs conceptio & alicuius expressio. Et hoc patet si consideremus generationē verbi fm̄ Ansel. in suo mono. qui dicit sic. Lum cogito notum dominem absentem. format acies cognitionis in se talem imaginem eius qualem illam per visum oculozum in memoriam contraxi. que imago in cogitatione verbum est eiusdem hominis quem cogitando dico. Habet igitur mēs ra tionalis cum cogitando se intelligit secum imaginē suam ex se natam. i. cogitationem sui ad sui similitudines quasi sua im pressione formatam que imago eius verbus est. Hoc itaq̄ mo do qd̄ negat summam sapiētiam cū se dicēdo intelligit. gigne re cōsubstantialē sibi similitudinem. i. verbū suū. Verū autē nō est aliud q̄ similitudo expressa & expressiua. cōcepta in spū intelligētis fm̄ q̄ se vel aliud intuetur. Unde patet q̄ intel lectus verbi presupponit intellectum noticie & generationis & imaginis. Intellectū noticie. intuitu spiritus intelligētis. Intellectum generationis in conceptione interiori. Intellectum imaginis. in similitudine per omnia conformi. & super addit bis omnibus intellectum expressiōis. Quā igit intuit intelligētis nō dicit respectū. ideo ipsa sapiētia & noticia non dicit proprium. Sed qm̄ cōceptio & similitudo dicit propriū. ideo necesse est tam nomē filij q̄ imaginis q̄ etiam verbi pro prie dici. Et rursus pater ordo in dicēdo. & patet etiam differē tis modi dicēdi ratio. Nam sapiētia vel noticia dicit prius in intelligēdo. deinde filius qui dicit ipsam emanationem sive cōceptionem. deinde ima go q̄ dicit modus expressiōis emā nādi. & tertio modo verbū qd̄ dicit hec oīa & super addit ratio nem exprimēdi & manifestādi. His vitiis facile est ad obiecta respōdere. Lōcedo enim q̄ fm̄ rationē intelligēdi intellectus noticie & sapiētie est prior. Ad illud qd̄ obijci q̄ est fons sa piētie. dicēdum q̄ illud intelligit de sapiētia creata. Ad illud qd̄ obijci q̄ dicit potētiam operatiuam dicēdum q̄ ver- bum & si habeat omnipotētiam sicut pater. tñ ipsum verbū nō dicit potētiam operatiuam de ratione sui nominis nisi inquā tum illa potētia est operatiua p̄uēta dispositione. & qm̄ dispo sitio est actus sapiētie. ideo sapiētia prior in intelligēdo est. Ad illud quod obijci q̄ similitudo est prior habitate in intelligēdo. dicēdum q̄ istud verum est in quibus est sapiens tia per acquisitionē sicut in nobis. sed nō sic in deo. immo cōo uerso. q̄ ex intuitu mētis summe sapiētis orit verbū quod di citur esse summa sapiētia. ita q̄ similitudo cōcepta nō dat sa piētiam cōcipiēt. immo magis accipit qd̄ vltimo querit iam determinatum est.

Questio. iij. De trāslatione huius noīs verbus ad diuina. Et q̄ nullo modo debet ar trāsseri videt. Omnis trāslatio est fm̄ similitudinē. sed ni hil in creatura vanius est verbo. q̄ statim dū sit trāsser nō est verbū autē dū manet in eternum. ergo &c. Item cum sit ver bum intelligibile & sensibile fm̄ duplex dicere. queritur quod istozum trāsseratur. Et q̄ non exterius vult Aug. xv. de tri. Verū exterius nō est verbū. sed signū verbi. ergo si verbum diuinū est verū verbū. ergo &c. Itē exterius verbum erit a di cēte. verbum autē diuinum semper est in dicēte. q̄ ego in pa tre. dicit veritas Joh. xiiij. ergo &c. Itē videtur q̄ nec ad similitudinē interioris cogitationis. q̄ dicit Aug. xv. de tri. Cogitatio est quid volubile. in deo autē nihil est volubile. ergo &c. Item cogitationes mortalium timide sunt Sap. ix. & incerte prouidētie nostre. sed in verbo diuino nulla est falli tas. nulla dubietas. ergo &c. Itē multa cogitamus q̄ nobis displicēt. sed verbum diuinum est p̄ omnia placēs. ergo &c. Itē multa cogitamus q̄ non possumus. sed verbum diuinū est omnipotēs. ergo &c. Lōtra. Inter omnia creata imago est exp̄ssio. ergo inter oēs emanationes ea est exp̄ssio q̄ est i imagine. sed emanatio similis verbo increato in imagine est emanatio verbi a mēte. q̄ exp̄ssio. ergo conueniēter trāsserēt. Itē q̄ dicatur p̄ comparationē vbi intellectus hoc v̄ p̄ cō parationē ad res extra. quoniam ecclesiasticus fm̄ aliam trāslationem. lxx. Principium omnis operis verbum. sed per dei filium omnia sunt facta. ergo &c. Item q̄ verbum vocis sit simile videtur quia verbum dicitur. quia expressiuum & man ifestatiuum. vnde nec patrē quis nouit nisi filius. & cui volues rit filius reuclare Dat. xj. sed hoc maxime est i verbo vocis.

40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

Nā verbū interius nō p̄ nisi p̄ verbū vocis. ergo verbū scra-
tum d̄: ad similitudinē exterioris verbi. ¶ Itē Basilius filio
dei attribuit sensus sapiētia virtus verbum ⁊ lumē. Sensus
quo cogitant oīa. sapia qua oīa disponunt. virtus qua cuncta
fiūt. verbū quo annūciant. lumē quo clarescūt. Si ergo ver-
bū d̄: rōne annūciationis. ⁊ hoc p̄inet ad verbū vocis. p̄t̄ q̄
illud verbū d̄: ad similitudinē verbi plati. ¶ Rñ. dicēdū q̄ si
44 cut rō paternitatis p̄ prius reperit in deo q̄ creaturis. tñ ip̄s
nomē est trāslatū a nobis ad deū. sic rō lucis sic sapiētie ⁊ bo-
rum similitū. sic ē rō verbi ⁊ significati p̄ prius ⁊ nobilius est
in deo q̄ in hominibus vel in nobis. tñ nomē trāslatū est a nobis
45 ad deū. ⁊ trāslatio autē fit p̄pter duo. Una rō est p̄pter similitu-
dinē expressas. Alia rō est p̄pter instructionē nostrā. ⁊ hec duo
hic sunt. Prīmū q̄dē ē expressa similitudo verbi creati ad scra-
tū. ad quā insinuādā distinguit beatus Aug. in li. xv. de tri. ver-
bū fm̄ triplīcē differentia. Nā vnū est verbū sensibile. aliud ē
46 verbū intelligibile. tertiū est verbū mediū. Verbū sensibile at
tēdit in platione vocis. verbū intelligibile in cogitatione rei
verbū mediū in cogitatione vocis. Et est ordo. q̄ primo cogi-
tat aliqd̄ bō qd̄ sit. scđo qualiter debeat cogitatū p̄nunciare.
tertio p̄nunciat. Sicut ergo ratio trinitatis reperit in sensu.
reperitur in ratione conuerfa ad sensum reperitur in ratione
fm̄ se. sic ⁊ rō verbi. Et quādamodū trinitas in qua p̄sistit ex-
pressa similitudo nō est in sensu. nec in inferiori parte rōnis. s̄
in rōne fm̄ se. sic cū tripl̄ dicat verbū. in nullo p̄sistit similitu-
do expressa nisi ī verbo intelligēdi. ⁊ hoc est verbū quod ad nul-
lam p̄inet linguā. Tñ dicit q̄ hoc pōt videre. aliquo mō vi-
47 det illius verbi similitudinē. Similitudinē autē illius verbi
ad illud assignat quātū ad tria. s̄. quātū ad emanationē siue
originē quātū ad dispositionē quātū ad vnionē. Nā hec tria
in filio dei est p̄siderare. Originē fm̄ quā d̄: filius. dispositio
nē eternā fm̄ quā d̄: mūdus archetypus ⁊ ars plena oīm rōnū
viuētū. ⁊ vnionē fm̄ quā d̄: bō factus. Similitudo est in ori-
gine. Nā sicut filius p̄ modū nature p̄cedit p̄ oīa patri similitus
sic verbū intellectus a mēte p̄cedit p̄ modū nature p̄ oīa ci si-
mile ⁊ equale. vñ d̄: mētis p̄ceptus. Quātū ad dispositionē
est similitudo. nā sicut bō nihil operat rōnabiliter qd̄ nō p̄es-
cogitet ⁊ mēte cōcipiat. sic deus pater in verbo oīa disposuit.
Et sicut dispositio nostra vel p̄ceptio pōt esse etiā si nō se-
quatur opus sic ⁊ dispositio eterna ⁊ p̄cognitio nō ab opere
depēdet. Quātū vō ad vnionē est similitudo. Nā sicut ver-
bum mētis vnū vocē vt innotescat. ⁊ tñ nō trāsit in vocē s̄ ma-
48 q̄ vnū est carni ⁊ nō trāsit in carnem. sed manet integrum
apud patrē. hec igit̄ est similitudo. Sed tñ hec similitudo nō
attēditur in verbo mētis generaliter. Nā sicut dicit idē Aug.
frēquēter cogitamus que nescimus. ⁊ sic verbo nostro p̄iun-
cta est fallacia. Frēquēter que nolumus. ⁊ tñ cōiuncta est dis-
plicētia. Frēquēter que nō possumus. ⁊ tñ iuncta est potētia.
Diuinū autē verbum est verissimum placētissimum omnipotē-
tissimū. ideo expressa eius similitudo nō cōsistit in verbo nos-
stro nisi sit verbum certe noticie ⁊ complacentie ⁊ potentie. ⁊
hoc est verbū qd̄ consistit in cogitatione iuncta sibi affectiua ⁊
operatiua. Tñ Aug. ix. de tri. verbū est cū amore noticia. ⁊ si
addat virtus tūc est rō p̄fecta. ⁊ sic verbū est cū amore ⁊ virtu-
te ⁊ noticia. Transfert igit̄ verbū a verbo interiori fm̄ p̄cedis-
ctas similitudines ⁊ p̄determinatas cōditiones ⁊ hec est rō
ex parte rei. Ratio autē ex parte nostra est. q̄ diuina intelligi-
mus p̄ creata. ergo cū audimus patrē ⁊ filiū cogitam⁹ de p̄e
carnali ⁊ filio vt subicemur ad cogitādū gnationē sp̄ialē. idē
diuinitissimus iohes q̄ totus erat in p̄emplatione diuinitatis
eueatus verbi noie vsus est dicēs. In principio erat verbum
qd̄ verbū q̄ intelligit. multū p̄ficit in cognitione filij dei. Dis-
uiso patēt obiecta. Lōcdo em̄ q̄ verbū exterior nō ē exp̄s-
sam similitudinē. tñ q̄ vnū. tñ q̄ p̄cedit exterior. tñ etiā q̄
nō est verbū sed verbi signū. verbū autē interius h̄z boz oppo-
sita. Lōcdo ē q̄ verbū interius dubiū vel falsum vel impos-
tēs vel displicēs nō h̄z expressam similitudines. sed verbū qd̄
h̄z oppositas p̄ditiones. ¶ Ad illud qd̄ obijcit ad oppositum
49 q̄ verbū intelligibile h̄z similitudinē p̄cedēdū est. ¶ Qd̄ autē
obijcit de verbo sensibili. dicēdū q̄ aliquā h̄z similitudinē sed
nō expressam. idē trāslatio nō est fm̄ ipsam sed fm̄ interius qd̄
est similitus. vt p̄z. Nullū autē verbū pōt illi assimilari. nā illud

solū h̄z cū dicēte idēritatem substācialem. ⁊ similitatem natu-
ralem. q̄ est simul natura ⁊ duracione. que p̄ditiones vt dicit
beatus Aug. nō insunt nostro verbo. ⁊ ideo quīs sit similitus
do. est tñ nōnulla dissimilitudo. ⁊ idē pōt recte dici trāslatio.
q̄ nō est p̄ oīa similitus. ⁊ sic oīa patēt.

Ostendit quid sit signi-
ficatum huius nominis inge-
nitus in se dicens q̄ sit p̄priū
personae patris differens a pa-
ternitate. ⁊ dictum fm̄ relatio-
nem.

Deterea p̄si-
derari op̄z q̄
nō tñ tres p̄-
dicte p̄prietates
sive notio-
nes in p̄sonis
sunt. verū etiam alie que alijs
notant noib⁹. Nā etiā hoc no-
mē ingēnī? relatiue d̄: de p̄e-
trinitatē d̄signat notionē q̄ p̄-
vel genitor. Nō ē enī idē esse
patrē ⁊ esse ingēnitū. i. non ea
notione pater d̄: qua ingēni-
tus. Pater enī vt predictum
est d̄: fm̄ p̄prietatē genera-
tionis. Ingēnitus autē fm̄ p̄-
prietatē innascibilitatis. dis-
fert ergo pater a filio autoi-
tate generatiōis. differt etiā
p̄prietate innascibilitatis. i.
q̄ ingēnitus. Unde Augusti-
nus distinguēs iter p̄prie-
tatem qua p̄ dicitur. ⁊ illam
qua dicit ingēnī? in v. lib. de
tri. sic ait. Non est hoc dicere
ingēnitū qd̄ ē patrem dicere.
q̄ ⁊ si filij nō genuisset. nihil
p̄hiberet dicere eū ingēnī. Et

Dist. xviii.

De his que p̄prietate ⁊ ceteris
naturaliter dicunt de deo fm̄
relationē seu p̄prietatē
nō personalem que est in
nascibilitas.

Deterea cō-
siderari op̄z
q̄ nō tñ ec-
Supra egit
magister de

proprietatibus que sunt
personarū ⁊ personales
hic incipit scđa pars in q̄
agit de p̄prietatibus si-
ue relationibus non per-
sonalibus. Et diuiditur
hec pars in duas. q̄ p̄p-
prietas nō personalis est
duplex. s̄. innascibilitas ⁊
cōmunitas spiratio q̄ signi-
ficantur per hoc nomen
principius. idē primo agit
de innascibilitate. secūdo
de cōmunitate spiratio
ne infra dis. xxii. Et p̄e-
torea aliud nomē ec. p̄e-
ma pars h̄z duas. In pri-
ma determinat de p̄prie-
tate innascibilitatis. In
scđa q̄ opposita circa op-
posita clarius elucescunt
tāgit icidēter de p̄prie-
tate nascibilitatis ⁊ nasci-
bilis infra dist. eadem.
Scđo quoz est q̄ si-
cut filius. Itē prima ps
h̄z quattuor partes. In
prima ostendit quid sit si-
gnificatum huius nomi-
nis ingēnitus in se ostē-
dens q̄ sit propriū per-
sonae patris. ⁊ differens a

paternitate. ⁊ dictum fm̄ relationem. Scđo determinat si-
gnificationem in equipollenti. sicut in hoc nomine non genit⁹
⁊ in hoc nomine innascibilis. ibi. Ideo solēt queri vtrū sit
solus ec. Adiungens que sit p̄prietas fm̄ quam pater d̄: in-
genitus. ibi. Si autē vis scire. Tertio determinat huius nois
vsum. ostēdēs q̄ quīs nō habeat ortū ex scriptura. q̄ tñ licet
eo vti. quīs Ambro. videat dicere p̄trariū. hoc em̄ facit ad re-
p̄bendēdū hereticos. ⁊ hoc facit ibi. Illud etiam tacere nō
op̄z. In quarta vō determinat quoddā dubiū qd̄ ex p̄deter-
minatis habet ortū. ibi. P̄torea queri solēt ec. Similiter se-
cūda pars in qua icidēter determinat de p̄prietate filij si-
ue nati habet duas fm̄ duo que ibi tāgit. Qz em̄ supra dicitur
fuerat q̄ sapiētia diceret cōe. ⁊ imago propriū. Ideo q̄ hoc pos-
set gnare dubium. q̄ inuenimus ecōtrario aliquādo. ideo p̄i-
mo ostēdit q̄ sapiētia nata p̄prie dicitur de filio. Scđo
vō ostēdit q̄ imago aliquando accipitur essentialiter. ibi. Illud
etiam sciri oportet.

¶ Si filij nō genuisset. nihil prohiberet dicere eum inge-
nitū. Uidec fm̄ hoc q̄ accidat persone ingēnite generare ⁊ ita
esse patrem. ¶ Itē ex hoc videtur sequi q̄ remota paternita-
te adhuc remaneat persona patris. ⁊ ita paternitas nō est p̄-
prietas personalis. ¶ Rñ. dicēdū q̄ est loqui de intētiōe bu-
ius nois ingēnitus ⁊ pater vel simplr. vel put ponunt in p̄s-
ona diuina. Si loq̄mur simplr. sic diuerse sunt intētiōes. ⁊ vna
p̄tēt

per aliam est intelligibilis et separabilis...

quantum ad intellectum nostrum. Sed quod possit intelligi aliquid preter alterum...

gignat quisque filius. non ex eo ipse est ingenuus...

Quod dicitur ingenuus per hoc ostendit quod non sit filius...

Non ergo ista tamen dicam in genitum. sed etiam non genitum quod tantum valet...

non ponatur esse pater. cum ponatur plenitudo fontalis...

genitore sit. ita cum dicitur ingenuus non ad se dicitur...

Quid significet ingenuus in equipollenti...

Quibusdam videtur quod pater solus debeat dici non genitus...

Que sit proprietas secundum quam dicitur pater ingenuus...

tamen secundum aliam relationem una ponit aliam necessarium...

Negativa porro per secula non id efficit ut quod sine illa...

Si tu dicas quod Augustinus loquitur secundum quod facit negationem in genere...

Respondetur dicendum quod modus dicendi secundum substantiam circa terminum negatum...

Non genitus ad non genitorem refertur...

esto p impossibile nullus
 esset nisi vnus sol. ille vti
 qd esset non genitor.
 Respon. dicendum qd re
 ferri ad aliquē hoc potest
 esse dupliciter. aut fm ra
 tionem existēdi. aut fm ra
 tionem intelligēdi. fm ra
 tionem existēdi quando
 importatur habitudo rea
 lis. Scdm rationem intelli
 gēdi quando priuā ba
 bitudo realis. Ad hoc em
 qd intelligat priuatio babi
 tudinis. necesse est intelli
 gere habitudinē. et ad hoc
 qd habitudo intelligatur ne
 cesse est intelligi duo extre
 ma vt affirmata et ita ad h
 vt intelligatur priuatio ba
 bitudinis sine relationis
 necesse est intelligi duo ex
 trema negata et quantum
 ad hoc dicit Augusti. non
 genitum referri ad non ge
 nitorem. quia non po
 test capi intellectus eius nisi
 si per intellectum illius. et
 ita quantum ad rationem
 dicēdi dicitur fm relatio
 nem. sicut non homo dicitur
 fm substantiam.

Ambro.

scibilitatis. Significata q̄ i
 scripturis psonarū. intelligē
 tia et distinctio inascibilitatis
 natiuitatisq; (sc̄su) solitari
 de nō est opinādu. Discre
 tio q̄ vel distinctio psonarū
 in scripturis posita est. in nul
 lo autem nature distinctio.
 Determinat vsus istius
 nois ingenit⁹ qd quis nō hz
 ortū ex scriptura. tū lz eo vti.
 quis Ambrosius videat di
 cere dñi. qz hoc fecit ad he
 reticorum reprehensionē. d
 Illud etiā taceri nō opz q
 arriani ex eo pbare nitēbāt
 alteri⁹ substantie esse p̄tem. al
 terius filiū. qz ille ingenit⁹. et
 ist e genitus dicit cū diuersū
 sit esse ingenitū et esse genitū
 Unde Ambro. eozū questio
 ni respondēs. dicit se in diuinis
 scripturis hoc nomē scilz
 ingenit⁹ nō legisse ita iquies
 in quarto li. de sp̄sctō. Cum
 dudum audierint quidam di
 centibus nobis filiū dei qui
 generat⁹ est. patri q̄ genera

uit inaequalem esse non posse. quis ille generat⁹ sit. iste
 generauit. qz generatio est nature. aduersus qdem illā
 questionē vocem sibi arbitranē acclusam. sz in tergier
 satione damnabili in eodem loco vestigiū vertit. vt pu
 tent mutationē fieri questionis. mutatione sermōis di
 centes. Quomodo possunt esse ingenit⁹ et genit⁹ vni⁹
 nature atq; substantie. Ergo vt respondeam mihi ppo
 site questionī. primo oim in diuinis scripturis ingenit⁹
 nusq; inuenio. nō legi non audiuī. Cuius ergo mutabi
 litatis sunt hoies huiusmodi. vt nos dicāt ea vsurpare
 que nō sunt scripta. cum ea que sunt scripta dicamus. et
 ipsi obijciat qd scriptus non sit. nōne ipsi sibi aduersan
 tur et autoritatem calumnie sue derogant. Attēde leto
 quoniam hoc noie ingenitus nolebat vti Ambrosi⁹ p
 pter hereticos. ita et nos subtere quedaz oportet pro
 pter calumniāntiū insidias. que catholicis ac pijs lecto
 ribus secure credi possunt. Sunt etenim quedā que nō tā
 te sunt religiois et autoritatis vt eis nos oporteat sem
 per cōfiteōdo ac recipiendo inseruire. verū silentio aliqū
 preteriri queunt. nec illius tamen sunt peruersitatis. qm
 cum oportunū fuerit. eis vti liberum habeamus.

Determinat dubium ortum ex predictis. an. s. di
 uersum sit esse patrem et esse filium.
 Præterea queri solet cum supra dictum sit. qz aliud
 est dicere ingenitū. aliud patrē. Et qd diuersum sit geni
 tus et ingenitus. vtrū similiter diuersum sit esse patrem
 et esse filium. an idem. Ad quod dicimus qz ex eodē sen
 su quo dī diuersum genit⁹ et ingenit⁹. et quo dī non esse
 eē p̄tem et esse filiū. potest dici nō esse idē
 sed diuersum esse patrem et esse filium vel esse sp̄sctū
 qz non ea notione pater est pater qua filius est fili⁹. vel
 qua sp̄sctū est sp̄sctū. Ideoq; ex hoc sensu conce
 dimus. qd aliud est esse patrē et aliud est esse filiū. qz alia

Rñ. vbi dicit eē et esse filium. an idem. Ad quod dicimus qz ex eodē sensu quo dī diuersum genit⁹ et ingenit⁹. et quo dī non esse eē p̄tem et esse filiū. potest dici nō esse idē sed diuersum esse patrem et esse filium vel esse sp̄sctū qz non ea notione pater est pater qua filius est fili⁹. vel qua sp̄sctū est sp̄sctū. Ideoq; ex hoc sensu conce dimus. qd aliud est esse patrē et aliud est esse filiū. qz alia

notio est qua pater est pater. alia qua fili⁹ est filius. Sz
 si trāspōnas vt dicas. aliud est patrē esse aliud filiū ee va
 riat intelligētia. et ideo nō oee dī. Est em̄ sensus talis
 ac si dicat. aliud est quo pater ē. nō quidē pater. sed est
 aliud quo filius est. nō quidē filius. sed est. qd penitus
 falsum est. Eo em̄ pater est quo pater deus est. id est p
 essentia vel natura. At filius eo deus est quo pater
 de⁹ est. Eo ergo filius est quo pater est. et ita idē est pa
 trem esse et filiū esse. sed nō est idē esse patrē et esse filiū.
 Unde Aug. in. v. lib. de tri. ait. Quāuis diuersum sit
 esse patrē et esse filium. nō est tamē diuersa substantia.
 qz nō hoc fm substantiā dī. sed fm relatiū. qd tamen
 relatiū nō est accidēs. qz nō est mutabile. Ecce diuer
 sum esse dicit esse patrē et filiū. qd iuxta rationē predi
 ctam accipi opo: ret. qz scz alia notio est qua est pater
 alia qua est filius. Non em̄ fm essentia pater dicitur
 pater. vel filius: filius. sed fm relationem.

Incidētē determinat de p̄prietate filij sine nati.
 oñdens qd sapia genita vel nata p̄prie dī: de filio. f
 Sciēdū qd ē. qd sicut sol⁹ fili⁹ dī: vbi v̄l imago. ita et
 ipse sol⁹ dī: sapiētia nata vel genita. Et id querit vtrū
 hoc relatiue dicat. et si relatiue dī. an scdm eandē rela
 tionē qua dī: verbū et imago. De hoc Aug. in. vii. lib.
 de tri. ita ait. Id dīci accipiamus cū dī: verbū. ac si di
 catur nata sapiētia. vt sit filius et imago. et hec duo cū
 dicunt. i. nata sapiētia in vno eozū. eo qd est nata et ver
 bum et imago et filius intelligat. Et in his oib⁹ nomi
 nibus nō ostendat essentia. qz relatiue dicuntur. At in
 altero qd est sapiētia. etiā essentia demonstratur qm̄
 et ad se dī. seipsa em̄ est sapiēs. Et hoc est eius esse qd
 sape. vñ pater et filius simul vna sapia. qz vna essentia.

Caue lector qualiter hoc intelligas quod hic dicit
 d. aug. videtur enim dicere qd cum dicitur nata sapia. ibi
 sapia essentiam significet. et nata relationē notet. Qd
 si ita est. cogimur dicere essentiam diuinam esse natam
 quod superioribus repugnat.

Sed ad hoc dicim⁹. qd in altero. i. i eo qd nata est ea
 dem notio intelligatur. que notat cum dicit. verbuz et
 imago. In altero vero. s. sapiētia demonstrat essentia. i.
 demonstrat qd filius sit essen
 tia. qz sapiētia fm essentiam
 dī. Et ideo cuz dī nata sapia
 intelligat qd ipse qd natus est.
 essentia est. ibi tñ sapiētia nō
 p essētia. sz p p̄p̄tati facit i
 telligētia. vt sicut qñ dī v̄bz
 vel filius intelligit p̄p̄tatis
 cum sua p̄p̄tate. Itē cū di
 cit nata sapia idē intelligit. i.
 genita p̄p̄tatis. Itē vigilan
 ter ait idē esset itelligēdi cū
 dī verbum. et cū dī nata sapiē
 tia. i. eadem relatio. eademq;
 p̄p̄tatis cui inest illa p̄p̄tate
 tas. Et ex h adiuuat illd qd
 super⁹ dixim⁹. s. cū dī p̄ vel
 fili⁹ vel sp̄sctū. non tñ ille
 p̄p̄tates significant. vt cū
 dī p̄nitas filiatio. p̄cessio
 sed etiam p̄p̄tatis cuz suis
 p̄p̄tatis.

Cum dicitur nata sapientia. ibi sapientia essentiam significet. Contra. ergo fm hoc licebit loco sapientie ponere essentiam. cum faciat eius intellectū quod falsum est. Respon. dicendum qd est loq de nomine sapientie vel quantū ad significatum. vel quantum ad suppositus. Quantum ad significatum dicit essentiam. sed tamen supponit personam. et ita adiectiuum respicit ipm ratio ne suppositi. cuz dicitur sapientia nata. non ratione significati nec sequitur ppter hoc qd loco sapientie poni possit essentia. qz cuz sapientia sit de nobis me dīs pōt supponere p̄p̄sona et trahi ad suppositū. s. essentia cuz sit abstractissimum nomen. non. Imago

Qualiter intelligenda sunt multa vba aug. Quod dicitur nata sapientia. ibi sapientia essentiam significet. Contra. ergo fm hoc licebit loco sapientie ponere essentiam. cum faciat eius intellectū quod falsum est. Respon. dicendum qd est loq de nomine sapientie vel quantū ad significatum. vel quantum ad suppositus. Quantum ad significatum dicit essentiam. sed tamen supponit personam. et ita adiectiuum respicit ipm ratione suppositi. cuz dicitur sapientia nata. non ratione significati nec sequitur ppter hoc qd loco sapientie poni possit essentia. qz cuz sapientia sit de nobis me dīs pōt supponere p̄p̄sona et trahi ad suppositū. s. essentia cuz sit abstractissimum nomen. non.

Imago aliqui essentie intelligentiam facit etc. videtur hoc falsum. qz imago sp connotat imaginatum. sed non potest esse idem imago et imaginatum. ergo semper dicitur relative

7 Respon. dicendum q imago semper dicit respectum ad. ins creatu vel ad creatu. qn dicit respectu ad increatu. dr psona lit & relative fm re. Qn au te respectu creature. essen tialr dr & ad se. no qtu ad modum dicendi. sed quia toti trinitati convenit.

Intelligen tiam eorum q dicitur in pre senti distinctio ne quatuor q runtur. Primo querit vtr boc nomen ingentus siue innascibilis dicat fm sub stantia. vel fm relatione. Seco supposito q fm rela tione dicat. queritur vtru dicat eades relatione qua boc nome pater. Tertio qz ritur vtruz innascibilitas sit proprietates siue relatio personalis persone patris Quarto & ultimo queritur vtruz improcessibilitas di cat aliquam notionem in patre.

Questio. 1. Qd non ingent? dicatur fm relatione ostendit p Aug. qui dicit x. de trini. et habetur in littera non receditur a relatio pcedi camento cum ingentus dicitur. ergo dicitur fm relationem.

Item in eodem libro sicut dr gentus ad genitorem. ita in gent? ad no genitor. s; qd dicit ad aliud. dr relative siue fm relatione ergo etc. Item boc ipsum v; ratione qz omne illd in quo differt psona a persona dr fm relatione. hoc p; s; fm hoc qd est ingentus differt pater a filio. g; etc. Item nulla ne gatio p;uat modum significandi siue dicendi. sed gentus fm relationem dr. ergo addita negatione ad huc dicitur. ergo etc. Contra ois relatio in diuinis aliqd ponit. illud certu est. s; ingentus nihil ponit. ergo etc. Probatio medie. si hoc nomen aliqd ponit. aut ergo fm q negatiue. aut fm q p;uatiue tenet Non fm q negatiue hoc p;stat. Si ergo fm q p;uatiue tenet sed p;uatio tollit actum & ponit aptitudinem. ergo fm hoc in; gentus ides erit q aptus generari. sed nondum gentus. sed hoc nulli puenit. g; etc. Item ois relatio in diuis in; cōcretioe significata importat distinctione. et ideo nulla dr de essentia fm modum denomiuationis. hoc enim est falsa. essentia genes rat. sed ingentus dr de essentia. nam diuina essentia est no ge nita. cu eius oppositu de essentia non pcedit. s; gent? g; etc. Item negationes se habent ecōtrario affirmationibus sed gentus est in minus q relatus. & gñatio q relatio. ergo inge nitus est in plus q non relatus. & ingeneratio q non relatio. s; no relatus vel non relatio no dr sed; relatione. qz tūc oppo sita implicaret. ergo cum in plus sit hoc qd est ingentus. non est in genere relationis. g; etc. Item ois relatio i diuinis aut est respectu p;cipij. aut respectu p;ncipiat. ergo si hoc qd est ingentus dicit relationem. aut respectu p;ncipij aut respectu p;ncipiat. s; non respectu p;ncipij. qz tunc pater haberet p;ncipij quod est incōueniens. Si respectu p;ncipiat. tūc non ei? est negatio cuius fuit affirmatio. nā gentus dicit respectu p;ncipij. qz ab aliquo. g; si ingentus non dr respectu p;ncipij. tūc ergo negatio non dr respectu eius respectu cuius fuit affirma tio. ergo non dicit relationem ad p;ncipiatum quia non per; mittit nomen. nec ad p;ncipiatum quia non permittit. res.

Respon. dicendum q circa hoc diuerse sunt positioes. oēs em posuerūt q hoc qd est ingentus dr sed; relatione. s; disse renter. Quidam em dixerūt q ingentus solum dicit relatioe p;ncipiat. & illud solus sufficit ad hoc q dicitur notionaliter quoniam p;uatio potest esse p;ncipiatu distinguendi & inotescē

di. sicut ouis non signata a signata. Et iteruz negatio dicit no bilitatem sicut non regi in rege. non causari in causa. non pdu ci in p;ncipio. Sed ista positio no potest stare quia pura. nega tio nec distinguit. nec dicit nobilitate. nec distinguit. Non dicit nobilitatem. nam omnis nobilitas ponit aliquid per modum positionis. Non distinguit. quia non est relatio. Alij posuerūt q hoc qd est ingentus dr fm relatione & positioe. qz p;uatio vnam ponit altam. sicut inequale p;uat equalitatem & ponit relationem illi oppositam. Similiter & hoc quod est dissimile. vnde & relatione importat positioe. sic hoc quod est ingentus p;uando relationem ad genitor. ponit relatione opposita ad non genitor. & hoc dicit sensisse. Augu. qui dicit q sicut ge nitus ad genitor. ita non gentus ad non genitor dicitur Sed ista positio non potest stare qz no gentus aut dicitur ad p;ncipiat aut ad p;ncipiatum. Si ad p;ncipiatum. ergo respec tu illius non potest dici hoc nomen ingentus. cu gentus di catur in respectu ad p;ncipiatum. & ides significatum sit in hoc nomine gentus & ingentus. & ingentus differat sola negatio ne. g; necesse est qd hoc nome ingent? dicat respectu p;ncipij. Si autem hoc est ver. ergo sed; hoc poneret pater habere p;ncipiat respectu cuius dicitur. & iterum illud p;ncipiat dicit non genitor. sed non generare non dicit p;ncipiat sed p;uatio nem illius. Tertius modus dicendi est q hoc nome ingentus fm q assignatur notio patris. dr fm relatione partiz p;uati; ue. parti positioe. Propter hoc notandum q sicut dicit Augu. idem est ingentus & non gentus. Non gent? aut tripliciter potest accipi. sicut no albu. qz potest esse negatio i genere vel extra genus vel partim in genere. & partim extra genus. Et fm qd est negatio extra genus sic generaliter p;uat & non ponit aliquam qualitate. sicut potest dici non album. quod no est in genere coloris vel qualitat. Secundum q est negatio i genere. sic p;uat albedine & ponit qualitate cōtraria. vt no albu. qz caret albedine. sed tamē est nigrū. Secundum q parti in genere partim extra genus. in genere sez remoto. & extra ge nus p;ncipiat sic non albu dicitur q caret taz albedine q colo re; habet tamen qualitate. Per hunc modum intelligendū est in proposito. nam hoc qd est ingentū importat ordinem in ratione generis remoti. & ordinem ad p;ncipiat in ratione pro ximi. & ordinem talem per modum nature in ratione p;ncipiat. Si igitur ingentus sit negatio extra genus. sic dicitur ingentus q non generatur. nec etiam habet ordinem vel relatione; et hoc modo pure dicit p;uatiuonem. & dicitur de essentia. nec dr fm substantia nec fm relatione. eo q p;uatio solū est. Alio modo potest esse negatio in genere. & tunc ingent? dicit qd non generatur. habet tamen ordinem ad p;ncipiat. & hoc mo dicit relatione substratam. sed tamen ex hoc no dicit nobilita; re. & sic conuenit spiritus scō. nec tamē est notio. Tertio mo po test eē negatio quodammodo in genere quodammodo. extra ge nus. & sic dicitur ingentus q non generatur. habet tamen or dinem. sed non ad p;ncipiat. et hoc modo dicit p;uatiuonem respectu p;ncipij. Si enim h; ordinem & non ad p;ncipiat. ergo ipsum est p;ncipiat & p;ncipiat. & hoc mo dicit nobilitatem sicut et p;ncipiat. & decuit illam per negationem signi ficari. qz prima cognoscuntur per negatione; & h; mo est notio quatione vel negationem generationis. ppter hoc dicendum ē quartomō q hoc nomen ingentus fm q cōuenit p;ncipiat. p;ncipiat dr relatione p;uatiue s; ex hoc ipō & p;ncipiat dicit relatione iposi tiue Qd p;ncipiat sic. No gñari em dr q simplr no gñat. & sic cōuenit no tm patri sed eēntie. & s; s; sed vtra bunc intellectū put p;ncipiat cōuenit p;ncipiat addit. qz p;ncipiat non gñatur. nec per gñatione accipit. et sic excluditur essentia que per generationem accipitur. sed adhuc conuenit spū scō. Prout aut puenit soli p;ncipiat. sic dr Ige nit? qz no gñat. nec p gñatione accipit. nec gñatioes p;ncipiat Per p;ncipiat mēbrū excludit filius. p scō; essentia. p tertiu spū scō. cuius p;ncipiat p;ncipiat gñatione fm ordine originale. qz pcedit vt nerus a p;ncipiat & filio. Quāuis em i diuis no sit pus & postcr? tm fm origine & rōne intelligēdi prior est gñatio filij q p;ncipiat spū scō. vt supra ostēsus fuit. & tm sunt simul natura. sic ergo large accepto vbo cōsequēdi. cu ibi proprie no sit p;ncipiat dere & seq triplr dr aliqs esse ingent? aut qz no pducit per ge neratioes. nec p generatioes accipitur siue haberetur. aut qz nec

produci. nec accipit. nec consequit. h. igitur modo ingenitus im-
 portat nullo modo esse ab alio. et ita pmitat. ac per hoc fontale ple-
 nitudinē. sicut ostēditur in principio di. pcedēt. et sicut per ex
 principio di. sequētis. ubi dicitur quod per est. principium totius divinitatis.
 quod a nullo est. tunc in principali intellectu dicitur relatione pvariue
 ex sequenti positivē. et ita non dicitur negatione que nihil ponit.
 11 vñ cōcedēde sunt rōnes ad hoc. Ad illud quod obijcit quod nihil
 ponit sicut quod negativē. dicēdū quod falsum est. quod non est negatio ex
 tra genus sicut si dicat ebimera ē ingenita. imo est negatio cū
 cōstantia subiecti. et talis negatio in subiecto summā relinquit no-
 12 bilitatē. Ad illud quod obijcit quod dicitur de essentia. dicēdū quod verū
 est. sicut sicut quod solū dicitur pvariue. et sic non est pproprietas patris. sicut aut
 13 quod pproprietas patris non dicitur de essentia. Ad illud quod obijcit
 quod negationes cōtrario se habent affirmationibus. dicēdū quod
 illud non sēp ē verū de negatiōe in genere sicut extra gen. No
 alibi cū putat est negatio in genere nō dicitur superi? ad hoc quod est
 nō quale. sicut ingenitū ad hoc quod est non relatū nō ē superius.
 Ad illud quod obijcit vltimo quod dicitur relationes. dicēdū quod sicut quod
 14 importat relationē pvariue dicitur respectu principij. tunc hoc nō sēp
 quod per habeat principij. imo quod non habeat. quod non dicitur
 sicut positionē sed sicut remotionem. Unde bene dicit augustinus. quod
 dicitur ad non genitorē. quod ingenit? significat remotionē genito-
 ris. Sicut vero quod ipsoz relationē positivē et ex sequenti. sic
 respectu principij. et sic non est inconueniens quod aliqd nomen p-
 variuū aliquid ex consequenti importet. quod non importat a sicut
 matium sibi oppositum. et sic patet cetera.

Questio. ij. Supposito quod hoc nomen ingenit? dicat
 de relatione quā hoc nomen pater. vtrū sicut eadem relatio sit in
 nascibilitas et ppritas. et quod non ostēditur sic. aug. v. de trinitate.
 Aliud ē patre esse dicere. et aliud ingenitū. sed non sicut essentia.
 ergo sicut relationē. Item hoc videtur per rōnes. quod possibile ē
 aliqd intelligi esse ingenitū et nō esse patrem in adam et econ-
 uerso vt in eadē. Si ergo vna relatio potest intelligi altera nō
 intellecta et conuerso. et ponit altera non posita. sicut sunt diuerse
 relationes. Item relationes diuersificantur penes terminos.
 quod relatio sicut quod hōi ad alterū ē. sed ingenit? dicitur p priuationem
 prioris. sicut patris et p sicut positionē germinis vel filij. sicut dicunt
 respectū sicut alias et altam partem. ergo etc. Item plus differt
 generatio et ingeneratio quod generatio et spiratio. Nam hic est
 oppositio ppritas: ubi aut solū dicitur. sicut alia relatio ē genera-
 tio et spiratio. sicut generatio et ingeneratio. sicut generatio et ppritas
 est eadē supra ostēditur est. sicut innascibilitas et paternitas
 non sunt eadē relationes. Contra. Omnis relatio in diuiso
 est psona ad psonā. si ergo ingenitus dicitur relationem aut et
 go ad filium. aut ad spm sanctum. aut ad vtrūq. nō ad vtrūq.
 quod pater non pparafynica relatione sicut diuersis ad filium et. sicut.
 Non ad psonam spm sancti hoc constat. sicut ad filium si sicut relatio
 ad filium est paternitas. ergo innascibilitas est eadē relatio.
 Item relationes in diuinis psonis non accidunt sed esse tri-
 buunt psonē. sicut si vnus psonē vnica est esse. vnica eius crit re-
 latio. sicut pater ē vna psona. et conuenit ei innascibilitas et paternitas
 sicut etc. Item sicut se habet nascibilitas in filio ad filiatio-
 nē. ita innascibilitas in patre ad paternitatē sicut in filio eadem
 est relatio nascibilitas et filiatio. ergo etc. Item ppritas primus
 et principij idē dico. sicut innascibilitas dicitur illud quod dicitur in ratione
 primi. pater in ratione principij. ergo dicitur eadē habitudinē
 et non relationem. ergo non sunt due relationes sed vna tantū

15 **Respon.** dicēdū quod hoc quod est innascibilitas alia rationē im-
 portat quod hoc quod est p sine quod ad principales intellectum. sicut
 quod ad consequentes. Quantum ad principalem manifestum ē
 quod ipsoz respectum ad principij p modū priuationis. pater
 autem ipsoz respectū ad principij p modum positionis et ge-
 nerationis. et ita dicitur diuersas habitudines quarum vna est
 habitudo vera. altera priuatio habitudinis. Quantum ad con-
 sequētē intellectum sicut differūt. sicut non tantū nā p dicitur ra-
 tionē principij solū respectu filij et p modū gnationis. sicut inasci-
 bil? vniuersalē dicitur pncipalitātē sicut fontalē plenitudinē i p du-
 cendo. nō tū quod ad gnationē sicut etiā quod ad spiratiōes. non
 tū respectu filij sicut etiā respectu. sicut. Et h. p. quod inascibilitas dicitur eo
 quod nō gnā nec gnationē psequit. sicut in noīe inascibilitas auferit
 rō nascēdi et pducēdi. et si hoc: ponit rō omniode pncipalitatis
 16 et rō fontalis plenitudinis. Ad illud quod obijcit quod dicitur

spectum persone ad psonam. dicēdū quod pvariue sicut nega-
 tione dicit respectū ad psonā. Et quod dicitur quod oīs relatio dicit respectū
 ad personā intelligitur de illa que dicitur positionē. Sicut
 autem quod accipit quod ad cōsequētē intellectū dicit respectū ad vtrū
 quod psonā. Quod obijcit quod nō est vna cōis relatio. dicēdū quod verū
 est quod ad pncipalē intellectū. tamen dicitur potest esse quod ad
 cōsequētē. vt aliqd nomen dicat plenitudinē respectu vtriusq.
 Ad illud quod obijcit quod relatio dat psonē existere. dicēdū quod
 nō quecūq. sed que est relatio psonalis. Que autem sit illa infra
 patebit. Ad illud quod obijcitur quod in filio idē est nascibilitas et
 filiatio. sicut etc. dicēdū quod non sequitur. quod non opponitur eodē ge-
 nere oppositionis. quod paternitas et filiatio opponuntur relatiue
 nō sic nascibilitas et innascibilitas. imo magis ptra dicitur vel
 contrarie. Ad illud quod obijcit quod primū et principij est idē di-
 cendum quod primū dicitur dupliciter. aut per priuationē prioris. et
 primū et principij idē sunt in re et nō ratione. Alio modo primū dicitur
 respectu sicut. et sic primū et principij idē sunt in re et rōne. et sic nō
 significat primū per hoc nomen innascibilitas. importat enim pri-
 mitatem per priuationē prioris. vt p. ex ipsa noīe importat.

Questio. iij. relatio psonē patris. an paternitas.
 Et quod sit paternitas videtur. quod illa est pproprietas personalis p quā
 psona ab oīs sepatur. sicut talis est bec relatio paternitas. sicut etc.
 Item illa est pproprietas personalis p quā psona pprissime noīat
 et exprimit. sicut psona pprissime exprimitur per paternitas
 tem sicut etc. Item sicut filiatio se habet ad filium. sicut paternitas ad
 patrem. sed filiatio est personalis relatio psonē filij. sicut pater-
 nitas patris. Item illa est pproprietas psonē que dicitur per mo-
 dum positionis et ppropriē habitudinis. sed iter omnes relatio-
 nes que dicuntur de patre sola paternitas est talis. ergo etc.

Contra pproprietas sicut relatio psonalis dat esse psonē sed pa-
 ternitas non dat esse psonē patris. quod nihil habet esse ex hoc quod
 alteri dat esse. sed psona patris dicitur pater quod alteri dat esse. sicut etc.
 Item non intellecta pproprietas psonali impossibile est intelli-
 gere psonam. sed non intellecta paternitate est intelligere hōi-
 tem diuinitatē et innascibilitatem. cum innascibilitas sit ppro-
 prietas psonē patris. ergo etc. Item pproprietas psonalis dicitur
 re totum esse psonē sed paternitas non nominat personam pa-
 tris sicut omnem plenitudinem secunditatis et innascibilitatis
 sicut etc. Item dicitur in diuinis oīa sunt vnum ppter generationē
 ingenerationem et processione. Constat quod non nominat omēs
 pproprietas. ergo solum personales. ergo ingeneratio est ppro-
 prietas psonalis. et nō nisi ppritas sicut etc. Respon. dicēdū quod si
 cum dicitur cōmūnis opinio et habetur ex verbis magri et sancto-
 rum sicut hylarij et augustinus. paternitas est notio personalis pa-
 tris. Ad hoc enim quod aliqua relatio sit personalis oportet quod de-
 cat illius psonē primam et ppriam habitudinē. et per modum
 positionis et cōpctionis. sed constat quod innascibilitas quod ad p-
 mū intellectū non dicitur positionē. quod ad consequētē intel-
 lectum non dicitur specialem relationem sed fontalem plenitudi-
 nem. similiter spiratio non dicitur ppriam relationem. et ideo nec
 esse est quod paternitas dicat. vnde et rationes ad hoc inducunt. cō-
 cedēde sunt. Ad illud ergo quod obijcit quod pproprietas dat esse
 psonē. dicendum quod illud non est intelligendum de esse sim-
 pliciter. sicut de esse psonali. sicut de esse distincto. ipsa paternitas
 auctoritas in diuinis non accidit illi hypostasi. quia dicit illius
 psonē complementum ratione cuius est hoc. Quamuis ergo
 pater non habeat esse ad hoc quod dicat alteri esse. tamē nihil im-
 pedit ipsum ex hoc esse personam distinctam.

Ad illud quod obijcitur quod est intelligere personam patris etc.
 Dicendum quod intellectu plene apprehendente et rationabiliter
 pcedere non est intelligere personam patris sine paternitate. quod
 si intelligatur innascibilitas. ita quod non ad sit paternitas. inascibi-
 lis dicitur priuationem. nec aliquid dicitur circa patrem quod nō di-
 cat etiam circa essentiam. et ideo non intelligitur vt pproprietas
 personalis. nec est alia. et ideo nō intelligitur persona patris vt
 distincta sicut hypostasis illa. nā pproprietas innascibilitatis vt
 pproprietas includit pproprietas et relationes respectu pncipi-
 j. alioquin vt supra ostēditur est non est pproprietas.
 Ad illud quod obijcitur quod pproprietas personalis dicit totū
 esse psonē. dicendum quod sicut totum esse id est perfectus.
 cōpictum. et ppropriū. sic habet veritatem. si autem intelliga-
 tur quod dicit totum esse. id est omnem habitudinē. sic falsum est.
 quia non

q: non debet dicere omnem, sed necesse est q dicatynam deter...

Questio. iiii. Utrius improcessibilitas sit notio pa...

non esse ab alio, sicut facit innascibilitas, sed solum dicit non...

Ad illud quod obijcit quare no producere no est notio, di...

Distinguit multiplices acceptioes huiusmodi principii...

St preterea aliud nomen multiplicem notans rela...

tur enim principium semper ad aliquid, et dicitur pater prin...

capaliter considerari in rati one sui nois, dicendum q...

Distinc. xxix.

De his que proprie et eter naliter dicuntur de deo fm...

St preterea aliud nomen multiplicem notans rela...

magister de pprietate non personali que est inasabi...

lit. Ideo disti guit pto huiusmodi nois...

Prima pars habet duas. In prima distinguit huius nomi...

Respõ, dicendum q sensus locutiois hic est pater est principii...

ctur principium deitatis intellectu principali. quod importat noie innascibilitas q̄tum ad intellectum cōsequenter. et ex hoc verbo et ex hac rōne verbi cōfirmationē recipit ista positio q̄ dicit q̄ innascibilitas dicit in patre plenitudinē fontalitat̄ sive fontalem plenitudinē s̄ ex consequenti intellectu.

Pater ergo principium est sine principio. Queri- tur de huius locutionib⁹ q̄ liter accipit. ibi hoc nomē principii cum dicitur. princi- pium sine principio. Aut enī ac- cipitur cōtialit̄ aut psona- liter. Non psonaliter ut vi- det. qz. s. f. d̄ esse principii de principio et principium nō cōuenit ei nisi tēporaliter.

Quō si-
lul rad
qd dica
tur prin
cipius et
spū san
ct⁹ et tr
initas
Preterea sicut dicit magi-
d̄. xxvij. nō pōt dici hoc
de illo nisi q̄tū ad nomina
substantialia. q̄ principius
nō pōt accipi notionaliter
Et iterum pro qua notione
acciperetur cū d̄. fili⁹ p̄n-
cipii de principio. qz non p
filiatione. quia hoc come-
nit spiritui sancto. s. esse p̄n-
cipii de principio. Non pro
cōl spiratione. qz cōis spi-
ratio cōuenit patri. cui nō
cōuenit esse principius de
principio. Si tu dicas pac-
cipitur essentialiter. Lon-
tra. essentia non est psona
principium nec dicit respe-
ctum ad personā. ergo cū
principium dicat respectū
ad personam non potest
accipi essentialiter. et ita
nullo modo.

Respon. possit dici q̄ h
nomen principium accipit
in cōparatione ad creatu-
rā et trahitur ad personas
per prepositiones add itaf
sicut cū dicitur deus de deo
et deus nō de deo. et cōnfi-
milia. et sic cessant obiectio
nes. Aliter potest dici q̄ h
nomen principium non est
ē oia cē
impositum ad significandū
respectum essentialē vel
personalem quantum est de
se. sed indifferenter se ha-
bet ad utrumqz. et eius ac-
ceptio determinatur per ad-
iunctum. quādo ergo dicitur
de patre stat pro notidē pa-
ternitatē et spirationis cō-
munitate. et artatur per pro-
prietatē innascibilitatis p
hoc q̄ dicitur non de prin-
cipio. Similiter i filio stat
pro communi spiratiōe cū
filiatione que importatur
per hoc q̄ dicitur de prin-
cipio. De spiritu sancto nō
dicendum q̄ stat essentia-
liter tm̄. et hoc artatur ad
psonam p hoc q̄ d̄ de vtroqz.

Augu.
Spūs esse cepit principii ea
rū scz craturaz. Ad dicere cōtra illud qd dictū est supra. di. iij.
Ex ppetuitate creaturaz intelligitur cōditō: etern⁹. si q̄. s. f. ē
etern⁹ cōditō: q̄ eternalit̄. principii Itē i bymno. Etne rez cōditō:
Itē rōne videtur qz res ab eterno fuerūt i deo s̄ nō nisi si

Spiritus sanctus non dicitur principius nisi ad creaturas ad quas p̄ etia d̄ princi- pius et fili⁹ et trinitas ipsa si- mul. et singula psonaz princi- b puz est creaturaz. p̄ q̄ prin- cipii est sine principio. Fili⁹ principii d̄ principio. Spūs sanctus principii de vtroqz. idest de patre et filio.

Debris distinctiois ex planat ostēdens per autorita- tes q̄ principii hz oēs illas acceptiones.

Et pater ab eterno princi- pium est filij. et p̄ et fili⁹ princi- pium spūs sancti. qz fili⁹ ē a p̄re et spūs sanct⁹ ab vtroqz. spūs vero sanct⁹ nō ab eterno princi- pium est. sed esse cepit qz non dicit principii nisi ad creaturas. Cū ergo creature esse ce- perunt et spūs sanct⁹ esse cepit principius eaz. ita etiā pater et filius esse cepit cum. s. vnum principium creaturaz. qz cre- ature esse ceperunt a patre et filio et. s. adicunt h̄ tres non tria. sed vnum principius oīs creaturarum. quia vno eodē- qz modo principius rez sunt non enim aliter sunt res a pa- tre et aliter a filio. sed penitus eodē mō. Itē apls intelligēs h̄c trinitates esse vnum prin- cipium rerum ita ait. Ex ipso per ip̄s et i ipso sūt oia. Cū vero audiuimus omnia esse ex deo ut ait augu. de natura boni. omnes vtiqz naturas in- telligere debem⁹. et oia q̄ na- turalia sunt. Itē em̄ ex ipso sunt peccata que naturā non seruant sed viciāt que ex volū- tate peccantiū nascunt. oīs q̄ q̄ naturalr sunt. vñū principii est pater cū filio et spūs sanctoz hoc eē cepit. Ab eterno autē pater principii est filij gñatio- ne et p̄ et filius vñū principii spūs san. Cū aug. i. v. li. de tri.

Spūs esse cepit principii ea
rū scz craturaz. Ad dicere cōtra illud qd dictū est supra. di. iij.
Ex ppetuitate creaturaz intelligitur cōditō: etern⁹. si q̄. s. f. ē
etern⁹ cōditō: q̄ eternalit̄. principii Itē i bymno. Etne rez cōditō:
Itē rōne videtur qz res ab eterno fuerūt i deo s̄ nō nisi si

cut in principio ergo ab eterno fuit principium. **R**espo. dicitur q̄ noia que dicunt effectum in creatura possunt illum di- cere actuel habitu. Si actu ex tpe dicitur Si habitu. p̄t di- ci eternaliter. Et qm̄ principii pōt sonare in actu vel in habitu ideo nō pōt dici solū t̄pialiter. immo etiam eternalit̄. s̄ qm̄ vñū

ita ait. **D**e relative p̄. idēqz relative d̄ principii. s̄ p̄ ad filii d̄ principii vero ad oia q̄ ab ipso sunt. Et principium d̄ filius. Cum em̄ diceret ei. Tu quis es? r̄ndit principii q̄ et loquor vobis. S̄z nunq̄d patris principii est. imo cre- atorē se voluit ostēdere. cū se dixit esse principii. sicut et pa- ter principii est creature. qz ab ipso sunt omnia. **C**um vero dicimus et patre princi- pium et filius principii nō duo principia creature dicimus. qz p̄ et fili⁹ simul ad creaturā vñū principii ē. sicut vñū crea- to: Si autē q̄cqd i se manet et gignit vñū opat aliqd. princi- pium ē ei⁹ rei quā gignit vel ei⁹ quā operat. non possum⁹ ne- gare etiā spūs sanctū recte di- ci principii. qz nō enī sepam⁹ ab appellatiōe creatoris. qz scriptū ē de illo q̄ opet. et vti qz in se manēs opat. Itē em̄ i aliqd eoz q̄ opat ipse mutat et vertit. Cū q̄ principii ad creaturā cū p̄re et filio ē spūs san. nō duo vñū tria principia. Ecce apte ostēdit aug. patre et filii et. s. cōvñū principii re- rū creaturaz. i. vno eodemqz mō eē principii et illū modū sa- tis aperuit. qz. s. opant oia. et qz filiter opantur h̄ tres. iō vñū principius esse dicuntur.

De hoc noie principii put d̄ notionalit̄ ressentialit̄ ostēdēs q̄ p̄ et fili⁹ sunt vñū principii spūs sancti. **D**einde in eodē libro cōti- nue ostendit quōd pater dica- tur principii ad filii et ad spūs sanctū ipse fili⁹. dicitur. ideo eē p̄re principii filij. qz genuit eū et patre filium esse princi- pium spūs sancti. qz spūs sanctus procedit vel datur ab vtroqz. **A**it enim ita. S̄z gignēs ad id quod gignit principii est.

Respon. dicitur q̄ du- pl̄ est loqui de hoc nomie principium. aut respectu subiecti. sic cū intellectus essentie sit ante intellectū persone sic principii essen- tialit̄ dictum fm̄ rōnem intelligēdi p̄cit principii notionalit̄ dictum sicut opponit. Si autem respec- tu termini. sic principium essentialit̄ dictū respicit qd est diuersum per essen- tiam et creatum. sed princi- pium notionalit̄ dictū respicit psonā cōsubstantialē et incretam et eternaz et iō principium notionalit̄ di- ctum d̄ eternalit̄ et q̄tū

ad hanc viā prius d̄ in deo non solū q̄tū ad intellectū s̄ etiā q̄tū ad rem et sic p̄re de qua acceptione hoc nomen principii dicitur per prius fm̄ diuersas cōmparationes. **E**t creatorē se voluit ostēdere. videtur falsum qz cū filius se dixerit principium creatorē se voluit ostēdere. qz. ipse re- spondit ad

magis accipit h̄ nomē prin- cipii prout d̄ in actu. q̄ i habitu iō. dicit magi q̄d t̄pialiter. Ad obiectū q̄d cōditō: eternus dicendū q̄ locutio duplex est. Tu- ex pte eius qd est cōditō: qz potest dicere actum vel habitum. Tu ex parte q̄ q̄ est eternus qz pōt teneri adiectiue vel substantiue. Et si eternus tenetur sub- stantive. sic non ponit eter- nitatem circa conditiones s̄ circa suppositū. et locus t̄povera. Si adiectiue. et cō- ditor tenetur habitualit̄ ad huc est locutio vera. Si actualit̄ tunc falsa. Sen- sus sunt manifesti. Nā vno modo sensus est. eternus cōditō. id est cōditō: q̄ est eternus. Alio mō eternus cōditō: id est ab eterno po- tens cōdere in tpe. Et ter- tio mō eternus cōditō: qz eternalit̄ cōditō. Duo- bus primis sensibus est ve- ra locutio. sed tertio sensu est falsa.

Ab eterno autē pater principium est filij. Obi- jectur. pater et filius et spūs sanctus non sunt principium nisi ex tpe. ergo fm̄ hoc cū eternum fiat ante t̄pale. p- prius d̄ principium notio- nalit̄ in diuinis q̄ essen- tialit̄. Sed contra omne essentialit̄ dictum est cō- munit̄. et quāto aliquid cō- munit̄ tanto prius. ergo per prius debet dici princi- pium essentialit̄ q̄ notio- nalit̄.

Respon. dicitur q̄ du- pl̄ est loqui de hoc nomie principium. aut respectu subiecti. sic cū intellectus essentie sit ante intellectū persone sic principii essen- tialit̄ dictum fm̄ rōnem intelligēdi p̄cit principii notionalit̄ dictum sicut opponit. Si autem respec- tu termini. sic principium essentialit̄ dictū respicit qd est diuersum per essen- tiam et creatum. sed princi- pium notionalit̄ dictū respicit psonā cōsubstantialē et incretam et eternaz et iō principium notionalit̄ di- ctum d̄ eternalit̄ et q̄tū

ad hanc viā prius d̄ in deo non solū q̄tū ad intellectū s̄ etiā q̄tū ad rem et sic p̄re de qua acceptione hoc nomen principii dicitur per prius fm̄ diuersas cōmparationes. **E**t creatorē se voluit ostēdere. videtur falsum qz cū filius se dixerit principium creatorē se voluit ostēdere. qz. ipse re- spondit ad

spondit ad questionem pbarisozu queretium. Tu quis es, sed quis qrit de psona, sed pncipium fm q pro creatore accipitur tenetur essentialiter. q aut dominus no respondit conueniens ter. aut pncipium non stat pro creatore ibi. Si dicas q appro priatur filio. Contra ta ratio creationis q ratio pncipij appropria patri. q no filio.

Respon. dicendum q pncipij tenetur essentialiter sicut dicitur in littera sed tractum est ad personam filij. q obijcis q appro priatur patri. dicendum q pncipium de ratione sui nominis no appropriatur filio nisi per additionem. et sic in proposito. quia appropriaatur per actum verbi. Non enim dicitur simpliciter ego pncipius, sed ego pncipius q et loquor vobis. Nam is filius sit pncipium de principio non est tamen concedendum q filius habeat pncipium.

Extra videtur debere concedi. quia omne relatiuum debet habere correlatiuum sibi correspondens. ergo si filius cum dicitur pncipium de principio dicitur relatiue. debet habere correlatiuum qd est pncipium.

Respondeo dicendum q habere pncipium dicitur dupliciter. Aut sicut correlatiuum sicut filius dicitur pater et sic filius habet pncipium. Aut sicut dispositio non sui et sic dicitur habere pncipium quod scripte esse. et sic filius non incipit esse q non incipit. Vel aliter est habere pncipium essendi aut durandi. Pro modo filius habet pncipium secundo modo non.

D e uidentiaz eorum que dicuntur in presenti distincte. duo queruntur. Nota qd sic ab i. pmo queritur de ipso quaeritur sicut ad multipliciter. Secundo quantum ad unitatem. Et quantum ad primum duo queruntur. Primo supposito qd hoc nomen pncipij accipiat essentialem. queritur vtrum possit accipi personaliter siue notionaliter. Secundo dato qd essentialiter et notionaliter. queritur vtrum de illis duobus modis accipiat vniue vel equo

Questio. I. hoc nomen pncipium accipiat notionaliter videat sic aug. v. de trinit. pater ad filium pncipium est. q genuit eum. ergo idem importatur nomen pncipij qd nomen generationis. ergo tenet personaliter siue notionaliter. Item hoc videtur ratione. qd vbiqz est ratio emanationis et originis ibi est vna ratio pncipij. Sed in diuinitis vere et pprie est ratio emanationis. q ibi vere et pprie est ratio

tio pncipij. Contra pncipium et primum sunt idem ergo vbi est ratio pncipij est dicere primum et vbi est dicere primum est dicere pater. qd superlatius presupponit comparatiuum. vbi pater ibi posterioris. ergo a primo vbi est ratio pncipij. ibi est ratio posterioris. sed i diuinitis nullo modo recipitur q vna persona

fit posterior alia. ergo nullo modo persona est pncipium persone. Item in creaturis idem est pncipium et initium. sicut pater p philosophus. Apit' ex ergo vbi non recipitur initium nec pncipium. sed omnes persone in diuinitis sunt sine initio. ergo et sine pncipio. ergo pncipium non dicit respectum persone ad personam. ergo non accipitur personaliter siue notionaliter.

Item idem est causa et pncipium re differens ratione. quia pncipium dicitur ad fieri. causa quatenus ad esse. ergo si maioris nobilitatis est esse q fieri propter qd ibi accipit ratio cause q pncipij. sed non recipitur q vna psona sit causa. et alia sit effectus. ergo nec debet ibi recipi intentio pncipij.

Item deus est alpha et omega pncipium et finis. et vtrum qd est equalis nobilitatis. Sed intentio finis ita dicitur de deo essentialiter q nullo modo psonaliter deus est enim ita finis creature q non est finis persone. ergo similiter videtur q ita e pncipium creature q nullo modo sit pncipium persone.

Respon. dicendum q diuinitis est vera origo siue emanatio. non tñ vera sed etiam completissima. Ad hoc autem q sit perfectissima necesse est q emanans habeat cu producete equalitatem omnimoda ac unitatem in substantia. quia nihil potest equari deo nisi deus. si ergo emanatio et origo debet exprimi conuenienter et catholice. debet recipi nomina dicentia originis veritatem. et non recipi nomina importancia perfectionem vel diuersitatem vel inequalitatem. Quoniam ergo pncipium et pncipiatum dicuntur originis veritatem. ideo vtrumqz recipitur in diuinitis. maxime autem intentio pncipij. Sed quoniam posterior dicit imperfectionem. et initium similiter. qd dicit imperfecta durationem. s. inceptionem. et intentio cause importat diuersitatem. quia causa est ad cuius esse sequit aliud et intentio finis inequalitatem. qd finis melior est bis q sunt ad finem. ideo nec intentio prioris et posterioris. nec initij et initiati. nec cause et effectus nec finis et eius qd est ad finem. recipitur in persona respectu psonae.

Apit' ex illadice rit byla

Querit que sit notio qd pncipij dicitur pncipij spūs sancti.

lota qd... Nota qd... Respon. dicendum q... Item hoc videtur... Questio. I. hoc nomen pncipium accipiat notionaliter videat sic aug. v. de trinit. pater ad filium pncipium est. q genuit eum. ergo idem importatur nomen pncipij qd nomen generationis. ergo tenet personaliter siue notionaliter. Item hoc videtur ratione. qd vbiqz est ratio emanationis et originis ibi est vna ratio pncipij. Sed in diuinitis vere et pprie est ratio emanationis. q ibi vere et pprie est ratio

sed intentio pducē. is r pducti. qz possibile est q pductus sit summe pfectus r equetur pducēti. ideo recipit in diuis. filij r intentio principij. ¶ Ad illud quod obijctur q ad principiu scqf p r ad pns posterius ddm q sicut dr fm hyla. pater maior est filio. nec tamē filius minor. qz sonat in ipfectiōne hoc qd est minor. id qnis recipitur q pater sit prior filio. qz ille est ab illo non conuerso. non tamē recipit q iste posterior. Attamē nec ratio prioris omnino recipitur p pte. qz cū i diuinis sit origo. p prius est origo. r minus p pte ordo. nec est nisi solum ratione originis. Quoniam ergo pceptiuū principaliter importat originem. r prius ordinem id simpliciter recipitur intentio pceptij. Intentio vero prioris minus proprie r cū determinatiōe r Intentio autem principij put priuat anterius. p p rissime recipitur in deo. maxime quātum ad psonam patris r ideo non sequitur q ita p pte dicat p r q tātū dicit respectū ad posteri? ¶ Ad illud quod obijctur de initio. dicēdū q initio mō accipitur large ad principium essendi et durādi. Alio modo p pte ad principium durādi. vt illud dicatur habere initium quod incipit esse. p rimo modo potest accipi in diuinis. r sic accipit hyla. in litera. scdo vero mō non pōt. r sic nō equaliter pceptio ¶ Ad illud quod obijctur de causa q idem est q principiu dīcendū q in creaturis idem est principius r causa. r hoc est qz pductum differt a producente. r id pōt dici effect? eius et illd potest dici causa. r in idem concurrat intentio cause r pceptij r similiter nomen. sed non ita in diuinis. qz ibi potest esse vni substantie producentis cum produco. ideo non valet illud. ¶ Ad illud quod obijctur de fine iam p r responsio. qz finis q tū est de se dicit excessum bonitatis respectu eius quod est ad finem nō sic principius respectu eius quod est ex illo. r ideo de us non potest esse finis. nisi creature inequalis. pōt tū esse r est principium psonae omnino equalis. r ideo vna persona non est finis alterius est tamen principium.

Questio. ij. ¶ Atrum hoc nomen principium euz accipiarur essentialiter r notionaliter. dīcatur vniuoce vel equiuoce. Et q vniuoce videt Basilius dicit q filio dei accipere eū creaturis est commune. sed habere per essentialitatem p riuū si igit cōe est accipere. q r dare r si hoc cū pnes h accipiat rō pceptij respectu filij r respectu creature. vt q dīcatur vniuoce. ¶ Item sic differt pceptiuū essentialiter dicitur r notionaliter. sicut sapientia r sapientia genita. sed non dr equoce sapientia sic r sic ergo r c. ¶ Item nō dīcatur multipliciter ex hoc q dr de genere r de specie. huc ex hoc q habet vnus suppositū r plura. r qz multiplicitas respicit significatiōes diuersas nō supposita. sed pceptiuū essentialiter dicitur est in plus. r plurius cōuenit q notionaliter. cōuenit eisdem ipis. q non dr multipliciter sed vniuoce. ¶ Item q non dicatur analogice videt qz vbi est analogia ibi est prius r posterius. sed in diuinis nō ē prius r posterius. ergo nec analogia. Et iterū q nec equiuoce. Quia vbi est equiuocatio ibi est diuersitas significatiōis. h psona et essentia non sunt diuersa. ergo nec potest equiuoce. ¶ Sed contra q dicatur multipliciter videtur p rimo per magistru in lra qui dicit. q hoc nōmē principiu multiplicē facit intelligentiā. ergo dr multipliciter. ¶ Item hoc ipsum v r ratio ne qz isti act? generare. spirare. creare. sunt ipius principij fm q differenter accipitur. sed non est vnam cōmūnem rōnem iue uenire ad istos actus. q nec ad principius quod dicit respectū sic differentē. ¶ Item regula est p r filosofij q si aliqd in vna sui acceptione habet vniū oppositū r in alia aliud. dr multipliciter h pceptiuū essentialiter dr respectu creati. r notionaliter respectu increati. q multipliciter sic r sic. ¶ Item principium essentialiter dicitur dicitur temporaliter. notionaliter dicitur eternalius. sed nihil est cōmūne vniuoceum eterno r tēporali. q r c. ¶ Respon. dicendū q nomen accipi differēter in diuinis pōt esse tripliciter. Aut q tū ad suppositū. aut quantum ad significatum. aut quātum ad connotatū. p rimo modo accipitur differenter hoc nomen deus. qz cum dr deus est eternitas. r de? gnat. in prima stat p natura. in secunda p psona. et illud non inducit aliquam multiplicatē. Alio modo contingit terminū differēter accipi quātū ad significatū. qz ipse termin? in vna sui acceptione significat essentialitatem. in alia personam. sicut hoc nomen p r put dr deus pater filij. r put dr pater noster. r hoc inducit equiuocationes. qz est diuersitas significatiōis nō in re ipsa h in significādo. Tertio mō contingit differēter accipi rā-

tionem connotati. vt pote hoc nomen principium dicitur essentialiter connotat effectum. dicitur personaliter nihil cōnotat creaturū et illud inducit multiplicatē fm analogiam nō fm equo cationem. Secundum analogiam quides qz accipitur p diuersis siue diuersa importat que non habēt nisi vnitatem p rortio nis. r ideo necessario oportet q incidat ibi analogia. sed non equiuocatio. qz equiuocatio habet plures istitutiōnes. r deteria te accipitur p qualibet. sicut p r in hoc nomine canis. sed nō sic se habet hoc nomen principium. Nam principium de sua impositione impositum est ab actu producēdi. non creandi nec generandi. Unde sicut pducere. de pductione filij r creature nō dr equiuoce sed analogice. ita r hoc nomen principiu fm has tres accipit cōpationes differenter. ¶ Secdo ergo q ibi est multiplicitas quedam. qz nō fit multiplicitas simpli sicut equiuocatiōis p pte dicit. r cōcedendū sunt rōnes ad hoc. qz nō cōcludunt q sit equiuocatio vera. Tamen illud verbum p rilo filosofij intelligitur quando nomē habet diuersa opposita. q non vniunt in aliquo nec vniuoce nec analogice quod sit illi terminis nō oppositum sed p rimo r per se opponuntur. non sic autē est i pposito. qz principiu nō dicitur p rimo ad filium vel ad creaturam sed ad hoc quod est pductum siue p rincipiatum. r quis dem dicitur de filio et creatura qz nō vniuoce h analogice. ¶ Ad illud quod obijct de basilio. dicēdū. qz basilius accipit cōe p analogo. qd est medium inter pure vniuoce r equo cū. ¶ Ad illud quod obijct de sapientia r sapientia nata. v ddm q non est simile. qz ibi non est diuersificatio nisi solum q tū ad suppositum. hic autē est quantum ad connotatum. et p hoc p r sequeus. ¶ Ad illud quod obijctur vltimo q non cadit prius ibi r c. dicendū q qz nō cadat ibi prius r posterius in se. cadit tamē respectu effectus. qz in cōparatiōe ad effectus accipitur analogia. Qd autem dr q non est ibi diuersitas dicēdū q verū est in re tamē in significādo et intelligēdo aliud est intelligere essentialitatem. aliud intelligere psonam. ita r dicere. ac per h r significare. r ideo qz nō fit diuersitas a parte rei ab solute. nihilominus potest esse a parte significatiōis.

Questio. i. ¶ Quis sequenter est questio de secūdo articulo scz de vnitatem huius nois principium. r circa hoc queruntur duo. p rimo queritur vtrius pater et filius possunt dici vniū principiu spūs sancti. Secundo vtrū possunt dici vniū spiratores vel idē principium spiritus sancti.

Questio. i. ¶ Qd possunt dici vnum principiu esse spūs fatendum est patrem r filium vnum principiu esse spūs sancti. ¶ Item rōne videtur. qz vnus p ricipiat vniū est principium in vno genere. sed spūs sanctus vnus est. qz habet vniū p ricipius ergo si immediate r pfecte est a patre r filio sunt ergo pater et filius vnum principium. ¶ Item pater r filius spirant. aut ergo vna potētia aut duabus. ¶ Onstat q vna qz cū in eis est vna essentia est r vna potētia. ergo cum ipsi dicantur esse p rincipium vniū ratiōne potētie. r vna sit potētia in patre et filio. patet r c. ¶ Itē sicut tres p rone vnica creatiōe creat ita due vnica spiratiōe spirant. sed tres. qz vnica creatiōe creat sunt vnum p ricipium creature. ergo due vnum principium spiritus sancti. ¶ Contra. cū dicitur sunt vnum principium spiritus sancti. aut vniū dicit vnitatem essentie. aut vnitatem p rone. aut notionis. Nō essentie qz tunc spūs sanctus esset p ricipius spūs sancti. Nō p rone qz tunc pater et filius essent vna p rone. ergo notionis. Sed cōtra. si pater et filius p pter vnitatem notionis dicantur vniū p ricipiu. qz ab oppositis pater p pter pluralitatem notiois potest dici plura p rincipia. ¶ Item si pater est p ricipium spiritus sancti r filius principium. r hoc principium nō est illud. ergo duo p rincipia. ¶ Item pater r filius sunt vnus p ricipium ergo vnum principium est pater r filius. r si hoc ergo p r est filius. ¶ Item si vnum sunt principium. aut vniū quod est pater. aut vnum quod non est pater. Si vnum quod est pater ergo pater r filius sunt pater. Si vnum quod non est pater. ergo p ricipiu spūs sancti non est pater. ergo pater non est p ricipiu spūs sancti. ¶ Respon. dicendū q omnes istam concedunt pater r filij sunt vnum principium spūs sancti. quoniam Augustinus istam p ponit r dicit. sed in modo intelligēdi diuersificantur. Nam qz dam dicunt q hoc nomen p ricipium nō dicit ibi essentialitatem. nec notionem. nec p rone. sed dicit conuenientiam duarū p rone in

rum in vnica notione. Et dicunt. sicut hoc nomē trinus specia-
liter ē ipositu ad insinuandū trinitatē suppositoꝝ vt cōueniūt
in vnitare nature. sic i pposito dicatur se habere. Sed tamen
cum nō sit facile huiusmodi positionem siue translationem ex
virtute vocabulū accipere bec positio nullā dinoscitur habere
firmitatē. Et iō fuerūt alij q̄ dixerūt q̄ hoc nomē principium
importat notionē in adiectiua. et est nomē adiectiue tentū et iō
hoc adiectiuum nominis numerale qd̄ est vnum cadit a rōne
nominis et teneat aduerbially. vt sit sensus. p̄ et fili⁹ sunt vni⁹
principiū. id est vno modo pducūt siue spirāt sp̄s sanctū. Sed
quoniā hoc nomē principii de sua impositione ē nomen substā-
tiuum. vt patet non videtur ad huc positio ista rationalis.
Et ideo fuerūt tertij q̄ dixerūt q̄ hoc nomē principii quātū
est de se stat p̄ essentia. et cōuenit ip̄m p̄ additionē trabi ad p̄-
sonā. et cum d̄ pater est principii filij trahitur ad p̄sonā p̄-
q̄ vero dicit pater et filius vnum sunt principium spiritus sancti
stat p̄o essentia vel natura iquantum tamē est in duabus p̄so-
nis et illud videt cōsonare Ansel. dicit q̄ pater et filius spirāt
inquātū vtroq̄ idem deus. Et dicit q̄ vnum dicit vnitatē cir-
ca hūc terminū principium nō persone. sed essentia vel nature
vt est i duabus personis. Sed qm̄ augustinus videtur dicere
q̄ principium dicit de patre et filio dicit notionem cōmunes.
similiter magister dicit vltimo cap. q̄ dicit vnitates notionis
et principium importat relationem et essentialiter nō refertur
ideo nec iste modus est ad huc omnino cōueniēs i sit alijs pro-
babilijs. Et iō est quart⁹ modus dicit q̄ hoc nomē principii
stat p̄o notione non tamē in cōparatione ad suppositum. sed
ad naturas et vim spiratiuam. et vnum importat vnitatem cir-
ca ip̄m fm̄ q̄ competit eius acceptioni. Et hoc patet sic. Cum
enī p̄ filius spirāt spiritū sanctum inquātū vnum deus impro-
cessibilis. et inquantum vnum deus sit in eis volūtatis vnitatis
inquātū improcessibilis sit volūtatis vna secunditas. et vna
secunditas dicit vnitatē principij. dicit d̄ q̄ sine distinctione
cōcedētū est q̄ p̄ et filius sunt vnum principium spiritus sancti.
Et ad illud quod queritur quā vnitatem dicat hoc q̄ est vnum
circa principium dicendum q̄ cum hoc nomen principium de
pluribus simul dicatur. non potest stare pro persona. et cum
iterū dicat respectum ad personā non potest stare pro essentia
ergo necesse est q̄ stet p̄o notione. cum ergo dicitur pater et fi-
lius sunt vnum principium. vnum dicit vnitatem notionis. in
cōparatione tñ ad vnitatem nature vtis spiratiue. sicut patet
ibi in alio problemate. et patet ex predictis.

Ad illud qd̄ obijciunt postmodū q̄ hoc principium non est
illud demonstrato patre filio responderi potest dupl̄. Primo
q̄ nō potest dici hoc et illud. quia per regulā non cadit distinc-
tio nisi vbi ē ex diuersis causis vno. qm̄ igitur vno omnino
da est in cōmunionē principij. ita q̄ nō multiplicetur ideo nō
est ibi hoc et illud. Aliter pot̄ dici q̄ cum dicitur hoc et illud. aut
demonstrat formā. aut suppositum aut vtroq̄. Si formā falsa
est. Si suppositū vel vtroq̄. vera est ratione suppositi. et ideo
nō sequit̄ q̄ duo. q̄ forma nō multiplicatur. Similiter potest ar-
gū in hoc noie deus. Ad duo sequentia respondent q̄dam
q̄ hoc nomen principium nō potest subijci. nec ad ipsū potest
fieri relatio. quia tenerur adiectiue. Sed illud nihil est q̄ no-
men est substātiuum. q̄ pot̄ subijci et p̄dicari. et ad eum relatio
fieri. Et si dicat q̄ ad hoc inuētū est. illud nihil est. q̄ nō pot̄
predicari. et iterum inuentio debet habere rationē et nos vides
mus q̄ pot̄ fieri relatio. vt si dicatur. In principio erat verbum
In quo principio erat sp̄s. q̄ nō in alio erat h̄ in eodē. Et iā po-
test subijci. q̄ si p̄ est principii sp̄s sancti a simplici conuerſa.
principii sp̄s sancti est p̄. Propter quod aliter respondendum
est. q̄ est dicitur vni⁹ principium. vni⁹ dicit vnitatē notionis. q̄
cōmunes est duobus. et q̄ vnitatē dicit cōmunes. iō est hic cō-
sequēs. vni⁹ principium sp̄s sancti est filius et p̄. q̄ filius est
pater. sicut hic vnum deus ē pater et filius. ergo pater est fili⁹.
Ad vltimū qd̄ obijciunt aut vnum qd̄ est pater et. dicit d̄ q̄
q̄ vni⁹ dicit cōmunes spirationē vt est in pluribus. ideo nō cō-
tingit diuidere aut vni⁹ qd̄ est pater. aut vnum qd̄ nō est pater
vt si dicatur. ois bō est aīal. aut animal qd̄ ē albū. aut aīal qd̄
nō est album. neutriū est dari. q̄ aīal cōmuniter stat p̄ aīali al-
bo et nō albo. ita q̄ p̄ vtroq̄ sil reddit locutionē verā. Sil̄ i
pposito principii stat p̄ principio qd̄ est p̄ et qd̄ est filius et iō nō
h̄ ibi diuidere et descēdere. imo est ibi figura dictionis ex in u

ratione suppositionis et.

Questio. ij. Utrū sint iste cōcedende pater et filius
sp̄s sancti. Et q̄ bec sit cōcedēda. sunt vnum spiratoꝝ. videt q̄
pater et filius nō sunt vni⁹ principium nisi q̄ spirāt vnica spiras-
tione. q̄ cuz hoc nomē spiratoꝝ importet ip̄am spirationē pater et
filius sunt vni⁹ spiratoꝝ. Et q̄ pater et filius vnica creatiōe
creāt nō tm̄ dicit vni⁹ principii creature. h̄ etiā vni⁹ creatoꝝ.
ergo cum filij vnica spiratione spirant. sunt vnum spiratoꝝ.
Item q̄ sint idem principii videt. q̄ vnitatis non multiplica-
ta facit identitates oimodā. h̄ p̄ et fili⁹ sunt vni⁹ principii sp̄s
sancti ita q̄ vnitatis principij nullo mō multiplicat. ergo sunt idē
principium. Item bec est vera pater et fili⁹ eadem spiratione
spirant. sed idem importatur hoc noie principii q̄ hoc noie spiras-
ratio ergo ab eq̄pollenti pater et filius sunt idem principium.
Contra spiratoꝝ rō spirat eq̄pollent. ergo sicut vni⁹ spiratoꝝ
ergo vni⁹ et q̄ spirat. h̄ est falsa. vnum spirat. q̄ nō vnum h̄ duo
sunt q̄ spirant. ergo et. Item spiratoꝝ importat ip̄am spiratio-
nem in concretionē ad suppositum. aut ergo illud est essentia.
aut p̄sona. Non essentia. ergo p̄sona. ergo si pater et filius sunt
vnum spiratoꝝ. sunt vna p̄sona vel ypostasis. Et q̄ nō sit cō-
cedētū q̄ sint idē principii vt. Si enī sunt idē principii sunt idē
sed bec est falsa q̄ pater et filius sunt idem. ergo et p̄ma est fals-
sa. Quod autem sequatur manifestū est. bene sequitur sūt idē
aīal. ergo idem. Quod iterum bec sit falsa sunt idē p̄s. q̄ sunt
distincti. ergo non sunt idem. Et hoc q̄ est idem est p̄nomen
relatiuum. ergo cum p̄nomen certam designet p̄sonā et relatiuū
sit notans identitatē. in eo pro quo refert signi ficat identitatē
in supposito. sed illud nō est essentia. sed p̄sona. ergo significat
q̄ sint eadem p̄sona. q̄ cū sit falsum. restat q̄ illa locutio sit fal-
sa. Rūdeo dicendū q̄ bec locutio pater et filius sunt vnum
principium sp̄s sancti simpliciter recipitur. bec autē pater et fi-
lius sunt vni⁹ spiratoꝝ nō recipitur. et bec similiter nō admittit
pater et filius sunt idem principii. Quis enī videant eq̄pollere
illi. non tamē equipollent. Differenti enī modo in his locutiōi-
bus spirationis notio significatur. Propter quod notandū q̄
notio potest significari dupl̄. scz in abstractione vel in cōcre-
tione. In abstractione vt si dicatur spiratio. In concretionē. vt
si dicatur principium vel spiratoꝝ. In concretionē aut pot̄ signi-
ficari vel in cōparatione ad subiectum in rōne suppositi. vel in
cōparatione ad subiectū i ratione actiui. vel vtroq̄ mō. Signatur
ergo notio spirationis in concretionē ad subiectum in ratione
suppositi hoc nomen spiratoꝝ quod est nomen verbale. et quia
suppositum huius nominis est p̄sona non vna p̄sona sed due.
ideo dicimus spiratoꝝ non vni⁹. Nec est simile de hoc quod
est creatoꝝ. q̄ cum sit nomen essentialē significat in concretionē
ad subiectum quod est substantia. Et illud est vnum in tribus.
sed notio ad personam que de se multiplicatur non est vna in
duabus. Significatur etiam notio i cōparatione ad subiectū
in ratione actiui. vt p̄ hoc nomen principium quod dicit origi-
nem. et quoniam subiectum agit per virtutem. et virtus respicit
naturam. cū in patre et filio sit vna natura et vna virtus non
multiplicata. per hoc nomen principium significat notio spi-
rationis vt nullo modo multiplicata iō dicimus pater et fili⁹
sunt vnum principium spiritus sancti. vt vni⁹ dicat vnitatem
notionis. et vis spiratiue. et nature in spirantibus. Hinc est q̄
pater non dicit plura principia. licet plures habeat notiones.
q̄ nō habet diuersas vires et naturas. Significat etiam in cō-
paratione ad subiectum vt in ratione suppositi et actiui cum d̄
dicitur idem principium. quoniā p̄nomen idem quod certam de-
siderat personam significare. respicit suppositum et principii
sicut dictum est. respicit ipsum vt actiuum. et quoniā suppositū
non est idem. nec vnum. ergo bec est falsa pater et filius sunt
idem principium. Bec igitur est vera pater et filius sunt vnum
principium. Bec autem est falsa sunt vnum spiratoꝝ. Bec iter-
falsa. sunt idem principium. ff. ratio bonū oim p̄ ex p̄dictis.
Ad illud ergo qd̄ obijciunt primo q̄ sint vnum principium.
q̄ vnica spiratione spirant. dicendum q̄ bec nō est tota rō. h̄
bec est tota ratio. q̄ vnica spiratione. et vnica virtute. et in vni-
tate nature spirāt eūdē et principii hoc mō importat illā notio-
nē et iō sunt vnum principii. Non sic autē significat illa notio p̄
hoc nomē spiratoꝝ qd̄ est nomē v̄bale et descendit a verbo qd̄ cō-
cernit suppositū p̄sonale. Spiratoꝝ enī dicitur ille q̄ spirat ille.

24 est psona. Ad illud qd obijcit de creatione iam patet. Rñ. qz creatio nō tm̄ bz vna virtute fieri. s; etiā habet vñū suppositū tū rīp̄ in ē substantia. pater em̄ nō creat tanq̄ propriū subiectū s; ipsa substantia diuina que vnica est sed suppositum spiratiōis non pōt esse substantia. sed persona ideo dicitur q̄ p̄ r̄ filius vnus sunt spiratoz.

25 Ad illud qd obijcitur q̄ identitas est vnitas non multiplicata dicendum q̄ illud non sufficit. nisi sit talis vnitas q̄ non multiplicetur nec sp̄atīaf̄ secū plu raltatem supposito:ū quā excludit identitas et quia vnitas principij compatīf̄ pluralitatem personarum ideo patet illud.

26 Ad illud quod obijcitur q̄ eadem spiratione spirat dicendum q̄ non sequitur ex hoc q̄ sint vn̄ spiratoz. Quis em̄ eadem sit notio tm̄ suppositū non est idem. Et cuz dī idem principij notatur identitas in vtro q̄. Lū dī eadem inspiratiōe. notatur identitas in altero. iō h̄ nō seq̄tur ex illa. nec vna infert aliam.

Distinct. xxx

De his que pprie r̄ tempo raliter dīcuntur de deo.

Ante enī q̄ dam que ex tpe de deo dicuntur. Sup̄ pra egit magister de relatiuis que cōueniūt deo pprie r̄ eter naliter. Hic agit de his q̄ cōueniunt deo pprie r̄ tē poraliter. r̄ habet deo pars duas. In p̄ma magister agit de relatiuis que ex tē pore de deo dicūt. In ses cūda de his que pluribus p̄sonis cōueniunt. sed tas men appropriari possunt. vt similit̄ r̄ equalis. infra dist. xxx. p̄ter ea cōsidera ri opz. cum tres persone. j

¶ Prima ps̄ habet quatuor ptes. In p̄ma ostendit aliqua noia dici d̄ deo ex tpe exēplificās de pluribus. In secūda qz exēplum videbat̄ h̄ncōueniēs de hoc noie dñs. opponit r̄ soluit. ibi. S; hic aliq̄s diceret q̄ non ex tempore In tertia vero qz dictum videbat̄ falsū q̄ aliqd̄ ex tpe diceret de deo. r̄ ideo mouet r̄ soluit dubiū. ibi. quomodo obtinebimus nihil fm̄ accidēs. In quarta vero ex p̄determinatiōe soluit quoddā dubiū in p̄cedentibus q̄situm. ibi. Hic potest solui questio superius p̄posita.

¶ Creator dñs r̄c. Videt̄ q̄ maḡ false dicat ista noia deo ex tpe cōuenire. qz dominiū vt dicit Boeti' ē p̄tās cōbercēdi subditos. s; h̄ est in deo ab eterno. ḡ r̄c. Itē dñs vt dicit Ambr. est nomē nature. ḡ si natura est eterna. ḡ r̄ dominium. Itē de hoc noie creator; obijcit. qz non dī lector qz actu legit s; qz abi

ostēdit aliq̄ noia dici de deo ex tpe ponēs exēpla. a

Ante enī q̄daz q̄ ex tpe d̄ deo dicunt̄ ei q̄ tpali ter conueniūt siue sui mutatiōe r̄ relatiue dicūt fm̄ accidēs nō qd̄ accidit deo s; quod accidit creaturis. vt creator dñs. refugiu. datū vel donatū h̄mōi. De his aug. i v. lib. de tri. ait. Creator relatiue dī ad creaturā sicut dñs ad seruū. Itē nō aliquem moueat q̄. s. l. cuz sit coetern' patri r̄ filio. dī tm̄ aliqd̄ ex tpe veluti hoc ipm̄ qd̄ donatum dī rim'. Itā sempiternē sp̄s̄ h̄anctus est donū. tpaliter autem donatū. r̄ si dñs nō dī nisi cuz habere incipit suum. etiā ista appellatio relatiua ex tpe est deo. Itā em̄ sempiterna creatura est. cui' ille dñs ē. ḡ dñm esse non sempiternū h̄. ne cogamur etiā creaturam sempiternā dicere. qz ille sempiternē nō dñaret. nisi ēt ista sempiternē famulare. Sic aut̄ n̄ pōt esse seruus q̄ nō h̄z dñm. sic nec dñs qui nō h̄z seruus. ¶ Oppōnit̄ 3̄ exēpla d̄ hoc noie dñs. q̄ non ex tpe sit dñs. qz est dñs t̄pis qd̄ nōn est ex tempore. b

¶ S; h̄ aliq̄s dicit q̄ nō ex tpe cōpetit deo hec appellatio q̄ dī dñs. qz nō ē tm̄ dñs rerū q̄ ex tpe ceperūt. s; etiāz illius rei q̄ nō cepit ex tpe. i. ipi' t̄pis qd̄ non cepit ex tpe qz non erat ante tempus q̄ inciperet. Et ideo non cepit esse dominus ex tempore. Ad quod dici potest quia h̄

q̄d seq̄tur tps. In tpe dicit t̄pis exētia. s; tps nō fuit i sui litro tca dicit cū sit successiuū. ideo q̄ sunt cālis duratiōis. cū tpe nō ceperūt. h̄c fuit nec ex tpe nec. in tpe. s; cū tpe. i. cū tps cepit. Si queras quōd tps tēpus cepit breuiter dicendū q̄ nullo p̄dictozum modozum tādē vt sed cepit in suo principio. r̄ ideo non cepit extra tempus. ¶ Ad illud qd̄ obijcit. q̄ ex tpe mēsurat̄ tpale. dicēdū q̄ tpale qd̄ extollit a tpe mēsurat̄ r̄ incipit a tpe s; illud nō extollitur qd̄ incipit ex tpe r̄ rō p̄dicta ē. ¶ Nūm' nō cū dī p̄cū r̄c. Videt̄ false dicere q̄ nūm' mutat' nō ē cū cepit cē p̄cū qz cē p̄cū est

lis ē ad legendū. s; deus ab eterno habilis ē ad creandū. ḡ r̄c. Zuxta h̄ querit̄ de boz noiz significatiōe r̄ notatiōe r̄ vñ bāt rōnē cōnotādi cū diuina essentia sit p̄cipale significatum.

¶ Rñ. dicēdū q̄ q̄uis diuina cēntia nō habeat vere respectū ad creaturā. tm̄ p̄tigit eā intelligere r̄ significare p̄ modū respectus. nec tm̄ intellectus est vnus p̄pter hoc q̄ totam rationem respectus realis ponit in creatura. Qm̄ iḡ b̄mōi noia dicit̄ respectū a q̄ iponūt q̄uis iponatur ecētie iō dicit̄ h̄z exētia illi' respect'. iō intelligēdū q̄ qd̄ dicit̄ respectū solū vt dñs qd̄ effectū vt creator; r̄ iustus. r̄ vtrāq; sunt sub duplici differentia. qz aut importat̄ respectū ad rē p̄sentē. aut ad rem futurā. siue ad rē in actu v̄l d̄bitū. p̄mo mō qz ponūt creaturā in actu dicunt̄ solum cum creatura incipit. secundo modo ab eterno. Sed hoc ergo si dicit̄ creator; importat̄ respectū i actu ab eterno non p̄t dicit̄ Si aut̄ in bitu p̄t. Tamē vnus cois accipit butusmo dī nomina vt cōnotant in actu. r̄ ideo dicit̄ augu. ca dicit̄ cum tpe. Qd̄ ergo dicit̄ Boetius intelligēdū q̄ non est potestas coherēs dī subditos habitos. s; nō habēdos. Quod dicit̄ Ambr. patet q̄ nō cogit quia q̄uis iponatur nature tm̄ i ponit a pprietate nature vt dicit̄. respectum ad creaturas. r̄ ideo connotat̄ qd̄ creatū. r̄ sic patet̄ oia quia ratio connotandī est mod' significandī.

¶ Mouet dubiū r̄ soluit quomodo aliqd̄ ex tpe dicat̄ de deo. c ¶ Quō ergo obtinebim' nihil fm̄ accidēs dici de deo: nisi qz ipi' nature nihil accidit q̄ mutet̄ vt ea sint accidentia relatiua q̄ cū aliq̄ mutatiōe rerū de q̄b' dicunt̄ accidunt. sic amie' relatiue dī. Itā em̄ amicus ē incipit nisi cū amare ceperit. Fit ḡ aliq̄ mutatiō volū tatis vt amie' dicat̄. Nūm' nō cū dī p̄cū relatiue dī. nec tm̄ mutat' est cū esse ceperit p̄cū nec cū dī p̄cū r̄ h̄mōi. ¶ Si ḡ nūm' pōt nulla sui mutatiōe toties dici relatiue vt neq; cū incipit dici. neq; cuz desinit aliqd̄ i ei' naturā v̄l forma q̄ nūm' ē mutatiōis fiat.

¶ P̄is qd̄ non cepit ex tpe r̄c. videtur hoc falsum qz omne qd̄ incipit est tpale r̄ omne tpale mēsuratur tpe. r̄ omne tale cepit in tē pore r̄c. Si tu des instans tiam in p̄petuis. obijcitur q̄ nihil magis est variabilē q̄ tps. sed omne tale est tpale. ergo r̄c. Item si tps non incipit in tpe. ergo cepit extra tps. ergo fuit tēpus extra omne tempus. ¶ Rñ. dicendū q̄ ad p̄his p̄tinet. qz de litro tps̄ per h̄ d̄z dici i sedo. differt̄ t̄ape t̄adē ex tpe. r̄ in tpe r̄ cū tēpore ostēdit̄ qz ex dicit̄ ordinē. r̄ ita p̄ pōt de supponit̄ tps̄ tāq̄ antieris dicit̄ qd̄ r̄ iō nihil cepit ex tpe nisi non aut̄ cū sit successiuū. ideo q̄ sunt cālis duratiōis. cū tpe nō ceperūt. h̄c fuit nec ex tpe nec. in tpe. s; cū tpe. i. cū tps cepit. Si queras quōd tps tēpus cepit breuiter dicendū q̄ nullo p̄dictozum modozum tādē vt sed cepit in suo principio. r̄ ideo non cepit extra tempus. ¶ Ad illud qd̄ obijcit. q̄ ex tpe mēsurat̄ tpale. dicēdū q̄ tpale qd̄ extollit a tpe mēsurat̄ r̄ incipit a tpe s; illud nō extollitur qd̄ incipit ex tpe r̄ rō p̄dicta ē. ¶ Nūm' nō cū dī p̄cū r̄c. Videt̄ false dicere q̄ nūm' mutat' nō ē cū cepit cē p̄cū qz cē p̄cū est

est accidēs nūmīr modo inest r pus nō inerat, ergo nummus mutar' est. ¶ Rñ. dicendum q' relatio non predicat quid ab solutū. sed p'dicat ordinē ad alterū. ordo autē respicit disposi tionem ordinatoz. Quodā igit sunt ordinabilia ita q' vtrūq' est in potētia. r tūc relatio introducit p' mutationem factam in vtroq'. Quedā sunt or

dinabilia ita q' alterū q' tū est de se in actu est. sed alterum in potētie. sicut pater de duobus. quozuz vnus qui est actu albus. actu bz p'prietatē fm quā atredidit similitudo. r ideo altero de nō albo facto al bo fit perfecta similitudo. Non g' opz q' relatio fem' per inducat mutationē in vtroq' extremoz. ppter sui corruptionem vel defe ctionē. sed sufficit q' in al tero. Et rō vīsa ē. q' respi cit duplex extremū. Et q' vnus vnus potest esse de se in actu. altero existēte in pos tentia. sicut i nummo qui est in potestate possidētis q' sit pignus. vel p'ciuz vel arra. fm mutationem fa/ etam in ipō. Nec aduenit nummo aliqd' absolutum sed ordo q' ex pte nummi erat in actu ex pte illi' qd' erat in potētia fit in actu. ideo mutatur illud non mutato nummo.

¶ Accidens est in crea tura. Obijctur cū relatio est creature ad creatorem videtur hoc falsum. q' cō tingit rez intelligi accidēs te remoto. ergo si relatio ad creatorem accidit crea ture ergo illo remoto con tingit rem creatam intelli gi circumscrip'to respectu ad creatorem.

¶ Itē relatio qua creatu ra refertur ad creatore est accidēs. cū illd' sit creatū refer. r ita p' accidēs. et sic de alio. r ita ē abire in infinitum. ¶ Respon. di/ cendum q' creatura q' ruz ad esse primū eētialr de/ pēdet r talis relatio q' expmit illā depēdētā nō ē creature ac cidētialr magis eētialr. Quātū autē ad esse sed; siue ad bñ eē depēdet eētialr. q' illd' bñ eē accidētale ē. iō talis relatio f; ac cidēs dī. vt silitatio f; q' dicit ad optōez. r d' tali intelligit aug.

¶ Ad illd' qd' obijct q' relatio relatōe alia refer. aliq' volunt dicere q' creatura seip'a refer. tñ illd' videt eē dicēdū. q' nul/ la creatura ē sua relatio. cū nō sit sūme simplex. imo b'ipm qd' refer' anfert simplicitatē iō dōm q' sicut relatiua referūf p'pe q' dicit rē substractā cū respectu ipē at relatōes siue respect' nō referūf. imo mag' alia refer. q' nō s'f entia s'centia. Sic i p' posito. dōm q' ipē relatōes p' se nō referūf. f; cū substrātis. ita q' vñ cū alio r p' aliud iō nō ē vltra q'rere aliud quo referunt.

¶ Nec tñ dicim'. ff. referri ad se. Contra. videt posse referri ad se q' ff. ē donū. r donū refer' ad donātē. et ipē ē donās. g' necessario p'cludit qd' refer' ad se. ¶ Rñ. dōz q' b' nomē. ff. dis cit relatōes fm eē. r iō q' relatōe f; eē nihil refer' ad seip'z idē m'lo mō. ff. i q' tū spūs ad se refer'. f; donū nō tñ iportat rela tionē fm eē. v'puta cum dicit auctoritatem in dante sed etiam fm modū dicēdū. vt qñ dicit largitatem r potestātē in donā

te. r q' taliter pōt fm modū intelligēdi cōparari ad se datum in q' tū datum dī ad se. inuātū dāns non. iō concedit q' ap' pellatio dari vel donati sequitur ad spiritum sanctū. nō autē m' spiritum sanctus d' intelligētiam eorū que dicuntur in hac distinctione

ad creatorem. relatiua est. et relationē notat que est in ip' sa creatura. Appellatio vero illa quae creator relatiue dicit ad creaturam. relatiua quidē est: sed nullam notat relatio nem que fit in creatore.

¶ Solut dubium quesitum. dist. xvii. ibi. post hoc q' ritur vtrū. s. f. ad seipsum refe ratur. Et est q'stio vtrum. s. f. dicatur datum relatiue ad se cum ipse det se.

¶ Hic pōt solui q'stio. supe ri' p'proposita vbi querebatur cum spiritum sanctus dicatur et datum vel donatum vtrū eadē rōne vtrūq' nomē con ueniat. Qd' autē dat' refer' ad eū qui dat r ad illū cui da tur r cū. ff. det seipm vtrū ad seipsum relatiue dicatur cuz dicitur dari vel donari.

¶ Cui q'stioni rñdētes: dicit mus spiritum sanctū dici datum vel donatū relatiue r ad dantē r ad illū cui dat' dās at siue do nato: ē pater cuz filio. r spūs serō nec tñ dicim'. ff. referri ad se. f; appellatio dativ' do nati refer' ad dantē r ad reci piētē: quia non pōt aliquid dici datū nisi ab aliq' r alicui detur. Cum autē spūs sanctus dari a se vel datus a se dicit' relatiue qdem dicitur ad illū cui datur: et est appellatio re latiua et in illo cui datur mu tatio fit nō in dante.

¶ Itē nihil eternum est ex tempore. sed omne quod predicatur de deo est deus. r ita eternū ergo nihil pōt tale dici ex tempore

¶ Itē omne quod est aliquid ex tempore. incipit esse aliquid qd' non erat prius. r omne tale est mutabile. ergo nihil tale est in deo. ergo rē. Si dicas q' non predicatur aliquid de deo ex tēpore predicatione per essentiam vel inherētiā. sed per cau sam q' non ponit aliquid in deo sed in effectu. Contra cuz dicit' deus est creator. hoc dicitur ex tempore. r non per causam. er go responsio illa nulla. Probatio. Omne quod dicit' d' aliquo p' cam. de alio dī per essentiam vel inherētiā. sed creator de nullo alio a deo dī. nec per essentiam nec p' inherētiā ergo rē.

¶ Itē quod dicitur de alio per causam potest inferri per mo dū habitu dīnis causalis. vt dicit sol lucens sup terras. er go dicit est a sole. ergo si p' causam deus est creator. pari ratio ne deus a creatura vel ecōuerso. ¶ Itē quod predicat' solū per causam non est idem illi de quo predicatur. sed cum dicit' deus creat. actio dei est deus. ergo non predicatur p' causam. ¶ Itē cum dicitur deus dominus vel consimilis. domi nus non dicit aliquod genus cause. et tamen dicitur de deo

tria queruntur. p'io vtrū aliquid dicatur de deo ex tempore. Secūdo dato q' sic. queritur vtrum ea que dicuntur de deo ex tempo re dicatur per se vel per ac cidēs. Tertio vtrum dis cantur fm substantiam an fm relationem.

¶ Questio. i. qd' dicatur de deo ex tempo re ostēditur. sic nō est dñs nisi habeat seruū sicut dīc' augustinus sed de' dī dñs r non habuit ab eter' no seruū. g' ex tpe. g' rē. ¶ Itē actiōi rñdēt pas sio ita q' sunt simul. sed de' creat. ego aliquid creatur sed non creatur aliquid ni si ex tpe. ergo non creat. ni si ex tempore. ergo rē.

¶ Itē nulli cōuenit esse hoīem nisi ex tpe. eo q' esse humanū bz p'ncipiū. f; deo cōuenit esse homines ergo ex tempore. ¶ Itē sicut se habet ipale ad ipale ita eternū ad eter nū. g' mutata proportione sicut se bz eternū ad ipale ita ipale ad eternū. f; eter nū sic se bz q' dī de t'pali. vt cuz dī petrus est p'edes tinatus. ergo r tempore: a le poterit dici de eterno.

¶ Cōtra. Omne ipale est creatū sed deus ē increat' r horum ē summa distātia f; illo:ū inter q' est summa distātia vnus non predica tur de altero ergo rē.

¶ Itē omne ipale est mu tabile r variabile. sed om ne illud de quo p'dicatur mutabile ipm est mutabi le. cum igit de' non fit mu tabilis r variabilis. p' rē.

¶ Itē nihil eternum est ex tempore. sed omne quod predicatur de deo est deus. r ita eternū ergo nihil pōt tale dici ex tempore ¶ Itē omne quod est aliquid ex tempore. incipit esse aliquid qd' non erat prius. r omne tale est mutabile. ergo nihil tale est in deo. ergo rē. Si dicas q' non predicatur aliquid de deo ex tēpore predicatione per essentiam vel inherētiā. sed per cau sam q' non ponit aliquid in deo sed in effectu. Contra cuz dicit' deus est creator. hoc dicitur ex tempore. r non per causam. er go responsio illa nulla. Probatio. Omne quod dicit' d' aliquo p' cam. de alio dī per essentiam vel inherētiā. sed creator de nullo alio a deo dī. nec per essentiam nec p' inherētiā ergo rē.

¶ Itē quod dicitur de alio per causam potest inferri per mo dū habitu dīnis causalis. vt dicit sol lucens sup terras. er go dicit est a sole. ergo si p' causam deus est creator. pari ratio ne deus a creatura vel ecōuerso. ¶ Itē quod predicat' solū per causam non est idem illi de quo predicatur. sed cum dicit' deus creat. actio dei est deus. ergo non predicatur p' causam. ¶ Itē cum dicitur deus dominus vel consimilis. domi nus non dicit aliquod genus cause. et tamen dicitur de deo

ergo p̄dicta respōsio nō est sufficiens. **Respon.** dicēdū q̄ ali quid dicit ex tpe est dupliciter. aut q̄ ipm est tēporale. aut q̄ dicit respectū ad tēporale. Primo mō nihil p̄dicatur de deo p̄ essentia vel p̄ inherētia. sicut probant quattuor rationes ad hoc inducte. p̄dicatur tamē per causam vt si dicatur deus est creator: vt p̄mionem. vt si dicatur deus est homo. et hoc nō ponit mutationem vel esse tēporale circa deum. sed circa creaturā. Alio mō dicit aliquid ex tpe eo q̄ de ratione sui nomis dicit cōparationē ad aliquid tēporale. vt dñs et creator: sed tñ de sua principali significacione importat essentia. nam dñs importat dominū qd est potestas coherēdi subditos. et bec ē diuina essentia. Similiter creator importat diuinā actionē q̄ est diuina essentia. vtrūq̄ tñ significat in respectu ad creaturā et ita connotat creaturā et tēporale. Quoniam ergo quod impli car in se cōtingēs et necessariū denotatur totum cōtingēs s̄r qd eternū et t̄pale totus denotatur t̄pale p̄pter naturam totū copulati. qd ponit vtrāq̄ p̄tē et falsificat p̄ vtrāq̄ p̄tē et p̄ altera. hic ē q̄ talia dicit ex tpe nō rōne p̄cipal̄ significati. s̄ rōne cōnotati i creatura. et p̄ h̄ patēt q̄r tuor argumēta sequētia. **Decedēdū.** em̄ ē q̄ nō omne qd ex tēpore d̄ de deo d̄ p̄ cām. sed vel d̄ p̄ causas. vel p̄ vnionē vel per quādā cōparationē ad tēporale et sic patent oīa. **Ad illud** ergo quod obijciunt q̄ tēporale est creatum et mutabile. dicendus q̄ loquit̄ de tēporali primo mō et h̄ non d̄ de deo nisi per cām vel vnionem. **Ad illud** qd obijciunt q̄ omne qd p̄dicatur de deo ē eternū. dicendum q̄ bec est duplex. q̄ eternū potest teneri adiectiue vel substantiue. Si adiectiue. sic falsa est. Aliqd em̄ p̄dicatur de deo cuius duratio nō ē eterna. Si substantiue vera est. sic ē sensus. Omne qd p̄dicat̄ de deo ē aliquid eternū. Nec tamen sequit̄ ē eternū. imo est ibi fallacia accidentis. sicut hic creatio est deus et deus ē eternū. ergo creatio est eterna. ita in p̄dicta. Aliquid em̄ quod est eternum rōne p̄cipal̄ significati. id est quod est aliquid eternū. rōne connotati dicitur tēporale. **Ad illud** qd obijciunt. q̄ illud qd est ex tpe incipit aliquid ēe dicendum q̄ illud nō est in deo p̄pter mutationē aliquas factam in ipso. sed in creatura. et illud determinatū ē supra d̄. viij.

Questio. ij. Secūdo q̄ritur vtrū que dicuntur de deo ex tēpore dicantur p̄ se vel p̄ accidens. Et q̄ fm accidēs ostēdit̄ hoc modo. aug. v. de tri. et habet in l̄ra. q̄ dñs esset hominis ex tpe accidit ei. **Itē** h̄ ipm videt̄ rōne. q̄ omne quod adest et abest p̄ter eius de quo dicit̄ corruptionē p̄dicat̄ fm accidens. h̄ est per se nota. sed oīa bec que tēporaliter dicuntur de deo sunt. huiusmodi. ergo etc. **Item** qd p̄dicat̄ p̄ se de aliquo semp̄ inest illi. q̄ ab oppositō quod p̄dicat̄ de aliquo. et nō semper inest. p̄dicat̄ non per se. q̄ per accidēs. s̄ talia sunt huiusmodi nomina ergo etc. **Item** omne quod p̄dicatur de aliquo. aut ē conuertibile cum subiecto. aut de rōne subiecti. aut p̄dicatur p̄ accidens. s̄ huiusmodi nōia nec sunt de rōne dei. nec cōuertibilia. vt patet de hoc nomine dñs q̄ etc. **Contra** aug. v. de trinitate nihil fm accidens dicitur de deo. **Item** ostenditur rōne q̄ in quocūq̄ ē ponere accidēs est ponere cōpositionem. et per consequens variabilitatē. s̄ neutrum est in deo ergo etc. **Item** omne per accidēs reducitur ad per se. s̄ reductio est posterioris ad prius. nō eōs uerso deus aut nō habet prius nec simpliciter nec fm quid ergo nihil de deo dicitur fm accidens. **Itē** omne qd d̄ de duobus de vno per se de altero per accidēs. perfectiori modo dicitur de eo de quo d̄ per se. s̄ h̄equid d̄ de deo d̄ perfectissime. q̄ nihil d̄ de deo fm accidēs. q̄ huiusmodi nōia nō dicuntur de deo per accidēs. q̄ per se. **Respon.** dicēdū q̄ dicit fm accidēs est tripliciter. Uno mō accidēs dicit̄ per oppositū ad substantiam. et sic dicit̄ accidēs p̄prietates alij inherēs que nō ē de rei essentia. et h̄ quidē modo nihil dicitur de deo fm accidēs sicut dicit̄ aug. eo q̄ hoc modo accidēs ponit cōpositionē et variatē in eo de quo d̄. Alio mō dicit fm accidēs est per oppositōnem ad per se. et sic d̄ s̄ accidēs. aut quod d̄ per aliud i essentia. vt si dicatur paries disgregat. aut p̄ aliquid cui ē quodam modo idēs. quodāmodo diuersum. vt puta cum dicitur de superioris p̄ inferioris. vt figura habet tres. vel de inferioris p̄ superioris vt yfocles habet tres hoc modo nō est aliquid dicit̄ de deo fm accidēs. hoc em̄ dicit p̄ accidēs ponit in aliquo posterioritate et imperfectionē sicut ostēdūt rōnes ad hoc inducte. de aut nihil habet imperfectionē. nihil habet ab alio quod sit omnino

aliud. nec a superiori vel inferiori q̄ bec nō cadunt in deo **Ter** tio modo dicit fm accidens est per oppositiones ad necessariū vt illud dicit̄ accidere quod necessario non inest. et hoc modo huiusmodi dicunt de deo fm accidēs quia nō diuntur de ipso necessario. sed dicuntur de ipso quod adesse est per inherētia ad creaturā. **Comparatio** autē ad creaturam per se est. quia deus est sua actio. sed tamē q̄ deus agit per voluntatem que non semper nec de necessitate cōiuncta est actui. id nō necessaria. et quātum ad hoc cadit ibi ratio dicēdi fm accidēs. **Unde** hic modus dicēdi per accidēs opponitur per se in creaturis ratione eius. q̄ ad dicit per se sequit̄ necessariū in creaturis. **In deo** aut nō. qm̄ idem seipso facit et voluntarie facit. et ideo in deo nō habet oppositionem ad per se. **Rationes** ergo ostēdēt q̄ nō dicunt de deo fm accidēs procedūt fm primā et secundā acceptionē. **Quod** aut obijciunt q̄ esse dominū accidit sic intelligendū est. id est nō est necessario nec semp̄ conuenit. **Ad illud** quod obijciunt q̄ absunt p̄ter corruptionē. dicēdū q̄ ista diffinitio est accidētis fm quod adesse est per inherētia sed sic non conuenit deo vt visum est. sed solum creaturis **Unde** patet illud. **Ad illud** quod obijciunt de per se dicēdi q̄ loquitur de per se in creaturis. **Ad per se enim** in creaturis sequitur necessariū. sed non sic in deo.

Questio. iij. Vtrū ea que sic dicuntur de deo ex tēpore dicantur fm substantiā an fm relationem q̄ sit vera relatio. Et q̄ fm relationē videt̄ h̄ mō. **Ad** cut pater seipso generat. ita seipso creat. tñ quis seipso generet generatio et paternitas d̄ vere in ipso fm relationē. q̄ pari rōne quis seipso creet et dicit̄. tamen quia sunt ad alterum dicuntur realiter relatiue. **Item** huiusmodi nōia aut pure dicunt de substantiā. aut sup̄ addūt aliquid respectū. Si pure diuina substantiam dicunt̄ substantia est eterna et ab eterno. q̄ dicitur de deo ab eterno quod falsus est. ergo sup̄ addunt aliquid respectum. ergo relationem. Si dicas q̄ non addunt respectū fm. rem sed fm modū. **Contra** aut illi modo respōdet aliquid in re. aut nihil. Si aliquid in re. ergo realiter dicitur relatiue Si nihil. ergo falsus est modus intelligendū. et inconueniēs modus dicēdi. **Item** sunt quedam relatiua fm esse. q̄dam fm dici. Sed in relatiuis fm dici est modus respectus. i relatiuis fm esse est veritas respectus. sed seru et dñs sunt relatiua fm esse ergo vtrumq̄ importat respectum. non tantum fm modū sed etiam fm rem. ergo etc. **Item** dominiū dictum de deo ita bene dicit super positionē sicut dictum de creatura. illa igitur superpositio. aut ponitur in deo aut in creatura. Non in creatura constat. quia tunc idem sibi superponeretur. ergo ponit̄ in deo. ergo superpositio est vere relatio. ergo etc. **Item** cum dico deus creat. hic notatur duplex respectus scy cause ad effectum. et e conuerso. Aut ergo vterq̄ est in creatura aut vterq̄ in deo. aut vnus in deo alter in creatura. **Constat** q̄ impossibile est vtrumq̄ esse in deo. q̄ deus nō est effectus. et si m̄lter i creatura. q̄ creatura nō est sui causa. ergo necesse est q̄ alter sit i deo ergo etc. **Item** cum dico deus creat. deus verissime est causa. et si vera ratio cause ponit veram relationem. huiusmodi nomina dicta de deo ponunt veram relationem. **Contra** Diony. In causalibus et causis non recipimus reciprocatōnem. ergo cum deus sit causa perfectissima creature. nō referat̄ ad creaturā quā eōuerso creatura referat̄ ad ipm **Item** philoso. dicit q̄ scia fm rem refertur ad seibile sed non cōuertitur. ergo si minor est dependentia dei ad creaturam q̄ seibilis ad scientiam. ergo nulla in eo est relatio. **Item** ratione videtur q̄ huiusmodi nomina si dicunt relationem circa deum. aut illa est pure diuina essentia aut aliquid superadditum. Si pure dei essentia. ergo eternum quid. ergo respectus huiusmodi nominis est eternus. ergo de necessitate dicuntur ab eterno. Si autē dicunt aliquid superadditum. ergo in deo est aliqua cōpositio. **Item** omnis relatio dicit aliquā dependentiam vel saltem ordinem et habitudinem ad illud respectu cuius dicitur. sed deus non ordinatur nec terminatur. ergo nihil de deo dicitur relatiue respectu creature. **Item** ad hoc intelligendū. ē sciendū q̄ dicit fm relationem dupliciter est. aut fm rem. aut fm modū. **Realis** autē relatio triplex est. Aliquando em̄ fundatur super p̄prietates accidentales vt similitudo i duplici albedine. Aliqñ sup̄ depēdētia essentialem. sicut respectus vel relatio materie ad formā. **Ita** sicut dicit philoso.

est pbiloso. materia hoc ipz quod est, ad alteru est. Aliquando super originē naturalē. sicut effect' ad causas. & filij ad patrē.

¶ Ponit significaciones huius nominis equalis. quō dicat' filius equalis patri an fm substantiaz an fm relatio nem. ita et similis.

¶ Reterea considera ri opz. cū tres pso ne coeq' les sibi sint. vtruz relatiue hoc dicat'. an fm substantiam. si relatiue. vtruz fm relationem an fm essentiam cōsiderāda sit equalitas. De inde quid sit ipa eq'litat'. Ad quod dicimus. qz sicut simile nihil sibi est. Silitudo em̄ vt ait hylarius sibi ipsi non est ita & equale aliquid sibi nō dicitur. ac per hoc sicut sile. ita & eq'le relatiue dī. Dicat' ego relatiue filius eq'lis patri. vtruz qz spūsanctus. Est tamen eq'lis patri fili' & vtruz spūsanctus ppter summā simplicitatem essentie & vnitatē. Eq'lis est ergo filius patri s; substā tiaz non fm relationē. Unde augu. in. v. li. de tri. ait. Que rimus fm quid eq'lis sit patri fili' nō fm hoc qd ad patrē dī filius eq'lis est patri. restat ergo vt fm id equalis sit q ad se dī. Quicquid aut ad se dī fm sōas dī. Restat qd fm sō stātia sit eq'lis. Eade ergo est vtriusqz sōa. Itē in. vj. li. Sa

tendum q respectus effectus ibi est vere respectus. & vere relatio. sed respectus cause non ē respectus nec relatio i deo fm rē. sed fm modus intelligēdi. fm rē vero substātia vel essentia

Distinctio. xxxj

tis est videre nullo mō filius equalē esse patri. si in aliq' sez qd p'ineat ad significāda ei' substantiā ineq'lis iueniē. In oib' ergo eq'lis est patri fili' & est eiusdē sube. Eq'lis ē etiā spūsanctus & in oib' eq'lis ppter summā simplicitatē illi' sōe. Ex his pspicuū fit q fm subam fili' est equalis patri & vtruz spūsanct' & appella tio tm̄ relatiua est. Eq'litat' g' patriis & filij nō est relatio vel notio. sed naturalis vnitat' & identitas.

¶ Ponit significaciones hui' nois filis. quō dicat' fili' filis p'ri & qd sit silitudo. b ¶ Hoc idēz etiā dicim' de simili & similitudine. Cū enī dī filius similis p'ri. relatiue quidem dī. sed similis est p'ri ppter vnitatē essentie. Et ergo appellatio tm̄ relatiua. Silitudo vero indifferēs eēntia. Vñ qbusdā nō in doctevideat noie eq'litat' vel silitudis non aliqd' poni: s; remoueri. vt ea ratione dicatur fili' equalis patri. qz nec maior est eo: nec minor. & hoc ppter vnitatē essentie. Ita & filis dicat' qz nec diuersus. nec alien' nec in aliquo dissimilis. Et hoc ppter eēntie simplicitatē. Nō g' fm q filius est genit' a patre eq'lis vel ineq'lis est patri. nec simlis vel dissimilis. sed equal' et similis fm substantiam.

¶ Respon. dicendum q sicut differentia aliquādo notat alie tatem. suppositi a supposito. vt cū dicitur petrus est ali' a paulo. Aliquando alietatē in natura. vt cū dicit' xps fm q homo differt a deo. Aliquādo alietatem status a statu. vt petrus s; nec differt a se puero. per hunc moduz intelligendum de similitudine. Quando igitur similis dicit' similitudinem suppositi ad suppositum non pōt esse idē filis sibi. qñ vero dicit' similitudine nature ad naturā. vel status ad statum pōt idē esse sibi si milis qz bec concurrūt in eadē persona. & ita intelligit magf. ¶ Eq'litat' ergo p'ris & filij nō est relatio vel notio. Obijct. qz statim pcedit q sile & equale est relatiuū. g' silitudo ē relatio ¶ Nō dicēdū q magf itelligit de notioe q est p'one p'prietat' nō de relatiōe coiter intellecta. Vel aliter dōm q vbu magf ē causal' itelligēdū sicut p'z ex pcedētib'. qz eq'litat' nō p'stitit i p'prietatib' p'onalibus s; magis in essentialib' q supra visa sūt

¶ Intelligentiā huius partis est questio de his nominibus similis et equalis. & circa bec tria queritur primo queritur vtrum bec nomia dicantur fm positionem. an fm priuationem. Secūdo queritur vtruz

¶ Reterea considerari oportet cum tres persone coequales sibi sint & in precedenti proxima p'f'icula egit magister de rebus latius que dicunt de deo proprie & temporaliter. In hac parte agit de his q dicitur de deo communiter et eternaliter. et quoniam s; sunt appropabilia. ideo bec pars b; duas partes. In prima determinat eorum significationem. In secunda eorum appropriationes ibi. Non est igitur hic presertimendum. prima ps habet duas. In prima determinat significationem huius nominis equalis. In secunda huius nominis similitudinis. ibi. Hoc etiam dicitur de simili & similitudine. ¶ Preterea considerari oportet. Dubitatur de situ huius partis. qz cum supra dicitur. rix. actum est de eq'litate videtur hic magister superflue repetere.

Quid sit equalitas.

¶ Respon. dicendum q de equalitate et similitudine est loqui dupliciter. scilicet a parte rei. et a parte nominis. Et primo modo agit de equalitate & similitudine in pcedētib' scdo mō b; b ¶ Simile nihil sibi est. Videtur hoc falsum qz aliquid differt a se sicut sorses senex a se puero. g' patri ratione potest esse aliqd' esse simile sibi. Item xps homo est sibi filius. qz null' est beatus nisi sit deo assimilatus. sed. christus est marime deo assimilatus & c.

in.

in.

ari.

15

17

18

19